

ВІРУС

ГЕЛЕН
ФІЦДЖЕРАЛЬД

BESTSELLER

ФАБУЛА
ВИДАВНИЦТВО

BESTSELLER

ГЕЛЕН ФІЦДЖЕРАЛЬД

ВІРУС

Роман

ФАБУЛА
ВИДАВНИЦТВО

Оригінальна назва твору: Viral

Уперше опубліковано 2016 Faber & Faber Ltd.

Опубліковано за домовленістю з Faber and Faber Ltd.

Усі права збережено.

*Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якій формі без письмового дозволу
власників авторських прав.*

Серія «Світовий бестселер»

Фіцджеральд, Гелен

Ф66 Вірус. Роман / Пер. з англ. О. Татаренко. — Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2018. — 304 с. — (Серія «Світовий бестселер»).

ISBN 978-617-09-3841-1

Гелен Фіцджеральд — широко відома в Англії письменниця і сценаристка. В її минулому — роки роботи з ув'язненими, засудженими за сексуальні злочини, і, як вона сама стверджує, цей шокуючий досвід покладено в основу більшості з її дванадцяти романів. Критики вважають книги Фіцджеральд трилерами, що не підкоряються традиційним канонам жанру. Такою є і «Вірус» — на диво глибокий, правдивий роман, що постійно тримає нерви читача в напрузі. Автор гостро відчуває природу глибинного, первісного страху батьків за долі дітей, а крім того, володіє вражаючим даром візуалізації — практично кожна сцена набуває реального об'єму і надзвичайної переконливості.

УДК 82-312.4

© Helen FitzGerald, 2016

© О. Татаренко, переклад з англ., 2017

© «Фабула», макет, 2018

© Видавництво «Ранок», 2018

ISBN 978-617-09-3841-1

Присвячується Анні Кассі

Глава перша

У Магалуфі я відсмоктала дванадцять членів. Лише за попередніми підрахунками, кількість людей, які бачили, як я це роблю, складає двадцять три тисячі двадцять шість. Можливо, серед них були також моя мати, мій батько, моя менша сестра, моя бабуся, моя ще одна бабуся, мій дідусь, мій бос, мій учитель з біології, що викладає в мене вже шостий рік, та мій хлопець, із яким ми зустрічаємося вже шостий тиждень, Джеймс.

«*Tu ge?*» — надійшло повідомлення від Джеймса, останнє серед численних повідомлень, що вже засмітили мій телефон.

Я не збираюся нічого йому повідомляти. Ані йому, ані будь-кому іншому.

Дванадцять чотири тисячі сто сорок три. А це, мабуть, зайшов подивитися на мене мій тренер з нетболу, а може, той хлопець, якого я бачила у «*Spar*» на Ленг-роуд. Баррі Крейг, сусід. Ні, це не він... він би вже відписав зі своєї канапи щось на кшталт: «*Hi! Ану збільши та зупини. Чи це те, що я бачу? О, Боже мій, Су.*»

Переглядаючи відео про мою витівку у «Кокосовому лаунжі», поки що нараховую вже дванадцять актив орального сексу. Правильно, це вперше. Нічого не було, навіть коли Грег Джемісон тицьнув ним у мене у куцах під час нашої подорожі до герцога

Единбурзького, і навіть із Джеймсом, якого декілька тижнів тому було допущено лише до другої бази¹. Я манірна, незаймана Су. Я з тих, хто зазвичай сидить удома за книжками або якщо вже виходить у світ, то лише щоб роздати воду та купити картоплю фрі та зателефонувати до таксі. Я навіть не відчуваю потреби у присяганнях, і не виношу, коли це роблять інші, крім разів, якщо заприсягання є єдино правильним засобом передати якусь інформацію (наприклад як отой перший рядок).

Та невже моє підборіддя дійсно таке гостре, як оце на відео? Це не може бути мною. Я ж не належу до тих, хто не може дати ладу своїй голові, і я не є небезпечною людиною, і мені ні з чого бунтувати. Лі — ось хто бунтар у нашій родині. Щовихідних вона напивається як чіп. Лі лається у кожному її реченні, хоча без лайки те, що вона говорить, мало б бути виразнішим та яскравішим. Лі переспала з купою хлопців, а ще із декількома дорослими чоловіками. Це Лі мала б бути на цьому відео.

Мені доводиться тримати телефон увімкненим, щоб мати можливість проглядати це ще й ще. Оце точно — мій зелений топ із квіточками, і моє волосся, мій рот, очі. Підборіддя? Це я, я, і мої мама й тато вже подивилися цей мій виступ і, напевне, цієї миті переглядають його знову.

У цій кімнаті так холодно. Я сиджу у номері на третьому поверсі чотириповерхового двозіркового готелю на околиці Пуерто Полленса. Тут є невеличке двоспальне ліжко, вікно, яке неможливо відчинити, та крихітна, але влучно названа «мокра кімната»,

¹ Бейсбольний термін, що використовується для опису приватних стосунків: торкання партнерів під одягом, але без переходу до сексу.

у якій увесь час дуже волого й мокро, навіть якщо нею не користуватися якийсь час. Шпалери на стелі відстають, і на них є три плями від води, і мені не подобається те, як вони розміщені. Ліжко приставлене до стіни, і прямо з нього можна виглянути у вікно. Єдина тринога тумбочка розтрощена з одного боку. Єдиним світлом у кімнаті є мутнувата енергозберігаюча лампочка, що невпевнено звисає зсередини китайського ліхтарика на стелі.

Відео завантажив якийсь «Ксано» цієї ночі, о 3:20. Цей Ксано пише про себе, що він «режисер з Великої Британії». Він не дуже добре поводить ся із камерою, або з телефоном, або чим він там мене знімав, тож йому треба б повчитися цього, якщо вже він називає себе режисером. Ксано єдиний, чиє обличчя неможливо побачити у його фільмі. У натовпі, по якому гуляв його об'єктив, я нарахувала сорок сім осіб. Дванадцять чоловік оточили мене, кожен з них готується бути наступним. Решта стоять позаду них, тримають склянки з напоями у руках та щосили волають мені, щоб я не зупинялася. Декілька телефонів направлені на мене, але якщо ті, хто їх тримає, знімали мене, то не збиралися постити їх в інтернеті або просто ще не встигли завантажити. Я зупинила відео, зробила скріншот та збільшила... і спромоглася упізнати принаймні п'ятьох людей з натовпу. Он там стоїть хлопець-піарник. Він зняв сорочку, щоб усі бачили його виблискуючі кубики на торсі й тату із двома пташками на його безволосих грудях. Це він заманив нас до цього кабака («Доброго вечора, леді? Безкоштовні напої, леді? Єгер Бомб¹, леді?»), і він же один із тих,

¹ Дуже популярний на вечірках коктейль з особливого лікеру Єгермейстер та енергонапою.

хто наставив на мене свої телефони. Ось тут він засміявся, і його напій виприснув у нього з рота. Міллі з Наташею стоять позаду, вони тримають відерце із якимсь блакитним алкоголем і дивляться одна на одну, немов налякані чимсь, але не випускають із губ соломинки, зовсім не переймаючись тим, що випили вже забагато або тим, що мене треба зупинити. Мені здалися знайомими черевики та шорти одного хлопця у колі. Я бачу лише його нижню частину. Він уже розстібає блискавку на штанях, готуючись стати наступним. Він буде п'ятим щасливчиком, тож трохи нервово смикається, страхаючись, що його член буде надто малим та м'яким, коли я дістанусь до нього, та що — дай-но я перевірю — *двадцять чотири тисячі сто сімдесят першій* людині стане відомо, що член у нього крихітний та дуже неквапом може піднятися. На ньому білі черевики, схожі на кросівки, але високі, до щиколотки, із білими шнурками, вплетеними у чорні петельки. Шорти в нього також білі та заочені знизу. А боксери його сірі. Ім'я в нього — Юен. На третю ніч Міллі спробувала з ним переспати, але він заявив, що вона усе робила не так, як потрібно. У неї в планах було після «Кокосового лаунжа» ще раз піти з ним, і бути наполегливішою — якщо, звісно, вона не знайде когось кращого. Коли я дістаюся до нього, він-таки досі м'який, і — так — мій рот не може цього виправити, тож Міллі десь там позаду, подивившись на це, мабуть, уже вирішила, що краще їй знайти когось спритнішого, бо це наша остання ніч у Мазі та її останній шанс на простий секс вихідного дня, без усяких зобов'язань, тому вона конче потребує зустрітися із працюючим пенісом. Коли Юен застібає шорти та тишком-нишком відступає, я роблю паузу. Міллі сканує приміщення у пошуках інших

можливостей. А он там стоїть Лі, моя сестра. Вона стоїть позаду, вдивляється у шоу через плечі й лікті, усміхається, плескає в долоні, волас: «Давай, давай, ще!».

«Будь ласка, будь ласка, де ти? Люба моя, ти налякана. Все буде добре. Тільки дай мені знати, що з тобою все гаразд». Це повідомлення від мами, сімнадцяте за останні декілька годин. Тато написав мені їх двадцять три, Вуджин — тринадцять, Джеймс — сім, Ешлі — три, Джен — два, і жодного, ані слівця від Лі, відколи я не з'явилася в аеропорту Пальма¹.

Цікаво, чи ж мама відписує мені з суду. Мама в мене шериф. Не той, що усюди ходить із пістолетом та розмовляє з американським акцентом. На роботі вона вдягає мантию, а у розмові її ледь чутно західно-шотландську вимову. Люди повинні називати її «моя леді», і, коли вона вже надто дістає, Лі вдома теж її так називає. А може, вона з такого приводу залишилась сьогодні вдома — тоді в неї вихідний уперше з того часу, коли помер її батько, п'ять років тому. А ще вона наразі може бути у поліцейському відділку. Вона запросто може зараз записувати мене до зниклих без вісті! Вона б могла встановити за мною спостереження!

Я дістаю сімку та батарею з мого крутячого Ri7 та починаю по них тупотіти. Якість є якість: навіть із сімкою нічого не сталося, а от мої голі підшви я поранила об гострі кути. Тоді я беру сімку та згинаю її в усі боки, поки вона не тріскається, і закидую її до унітазу, та спостерігаю, стоячи ногами на півдьюма у холоднющій воді, як вона опускається донизу, але далі не проходить.

¹ Мається на увазі Пальма-де-Мальорка, столиця Балеарських островів.

Тієї ночі Міллі, напевно, із кимсь тягалася. Лі та Наташа теж. Я була зовсім одна, коли прокинулась на підлозі у ванній кімнаті двокімнатки, яку ми винаймали тими вихідними. Мій телефон розривався десь неподалік: 333-333-333...— даючи зрозуміти, що вже час приходити до тями. Проблювавшись разів два чи три, я доповзла до місця, з якого йшов звук, та витягла телефона з кухонної мийки.

Це дзвонила Міллі:

— Су, ти вже сідаєш?

Залишивши валізу та більшість речей у квартирі, де пройшли ці чудові вихідні, я побігла до найближчого банкомату та зняла все, що було на моїй картці Томас Кук, залишивши двадцять євро про всяк випадок. Двадцять п'ять віддала таксистові, щоб дістатися сюди з іншого боку острова, а залишок пішов на сплату мого тижневого проживання у цій кімнаті. Мама добре знає людей та життя. Вона обов'язково вистежить мене по місцезнаходженню телефона. Я хапаю сумку та біжу звідси.

Тепер я залишилася без грошей та без жодної думки, куди мені йти. За кілька будинків від готелю я знайшла банк та зняла учорашній залишок — двадцять євро,— але, подивившись на чек, що вистрибнув слідом за грошима, я прочитала, що мій баланс складає 620 євро. Це від мами, благослови її Господи.

Знявши ще 300, я купляю бейсболку й темні окуляри, сідаю в таксі до порту та беру квиток на наступний пором до Барселони, що відходить за двадцять хвилин. Я розумію, що зараз мені треба зателефонувати мамі, щоб вона знала: зі мною все гаразд,— але я не в змозі навіть уявити, як вимовити хоча б слово до неї або до когось іншого, кого я знаю. Добре, вона й так знатиме, що я знімала гроші, то ж я дала

їй зрозуміти, що досі жива. Наразі у мене в планах сховатися від усього світу, поки не розійшлося мільйонним тиражем ще одне відео. Воно повинно заробити гарний рейтинг, так само, як те, що займало перші позиції у 2013 і за яким слідував увесь світ. На тому докладному відео якийсь підліток знімав свого друга з його телефоном. На задньому тлі тато друга у цю мить випробовував свій нещодавній подарунок до дня народження — бензопилу, — зрізав гілки, що росли надто близько до їхніх вікон. Мама хлопчика тримала драбину, але недостатньо міцно, бо чоловік утратив баланс і, коли падав, продовжуючи тримати у руках свою дорогоцінну бензопилу, по дорозі відтяв своїй дружині голову. Те, що відбулося, за кількістю переглядів було варто номінації на Оскар. Відео ж зі мною буде важко підняти на таку саму висоту: кошеня, що стрибає на батуті, не зрівняється, наприклад, із жирним хлопцем, що хай погано, але із задоволенням, танцює у ледве помітних на ньому трусах. Щоб зацікавити світ, відео повинно бути у чомусь страхотливим, шаленим. А я впевнена: зрештою хтось усе одно зробить щось жахливіше, ніж зробила я, і, коли це станеться, я знайду те відео у пошуковику, притиснуся до екрана, та буду спостерігати, як нова жертва поступово відбирає в мене позиції у цьому нескінченному колі ганьби. Коли я заберуся з перших сторінок, тоді зателефоную мамі, повернуся додому, усе поясню Джеймсові та поїду до Штатів. Усе буде ОК. Я чутлива дівчина і знаю, що дуже вірогідно, що і це минеться, і я виживу серед виру безчестя.

Бачте, мені доводиться виживати від часів мого народження. Навіть коли моя біологічна мати залишила мене на чиємусь порозі в далекому Сеулі,

мені пощастило. А вона ж не вкинула мене до відносно безпечної скриньки для новонароджених. Це вже за кілька років після мого народження пастор Лі Джонг-рак зробив поштову скриньку розміром з новонароджене немовля та поставив її на вході до Джурасанського сиротинця в Сеулі, щоб збезпечені дівчата могли залишати у ній власні помилки та починати нове життя. І це його рішення зустріли із повагою, але декілька років потому громадськість усе ж збунтувалася, бо помилок ставало дедалі більше, і вже ніхто не переймався тим, куди їх подіти: все одно помилки потраплять до добрих рук, то чого ж зайвий раз думати про це, а у мене не було і скриньки для немовлят. Мене залишили у старому плетену кошику, навіть без простирадла, на порозі поліцейського відділку, із запискою від моєї матері, що була написана корейською та повідомляла: «Її звать Су-Джин. Мені 17. Будь ласка, пригляньте за нею.»

Мама й тато показали мені цю записку на мій шостий день народження й одразу ж почали пояснювати, що я дуже гарненька і багато значу для них, і саме тому вони мене обрали. Немов я вже не розуміла, що між мною та Лі існувала якась відмінність. Вона біла. Її ім'я нормальне. Мама із татом завжди звали мене Су-Джин до тієї розмови на мій шостий день народження. Невдовзі після неї я попросила їх забрати «Джин», бо я хотіла бути просто «Су». Відтоді я стала для усіх просто Су, окрім Лі, яка продовжувала звати мене Су-Джин, бо її пубертатний період зробив з неї справжню паскуду, із постійним наголосом на «Джин», щоб добитися свого та роздратувати мене. Коли нам виповнилося тринадцять, вона ще почала називати мене Китайозою, а я ні-

коли не називала її у відповідь Прищавою Мордою, хоча це була б правда. Важко уявити, як ця Китайоза розлютила маму, коли вона вперше та востаннє почувала це від Лі.

— Це слово не з тих, які ми використовуємо, юна леді. Це принизлива образа, що властива людям, які відчують власну слабкість та нікчемність. Якщо хтось уживає цей термін, значить, він є расистом. Ти розумієш мене, Лі? Ось, я роздрукувала для тебе деяку інформацію про територію Кореї та незалежні держави Північної та Південної Кореї. Подивись на мапу: Китай — це зовсім інша держава. Тепер подивись на слова «принизливо» та «расист» та ніколи більше не кажи цього слова,— проте Лі казала йому й надалі, але вже ніколи більше у присутності мами.

В агенції з усиновлення мамі й татові віддали цю записку разом зі мною. Моя мати написала її на зворотному боці серветки червоною ручкою. Тато оздобив записку у рамку і повісив її поряд із перекладом, написаним у такому ж кольорі та теж у рамці, на стіну навпроти мого ліжка. Упродовж місяців після того, як мама із татом цілували мене, казали на добраніч, вимикали світло та зачиняли за собою двері моєї кімнати, я знову вмикала світло, сідала у ліжку та невідривно дивилася на ті слова у рамці та на їхній переклад.

Мене звуть Су-Джин.

Моїй матері було сімнадцять, коли вона мене народила.

Вона була добре вихована. Будь ласка, пригляньте за нею, написала вона.

Вона, мабуть, позичила у когось або мала власну червону ручку, і вона вміла писати рівно й правильно.

Серветка була квадратної форми та білого кольору (щоправда, вже трохи пожовклою), як ті, що дають у Старбакс¹.

Тато з мамою сказали, що поліцейський відділок, біля якого мене залишили, розташований у Мьондоні². Я знайшла його у Гуглі через опцію Перегляд Вулиць. Відділок виявився будівлею з червоної цегли, із арочним входом. Досить гостинний вигляд: більш схоже на вхід до якоїсь галереї мистецтв. Навколишні вулиці кишіли крамницями (Старбакс був серед них) та людьми у джинсах. На вулицях було багато неонових вивісок та продуктових крамниць, де продавали морських равликів, млинці та пряні рисові пироги, яких вочевидь бракує тут, у Шотландії. Дороги мали велосипедні доріжки. Вхід до поліцейського відділку було зроблено з рівної цементної плити, тож не мав порогу взагалі. І біля входу не було ніякого плетеного кошика з немовлям. Упродовж років я знов і знов поверталася на це місце, передивлялася його, наче сподіваючись знайти щось нове на його світлині. Переводила курсор уліво, наближаючи так, щоб було видно найдрібніші деталі на знімку, але не бачила жодних слідів мого колишнього перебування на тому місці. Як для жительки іншої країни, якою я й була за фактом, Мьондон здавався гарним містом. Замість жінок, що позбувалися новонароджених дітей, жінки на знімках неквапом потягували мохіто та мангові напої.

Моя мати, напевно, жила десь поблизу того входу, що не мав порогу. Напевно, вона дісталася туди пішки, як мені уявлялося, під дощем, бо я народилася

¹ Відома мережа кав'ярень.

² Відоме туристичне й торгівельне місто у Кореї.

посеред трави джагми, у сезон дощів. На записці не було дати, але молода волонтерка у сиротинці повідомила маму й тата, що мене залишили 2 липня і мені було лише кілька годин від народження. Тож, моя біологічна мати мала б іти пішки до Мьондонського відділку під дощем, якщо вона мешкала поблизу, або ж їй довелося проїхати всю путь велосипедною доріжкою, де б вона не мешкала, тримаючи мене у слінгу біля грудей, або в наплічнику, або в старому плетеному кошику в руці. Усе, що мені відомо, це що невдовзі після того як моя мати написала цю записку, мене було передано до Рут Оліфант та Бернарда Брозеріджа (юрисконсульта та музиканта відповідно, з Глазго та Орегону відповідно), та надано найанглосаксонське, найпретензійніше та нестерпне-для-вимови-уголос прізвище-з-дефісом-посередині в усій історії.

У скриньці для немовлят було б прохолодніше, ніж у кошику, і це було б набагато краще. Я брехала про це двічі. Я розповіла про це Ешлі та Джен на задньому подвір'ї будинку Пітера Мак-Алістера. У день його шістнадцятиріччя. Вони вимовили водночас: «*O God!*», — і полюбили мене навіть більше, ніж раніше, бо ж мене, загалом, було *надіслано*.

Мама з татом не лише повісили у мене в кімнаті записку, вони також познайомилися та стали друзями з іншою парою, яка мала дитину з Кореї. Щомісяця вони завозили Лі до бабусі або до тітоньки Луїзи та везли мене погратися до парку, де завжди йшов дощ, або на узбережжя, і ми з Корейською Дитиною № 2 дивилися одна на одну, сидячи у піску на пляжі, або у пісочниці, поки наші батьки обмінювалися рецеп-

тами пельменів та камжатхану¹. Після розмови на мій шостий день народження ми з татом стали проводити десь годину щовечора, вивчаючи корейську за допомогою дисків від Розетти Стоун. Ми разом повторювали:

«Мене звуть Су Оліфант-Брозерідж».

«Можна попросити у вас води?»

«Вибачте, але я не розумію»

та

«Де тут убиральня?»

Суть усіх цих намагань якось з'єднати мене з моїм народом була в тому, щоб у мене не виникало сумнівів щодо мого походження й тотожності зі світом, і тому я повинна була знати все про мою матір та мою культуру, щоб як колись мені доведеться поїхати до Кореї, я була б спроможна попросити води, потім запитати, де убиральня, щоб якось орієнтуватися у найважливіших питаннях.

Вони всиновили мене після багатьох років намагань зачати: усе закінчувалося викиднями, навіть після штучного запліднення, через що мамі довелося пройти декілька разів. Усе це було вочевидь виснажливим. У шафі, у вітальні зберігається цілий альбом, присвячений процесу забирання мене із притулку та привезення додому. У альбомі є фото, коли вони побачили мене вперше у сиротинці. Потім — фото зі мною у готельному номері. Ще — коли я вже лечу у літаку до Глазго. Коли я у кімнаті, на прикрашання якої вони витратили цілі тижні (та купу грошей), щоб я «почувалася у ній як удома». На стіні висить величезна картина з намальованим на ній прапором

¹ Корейський суп із свинячої кістки, з великою кількістю картоплі.

Південної Кореї. Коли я була маленькою, ця картина часом лякала мене: мені здавалося, що блакитно-червоний вихор підморгує мені. Чотири чорних смугастих позначення, оточуючих вихор, мали якийсь незрозумілий мені сенс та здавалися мені зловісними. На іншій стіні висіла мапа Південної Кореї. Ще на одній — записка моєї біологічної матері, і поряд із нею — її переклад, який тато дбайливо набрав та роздрукував, та однаково оформив — у чорних рамках. Над моїм ліжком висіла картина із жіночими руками, на яких нігті були завдовжки дюймів зо три та оздоблені яскравими широкими смужками, якими прикрашають льодяники. На зап'ястку у власниці рук було павине перо.

(Примітка для перспективних батьків, хто всиновив дитину з Північної Кореї або дитину з будь-якої іншої країни: якщо ви хочете, щоб ваше дорогоцінне дитя мало постійні нічні страхіття, прикрасьте його кімнату так, як було описано вище.)

Мама довідалася, що вагітна, місяць потому як вони привезли мене до Шотландії. Так зазвичай і буває. Зненацька, якщо пара не замислювалась над цим упродовж років, і вже втратила бажання це мати, вже не потребує цього, перегоріла, вже не рахує дні до цієї події, не робить ін'єкції гормонів, воно — раз! — і з'являється. Їхнє старе, вже забуте бажання.

Лі.

Вона народилася з маминими блакитними очима й татовим каштановим волоссям, але жоден про це досі нічого не каже, навіть якщо це було у думках усіх оточуючих. Лі має бабусин рот і дідусеві губи, а ще — білу шкіру, як у кожного з Оліфантів та кожного з Брозеріджів, за винятком мене. Моя шкіра темна — не зовсім чорна, а такого кольору, немов моя

азійність залишилася в потязі, яким ми багато років тому дісталися додому, немов цей колір розбавили і від нього залишився невиразний слід — але все ж таки колір був.

Але Лі! Коли ми разом приймали ванну, коли ще були малечею, моя шкіра у порівнянні з її здавалася темною, як у будь-якої корейки. Хто б знав, як мені хотілося відтерти її!

Пором нарешті підійшов. Настав час переплисти через море та на якийсь час зникнути.

Глава друга

Рут Оліфант звикла до того, що на ній майже завжди надіта перука. Зазвичай вона була короткою, сивого кольору, із трьома завитками над кожним вухом, та коштувала близько 2000 фунтів (якщо довіряти «Дейлі Рекорд»), і дуже витончено гармоніювала з її класичною чорною спідницею та червоною мантиєю. Зараз на ній була яскраво-рожева перука із зачіскою боб, прямою чілкою, і ця перука пасувала до її облиплої чорної сукні з глибоким декольте та рожевого шарфа, надітого наче на «курячу вечірку»¹, що обіймав її торс та переходив на спину. Як для п'ятидесятидворічної жінки, у такому вбранні вона мала з біса привабливий вигляд. Гарна шкіра — завдяки рокам здорового життя та чималої кількості води щодня. Струнке, в тонусі, тіло — завдяки рокам лише органічної вегетаріанської їжі та двадцятимильним велосипедним подорожам від дому у Дуні до суду в Кілбарчі й назад. Люди, сміючись, казали, що вона виїжджає на роботу, вдягнена у лайку, а потім дець приймає душ та змінює одяг на суддівський.

¹ Дівоча вечірка перед весіллям, на яку зазвичай усі гості вдягають принаймні одну деталь рожевого кольору.

Вона не була єдиною гарною жінкою у забитому по зав'язку клубі, але вона була єдиною жінкою за двадцять п'ять, яка прийшла сюди без компанії яскравих подружок і яку було помітно здалеку — бо навіть той самий рожевий шарф був лише в неї, а не в десятих інших дівиць та жінок. А ще лише вона була спроможна заткнути за пояс будь-якого чоловіка в умінні пити.

— Здається, ви не туди зайшли, леді. Бінго двома дверима далі.

— Та невже приваблива пума загрожує тобі? — Вона потягла свій «Мультиоргазм» якомога сексуальніше, нахилившись до стійки, щоб показати декольте.

— Що змушує вас уявляти себе привабливою? — кажучи це, він навіть не дивився їй в обличчя, тож усе спрацювало.

— Факт мого існування, — минуло досить багато часу, перш ніж вона зустріла цього чоловіка, і мета Рут знайти його була такою ж ефемерною, як і план, що вона розробила.

— Можна надіти вашу перуку? — Він погладив її рожеве волосся та заглянув їй в очі, але не впізнав її. Вона усміхнулася його чудернацькій дурості, і з її пальців у його пиво непомітно сковзнула пілюля.

Ні, вона не могла дозволити йому надіти її перуку.

*

Коли зателефонував її чоловік, вона перебувала на денному слуханні у касаційному суді. Із перукою на голові, вона вже вислухала три справи про порушення порядку у чиємусь житті — одну побутову, напад із нанесенням травм, небезпечне водіння, пограбування зі зломом та декілька інших, суть яких вона навіть не

змогла б паразі згадати. Вона перебувала у гарному настрої перед кінцем денної сесії, вона добре запам'ятала цю сесію. Майкл МакДональд виступав захисником у деяких слуханнях, і кожного разу він розважав її своїми виступами, з часів їх найпершої зустрічі у суді. Це сталося два роки тому, коли він виступав захисником напрочуд франтуватого чоловіка, якому ледве виповнилося двадцять. Рут вивчала підзахисного — його дизайнерський костюм приголомшував своїми недоладними кільцями, наче для більйардних куль,— і тому вона почала називати його подумки не інакше як «хлопець поза восьмою кулею»¹.

— Підзахисний зазнав спонтанного та безпрецедентного нападу гніву,— казав Майкл,— коли прийшов додому та побачив, що його подруга порізала його дизайнерські сорочки на дрібні шматочки. Одна з цих сорочок була від Луї Віттона і коштувала 450 фунтів.

Хлопець поза восьмою кулею вилив свою лють, підпаливши собаку своєї подруги. Сивий Лис не дуже сперечався щодо цієї справи. Як і більшість людей, жорстокість стосовно тварин засмучувала його більше, ніж жорстоке ставлення до жінок, і цього разу він не заперечував проти вісімнадцяти місяців засудження з ув'язненням. Для Рут цей випадок був пам'ятним — бо вона вперше бачила Сивого Лиса у дії, але ще й через загрози, які хлопець поза восьмою кулею оскаженіло вигукував до неї із своєї клітки після оголошення вироку: «Я тобі пригадаю це, суко!» та «Мені відомо, де ти живеш», а ще «Тепер начувайся!». Рут вирішила ігнорувати це мурмотіння,

¹ Англійський фігуральний вираз, який заснований на грі слів та має значення «невдахи» або «той, хто перебуває у скрутному становищі».

впевнена, що охорона утихомирить його, і продовжила сесію.

Невдовзі після цієї першої співпраці із Сивим Лисом Рут здивувалася, побачивши, як він співає в Іст-Кілбрайдському театрі Гілберта і Саллівана у виставі *«Пірати Пензанса»*. Вона мусила визнати, що він ідеально підходив на роль сучасного генерал-майора. Він мав виключну харизму, і здавалося, у цей день вона проявилась особливо яскраво. У суді Рут навіть подумки не стала б усміхатися, але вона ледве стрималася, щоб не засміятися, коли він говорив про останнього підзахисного у сесії, низенького та болісно худого двадцятиоднорічного хлопця на ім'я Баррі Ендрю Малоун, який якимсь чином спромігся купити костюм трьома розмірами менше, ніж йому було треба.

— Містер Малоун страждає на опозиційно-зухвалий розлад¹, моя леді,— вказав МакДональд на дурнувато-го підзахисного, в якого рукава сірого костюма закінчувались трьома дюймами вище його жовтуватої сорочки і який мав такий вигляд, ніби мав бажання зарядити кулаком кожному у цьому приміщенні.— Це офіційно визнаний стан, за якого йому важко жити у згоді з вимогами суспільства, і це часто має свою причину. Простіше кажучи, моя леді, містера Малоуна було діагностовано як клінічно примхливого. Одного дня, який описано у справі, він особливо страждав на вередливість та не мав аніякого бажання чекати у черзі в пекарні Греггз на Квін-стріт. Моя леді, підзахисний відчував гостру потребу у сирі та пирозі з цибулею, і це був час описаного інциденту. Була третя опівдні, моя леді, а він же ж іще не снідав.

¹ Психічний розлад, що часто зустрічається у підлітків.

Потерпіла постала перед ним, кажучи...— МакДональд відкинув копицю срібного волосся з обличчя, нахилився, щоб прочитати запис у протоколі: «Зачекай своєї черги, ти, козел»,— його голова разом із волоссям знову зайняли вертикальну позицію, і МакДональд продовжив: — Моя леді, за цих обставин боюся, буде правильним припустити, що психологічний безлад здійняв свою потворну голову, бо він, як я вже пояснював, перебуває поза контролем мого клієнта, і, моя леді, саме це стало причиною того, що містер Малоун використав власний лікоть, щоб штовхнути потерпілу, міс Еллен Далкейт, яка стояла першою у черзі у Греггз того дня, що описаний у справі, сподіваючись купити два полуничні пирога.

Рут закусила губи, щоб стримати усмішку, та запитала рівним голосом, не підводячи на нього очей:

— Він благає, щоб його визнали невинним?

— Так, моя леді.

Як належало робити перед шерифом Рут Оліфант, відповідач підвівся, виставивши напоказ штани з костюма, які роздувалися в паху, обіцяючи от-от розійтися по шву, та зціпив зуби, слухаючи, як судовий пристав оголошує дати судового рішення. Коли всі присутні підвелися та нахилили голови, Рут зібрала папери у себе на столі. Вона вийшла з залу суду через задні двері та хихикала усю путь до кабінету судді.

У її мобільному було два повідомлення від чоловіка. 1: *«Рут, зателефонуй мені якомога швидше»*. 2: *«Рут, моя люба, я зараз на парковці, що навпроти суду, і буду тут, доки ти не звільнишся. Виходи якомога швидше. Мені треба тобі щось повідомити. Терміново. Кохаю тебе.»*

Бернард був люблячим та добрим чоловіком. З того часу, як вони покохали одне одного — це сталося у Йосеміті¹, — він часто називав її «моя люба» і більшість із днів, що вони провели разом, казав їй про своє кохання, але коли Рут прослухала його повідомлення, то з голосу зрозуміла, що сталося щось лихе. Спершу вона занепокоїлася щодо Берні. Його, на відміну від неї, ніколи не приваблював фітнес, і поки він не мав зайвої ваги, був неймовірно втішним. Минулого листопада він почав жалітися на тремтіння у грудях. Єдине поняття з концепції хіпі, що він унаслідував від батьків, було несприймання лікарень та ліків. Він відмовився показатися лікареві, щоб обстежити серце, а натомість виключив майже увесь жир зі своєї дієти, увесь алкоголь, замінив каву на зелений чай, почав медитувати щоранку на килимку у своїй музичній кімнаті та віддав перевагу повноцінному нічному сну. Чи не переніс Берні легкий інфаркт? Чи не чекав він на неї на тій парковці лише через уперте небажання або через переляк самотійно зателефонувати до швидкої? Скинувши на підлогу перуку та мантию, вона стрімко вибігла з суду та, ледве дихаючи, дісталася парковки. Поки вона бігла, у душі зародилася думка, що перейматися, мабуть, доведеться зовсім не через Берні — бо він був би не здатен керувати автівкою, якщо б мав серцевий напад. *«Тільки не хтось із моїх дівчат, — крутилося у неї в голові. — Будь ласка, тільки не мої дівчата.»*

Коли Бернард розповів їй суть проблеми — що хтине відео з її улюбленицею, старшою дочкою, облетіло увесь інтернет та що вона так і не сіла у літак із

¹ Йосемітський національний парк, розташований у Каліфорнії, відомий водоспадами, скелями та гірськими річками.

Лі, і невідомо коли і чи взагалі приїде додому,— Рут глибоко і з полегшенням зітхнула й вимовила:

— Дякувати Богові.

Бернард не зрозумів її радості та заволав уперше з того разу, коли перелякався через своє прискорене серцебиття минулого листопада:

— Дякувати Богові?

Вона відповіла йому спокійно й лагідно:

— Я гадала, що ти збираєшся мені повідомити, що хтось із них загинув.

— Вибач мені, але оце...— подивився він на телефон, що тримав у руці, і вона помітила, що очі в нього червоні й припухлі від сліз.

Рут витягла телефон з його руки:

— Де це можна знайти?

Бернард схилив голову, спершись нею на кермо, не дивлячись на Рут:

— Просто набери «Магалуф».

За старим правилом, Рут завжди читала матеріали по кожній справі тричі, перш ніж прийти до суду на слухання. Перше читання вона називала «емоційний скан». Які почуття викличе у її душі цей випадок? У її роботі було легко загартуватися від будь-яких почуттів, і вона часто нагадувала собі про це, а ще важливо пам'ятати про почуття потерпілого: про його чи її біль, страх, збентеження. Друге читання слугувало для зведення до купи фактів, хай навіть навскидку. Що вже відомо про випадок? Який закон тут було порушено? А читаючи втретє, вона запитувала в самої себе: чого тут не вистачає? Про що мене не запитали? Які питання залишилися без відповіді?

Сидячи у машині поруч із чоловіком, вона вперше натисла «плей», щоб розпочати емоційний скан.

Екран був заповнений чоловіками з оголеними — у більшості — торсами та майже голими жінками, і всі тримали в руках якісь напої. Камера з тріскотінням переходить від одного п'яного обличчя до іншого, хитається з боку в бік та стрибає від підлоги до стелі. Дуже шумно: розмови, сміх, гідка музика, схожа на той мотлох, що зазвичай вилітає з кімнати Лі. А он і Лі, стоїть позаду, вдягнена у майже неіснуючі помаранчеві шорти та блакитний топ-бікіні, над чимсь регоче, розбризкуючи пиво з пляшки, поглинена якимсь жартом. Міллі з Наташею також тут, п'ють коктейль із величезної склянки на двох.

— Скажи своє ім'я, — вимагає чоловік із камерою, переводячи об'єктив на підлогу, куди дивляться й усі присутні.

«Це ж не Су. Це що, Су?»

На танцполі, що розчистили спеціально для неї, сидить дівчина. Вона дивиться у камеру й усміхається. Ми бачимо, як рука того, хто знімає її, показує їй жестом підвестися. Дівчині вдається стати на ноги, і вона повертається обличчям до об'єктива, на мить заглядає у нього одним оком, а потім відскакує назад та здимає руки, наче зірка, із вереском: «Так-так!» — і її зазвичай пряме тіло хилиться вбік. Вона починає робити рухи руками, марно намагаючись попасти в такт музиці. Її глянсові від алкоголю очі повертаються слідом за світлом. Вона повертається вліво, потім вправо, роблячи реверанс до чоловіка, що кружляє її. Натовп просувається ближче, люди стають прямо за чоловіками з оголеними торсами.

— Твоє ім'я! — вдруге вимагає чоловік із камерою.

— Мене звуть Су Оліфант-Брозерідж! — вона промовляє «Оліфант», додаючи до нього голосних, а «Брозерідж» зливо, як самі приголосні. Вигукує

його вдруге: — Я Су Ойлііііфіант-Брідджжж, і я приїхала сюди з Дуууууууну!

— Ти хочеш отримати безкоштовний Єгер Бомб?

— Айо!

— Хочеш?

— Так!

Аплодисменти від чоловіків у колі, потім вони починають скандувати, а за ними — й увесь натовп:

— Су Елефант! Су Елефант!

На мить усе стає чорним, перемотка — і от уже Су стоїть навколішках перед одним з чоловіків, шорти в якого спущені на коліна. Вона підіймає його млявий пеніс та бере його до рота.

— Су Елефант з Дуууну! Су Елефант з Дуууну! — скандування стає голоснішим.

— Давай, давай, давай, — верещить Лі, немов дивиться футбол.

Су захоплює ротом увесь пеніс чоловіка, що нескладно зробити, адже він являє собою м'яку сосиску два дюйми завдовжки, — і витягує його, і робить те ж саме знову. До рота — з рота, до рота — з рота, і в такт рухається її чорне волосся, сплутане й брудне. Той, що знімає, бере ракурс іззаду неї: її голова рухається туди й сюди ще чотири рази, перш ніж у камеру попадає інша пара шортів. Млявий дводюймовик вибулькує з рота Су. Вона із утрудненням зводить коліна та стягує шорти з наступного у черзі.

— Давай, давай, давай! — скандування Лі підхопили майже усі у натовпі.

— Чортова розпусниця, — чути шепотіння оператора. Він каже так, ніби щосили ненавидить її. — Ти трахана корова. Смокчи його, шльондро. Доведи його до кінця, брудна суко.

Продивившись лише половину першого перегляду, Рут уже стало ясно, що саме трапилось та як вона почуватиметься через це. Її красуня-дочка була обкурена та згвалтована цілою бандою. Близько п'ятдесяти людей брали участь у тому, що сталося, дозволили цьому статися, спостерігали, як це відбувається. І тисячі інших причетні до цього, бо спостерігали все це он-лайн.

Рут відчула, як жар від гніву біжить по щоках, потім по шиї, заплющила очі, не дивлячись на те, що відбувалося на екрані, чуючи лише жахливі слова:

— *Брудна корова, шльондра...*

— Досить.— Берnard забрав телефона з її рук, вимкнув відео та набрав номер.— Су, люба, це тато. Ми обоє знаємо, що трапилось, і не сердимось на тебе. Зовсім. Усе буде гаразд. Будь ласка, зателефонуй нам. Ми тебе любимо,— і відключився.— Я дзвоню їй безкінечно. Вона не відповідає. Або, може, її телефон розряджений або на ньому закінчилися гроші.

Батька Рут, також успішного юриста, якось уранці було збито вантажівкою. Рут увесь час вважала це бентежним засобом уходу з життя для сімдесятирічного чоловіка: вискочити з дому, щоб купити молока, тоді як ніколи раніше це молоко було йому не потрібне. Рут ненавиділа себе за цю думку, але не була в змозі позбавитися її, навіть зараз. Він, мабуть, ішов по надто вузькій пішохідній смужці, прямо попід об'їзною дорогою від Кловера, та розмахував руками. А ще він, мабуть, насвистував одну зі своїх улюблених пісеньок — бо він завжди щось насвистував,— коли величезна вантажівка з бензином зненацька виринула з-за повороту та завищала гальмами біля смужки, якою йшов батько Рут. Його праву руку,

очевидно, було зачеплено одним з колес, бо її потім там і знайшли у порожнині над колесом. Водій навіть нічого не помітив, доки жінка з коляскою, через п'ятдесят метрів, не махнула йому рукою, показуючи кудись униз. Довелося закрити вулицю на декілька годин, щоб нікому не стало погано від видовища, коли батька Рут збирали по шматочках.

Наразі вона відчувала вже знайому суміш скорботи й омертвіння, і теж відчувала свою провину у тому, що сталося із Су.

— Звичайно. Ми маємо знайти її. Ти ж не гадаєш, що вона... Ти ж не гадаєш, що вона....

— Я впевнений, що з нею все буде гаразд,— ох, Бернард, завжди такий спокійний. Завжди такий заспокійливий.— Вона буде переховуватися десь. Лі сказала, що вона пішла з клубу сама, раніше, ніж вони. І сьогодні вранці вона відповіла Міллі, коли та їй зателефонувала. Вона у безпеці. Просто, ти ж розумієш, дуже налякана.

— Їй знадобляться гроші. Поїхали до банку.

Рут погодилася профінансувати свято, якщо дівчата поїдуть відпочивати разом. Су набагато розсудливіша, і пригляне за сестрою, думалось їй. Су дуже не хотілося їхати — вона раніше чула про подібні подорожі,— але вона не сперечалася через це, мабуть тому, що, як і Рут, сподівалася, що ця поїздка знову зближить їх із сестрою. Лі сказано опиралася («Тоді я нікуди не поїду! Я ненавиджу тебе! Ти все руйнуєш!»). Вона навіть знайшла роботу із частковою зайнятістю у хімічистці, де працювала Су, щоб спробувати, що таке праця, та відкласти трохи власних грошей,— але її звільнили після того, як вона двічі поснула на роботі, і врешті-решт робота їй набридла. Змирившись із тим, що доведеться їхати, Су сказала, що має достатньо

грошей на своєму рахунку у Сантандер¹, щоб заплатити за все самій (Су ніколи не засинала на роботі, і їй удалось відкласти понад 5000 фунтів за три роки роботи). Рут відмовилася прийняти важко зароблені студентські гроші Су, і вона примусила її пообіцяти залишити картку Сантандер удома, а натомість дала кожній з дівчат картку Томас Кук із однаковою сумою на рахунку. У гаманці вона мала другу картку для обох, тож могла покласти на їхні рахунки ще грошей, якщо дівчата витратяться. У Клайдсдейл Банку, що був за рогом від суду, Рут поклала еквівалент 600 євро на картку Су і продовжувала писати та телефонувати їй, поки Бернард вів машину додому.

Коли входні двері зачинилися за нею, Рут усвідомила, що цей випадок був несхожий на випадок зі смертю її батька. Її дочка просто зникла, а не померла. І інцидент був у розпалі, а не завершений. Наразі більш ніж двадцять тисяч переглядів? Так, більш ніж ця цифра. На порозі немає квітів, на автовідповідачу немає дзвінків співчуття, і ніхто не прийде з випічкою.

Телефонуючи на роботу, Рут кричала на Лі, розлючена через те, що Лі сіла у літак без сестри. Вона мала залишитися та чекати на неї або розшукати.

— Лі! Лі? — З кімнати Лі не долітало жодного звуку, аж тут, на середині її крику, слухавку взяла секретарка.

— Привіт, Енн, вибач, мені треба було у справах...

— Усе гаразд.— Енн Рінальдї завжди була діловита та шаноблива, але наразі у її голосі відчувалося збентеження, від якого вона не знала, що казати далі.—

¹ Сантандер — крупний іспанський банк.

Білл повідомив мене, що ви можете залишатися вдома скільки вам знадобиться. На завтра він призначив зустріч із Данмор.

— Правильно.— Господи, їм усім усе відомо. Звісно, тисячам людей уже все відомо. До завтра все буде відомо усьому світові.— Дякую. Завтра вранці я буду на зв'язку.

Вона налила собі віскі, знов гукаючи до Лі («Спускайся сюди!») та зателефонувала до поліції. Бернард забрав віскі з її рук та дбайливо замінив його чашкою ромашкового чаю. Він також зробив сандвіч із сиром та соліннями і поставив тарілку з ним на телефонний столик. У їхній родині саме вона влаштовувала заходи та вела переговори. Їй це добре вдавалося, і Бернарда не страхала її компетентність. У нього була власна роль: забезпечити емоційною підтримкою та їжею. Для будь-чого іншого він потребував інструкцій від Рут. Він поклав перед нею чистий блокнот та ручку, щоб їй було куди й чим занотувати все необхідне, та почав вимірювати кроками вітальню, поки вона розмовляла з поліцією.

Відповів співробітник Анструсеру¹ у побутових справах. Десь місяць тому він подавав шахрайовату заяву до суду. Вже лисий у свої двадцять п'ять, він, як відомо було Рут, мав досить довгу, успішну та блискучо корумповану кар'єру.

— Чи можу я поговорити із районним суддею Кемпбеллом? Це шериф Оліфант із Шерифського суду у Кілбарчі.

У слухавці почулося хихотіння, а потім він відповів:

¹ Відділ поліції у Шотландії, який займається побутовими справами.

— Я вас з'єднаю.

Дейві Кемпбелл був одним з кращих. Вона жодного разу не сумнівалася у його висловлюваннях і ніколи не бачила, щоб він досягав результату лише заради самого результату. В окрузі він був відомий справедливим ставленням до правопорушників, принаймні не було жодних чуток, щоб він силою змушував їх визнати провину.

— Шериф Оліфант. Із вами все гаразд?

Рут попросила його відстежити мобільний Су, де й коли вона знімала гроші з картки Томас Кук, та домовилась зустрітися з ним та ще одним колегою о 7:30. Властивими лише їй скороченнями вона записала все, про що йшлося у розмові.

— Тож як мені вилучити це з інтернету?

На його боці почулося коливання.

— Можеш подати заяву на YouTube. Може статися, що тоді відео скоро буде закрито для перегляду. Але буду відвертим, цей процес неможливо стримати.

— Але, звісно ж...

— Воно вже усюди,— зазвичай люди через страх або через благоговіння перед посадою не наважувалися переривати Рут. Упродовж останніх п'яти хвилин її перервали вже двічі.— Люди діляться інформацією стрімко.— Девід Кемпбелл не мав ані страху, ані благоговіння у голосі. Він міг розмовляти так, як вважав за потрібне, із ким завгодно.— Ти можеш писати цілодобово й щодня — і все одно не зможеш це зупинити. Вибач, але мушу сказати, що ти цього вже ніколи не позбудешся. Краще тобі зосередитися на пошуках доньки.

— А ти зосередишся на чоловіках?

— На чоловіках?

— На тому, хто знімав це відео та потім виклав його. І на тих, хто практично влаштував *групове зігвалтування*...

— Я роздивлюся всі варіанти разом з тобою, коли ми побачимося о 7:30.

— О 7:30. Дякую. Бувай, Дейве...— Він уже повісив слухавку. Рут поклала слухавку та поставила чашку на стіл. Схопивши віскі, вона випила його одним ковтком та повернулася до Бернарда, який і досі крокував вітальнею:

— Сідай за комп'ютер та напиши звернення на кожний сайт, де було завантажено це відео.

— А як ти...

Ось тут шериф Рут Оліфант була єдиною людиною, якій дозволялося когось переривати.

— Та не знаю! Господи, Берні, з'ясуй, як це робиться, та зроби це і не зупиняйся, доки це відео не видалять!

— Добре, зроблю. Але нам іще треба попередити твоїх родичів.

Чорт, він має рацію.

— Будь ласка, поговори з Луїзою та Марі, переконай їх не розмовляти з пресою. Залучиш їх, щоб вони пояснили все мамі, віч-на-віч?

— Уже займаюся.

Рут глибоко зітхнула та пішла нагору, до кімнати Лі.

Поки Рут дерлася по сходах, вкладаючи свій гнів у кожен крок, їй навіть на думку не могло спасти, що Лі може погіршити ситуацію. Але вона-таки спромоглася розлютити матір іще дужче, уже лише тим, що лежала в ліжку, затишно загорнувшись у ковдру. Вона завжди так робила, коли була засмучена, навіть коли

була вже досить дорослою, щоб їй казали на добраніч, і ніхто з родини не міг побачити її настрою, хіба що випадково зупинившись у дверях. Рут стримувала палке бажання узяти улюблений макбук Лі з її тумбочки та розтрити його вщент об її голову.

— Лі, сядь. Вилазь з-під ковдри. Лі. Л І !

Голова Лі з'явилася з глибин ковдри:

— Будь ласка, не сердься на неї.

Макбук. Голова. Голова. Макбук. Макбук-голова.

— Не сердитися на Су? — Лють у погляді Рут змусила очі Лі розплющитися так, що вони стали утричі більшими.— Та хіба ж це Су волила «Давай»...— Рут обійшла ліжку, зробила паузу і тоном тихіше, ніж перед цим, навіть дещо лякаючим, повторила вдруге мантру Лі, яку вона верещала у «Кокосовому лаунжі»: — Давай...— Вона нахилилась так низько, що їхні з Лі очі були на одному рівні: — Давай?

Глава третя

Барселона! Мені дуже шкода, що Лі не бачить зараз цієї краси, і це моє бажання робить фарби навколо мене тьмянішими. Вона так підло ставилася до мене усі ці роки, а я просто спостерігала й чекала, добровільно обравши роль відчайдушної жертви, яка кохає без відповіді. Але якби Лі була зараз зі мною, так само, як я, злилася із новим, по-іншому розфарбованим містом, її б так само захопило відчуття щастя й вир планів, і її захоплення передалося б мені. Я завжди така патетична...

Вона не була жорстокою до мене, коли ми були ще дітьми. Коли нам було по шість років, я перебралася до неї у кімнату, щоб спати разом, і це було так весело. Однак, якщо я наказувала їй вимкнути світло та перестати читати, вона часом починала шкрябати нігтями по простирадлу і робила так усю ніч, лише заради того, щоб не дати мені спати, бо знала, що цей звук для мене найжахливіший. І ще мені на згадку спадають декілька наших чвар через плюшевих ведмедиків (вона отримала рожевого, а я — блакитного, хоча мені так сподобався рожевий, але не було аніяких шансів умовити її обмінятися) та охайність (вона змалку була безладною, а я — акуратною). Але найбільш мені врізалося у пам'ять те, як ми з нею

вдягалися й танцювали та сміялися, та як я розповідала їй геть усе, що зі мною траплялося, бо їй так кортіло про це почути. Тато називав нас двійнятами. Він казав, що ми є дві половинки одного цілого.

Спочатку гормони отруювали її повільно: вона відмовилася ходити зі мною до школи, викинула мене зі своєї кімнати, все більше часу проводила з Міллі та Наташею, і більше не брала мене з собою на шопінг та відмовлялася робити мені зачіски. З часом тіло Лі потроху розквітало, але її ненависть до мене, здавалося, із тією ж швидкістю зростала. Спершу я була впевнена, що вона скоро до мене повернеться, проте з роками ця надія розтанула. Дякувати Богу, я мала власних друзів, і найкращими з них були Ешлі, з якою ми ходили на нетбол, та Джен, з якою ми зустрілися у дискусійному клубі (або лесбійанка та заучка, якщо вірити Лі). В останньому шкільному семестрі Лі навіть робила вигляд, що не знає мене, коли ми випадково зустрічалися у коридорах. Гадаю, остання наша розмова, яка відбулася до події «всі-ми-їдемо-до-Магалуфа», мала приблизно такий вигляд:

Я: — Доброго ранку!

Лі: — Це що, мої шкарпетки? Та це ж МОЇ! Мені до чорта набридло, що ти крадеш моє лайно. Знімай-но їх. (Намагається зтягнути з мене ліву шкарпетку.) Ану, знімай!

Тато (Входить до кухні, не в курсі того, що відбувається.): — Гутен морген та бонджорно! От чого я зараз справді потребую, чого я справді-пресправді потребую — то це здоровенної чашки (вдихає аромат з відкритої бляшанки від лавацци) зеленого чаю.

Я (Знімаю туфлі, передаю шкарпетки нібито їхній хазяйці та кажу достатньо голосно, щоб тато зрозумів, у чому справа.): — Ось, Лі. Візьми їх. Я й гадки

не мала, що вони твої. Вибач, що змусила тебе розсердитися.

Лі (Хапас шкарпетки та шепоче мені у вухо.): — Який же ж мед капас з твого брудного китайозного рота.

То чому ж я досі сумую за Лі, особливо після того, що трапилося минулої ночі? Лише тому, що поруч із нею життя ніколи не буває нудним? Тому, що вона — мій близнюк, моя друга половинка?

Ні, якщо й існують *близнюки* у нашій родині, то це Лі і мама. Вони однаково усміхаються та розмовляють, рухаються та виглядають. Їм на думку спадають точнісінько ті самі речі й в один і той же час (*Ні, наліво! Клац! Нагто багато солі! Клац! Це був вітчим! Клац!*). Вони так несамовито сперечаються, що я вся тремчу — а потім вони про все забувають, але я все одно здригаюся, коли згадую їхнє нещодавнє протистояння. Вони мають 50 відсотків однакової ДНК: справжні матір та дочка. Я ніколи не замислювалася про ДНК стосовно тата. Він такий спокійний, мужній, і завжди поруч, і я звикла думати, що маю від нього стільки ж генів, скільки й Лі.

Лі не хотіла, щоб я їхала до Магалуфа, та й мені не дуже хотілося туди їхати. Мені треба було пакувати речі та читати журнали. Мій вирушаю-до-універу список складався з п'яти сторінок, а я приготувала лише половину першої сторінки. Після багатьох суперечок із вереском та доказами із мамою та нічних сльозливих дебатів — із татом, Лі нарешті усвідомила, що моя присутність не обговорюється та є обов'язковою. На декілька тижнів її жорстокість щодо мене тільки зросла: «Я замовляю для тебе

окремих номер. Навіть не думай, що будеш кудись ходити з нами.»

Спочатку я ігнорувала її погрози — ця стратегія стала мені за звичку упродовж останніх шести років. Але за тиждень до поїздки, коли мені стало відомо, що моє місце у літаку розташоване у 38 ряду, а Лі, Міллі й Наташа сидять разом у третьому, я пригрозила, що зірву подорож. Це був хитрий хід з мого боку, адже Лі зрозуміла, що їй доведеться принаймні удати гарне ставлення до мене. Така невдаха, як я, була просто вдячна — ні, навіть піднесена — від того, що вона подарувала мені свій погляд і змінила моє місце на четвертий ряд та скасувала замовлення для мене окремої студії. Вона навіть почала ввічливо розмовляти до мене у присутності наших батьків. Тож, хоча обставини і примусили її, а все ж Лі повернулася до мене обличчям. Можливо, ми ніколи не станемо двійнятами, але у мені знову зажеврила надія на те, що ненависть Лі до мене тимчасова і дуже скоро скінчиться.

Пам'ятаючи про мою погрозу, Лі присвятила себе вдосконаленню мого вигляду та стала навчати мене правильній поведінці там, куди ми збиралися. Окуляри аж ніяк не можна було надіти, і після декількох днів звикання лінзи перестали мене дратувати. Моє волосся, «розділене, немов у недоумка, та блискуче, ніби полите траханою патокою», було передане в салоні «Відал Сассун» у вірні руки Веслі, який зробив мені рваний чубчик, відтяв шість дюймів — щоб волосся було не нижче підборіддя, додав трохи кучерів, об'єму, карамельного відтінку, а потім оголосив, що настав «Час для селфі! Погляньте на себе, леді! Мою роботу завершено». Джинси Маркс&Спенсер були сховані — і я так і не довідалася, куди саме,—

та замінені на декілька пар шортів, що мені не пасували. Звичайному купальнику — ні! Бікіні (без бретелів, чорним, помаранчево-квітковим, у горошок, як у 50-ті) — так!

Натягнувши шорти та зелений топ із зашморгом на шиї, скинувши геть окуляри, увімкнувши музику, із налитим у склянку напоєм — я сиділа на підлозі у кімнаті Лі, поки вона наносила мені на обличчя тоналку, основу, пудру, рум'яна, малювала стрілки, красила вії, обводила губи та наводила блиск на губи — усе це вона знайшла та замовила спеціально для моєї темної шкіри. Щовечора вона робила це знов, потім змивала, очищувала мені обличчя, а потім змушувала мене робити все спочатку самій.

— Менше, Господи, не туди, не те, більше, тепер ти схожа на нарко-королеву, ось так, от щаслива сучка, твоя шкіра неповторна.

Поки вона мене так інструктувала, я щовечора прослуховувала її плейліст з Магі¹, спостерігала, як вона танцює у себе в кімнаті, потім танцювала перед нею.

— Боже мій. Заплющ очі. Не показуй нічого пальцями! Пропусти музику через себе, відчуй її. Добре, достатньо вже цих випадків. Випий оце, випий-но. Давай знову.

Було вирішено, що моє тіло найкраще відзивається на горілку, яку я ще могла так-сяк переносити, коли розбавити її журавлиним соком або лимонадом. А ще вона вчила мене лаятися:

— Повторюй за мною: чорт, трахнутий, бля.— Вона міцно стискала мою руку і вчила мене лаятися — уже реченнями.

¹ Скорочення для Магалуфа (розм.).

— Ой, бля! — звісно ж, я казала це не з тою інтонацією та невчасно у 100 відсотках випадків.

За день до нашого від'їзду вона влаштувала глобальну епіляцію та захід під назвою «брови-під-ниточку». Коли мама з татом були в театрі, ми з Лі влаштувалися у неї в кімнаті, вона сиділа на ліжку та спостерігала, як я вправляюся з усім тим, чого вона мене навчила. Я завжди була старанною ученицею, а наразі ще й більш-ніж-колись хотіла бути нарівні з рештою красунь, тож увімкнула «Мага плейліст-1» і, потягуючи водку із журавлиною (з льодом, з великою його кількістю), зробила зачіску, обрала джинсові шорти та білий топ без бретелів. Вона уважно стежила за тим, як я накладаю «вісім елементів», що вона придбала для мене у МАС¹. Ще три склянки — і я була повністю готова для перебування у Мазі й танцювала під пісню, що складалася лише з трьох слів (пам'ятаю, що вона дивилася на мене, скривившись, але не впевнена, бо тоді я про це не думала — натомість, заплющила очі та щосили намагалася відчувати музику, як учила мене Лі). Коли я розплющила очі, її вже не було на ліжку — вона танцювала поруч зі мною.

— Чорт забирай, гадаю, вона второпала, що до чого! — кажучи це, вона щось набирала у моєму Ri7, одночасно рухаючись — як же ж вона рухалась, так природно, вільно, — потім передала телефон мені. — Але залишилася одна річ.

«Привіт, Джеймсе, — було написано у повідомленні від мене. — Приходь. Я маю для тебе сюрприз.»

¹ Відома канадська лінія косметики, що була створена заради різноманіття яскравих відтінків для будь-якого випадку та будь-якої зовнішності.

Джеймс у цей час був у складі дискусійної команди від Сент-Алоїзії¹, і був вражений моїм незаперечним аргументом щодо смертної кари (я сперечалася за неї, що було спочатку важко — тому що особисто я насправді була проти,— але врешті-решт мені вдалося переконати навіть саму себе). Я виграла у конкурсі, і наша школа опинилася попереду. Пізніше він мене привітав із перемогою, і ми почали щодня бачитися у бібліотеці Мітчелла, коли не були зайняті підготовкою до екзаменів. Перший наш поцілунок був сухим і швидким та відбувся за день до екзаменів у шостому класі². Другий поцілунок — після того як ми відкрили наші результати — був надто слинявим. Джеймс мав умовне місце для вивчення права у Оксфордї, і його екзаменаційні результати затвердили за ним це місце офіційно, а я, за моїми результатами, вступила до медичного університету в Единбурзі.

— Ти не можеш їхати до Маги фригідною та прив'язаною до недоумка. Тобі потрібно бути вільною, щоб утратити свою велику Д³ з невідомим краєнем,— сказала мені Лі.— Потренуйся на ньому, поки старі не повернулися, а потім кинь його.

Джеймс, шокований моїм перевтіленням, спромігся дістатися другої бази, але лише тому, що я узяла його руки та поклала собі під футболку, на мій новенький рожевий бюстгальтер, де вони залишалися упродовж семи ніякових секунд, доки він не забрав їх. Це вже не вперше мені спало на думку, чи ж він не гей? Я не кинула його.

¹ Католична школа в Ірландії з академічним ухилом, що має суворі правила та прагне всебічного розвитку учнів, включаючи їхню повагу до оточуючих та самоповагу.

² Мається на увазі шостий клас середньої школи.

³ Дівочтво.

Коли Джеймс пішов — Лідесь ділась із подружками, мама з татом досі насолоджувались «Гамлетом» у колись діючому басейні у Гованглі,— я змила мейкап, одягла свою піжаму та наділа окуляри, увімкнула «Мага ліст-5» («приземлена музика, подруго») та почала збирати фото Лі, щоб повісити їх на пробкову дошку у Поллок Голлз¹ в Едінбурзі.

Прикро, що так мало фотографій з дитинства Лі, особливо коли відомо, чому саме.

¹ Студентський готель з усіма необхідними зручностями, у тому числі й недорогим рестораном.

Глава четверта

Рут наблизила своє обличчя до лица Лі так, що їхні носи майже торкалися один одного. Як завжди, Лі удала, що нічого не розуміє. Як завжди, вона плакала. Рут уже не вперше подумала, що треба було настояти на грудному вигодовуванні. Може, тоді б не було цих років примхливості та виття. Але то був такий напружений час, якщо згадати. Усе почалося з візиту соціального працівника, Кейті Моррісон. Су тоді було два місяці від народження, і вона вже місяць перебувала із Рут та Бернардом. Вона чудово освоїлася, і досі щотижневі візити соціальних працівників проходили без усяких зауважень. Вони все робили правильно. Маленька Су була доглянутою та задоволеною. Мама, тато, бабуся. Дідусь, тітонька Мері та тітонька Луїза — усі були люблячими й турботливими. Не було взагалі аніяких підстав для занепокоєння.

Рут нікому не казала, що вагітна, навіть Бернардові. Затримка лише на тиждень внесла до її життя та звичок драматичні зміни. Два тижні потому груди залишалися м'якими, і вона купила тест. Упродовж наступних днів вона все чекала на кров на білизні та молилася, щоб це трапилося раніше, ніж попередні два рази, коли їй довелося народити два нерозвинених мертвих тільця. Розмірковування про невдалі пологи

та про те, що чекало на неї цього разу, відволікало Рут від щоденних справ, до яких вона сама себе залучила, щоб бути невідривно пов'язаною із Су, і це дратувало її. А ще вона почувалася пригніченою, що також бен-тежило її. Рут гадала, як відреагують соціальні служби на її повідомлення про вагітність, адже ж вони рекомендували їй користуватися контрацептивами, щоб уникнути такої ситуації. Вона забула прийняти таблетку раз або два — життя було таке гарячкове, і зрештою, до її звичок не входило приймати таблетки. Декілька днів Рут ще вагалася і врешті-решт вирішила, що виправить неминуче та позбавиться вагітності.

Об 11:30 Рут поклала Су у візок та вирушила у тридцятихвилинну прогулянку до лікарні. Дитинча завжди засинало на ранковій прогулянці та міцно спало упродовж двох або навіть трьох годин. Увійшовши до Келвінгровського парку, Рут відчула, що її ноги тремтять. Дійшовши до Аргіль-стрит, вона вже плакала. Вона уже сто разів обмірковувала своє рішення і чітко знала, що все робить правильно. Навіщо чекати на болісний викидень та перейматися через нього знову? Але, пройшовши повз галерею мистецтв, вона так і не змогла звільнитися від думки «а якщо?».

«А якщо нічого»,— відповіла вона сама собі, проходячи повз бар «Саскія», двері якого були відчинені для людей, які бігають цілий день у справах та мають десь зупинитися на смачний ланч та обміркувати подальші справи. «А якщо цього разу усе спрацює? А якщо я зможу мати мою власну дитину?»

Вона вилаяла себе за те, що дозволила виникнути подібним думкам, переконалася, що маленька Су спокійно спить, поставила візок на гальмо та увійшла до бару. Щоб зробити це, вона мала випити щось міцне.

Погода була ясною та сонячною, тож бармен залишив двері відчиненими, і Рут могла сидіти за столиком біля входу та наглядати за дитиною. Коли її віскі було випите наполовину, її почали мучити думки, і вона на якийсь час відвела очі від візочка та зосередилася на склянці у руці. «А якщо?»

Покінчивши з напоєм, вона остаточно вирішила пустити все самопливом: нехай буде так, як заплановано її природою та долею. Тепер її охопили відчуття провини та паніка через те, що випите щойно віскі може зашкодити її ще не народженій дитині. Розгублена, вона зробила кроків з чотири або п'ять (не більше) від столика, за яким сиділа, до візка біля дверей.

— Це ваша дитина? — запитала блондинка приблизно років тридцяти, що стояла по інший бік від візочка та тримала телефон біля вуха.

Ізсередини бару Рут не побачила цієї жінки і поки що не розуміла, що її можуть звинуватити.

— Так, — спокійно відповіла вона.

— Зачекайте, я перевірю... — Навколо шиї жінка мала відзнаку констебля Глазго-сіті. Соціальний працівник. Чорт. У цьому місті соціальних працівників на вулицях було більше, ніж недопалків.

— Ви місіс Оліфант з Парк-стрит, 13?

Як майже все, що можна було перенести або пересунути з речей, що належали Рут, візочок було оздоблено її прізвиськом та адресою. Цей дитячий візочок, який відрізнявся від усіх інших, коштував цілого статку. Рут зробила нашивку з даними на основну тканину з внутрішнього боку каптура, у той самий день, коли забрала візок з Mothercare.

— Так, це я. Рут, міс Рут Оліфант. Це моя дитина.

— Ви впевнені? — Дівчина кинула погляд на крихітне темношкіре личко Су.

— Ми вдочерили її з Південної Кореї. Місяць тому. Ви можете запитати...— Рут зупинилась, щоб не запропонувати дівчині підтвердити деталі у себе в офісі. Чорт, чорт, чорт, чорт. Вона ж, напевно, вже про все запитала. Рут поцілувала своє спляче дитинча, щоб підтвердити їхній зв'язок. Дівчина подивилася на дитину, потім на Рут та сказала у телефон:

— Це мама. Дякую, так, добре, бувай,— і закінчила розмову: — Хтось міг просто йти повз неї та забрати з візочка, знаєте, як буває.

Рут щосили намагалася розмовляти спокійно:

— Ні, це було неможливо. Я увесь час бачила її з-за он того столика. Чому ви не заглянули всередину? Я сиділа прямо за цим столиком!

— Від вас пахне алкоголем.

— Вибачте, що змусила вас перейматися. Дякую за вашу турботу.

Знявши візочок з гальма, Рут стрімко пішла геть, додому. Її ноги тремтіли навіть дужче, ніж раніше.

Кейті Моррісон прибула двома годинами пізніше, рука в руку з напарником, чоловіком приблизно п'ятдесяти років, якого звали Семюель Лі. Обоє вони всілися за стіл у кухні, кожен поклав перед собою блокнот та ручку, а Рут у цей час готувала пляшку з молоком для Су.

Кейті Моррісон попросила її розповісти про те, що відбулося біля бару «Саскія».

— Справа в тому, що я вагітна, і для мене це несподівано. Я йшла на аборт та мені треба було випити перед цим.

У обох на обличчях відобразився жах: ситуація виявилася складнішою та серйознішою, ніж вони очікували.

Рут пояснила, що замовляла лише один напій. Вона прийняла важке рішення, тому що мала прийняти дуже погане рішення.

Кейті Моррісон запитала, чому вона залишила немовля без нагляду на пожвавленій вулиці. Рут пояснила, що сиділа за столиком прямо біля дверей, а двері були відчинені. Коли вона побачила, що вони їй не дуже вірять або що її поведінка досі турбувала їх, навіть якщо вони й готові були їй повірити, вона розридалася. Вона не думала про погане, сказала вона їм. Це було так несхоже на неї — не подумати заздалегідь. Вона так шкодує про цей випадок.

Кейті дочекалася, поки Рут заспокоїться, та запитала:

— І ви вже повернулися? З клініки?

Рут глибоко зітхнула.

— Я туди не пішла.

Здавалося, минуло хвилин двадцять, перш ніж Кейті знову заговорила:

— Які тепер ваші плани, Рут?

— Плани?

Тепер їй відповів Семюель Лі. Він поводився так, ніби був старший за Кейті за посадою, або ж просто повів себе так із типової чоловічої переваги у цьому становищі: чоловіки не відчують того болю за таких розмов, як жінки, бо їм такі ситуації не властиві.

— Ви знаєте, що ми маємо на увазі.

— Ви маєте на увазі, чи я вирішила залишити цю дитину? — одною рукою Рут поплескала себе по животу і помітила, що інша її рука стискає пляшечку Су міцніше, ніж завжди. Вона ослабила хватку.—

Взагалі-то, питання мало бути поставлене інакше: «Чи вирішить ця дитина залишитись у мене?»

— Тож ваша відповідь «так»? — Семюель Лі записував усе, про що йшлося у їхній розмові.

Рут двічі глибоко зітхнула. Вона мала бути обережною, працюючи з ними.

— Мені жодного разу не вдавалося виносити дитину до кінця строку. Шість разів, як ви знаєте, це записано у вас серед моїх даних. Але якщо нам потрібно ризикнути, щоб дати шанс малоймовірному розвитку подій, давайте це обговоримо. Мені треба було випити щось міцне, щоб зібратися на силі та не надто страждати через аборт, але врешті-решт я вирішила цього не робити. Я б не пила алкоголь, якщо б не мала думки припинити вагітність. Я не з тих, хто виступає проти абортів узагалі, але я усвідомила, що не хочу цього робити. Якщо мені вдасться виносити увесь строк, тоді ми з Берні матимемо двох дітей. Безліч родин мають двох дітей. Якби ЕКЗ¹ спрацювало, ми б уже мали принаймні двох діточок. Як вам відомо, мій шлюб щасливий, ми маємо достатньо прибутку, наш дім затишний, мої найближчі родичі мешкають поблизу або неподалік. Су добре влаштована та здорова, а ми всі дуже добре дбаємо про неї. Якщо я потребуватиму допомоги або якщо ви вирішите, що я потребую допомоги, звісно ж, я її отримаю.

Семюель Лі звів брови:

— Тут є про що поговорити. Я призначу конференцію з вашого випадку,— із цими словами він закрив записник та кивнув Кейті Моррісон, яку тепер Рут ніколи більше не назве «Кейті». Таке гарне ім'я — Кейті. Відтепер вона для Рут стане лише міс Моррі-

¹ Екстракорпоральне запліднення.

сон у її присутності або «та ідіотка» поза її спиною. Рут пройшла обстеження щодо можливого нехтування дитиною, і поліція та соціальні працівники почали свої нескінченні запити. Соціальна служба забрала Су місяць по тому, після двох конференцій, присвячених їхньому випадку, що проходили у місцевому осередку соцслужби, та одного слухання з інтересів дитини, що проходило в офісі доповідача. Той факт, що вона увесь час старанно виконувала всі обов'язки щодо дитини, не переконав соціальних працівників, які виступали за те, що їхній відділок завжди стикався з проблемами, коли йшлося про всиновлення дітей іншої раси, та це їхнє звернення гаряче обговорювалося, і вони були на волоску від успіху. Рут звинуватили у тому, що її поведінка у день запланованого абортів поставила маленьку Су в ризиковану ситуацію. Цей факт, як і вагітність, повернули розмову в інший бік. Було заявлено, що подружжя не зможе впоратися із двома немовлятами, настільки близькими за віком, і що всі усиновлені діти потребують особливої турботи та нерозділеної уваги. Також було сказано, що питання расової відмінності завжди було складним, але в цьому випадку ускладнення можуть бути навіть більшими, бо дитина матиме брата або сестру із білою шкірою, і вони будуть дуже близькими за віком. Проблеми з культурної ідентифікації тепер вочевидь посіяли паніку своїми домислами та додатками. Чудово сплетені балачки постали над фактами та перемогли. Було вирішено, що до інтересів маленької Су не входить надалі перебувати дочкою Рут та Бернарда, тому що вона матиме третього члена родини з іншим кольором шкіри.

Та Ідіотка привела із собою Семюеля Лі та офіцера поліції, і вони забрали маленьку Су. Рут та Бернард вирішили покінчити із цим якомога швидше, бо не

хотіли, щоб Су щось відчула та засмутилася. Її забрали від них на вулиці біля дому, і вони пішли додому не озираючись. Коли двері за ними зачинилися, Рут упала на підлогу та розридалася.

Вона підвелася лише за годину, і весь другий триместр провела у боротьбі. Вона почала відвідувати консультанта з алкоголю, навіть попри те, що ніколи не «зловживала» алкоголем, і перестала пити взагалі з тієї миті, як вирішила залишити вагітність. Вона досліджувала папери з соціальної роботи, які стосувалися раси й усиновлення, щоб спромогтися знайти правильні аргументи, щоб виступити проти відібрання у неї дитини. Вона вивчала відповідні закони, читала все, що могла знайти, про подібні випадки у Великій Британії та й у світі взагалі. Вона примудрилася знайти жінку, яка пройшла через те саме в Австралії та врешті-решт виграла свою справу. Вона найняла експертів з усиновлення, з різниці у расах, зі співвідношень між братами та сестрами та з теорії прихильності, щоб ті зробили доповіді зі своєї галузі та допомогли їй побудувати план, який міг би пом'якшити клопотання, подане соціальними працівниками. Вона зв'язалася із пресою та дала інтерв'ю для *«Шотландія говорить»*, у якому благала, щоб її дитину повернули додому від її третьої за рахунком приймальної доглядальниці, і сльози полилися із її очей точно в потрібну мить.

— Як це може бути у кращих інтересах моєї дитини — щоб її забрали з дому від єдиної матері та з єдиної родини, що вона має? Її навіть не збираються відсилати назад, до Кореї, натомість вона залишиться у британській системі піклування. Це не має жодного сенсу.— Слова Рут звучали переконливо, й інші телеканали почали транслювати її історію. Більшість газет слідували за подіями. Усі їй співчували.

Зайнята цією боротьбою, Рут ледве помічала, як усередині неї росте дитина, і це непокоїло Берні.

— Напевно, тобі краще відпочити,— сказав він якось, коли вона прийшла додому об одинадцятій після телевізійного інтерв'ю в Лондоні. Схильний до веселощів та благородних хобі, наразі він вирощував овочі у склянках з водою. Того вечора він доглядав стебло салату, яке врятував з відра для сміття.

— Напевно, тобі краще *перестати* відпочивати.— Зазвичай Рут дуже цінила здібність Берні будь-коли залишатися спокійним, але його спокій не допоможе повернути Су додому, і цього разу вид салатowego стебла у склянці змусив її почервоніти від люті й обурення.— Чому ти товчешся навколо цієї рослини? У крамниці це коштує 30 пенсів, Бернарде!

— Бо я не хочу померти від стресу. І не хочу, щоб від нього померла ти або наша ненароджена дитина.

Вихопивши склянку з рук Берні, вона з люттю кинула її до сміття — салатове стебло, воду та саму склянку.

Рут не перевіряла білизну у пошуках крові на ній щогодинно, як робила за попередніх шести вагітностей. Вона не бігала до доктора за кожного відчуття щонайменшого болю у животі. Навіть не молилася, як раніше: «Будь ласка, Господи, дозволь, щоб усе пройшло добре цього разу». Вона не відчувала ані страху, ані сподівання. Вона не переймалася через вагітність та її результат, просто відволіклася від будь-яких думок про неї, можливо, навіть стала одержимою ідеєю повернути іншу дитину додому — але хто б на її місці так не зробив?

Вона якраз мала телефонну розмову з одним із юристів, якого найняла, коли в неї відійшли води. Юрист тільки-но вийшов зі слухання, на якому був

разом із Берні, і вони мали для неї дивовижні новини. Перейми змусили її виронити телефон з рук, і вона була страшенно роздратована тим, що доведеться зачекати, поки вони вщухнуть, щоб мати змогу передзвонити йому та про все довідатись.

Вона виграла справу. Су повернеться додому.

Тепер, якби хтось запитав Рут, на що схожа праця, вона б відповіла, що праця — це діамант, укритий кров'ю.

Маленькій Су вже виповнилося дев'ять місяців, коли вона нарешті знов опинилася вдома. Її доставила інша соціальна працівниця (також ідіотка). Су здавалася гротескно-величезною в порівнянні зі своєю крихітною новонародженою сестрою, і шкіра її була набагато темнішою, ніж пам'ятала Рут. Рут передала Лі чоловікові, щоб відчинити двері. Вона прийняла Су і впродовж багатьох тижнів не залишала її ані на хвилину, навіть спала разом із нею у просторому ліжку. Вона ніколи не погодиться втратити її знову.

Боротьба за повернення Су стала таким сильним стресом для неї, що Рут так ніколи і не зрозуміла, чи пережила вона післяродову депресію, як буває із багатьма жінками. Єдине, у чому вона була впевнена в той час, це те, що її білошкіре немовля, здавалося, не потребує її взагалі, і що вона, мати, трохи страхалася власної дитини.

Тепер Рут уже не боялася Лі. Вона сіла на краєчок ліжка доньки, випрямивши спину, та двічі глибоко зітхнула. Вона потребувала інформації. Вона не могла дозволити собі гніватися на очевидця.

— Розкажи мені докладно, що учора відбулося, кожну деталь, починаючи з полудня.

«Пансіон Пола» розташований у поживавленому районі Рамбла, що у Барселоні. Я б дала йому цілу зірку за розташування, якщо б належала до числа жебраків або якщо б почувалася щасливою, і, мабуть, ще півзірки — за ціну (тридцять сім євро за ніч), але загалом це справжній смітник. Коли перебуваєш усередині, дуже важко повірити, що ця будівля має такий гарний фасад: стіни та розрізнені меблі, які багато разів підмазувались та залатувались літнім власником (на ім'я Карлос); хиткі сходи, які смердять псом (на ім'я Ріко); і моя вузька одномісна кімната, яка була б доречна, якби стояла в літаку, але аж ніяк не пасувала земному готелю. Я вже з годину намагаюся заснути, але матрас грудкуватий усередині, і неможливо знайти зручне положення для тіла, лежачи на ньому, а на одному боці наволочки красується величезна світло-коричнева пляма, а на іншому — така ж пляма, але коричнево-червона. Я навіть намагаюся не думати про те, який вигляд мала сама подушка. Мені чутно, як зовні англійські туристи розмовляють про пухирці і маршрути та де краще пообідати — я чую кожне їхнє слово, попри зачинене вікно (бо відчинити його неможливо). Усередині різноманітні комахи видають різноманітні звуки. Загальна

вбиральня розташована між сходами, навпроти моєї кімнати, і я майже бачу, як фекалії та урина заповзають сюди крізь криву дірку між моїми дверима та брудним зеленим килимом. Зараз я би багато чого зробила заради того, щоб опинитися у моєму величезному ліжку вдома, або хоча б у тому нижньому ліжку, що було у Магалуфі.

У Магалуфі я спала добре. Зазвичай до обіду, але вчора я прокинулася о 1:50 дня. Лі не дозволяла мені заводити будильник — це було одним з правил, що вона встановила для мене вранці, коли ми поїхали з дому. Не можна пити безалкогольних напоїв — «Те, що ти п'єш, повинно поєднуватися»; не можна розмовляти з нудними та/або негарними людьми; не можна повертатися до номера рано або наодинці; не можна читати; не можна співати караоке; не можна заводити будильник; не можна робити не обговорених з нею фотопостів; не можна тримати зв'язок із Джеймсом; абсолютно забороняється не підкорятися — «якщо я спіймаю тебе на порушенні якогось правила, ти залишишся сама із собою до кінця нашої поїздки»; і не можна робити ранкових пробіжок. Прізвище моєї матері гарантувало знущання з приводу статури¹ над жінками з нашої родини. Мама, Лі та я розуміли, що нам не можна мати зайвої ваги, щоб не бути схожими на справжніх оліфантів. Щоб завадити цьому смертельному поєднанню, Лі їла дуже мало, а часом блювала, якщо переїдала, а мама і я займалися спортом.

Спочатку мені не вистачало мого спортивного режиму — у звичайному житті я бігала або плавала щодня, грала у нетбол і постійно бігала міні-тріатлони та напівмарафони, — але дуже швидко я здала-

¹ Eléphant — слон (фр.).

ся на милість нечупарства. На третій або четвертий день я вже прокидалася об одинадцятій. На одинадцятій — о дванадцятій. Учора — о 13:50. Я пам'ятаю, що спочатку відчувала сором щодо цього, потім уклала сама із собою угоду про те, що нарешті я стала нормальною — тобто лінивою та страждаючою від похмілля,— як усі оточуючі, що спали до двох годин дня або більше, прокидалися із синцями незрозумілого походження, смердючим диханням та потребою у блюванні, а також із — більш ніж з одним за ніч — голим чоловіком. Напередодні ми відвідали вечірку на човні, що перейшла у зависання у шести топ-барах готелю. (Лі дозволила мені порушити правила, тому що в неї майже закінчилися гроші, і я вторгувала ціну на пропуск до Мага Клуб Пас¹ — або МКП, як нам сказали, щоб ми були в курсі — до п'ятнадцяти євро.) В одному з барів біля нужника молодик на ім'я Оссі запропонував мені таблетку екстазі. Вона була біла, із видавленим на ній малесеньким великим пальцем, що означало її безпеку, на відміну від жовтих пігулок із метеликом на них. Я була охоплена щасливим сп'янінням і прийняла таблетку, навіть ні про що не подумавши та нікого з дівчат про це не повідомивши. Таблетка надала мені великої любові до всіх оточуючих та просвітлення. Я сказала Наташі, що вона найрозумніша дівчина з усіх, які мені досі зустрічалися — розумна, добра та світла дівчина. Міллі почувала від мене, що її руки повинні бути у модельному бізнесі, бо вони — боже, можна мені їх погладити? Я нарешті усвідомила, що мала на увазі Лі, кажучи, що музику треба «відчувати»,— і впродовж декількох

¹ Єдиний пропуск до всіх барів, який коштує суттєво дешевше, ніж вхід до кожного бару окремо.

годин відчувала її, повністю розчиняючись у танцях. Мені сподобалось екстазі. Дуже. Наступного ранку вже менше. Лі, напевно, чула, як мене вивертає.

— Ти там жива?

— Так, здається, жива,— мій шлунок був уже порожній, але ще намагався очиститися від залишків учорашнього щастя, і це було голосно.

— Можна мені увійти, якщо так? Мені конче треба відлети.

Я проблювалася ще пару разів, поки Лі базікала, сидючи на унітазі поруч зі мною:

— Не можу повірити, що Наташа — така розпусниця.

— Це через човен? — напередодні Наташа ініціювала одну з інтимних ігор, у яких знімала білизну поруч із деякими іншими п'яними дівчатами, щоб її шльопали такі ж п'яні хлопці, які давали правильну відповідь на питання ді-джея. До того часу я вже випила декілька сумішей із водкою, і мені здавалося, що ця Наташина витівка була дуже веселою. Її зад був пружним та крихітним у порівнянні з розміром її цицьок, і вона, напевно, це знала, тому й почала цю гру.

Наташине світле випрямлене волосся, здоровенні груди та кільце в носі компенсували брак її яскравості, і все це разом робило її такою неповторною, що і хлопці, і дівчата навіть не опиралися її чарам. Усі дівчата мріяли стати такими ж популярними та невимушеними, як вона. Вона завжди казала правильні речі, розсіюючи напругу своєю спокійністю, переводячи тему розмови так, що усім ставало весело. Усі хлопці жадали її, і хоча багато хто з них досяг її ліжка, Наташина репутація як гарної, приємної, веселої дівчини залишалася незаплямованою. З часу нашого прибут-

тя до Маги вона вже переспала їх трьома хлопцями: із двома прямо у нашому помешканні, на четверту ніч (із перервою у сім годин) і ще з одним у його готелі наступного дня. Відтоді усі вони безперестанку надсилали їй повідомлення, і Наташа кожному відповідала ввічливо, жодним словом не засмучуючи або не обнадіюючи їх. За тринадцять років, упродовж яких ми знаємо одна одну, мої стосунки з Наташею не просунулись за межі «Як справи? — Добре. А в тебе? — Так, теж добре». Але у Мазі я нарешті зрозуміла, у чому полягала її привабливість. Для неї бути поруч із кимось було відпочинком, і люди також почувалися легко із нею. Вона була готова на будь-що і пізніше не застрягала на неприємних моментах, а йшла далі з посмішкою.

— Ти майже закінчила? Допоможи, швидко. Мені треба увійти! — Я відчинила двері Наташі, і була вдячна долі, що Лі не встигла відповісти на моє запитання і що Наташа не почула, як Лі назвала її розпусницею. Лі зіскочила з унітазу, і Наташа всілася на її місце якраз вчасно.

— Су, Су, поглянь, це ж кров?

Першого ж нашого вечора у Мазі, випивши щось із тріснутого келиха та поранивши губу, Наташа призначила мене головним лікарем. Відтоді я лікувала укуси комах (в усіх нас), попечену на сонці шкіру (в усіх крім мене, і надалі я примушувала їх наносити крем від сонця), загадковий розріз на лікті (в Лі) та витягувала з волосся жувальну гумку (і Міллі). Мені також довелося робити медитацію для Наташі, щоб вона витягла презерватив, що загубився в надрах її гарячого тіла. Я тримала її руку та дивилася в інший бік, поки вона лежала на підлозі ванної кімнати. («Вдихай через ніс, видихай через рот. Уяви океан — гарний

блакитний океан, дихай, зведи ноги разом, підтягни їх до дупи, тепер просто дай колінам упасти, дихай, гарна дівчинка, засунь палець усередину та... добре, тепер перепочинемо та спробуємо знову.») Коли Наташа врешті-решт примудрилася витягти презерватив, я пішла із нею до аптеки та переконалася, що вона прийняла протизаплідну таблетку. Потім я ще повела її до клініки, щоб зробити аналізи (позитив, хламідії), стежила, щоб вона приймала антибіотики, розповіла їй про розміри кондомів та їх безпечно застосування та поклала нові упаковки до сумки кожної з дівчат (дев'ять сумочок загалом) та у кожную шухлядку в нашому помешканні.

Те, що вийшло з Наташі, являло собою кілька неперетравлених чіпсів та принаймні один цілий зубок часнику.

— Ні, це не кров, це соус чілі. Із тобою все гаразд.— Я тримала її волосся, поки кебаб та рожева рідина не вилились в унітаз.

— Я до чортів тебе кохаю, Су,— а я ж лише зняла товстий згусток жовчі, що звисав з губ Наташі, та обтерла її обличчя чистою, теплою фланелевою серветкою.

— Овва, і я тебе кохаю. На ось. Випий води, всю склянку, і будеш у порядку, любонько.

Увесь час, поки Наташа страждала, Лі, стоячи перед дзеркалом, змивала учорашній мейкап.

— А ти набрала вагу, сес, несподівано сказала вона.— Твої ноги — що стовбури.

— Та ну? — Вже стало ясным, що Лі не подобається те, що я добре вписалася в їхню компанію.

Як уже стало звичним, я зробила бранч для усієї компанії. Фруктовий салат, вівсянка, джем на тості

й цілнозерновий хліб з чаєм. Як і щодня, потім ми почали збирання до басейну. Найпершого дня мене шокувало відкриття, що збиратися до басейну можна дев'яносто хвилин або навіть більше. Удома я ходила поплавати щодругого дня, і, щоб зібратися до басейну, де я пропливала сорок разів туди й назад, мені достатньо було п'яти хвилин. Купальник — на місці. Окуляри, рушник, гроші, ключі — зі мною. На вихід. У Магалуфі приготування до басейну потребувало дбайливого нанесення денного макіяжу та водостійкої туші. NB: якщо ти готуєшся іти до басейну в Магалуфі, це зовсім не означає, що ти обов'язково будеш там плавати.

— За жодних обставин не можна опускати голову та волосся під воду, — така була інструкція мені від Лі у перший день.

Потім треба було обрати бікіні. Дівчата мали їх щонайменше десять штук кожна. На тринадцятий день вони мучилися від того, що доведеться вдягти купальник, який уже було показано в ці дні. Потім обиралися шорти, або кімоно, або топ. І нарешті — аксесуари.

Була п'ята пополудні, коли ми все ж таки дісталися басейну — досить запізно, щоб знайти чотири вільні шезлонги поруч. Я помітила, що Міллі розхвилювалася, побачивши Юена, який засмагав на сусідньому шезлонзі, обмотавши голову футболкою. Він був тут уже досить давно, бо його груди, ноги та руки болісно червоніли. Вона прилягла на шезлонг поруч із ним та поставила музику на телефоні на найбільшу гучність, сподіваючись розбудити його таким чином.

Усі, включно з Юеном, байдикували на осонні до сьомої, поки тінь та легка прохолода врешті-решт не змусили нас зрушити з місця. Коли ми проходили повз нього, Юен обізвався до нас:

— То що, дівчата, побачимося у стріпі сьогодні?
Ми почекали, поки Міллі відповість, і вона зрештою вимовила, не дивлячись на нього:
— Хтозна.

Міллі — єдина з трійці Лі, яка походить із нещасливої родини. Її батьки давно терпіти не можуть одне одного, але знайшли спільний інтерес у ще більшій ненависті до власної дочки. Лише впродовж останнього року Міллі виганяли з дому принаймні сім разів, і вона залишалася на ніч у нас або у Наташі, кожного разу повертаючись до своєї напівдомівки, сподіваючись, що хоча б хтось із батьків зустріне її з любов'ю та вибаченням. Вона мене дещо лякала — я чула історії про те, як вона, гуляючи нічним Глазго, біла людей кулаком в обличчя. У Мазі вона була надто зайнята сексом, щоб когось бити. У першу ж ніч вона спромоглася влаштувати секс на трьох із якимсь хлопцем та його («так би мовити») дівчиною з Лідсу.

— Тепер я точно знаю, що я не лесбійка, — заявила вона, з'явившись у басейні наступного дня. Щоночі відтоді вона спала з новим хлопцем. Я жодного разу не залучалася до цих обговорень минулонічних походеньок — моя незайманість не дозволяла мені цього, моя думка щодо сексу із незнайомцями була передбачувана та небажана у нашому колі, — але я слухала всі деталі, про які вона розповідала, з того, що могла пригадати. В основному вона описувала, скільки та якого алкоголю було випито, які наркотики вони приймали (зазвичай метамфетамін або екстазі, але одного разу був і кокаїн), форма пеніса, розмір пеніса та як пеніс працював. Але також вона вдавалася до інших подробиць, з яких виходила сумна картина. Наприклад ось така: «Здається, я заснула десь

на середині...»; «Він сказав мені забиратися одразу, як кінчив, покидьок...»; «Він сказав, що я все роблю не так...»; «Я не плакала, це сінна лихоманка».

Юен був одним з її завоювань, ніч третя. Він тоді прийшов до нас, і я чула їх та як він не може кінчити на канапі у вітальні.

— Мабуть, усе б вийшло, якби від тебе не тхнуло блювотинням,— сказав він.

— Мені треба ще раз почистити зуби?

— Ха, це не через твоє дихання. Та зупинись ти, він уже упав. Господи, та даси ти йому спокій чи ні.

Міллі була задоволена своїм ох-яким-крутим «хто-зна», коли ми виходили з басейну. Мені хотілося, щоб вона так і пішла собі далі, але кілька секунд по тому вона зупинилася та повернулася до Юена, який уже знову закрив обличчя футболкою.

— Гей, Юене, у якому барі ти будеш?

Цього разу він уже був байдужий до її питання і відповів, не знімаючи з очей футболки:

— Не маю уявлення, можливо, візьму МКП.

— Можливо, побачимося у «Року» о десятій?

— Звісно, можливо,— він нарешті відкрив обличчя та сів.— А ти там будеш?

Він що, звертається до мене? Зазвичай хлопці не помічали мене взагалі.

— Я?

— Так, ти, я чув, що в тебе є щось таке, від чого тобі конче треба позбавитися.

Міллі схопила мене за руку та потягла геть.

— Ти що, сказала йому? — прошепотіла до неї я, здивована тим, яке роздратування піднялося в мені від цих його слів. Дівочтво не було для мене проблемою. Я не оцінювала себе відповідно до його наявності або відсутності.

Мілі густо почервоніла, і Лі втрутилася, щоб її захистити:

— Усі це знають, Су-Джин, просто з твого вигляду.

— Вибач мені,— сказала Мілі, відпускаючи мою руку,— я була розлючена і, мабуть, прохопилася.

Бідолашна Мілі. Відтоді, як я її вперше побачила — першого ж нашого дня у школі,— мене не покидає бажання забрати її до нас назавжди та нагодувати овочами. Коли їй було п'ять, вона була нижча та товстіша за усіх нас. Я добре пам'ятаю, як вона схлипувала, коли ми ставали у рядок перед місіс Бенсон. Я пам'ятаю, що її мама була єдиною матір'ю, яка не пролила жодної сльозинки та не чекала, поки зграйка першокласниць зникне у будівлі школи.

Ми замовили наш стандартний набір у МакДональдзі. Лі і Наташа: чізбургери та картоплю фрі, дістичну коку. Мілі: бігмак, кільця цибулі, коку. Я: цезар із куркою гриль, воду. Було вже 20:30, коли ми повернулися до нашої квартири із двома пляшками горілки, які мали надати нам потрібного настрою для нашого грандіозного нічного фіналу.

22:30, реве музика, одяг обрано, макіяж нанесено та схвалено, один літр горілки та два літри лимонаду випито, Лі відкоркувала другу пляшку, налили нерозбавленої горілки у чотири склянки, наказала випити на рахунок «три» та почала свою нічну промову — щось на зразок запальної промови тренера,— яку вона зазвичай проказувала перед своєю трійцею. (Ми будемо танцювати до ранку? Так! Ми їх усіх причарюємо? ТАК! Ми до чортів прекрасні? Гарчання.) Але цього разу промова стосувалася мене.

— Цієї ночі, леді, ми маємо місію. Ми вже дванадцять ночей у Магалуфі, а Су все ще пов'язана

з асексуальною частиною людства. Тут і тепер, перед обличчям цієї аудиторії, ми будемо свідками її звільнення.

Наташа й Міллі почали скандувати:

— Звільнення! Звільнення! — а Лі набрала номер Джеймса на моєму телефоні.

Після трьох коктейлів з лимонаду та горілки перед очима мені вже усе крутилося. Склянка чистої горілки, яку я щойно перекинула у себе, задала цьому кружлянню швидкості та орбіти. Звільнення здалося мені гарною ідеєю. Я взяла телефон. Наразі я не впевнена, чи Джеймс узагалі відповів, але тоді я щиро вірила, що розмовляю з ним, кажу йому те, що насправді хотіла сказати давно.

— Джеймсе, я хочу розважатися. З тобою погано розважатися, Джеймсе Моррісон-Твіді. Скінчено, між нами усе скінчено. Це не ти, ні, це ти. Ти... він хто, Лі?

— Він козел!

— Точно, ти козел. Вибач, якщо засмутила тебе, але тепер бувай-бувай. Бувай, Джеймсе, дякую за все та щастя тобі в Оксфордї. Ти був гарним, але настав час...

Лі вихопила телефон у мене з рук та закінчила дзвінок. Наша зграйка розвеселилася. Я вилізла на кухонну лаву та вклонялася невщухаючим оплескам, доки не впала.

Ось, мабуть, через що на моєму підборідді красувався чорно-помаранчевий синець розміром з диню.

— Тиша у ковені!! — Лі вдарила склянкою об склянку, щоб привернути нашу увагу, і одна зі склянок розбилася від удару, що дуже нас розвеселило.

¹ Група відьом, що працюють разом.

— Це був лише перший крок. Наша головна мета — крок номер два, леді. Су-Джин Оліфант-Брозерідж, твоя квітка має бути зірвана, обірвана... як там правильно? Твоє простирadlo має бути закривавлене. Дванадцять ночей минуло, а ти навіть ні з ким не цілувалася. Ганьба!

Я не була впевнена, чи це правда. Десятої ночі ми пішли до «Барілло», і я майже впевнена, що цілувалася з хлопцем із таким кільцем у вусі, від якого з'являються здоровенні дірки. Його права мочка висіла принаймні двома дюймами нижче, ніж ліва. Але я не впевнена на сто відсотків, бо була така п'яна, що впала на підлогу і, не в змозі підвестися, поповзла з танцмайданчика до нужника, прикидаючись на всьому шляху, що демонструю новий повзучий танок. Я б не змогла провести довгий час із тим хлопцем ще й тому, що, за наказом Лі, було заборонено підходити до когось на зразок нього, а ніяка кількість випитого не примусила б мене настільки позбавитися розуму, щоб розчарувати її. Вона б тоді мене побила.

Я була слухняною у Магалуфі, пила все, що Лі наказувала мені пити. Спочатку я ненавиділа те відчуття та вираз мого обличчя у дзеркалі, і в кожному барі, де ми зависали, я удавала, що мені треба вийти «позмагатися з курцями» — щоб мати можливість вдихнути трохи свіжого повітря та ковтнути води. Але кілька днів по тому мені почало подобатися відчуття розслабленості, коли можна танцювати, сміятися над речами, які б ніколи не здалися мені кумедними у тверезому стані, співоче щось вимовляти, наче ми були болільницями на стадіоні, разом із моїми новими друзями, які нарешті були у захваті від мене. Я навіть не відчувала відрази від блювання, яке, як виявилося, може зблизити людей. Мені ніколи не спадало

на думку, як це може бути гарно — тримати волосся дівчини, щоб воно не падало їй на обличчя, знімати з неї підбори, нести її до ліжка, класти її голову на подушку, казати їй, що все буде гаразд, запевняти, що вона зовсім не є потворною, навпаки — вона зараз дивовижно прекрасна, на мою думку — і почути від неї: «Ні, це ти прекрасна, найпрекрасніша з усіх, кого я знаю».

Це я почула від Лі. Мені так було шкода, що я не можу записати ці її слова та прослуховувати їх знов та знов — кожного разу, коли я чую від неї, що я невдаха та дурепа.

Наташа та Міллі були однаково добрі до мене, і не лише коли ми були в дупу п'яні. Вони покладалися на мої медичні знання. Вони підхихикували над моїми незвичними танцювальними рухами (гадаю, що я створила не лише Повзучий Танок, а ще й Танок Носу. Це зручно: практично ніс диктує рухи, які треба робити). Вони довіряли мені свої таємниці, коли Лі спала або була десь із хлопцем. Виявилось, що тато Міллі досить часто бив її та її маму. Її маму двічі забирали до лікарні, а вона нікому не розповідала справжню причину. Наташа закохалася у розпорядника Генрі, єдиного чоловіка, який не виявляв жодної зацікавленості до неї. Вона розмірковувала, чи ж це не тому, що з нею нецікаво або вона дурна. Я запевнила її, що, звісно ж, причина не в цьому, але у глибині душі все-таки запідозрила, що, вірогідно, причина полягала саме у цьому. Розпорядник Генрі був дивовижно розумним. Яку промову він видав щодо сплати за кімнати! А яку суму грошей він спромігся зібрати для сирійських біженців!

У Мазі я почала цінувати переваги обмеженості й тупості. Думки про фізику та читання про політику

не лише стомлюють, але й примушують непокоїтися. Тверезий, добре інформований розум завжди у напрузі та схильний до параної. А тут практично все, що я кажу — це те, що мені треба щось випити.

— Послухайте, компаньйони, і послухайте уважно, — вела далі Лі. — Частина перша місії виконана, і тепер ми повинні присвятити себе дефлорації — ач, яке слово! — Су-Джин Оліфант-Брозерідж з Дуну. Той, кому випаде честь дефлорації, наразі вже чекає он там, — вона витягла два кондоми з тих, що я сунула у її чорну сумочку, та поклала їх до мого коричневого (єдиного, що в мене був) гаманця. — Чи ж ми готові знайти член для цієї дівчини?

— Так! — Це Міллі із Наташею.

— Ще раз: чи ми готові знайти для Су-Джин того, хто її трахне?

— Так! — Знов Міллі, Наташа та (неохоче) я.

— Не чую тебе, сес. Скажи це слово, вимови його — член! — Тепер Лі стояла на кухонній лаві. Вона могла б піти до політики або ж принаймні бути лідером якогось культу. Усі ми почувалися чудово. — Ти готова отримати член?

— ТАК, ТАК, ТАК! — Міллі, Наташа та вже впевнено — я.

Я не вимовила слово на літеру «ч». Але, оглядаючись на той вечір, гадаю, що була готова отримати його.

Це не було новим планом, тож ідея не належала лише Лі. Мені здавалося, що це чудова думка — зайнятися сексом із кимсь у Магалуфі, із кимсь, у кого я могла б дечого навчитися та ніколи в житті не побачити знову. Ми виконали танок носів у крихітній вітальні

нашого спільного помешкання, випили ще одну чи дві склянки перозбавленої горілки та вирушили до пригод.

Я пам'ятаю бар із оксамитовою стіною — час від часу я її гладила, не знаю навіщо. І пам'ятаю, що побачила Юена із його п'ятьма друзями з Манчестера — у клубі, сповненому літаючих бульбашок, навіть пам'ятаю, як запитала в когось, чи вони справжні, але не пам'ятаю, що мені відповіли. Я згадую подивись-хлопця¹ та хлопця-піарника з оголеними грудьми, на яких красувалися тату із пташками, що так зваблювали нас та юрбу Юена в «Кокосовому лаунжі». Пам'ятаю, як Лі притягла із собою якогось хлопця, щоб обговорити подальший план зі мною:

— От Сем каже, що ти можеш залучити його для вивільнення.

Наташа познайомила мене із щонайменше трьома молодиками:

— Це моя подруга. Погляньте на неї, правда ж, вона найгарніша дівчина, яку вам доводилося бачити?

Пам'ятаю, які мокрі були мої груди. Суперсексуально, еге ж, мати плями від поту під грудьми? Пам'ятаю, що мені було жарко та я розсердилася на них. Останнє, що я пригадую у подробицях — це як Міллі когось підштовхнула до мене:

— Ось, Джон каже, що він тебе трахне.

Після цього все, що я намагаюся згадати, уривчасте, та невідомо, чи було насправді. Чи я почала із кимсь битися? Чи хтось упав на спину?

Я не хочу нічого пам'ятати.

Я вдарила себе по голові.

¹ В оригіналі «Looky Looky guy» — чоловік або жінка, що продають якісь речі на вулиці, переходячи від одного покупця до іншого, пропонуючи свій товар.

Не можу дихати у цій кімнаті, заснути не можу. Здається, наче я лежу тут декілька годин, але гадки не маю, чи це насправді так. Одягаю джинсові шорти. Вони завжди були тісними на мені, але раніше не врізалися так у паху. Лі була права — я набрала вагу у Магалуфі.

Через дорогу є інтернет-кафе. Бейсболку на голову, окуляри на очі, вирушаю.

Глава шоста

Лі сиділа, спершися на старий підголівник, підтягнувши коліна до грудей, та вся тремтіла, коли мати дивилася на неї поверх нотаток у новенькому молескіні, який Лі виділила спеціально для цього випадку.

— Тож ви вирушили до «Кокосового лаунжа» близько першої?

— Я не впевнена у точному часі. Вірогідно, близько першої. Я ж казала, що була дуже п'яна. Подивись-хлопець почав нас переслідувати, а хлопець-піарник прогнав його геть.

— Подивись-хлопець?

— Вуличний продавець: *«Подивіться, подивіться! Годинники від дизайнера, сонячні окуляри для вас, подивіться, подивіться, які в мене є курячі нагетси!»*.

— Курячі нагетси? — здається, у Магалуфі спілкуються зовсім не іспанською.

— Біле сміття¹. Але ж піарник зупинив нас перед входом, той, із тату на відео, і сказав, що ми можемо отримати безкоштовні напої. І ми увійшли. Все здавалося чудово.

— Як звуть того піарника?

— Не пам'ятаю. Я навіть не знаю, чи називав він ім'я.

¹ Так називають білошкірих бідняків з півдня США.

— Чи «Кокосовий лаунж» на головній смузі?

Лі кивнула, і Рут забила назву бару у Гуглі на своєму телефоні, щоб знайти точну його адресу, прораховуючи, коли відео із сексуальним актом з'явилось на екрані — «Господи!»,— завзято шукаючи по сторінках, доки не знайшла те, що шукала.

— Кале де ла Пунта Балена,— додала вона цю подробицю до своїх нотаток.— Ви приймали наркотики?

— Ні,— сховала Лі обличчя у себе між колінами.

— Запитаю про це Міллі.— Рут пам'ятала номер Міллі напам'ять, але Лі зупинила її, коли Рут почала набирати номер. Ніколи в житті Міллі ще не вдавалося натурально брехати.

— Міллі, Наташа та я приймали екстазі. Піарник розклав його перед нами, як тільки ми увійшли.

— А Су?

— Вона відмовилася.

— А ти, Міллі й Наташа справді не пам'ятаєте, чия це була ідея — вмовити Су зробити те, на що тепер дивиться увесь світ?

— Ні. Чесно. Ми весь день запитували про це одна одну. Усе, що ми згадали,— це як танцювали та пили та приймали таблетки, а потім зненацька...

— Зненацька ви почали заохочувати чоловіків...— Рут зупинилася, щоб не вдатися до незаперечних аргументів надто швидко.— І єдині люди, яких ви втрюх спроможні упізнати на відео — це піарник із тату та цей Юен з Манчестера, що зупинився у готелі «Брава» із п'ятьма друзями?

— Так.

— І нікого більше? — Великим пальцем Рут запустила відео на телефоні знову.— Розплющ очі, дивись це раз, дивись уважно.

Лі похитала головою.

— Ти упізнаєш якісь обличчя? — Рут щосили стримувалася, щоб не дати Лі ляпаса, багато разів, але досі вдарила її лише двічі в житті, і це було ще коли дочка була нижча від неї. Поки вона пускала відео та ставила на паузу, знов пускала та ставила на паузу, а Лі щомиті відверталася від екрана, Рут боролася із нестерпним бажанням розбити їй носа.— Сконцентруйся, Лі. Ти повинна когось знати. Ти ж провела там багато годин!

— Нікого більше не упізнаю, лише Юена та піарника.

— Очі на екран, Лі, припини тягати шмарклі. Сфокусуйся. Дивись уважно.— Рут узяла дочку за підборіддя, щоб та не змогла більше відвернутися.

— Зачекай. Зупини отут. Той молодик у червоній сорочці, це один з друзів Юена, не можу згадати його ім'я.

Чоловік, на якого вказала Лі, був сьомим щасливчиком за рахунком.

— І той у джинсах, з тієї ж групи, теж не знаю його ім'я. А інших я не знаю, жодного. Ні, жодного з решти я не знаю.

Прогнавши відео тричі, Рут удовольнилась тим, що Лі хоча б передивилась усе відео, тож вона відклала його та повернулася до нотаток.

— Чи хтось купував Су напої?

— Я не знаю.

— Чи вона дозволяла, щоб хтось купував напої для неї?

— Як ми знаємо, то ні, це не можна за правилами. Не думаю, щоб вона щось купляла, але вона була по-справжньому п'яна.

— Той чоловік, що робив відео, який він на вигляд?

— Та я навіть не знала, що хтось це записує.

— Чия це була ідея?

— Яка ідея?

— На запису кажуть, що вона це робила заради безкоштовного напою, Єгер Бомбу. Що це таке?

— Ред Булл із Єгермейстером, суміш енергонапою та алкоголю.

— Тобто їй було запропоновано це як приз? Тоді це означає, що працівник клубу усе спланував та організував.

— Але ж безкоштовні напої упродовж усієї ночі були зазначені у наших квитках, якщо я правильно пам'ятаю. Тож це не мало б сенсу.

— Добре, а що було далі? Після того як відео закінчилося?

— Я не пам'ятаю, чим усе закінчилося. Після цього я її не бачила. Ми всі танцювали дуже довго в іншій частині зали, а коли почали її шукати, то ніде не побачили.

— А тобі не спало на думку, що треба їй зателефонувати? Написати повідомлення?

— Емм... мій телефон був розряджений зранку, і я його залишила у квартирі заряджатися.— Лі витягла зарядник та передивилася повідомлення.— Я писала їй! О 04:13, поглянь: *«Ти де? Як тобі вишенька?»* А від Су не було відповіді.

— Що це таке? Яка «вишенька»?

— Не знаю, що я мала на увазі. Може, попереднє повідомлення, я була надто п'яна, щоб писати щось маюче сенс.

— Тобто ви просто танцювали всю ніч?

— Та ні, ми ще пішли до Юена навіщось.

— Ти. Міллі та Наташа пішли до Юена у номер?

— Так, до його готелю. Міллі мала до нього якусь справу. Наташа була з його другом Джоном.

— Джон був одним із тих дванадцяти?

— Ні, він з бородою. Його немає на відео.

— А до кого ти мала якусь справу?

— Я не пам'ятаю його імені.

— Він був теж другом Юена?

— Так.

— Він є на відео?

— Ні.

— Ті двоє друзів Юена, що є на відео, повернулися до готелю?

— Я так не думаю.

— Але вони могли туди повернутися?

— Ні, я пам'ятаю лише, що там були ми втроєх та їх було троє.

— «Вони втроєх»,— навіть у таку мить Рут не втрималася. Яка ж купа грошей, оплата за приватну школу була марно витрачена на Лі.— Так от. Ти кажеш, що Міллі мала справу до одного з чоловіків, хто згвалтував твою сестру, а ти й Наташа мали справу до двох його друзів, тож не переймаючись пошуками твоєї сестри та навіть не перевіривши, чи з нею все гаразд, ви всі вирушили до готелю, щоб насолодитися їхнім коханням?

Опитування зупинив Берні, який увійшов без стуку:

— Районний суддя Кемпбелл і ще один — здається, він відрекомендувався як Браун — уже тут. А Су зняла гроші у Пуерто Полленса декілька годин тому сьогодні. Вона жива. З нею все гаразд.

Обличчя Лі залякло від жаху:

— Та звісно ж, вона жива! — Вона навіть уві сні не здатна була уявити найгірше до цієї миті, і подивилася на тата, щоб він її заспокоїв.— Ти ж не гадаєш, що вона б?... Су ж ніколи б... Тато?

— Як би ти почувалася зараз, якщо була б на місці Су?

Лі була приголомшена відповіддю батька та його тоном, зовсім не добрим, як було зазвичай, і можливо, він відповів їй так уперше в її житті.

— Я не Су, правда ж? Це не я на цьому відео, тож чому ти так на мене дивишся?

— Я, звісно ж, люблю тебе, але час тобі припинити жаліти себе. Це не заради тебе. Поліція чекає унизу. Я зателефонував Міллі та Наташі, вони будуть тут через п'ять хвилин. Я піду поставлю чайник.

Коли Берні пішов, Рут закрила записник та звела дух, перш ніж узяти Лі за плечі та змусити її випрямити спину. Вона відняла руки Лі від обличчя та взяла у свої — твердо, не м'яким люблячим дотиком.

— Лі, ти дозволила цьому трапитися. Ти дозволила своїй сестрі напитися до нестями, знаючи, що вона не звикла вживати алкоголь. Ти, Міллі та Наташа приймали наркотики, тож були не спроможні наглядати одна за одною або за Су. Ти не помітила, як вона долучилася до цієї гри, або побилася на неї об заклад, або що завгодно ще, але, врешті-решт помітивши її там, перед усіма цими чоловіками, ти нічого не зробила, щоб припинити це, ти спостерігала, як усе відбувалося, підбурювала та плескала у долоні. Це твоя провина так само, як це провина кожного на тому відео, твоя та твоїх друзів. «Світ є небезпечним місцем не через тих, хто робить зло, але через тих, хто спостерігає та нічого не робить» — це Альберт Ейнштейн. А тепер Су зникла. Звісно ж, для неї це може стати шансом спланувати суїцид. Господи, Лі, я б могла... я просто...— Рут хотіла вимовити «ненавиджу тебе», і була вражена тим, що досі контролює себе настільки, щоб натомість вимовити «я шокована».—

Ти сміялася та підбадьорювала — коли мала б волати та вимагати їх припинити це знущання. Ніхто, жодна людина на цьому відео не намагалася це зупинити. Не можу повірити: ніхто, навіть її сестра, навіть найкращі подруги її сестри. Ти спостерігала, як з неї знущаються, як її гвалтують, гвалтують, по суті, групою, бо це і є групове зґвалтування. Як у *«Обвинувачуваних»*, ти була там одною з тих чудовиськ, які спостерігали, а такі чудовиська, як ти, нічим не кращі за інших, які примусили її стати навколішки та зґвалтували.

— Зґвалтували? Чому ти так про це кажеш?

— Твоя сестра ніколи б не зробила нічого подібного з власної волі. Вона б ніколи так не повелася.— Рут забрала від Лі спітнілі руки, які дрижали синхронно із плечами дочки.— Починаючи від цієї секунди, ти почнеш загладжувати свою провину. Ти та твої так звані подруги розповісте поліції усе, що спроможні згадати, і я маю на увазі всі деталі, а не те убоге лайно «Я була п'яна», що увесь час чула отут від тебе. Багато разів ти мені казала, що «відключилася», і це є твоїм жалюгідним намаганням захистити власний зад. Збери докупи ті клітини мозку, що в тебе ще залишилися, та згадай кожну дрібницю.

Щодо твого покарання ти, мабуть, підозрюєш, що я думала про це упродовж років. Молодь відрізняється від дорослих. Уже не діти, але ще не зовсім дорослі. Тож що я можу зробити з тобою? Забрати в тебе те, що тебе радує? МакБук, телефон, гроші, їжу, щоб примусити тебе отримати роботу або піти до коледжу, щоб ти хоч щось путнє зробила у своєму житті?

По цих словах на обличчі Лі відобразилося полегшення, бо вони означали, що матір от-от піде та залишить її наодинці плакати скільки завгодно.

— Але гадаю, що у твоєму віці більшу користь принесе робота у відновному правосудді.

— Як це?

— У відновному правосудді? Твоє покарання, або його частка, полягатиме у твоєму усвідомленні об'єму шкоди, нанесеною тобою, та примиренні із постраждалою від тебе людиною. Ти вирушиш на пошуки Су і знайдеш її. Як тільки поліція піде, я куплю тобі квиток до Мальорки, і спробую придбати його на нічний літак, щоб ти відлетіла вже сьогодні. Я залишусь тут, бо маю тут справи й не можу їх залишити, а також звідси мені простіше підтримувати Су в безпеці та слідкувати за її переміщенням. Я тобі казатиму, куди їхати та де її шукати. Ти станеш моїми очима, руками й ногами у чужій країні. А коли знайдеш її, у безпеці та в доброму здоров'ї, якщо на те стане воля Господа, та коли благатимеш її, щоб вона тобі простила, на що вона, як я із жалем визнаю, легко погодиться, та після того, як ти допоможеш їй сміливо дивитися в очі світові...— На цих словах голос Рут затремтів, а в очах з'явилися сльози. Я хочу, щоб ти привезла Су додому. А тепер витри шмарклі та змий учорашній макіяж з обличчя, вдягни майку, щоб прикривала тобі живіт, та спускайся вниз.

Коли Рут із Лі спустилися, Берні сидів на канапі перед офіцерами з поліції. Рут помітила, що він намагається здаватися спокійним, але його обличчя було бліде, а щелепи — міцно стиснуті. Вона присіла на краєчок канапи поруч із ним, а Лі притулилася до батька з іншого боку. Навіть якщо Берні й мав бажання заспокоїти її цього разу, він не спробував цього зробити.

Свої перші три роки подружнього життя Рут та Берні провели на західному узбережжі Америки. Бернард мав повну зайнятість у симфонічному оркестрі Орегони. Кудись переїжджати не мало б сенсу, бо тоді він був успішним та обожнював свою роботу. Ще до зустрічі з ним Рут тільки-но отримала диплом з професійної юридичної практики та була неформально запрошена до роботи у фірмі своєї мрії в Единбурзі — «Холен, Гріффін та партнери», яка мала чудову репутацію у галузі звернень про повернення громадянських свобод та права жінок. Партнер, який запропонував їй цю роботу за п'яною розмовою під час ланчу, перешкодив їй довгій відпустці, але Рут уже мала на руках квитки до тримісячної подорожі та була упевнена, що почне змінювати світ, принаймні

Шотландію, на краще, як тільки повернеться. Життя, яке вона спланувала собі, було життям серйозної людини. Тож вона потребувала дослідити світ та добряче повеселитися упродовж цього короткого періоду, перш ніж стати до серйозних справ. І тут, на жаль, вона закохалася. Її шотландська юридична кваліфікація нічого не була варта в Америці, тож вона стала волонтером у програмі «Підтримка жертв», заспокоювала постраждалих та розмовляла з очевидцями, захищала їхнє право на конфіденційність та засновувала групи відновного правосуддя по всьому штату. Той перший рік у Портленді став найщасливішим часом у її житті. Вони з Бернардом гуляли парком, відвідували музеї, їздили на трамваї до ринку, безкінечно розмовляли про події у світі, захопочені спільними цінностями, даючи одне одному виклик власною освіченістю. У той час, поки вона вивчала матеріали для роботи у спальні їхнього сучасного помешкання, прослуховуючи їх через навушники, Бернард репетировав у вітальні. На її очах часто з'являлися сльози, коли вона дивилася його виступи на публіці. Він грав так само, як кохав її — пристрасно та відверто. Життя загалом було дуже близько до ідеалу.

Якби яєчники Рут не дали про себе знати. Вона ніколи б не запідозрила, що з її організмом може бути щось негаразд, тим більше у такому молодому віці, — але раптом вона захотіла та стала потребувати, щоб у них з'явилася дитина. Бернард був єдиною дитиною у родині хіпі (Черрі та Бада), які були надто зайняті курінням травки, яку вони самі й вирощували, щоб жити земними проблемами та бути корисними бабусею та дідусем. Йому було сумно покидати оркестр, коли вони прийняли рішення усиновити дитину, але він розумів, що для Рут буде краще жити вдо-

ма у Шотландії; що поповнення у їхній родині пройде легше та успішніше, якщо вони матимуть навколо себе людей, на яких зможуть покластися.

Бернард так і не став головним скрипалем в оркестрі. Коли вони переїхали, у Шотландському оперному оркестрі він був другою скрипкою та того ж року виграв золотий приз на чемпіонаті скрипалів у Гленфіддічі, але батьківство узяло перевагу над подорожами та привілеями, і він вирішив присвятити себе викладанню. Упродовж останніх вісімнадцяти років він давав уроки у Королівській шотландській консерваторії та двох приватних школах у Глазго, твердо та старанно присвятивши себе родині. Деякі друзі та знайомі жаліли Берні. Рут часто переймалася думкою, що люди були праві щодо них із Берні, вважаючи його постраждалим. Але коли вона просила у нього вибачення (а робила це вона часто) за те, що зруйнувала його кар'єру, він її міцно обіймав та казав:

— Це не було лише твоє рішення, Рут, ми прийняли його разом. Припини брати цілком на себе провину за найкраще рішення у нашому житті,— і коли вона вибачилася за те, що випадково дозволила собі розмовляти із ним тоном «моєї леді» (*«Я не збираюся приймати це сміття у моєму домі!»*), чим грішила досить часто, він відповів:

— Б'юся об заклад, що більшість твоїх подружечій,— він називав її подруг подружечіями,— роблять так же само увесь час та навіть не усвідомлюють, що роблять щось не те, і точно вже не думають про вибачення.

— Правда? — В обіймах двометрового, кремезного Берні Рут почувалася напрочуд маленькою та уразливою. Вона шкодувала, що не може розповісти усьому світові, який Берні у ліжку.

— Так. Та й утім, на мою думку, це сексуально, коли ти розмовляєш до мене так, ніби я зробив щось протизаконне. Може, тобі відіслати мене до одинокки та відвідувати мене щоночі?

Берні уважно слухав усе, про що поліція запитувала Лі, та спостерігав, як вони робили нотатки, а Рут, навпаки, постійно втручалася:

— Будь уважніша! Повернись подумки назад, Лі, уяви, що ти тримаєш у руці той напій. Думай! — Час від часу Берні клав свою руку на руку Рут та гладив її великим пальцем, що на їхній мові означало, що їй треба звести дух, заспокоїтися. Так само він робив, коли Та Ідіотка так грубо підірвала їхній світ вісімнадцять років тому. Лі не здатна була про щось думати взагалі, її жалюгідний розум не вмів утримувати подробиць. Рут сподівалася, що Міллі з Наташею стануть кориснішими за її дочку, але варто було їм припхатися, як ця надія миттю розтанула. Міллі взагалі не пам'ятала, що вони завітали до «Кокосового лаунжа», а Наташа присвятила себе риданням та вибаченням і теж не спроможна була сказати щось таке, що мало б сенс. Наташа завжди подобалася Рут найбільше з усіх її подруг, і це не дивно, бо Лі водилася виключно з клінічними недоумками. Вона схвалювала Наташине каяття — принаймні, вона усвідомлювала, що зробила щось не те. Коли поліція закінчила розмову з дівчатами, задзвонив телефон. Це був Вуджин.

— Су написала мені годину тому, але я тільки-но увійшов до пошти,— повідомив він.

«Скажи мамі й татові, що зі мною все гаразд,— писала Су.— Не намагайтеся мене знайти. Я позбавлюся цього акаунту, як тільки моє повідомлення буде

надіслано. Мосї сторінки на Фейсбуці вже немає, телефону не існує. Залиште мене наодинці.»

Спочатку всі зраділи цій інформації, але ненадовго. Рут уже було відомо, що її дівчинка жива, бо вона знімала гроші з картки Томас Кук. А її повідомлення означало, що районний суддя Кемпбелл може завершити своє повільне опитування, сказавши: «Ми не подаватимемо звіт про зниклу особу, бо вона не зникла. Вона на зв'язку і не хоче, щоб її шукали.»

Рут довелося майже благати Кемпбелла відстежити, звідки було відправлено повідомлення Су.

— Я зроблю все, що можу,— врешті-решт погодився він.

— Тобто ти відстежиш його ввечері та зателефонуєш мені на мобільний? — Рут записала свій номер на папірці та дала йому.

— Я сказав, що ми зробимо все, що можемо.— Він передав папірець дівчині-офіцеріві, яка вочевидь гадки не мала, куди його подіти.— Залишайся спокійною, Рут. Я впевнений, із нею буде все гаразд.

До Рут почало доходити, що їй доведеться залишитися із ситуацією наодинці. Ніхто не збирався допомагати їй у пошуках Су. Нікому не було потрібно спробувати знайти Су та, ймовірно, зупинити, щоб вона не завдала собі шкоди, якщо сором та відчай заберуть її силу. Ніхто ні за що не відповідає, бо не було скоєно злочину. Су погодилася на сексуальні акти: Кемпбелл зробив наголос на цьому, знов і знов програваючи діалог між «оператором» та Су на початку відео, як доказ своїх слів: *«Ти хочеш отримати безкоштовний Єгер Бомб? Так?»*

Так!

— Але ж вона п'яна! Подивись на неї! Вона не може давати згоду у такому стані.

— Але ти ж знаєш, що таку справу у твоєму ж суді розірвуть на шматки. Послухай, що вона каже. Подивись, у що вона вдягнена. Подивись, що вона робить.

Що Рут мала зробити, щоб залучити Кемпбелла до надання свідчень просто зараз? Їй треба було знайти причину, яка б переконала його, цей женоненависний, зарозумілий, нахабний шматок лайна, змінити своє зневажливе ставлення до суду. Вона завжди вважала його гарним чоловіком, але з цієї точки зору — з іншого боку, що відкрився тепер, — він був нічим не кращий за інших.

— Тоді що стосовно хлопця, який зняв це та виклав на сайті, що до людей, які розповсюджують це відео?

— Місяць тому, коли Су було ще сімнадцять, було б незаконно викладати фото або відео сексуального змісту. Але не тепер, коли вона вважається уже за дорослу. Щодо людини, яка виклала відео у Магалуфі, або будь-кого, хто ділиться ним у інших країнах, боюся, що з цим ми нічого не зробимо, і, швидше за все, нічого б не зробили, навіть якщо це відео було б зроблено та викладено тут, у Великій Британії. Рут, ти ж повинна знати, без образ, що тут ідеться про випадкове оприлюднення мимовільного акту порнографії.

Уже на виході з їхнього будинку Кемпбелл коливався щодо того, як йому краще до неї звертатися.

— Бувай, шерифе-місіс-Оліфант, — промовив він, а вона просто кивнула, не підтримуючи його жартівливого тону. Вона завжди має бути шерифом або моєю леді для таких, як він. Менш ніж годину по тому ім'я Рут декілька разів зірвалося у нього з язика. Кемпбелл кивнув своїй схожій на дитину колезі, і вона закрила записник. Здається, опитування завершено.

Минуло сімнадцять років та одинадцять місяців з того дня, коли Та Ідіотка забрала у них Су, сімнадцять років та одинадцять місяців Рут не відчувала у собі такої люті. Вона стояла на дорозі біля будинку, спостерігаючи, як поліцейська машина зникає за рогом її зеленої вулиці. Дивилася, як Міллі та Наташа, як миші, тихо стрибнули у темряву рука об руку. На тому боці вулиці стара місіс Грей запнула фіранки у вітальні, вікна якої виходили на дорогу і де вона наразі стояла та роздивлялася все, що відбувається, а Фріда у сучасному страховиську, що височіло справа від помешкання місіс Грей, вимкнула світло у холі, щоб її не було видно з вулиці. Тепер, як і тоді, Рут направила свій гнів у дії. Вона стрімко влетіла у будинок, грюкнула вхідними дверима та схопила свій ноутбук.

— Берні, будь ласка, замов таксі до аеропорту у Глазго для Лі. На 4:30,— поліція залишила їх лише шість хвилин тому, а Рут уже роздруковувала квиток.— Вона від'їжджає о 7:10, Глазго міжнародний¹.

— Треба, щоб я поїхав із нею.

— Ні, тобі треба залишитися тут та продовжувати відписувати на ті сайти. Твоя робота полягатиме в тому, щоб докласти усіх можливих зусиль, щоб ця гидота зникла.

— Я міг хоча б відвезти її.

— Ні, ми не можемо гаяти час та сили. Лі, іди нагору та збери те, чого потребуватимеш та що поміститься до ручної поклажі. Ось твій паспорт. Не забудь телефон, зарядне — зателефонуй оператору та подовж послугу роумінгу ще на тиждень. Мені треба, щоб ти була на зв'язку та відповідала на дзвінки

¹ Мається на увазі аеропорт.

у будь-який час. Ось що: скинь мені усі фото з тієї поїздки та всі відео, що ти робила, і скажи, щоб Міллі та Наташа зробили те саме. Якщо ви утрюх обзавелися друзями у тому чарівному місці — якщо вони є на Фейсбуці або якщо ви зберегли їхні номери або хоч щось, скинь мені ці дані також. Ось моя кредитка Нешнвайд. Зніми 300 євро в аеропорту, зніми скільки потребуватимеш, на місці. Мій ПІН — 3789.

Лі, із паспортом у руці, схлипуючи, сиділа на канапі, і Берні поклав їй руку на плече.

Рут набрала номер власноруч та вручила йому телефон:

— Ось, на 4:30. Припини рюмсати, Лі, зберися на думці. Скажи мій ПІН.

— Ем... 3...

— 3789. Ради Господа, скажи його.

— 3789.

— Скажи його ще раз. Тридцять сім, вісімдесят дев'ять.

— Тридцять сім, вісімдесят дев'ять.

— І візьми ще картку Су від Сантандер. Віддаси її сестрі, коли знайдеш її. Вона не захоче витратити мої гроші. Так, тепер швидко нагору пакувати речі.

О 7:30 Лі вже подорожувала до Мальорки. Берні до цього часу вже зв'язався із Фондом спостереження за інтернетом¹ та з поліцією у Магалуфі. А ще — з YouTube, Гуглом, Твіттером, Фейсбуком і ще майже 120 іншими вебсайтами та блогами. Реакція від Гугла тут же опинилася у його поштовій скриньці, і у міру

¹ Неурядова організація, створена у Великій Британії для нагляду за неправомірним вмістом в Інтернеті, яка діє у співдружності з поліцією, урядом, суспільством та інтернет-провайдерами.

того, як він відписував на інші сайти, його поштова скринька заповнювалася відповідями, уже швидше, бо настав день. Дінь, дінь, дінь! Немов дощик на честь порятунку Су.

Цієї ночі ніхто з них не спав. Рут провела ніч у спальні, читаючи закони, які могли б пролити світло на їхню ситуацію, робила нотатки щодо порнопомсту¹ та мимовільне порно, шукаючи факти, на які можна було б спертися, щоб звернутися до правосуддя. Було б можливо притягнути людину до відповідальності у разі розповсюдження зображень приватного характеру або екс-партнера без його згоди, або якщо б Су ще не було вісімнадцяти (лише б одним місяцем менше!), або якщо б її шантажували або загрожували та поводитися з нею образливим чином, або використали публічну мережу неналежним чином — але ж суддя Кемпбелл мав рацію: жодне з цих формулювань не підходило до випадку Су. Англія та Уельс уже схвалили новий закон про порнопомсту, у більшості дякуючи знаменитостям, які добивалися цього, але його ще не було затверджено. У шотландському парламенті це також обговорювалося, але до схвалення ще було далеко. Та й загалом, їхній випадок не був схожим на порнопомсту. Очевидно, що це було мимовільне порно: смішна кількість часу, наче хтось брудно чхнув: на це пішло півсекунди, аж шмарклі розлетілись усюди. Вона усвідомлювала, що єдина путь виграти цю битву лежить через ініціювання або приєднання до кампанії зі зміни законів: організовувати мітинги, збирати підписи на петиції, писати блог та статті до газети, давати інтерв'ю на телебаченні та

¹ Закон про сексуальне зображення однієї особи або кількох людей та розповсюдження його без згоди на це зображеної людини.

радіо — робити усе, що підтримуватиме популярність історії та відео, тобто саме те, чого вона категорично не хотіла.

До 5:30 вона змирилася із фактом, що аж ніяк не зможе покарати учасників знущання, яке змусило її дочку втекти далеко від дому. Їй доведеться жити із цим; чекати, поки нові події відсунуть враження від відео з Су на другий, третій план... Вона докладе усю свою енергію — та всю свою шерифську владу, — щоб знайти Су та повернути її додому. Допоможе Су вести приховане життя з місяць або скільки їй буде потрібно. Пофарбує її волосся, змінить їй зачіску, придбає їй нові речі, несхожі на ті, що вона носить зазвичай, може, навіть змінить їй ім'я, домовиться про консультації для неї. Якщо виникне потреба, усі вони переїдуть — змінять будинок, графство, країну. А до того часу Су житиме у гуртожитку в іншому місті та вчитиметься в університеті, сповненому свіжих облич, незнайомих, де ніхто не упізнає її або не згадає, що десь існувало якесь відео. Рут дала собі обіцянку залишатися спокійною та зосередженою, щоб не зіпсувати хід подій для Су.

З того часу, як поліція залишила їхній будинок минулого вечора, Берні так і залишався сидіти за столом у кухні. Вона зробила зелений чай та вівсянку для нього та себе та сіла біля чоловіка:

— Може, ти б трохи поспав?

Він відсунув чай та налив собі з пресу міцну чорну каву, яку пив усю ніч.

— Не можу зупинитися. — Дінь, дінь, дінь: нові повідомлення надходили до його скриньки. — Я докладаю мою скаргу та надсилаю її до кожного нового сайту. Більшість із них проігнорували мене, але я досі впевнений, що варто це продовжувати. Я ще дивився

на ось цю компанію у Штатах — «Захисники репутації». Їхня стратегія — наповнювати інтернет позитивними історіями та відео із постраждалими, доки вони не затьмарять собою образливі. Найняти їх коштує цілого статку, але, на мою думку, ми могли б зробити те ж саме, що роблять вони. Грегор прийде сьогодні, щоб допомогти мені запустити блог, акаунт у Твіттері та інших місцях. Який може бути пароль Су у Фейсбуці?

— Навіщо тобі? — подивилася Рут на екран. Вона із жахом побачила, що Берні намагається реактивувати сторінку Су на Фейсбуці і додає паролі, що не спрацювали, у довгий список на папірці, що лежав перед ним на столі. Терплячий та методичний, як завжди, він прокладав путь скрізь друзів Су, її захоплення, улюблені фільми, книжки та місця, і наразі набрав «Сеул».

— Припини це, Берні. Останнє, чого вона хотіла б, — це залишатися зараз на Фейсбуці.

Він набрав «Мьондон», і це знов не спрацювало, та додав це до списку на столі.

— Бернард! Ти мене чуєш?

Він набрав «Мьон-дон». Бінго! Сторінка Су активувалася та з'явилася на екрані. Вона мала 743 оповіщення та 96 повідомлень.

— Деактивуй її!

Але він не слухав. Він видалив повідомлення та оповіщення та завантажив фото, де Су отримує премію Дукс¹, додавши до нього підпис «Подивіться, що я отримала!». Він обрав «доступно усім» у її налаштуваннях та відмітив її ім'я.

¹ Нагорода для студентів із найвищим рівнем успішності та іноді також за високі досягнення у позакласній діяльності.

— Це забере час, але добре спрацює. Довірся мені.

Рут поклала перед ним ложку та присунула ближче піалу із вівсянкою:

— Берні, любий, зникнути для всіх та піарити себе — це різні речі.

— Я знаю, що роблю,— відповів він, завантажуючи інше фото із Дукс та переглядаючи відео у своїх теках.

— Ні, не знаєш! Як і зазвичай, ти гадки не маєш, що ти робиш. Ти лише розумієш, як вирощувати цибулю у склянці. Іди та засади нею усю кімнату й забирайся геть від комп'ютера. Я сказала — забирайся! — гримнула вона і закрила кришку ноуту, перш ніж він устиг завантажити відео, де Су перемагає у дебатах в обговоренні смертної кари.— Шкоду вдієно, і ми повинні бути обережними та мовчати деякий час. Я читала упродовж ночі, намагаючись знайти, як ми можемо зарадити нашій дочці — але за законом той, хто зняв та виклав відео, чи то молодики, які — ти ж знаєш які — чи хтось із натовпу, хто спостерігає та поширює ці огидні кадри — не можуть бути покарані. Відео існує і воно не зникне.— Вона забрала чашку із залишками кави та прес зі столу та поставила їх у мийку.

— Я повинен спробувати.

— Але ж ти не маєш аніякого уявлення, що ти наразі намагаєшся зробити. Забери її сторінку з Фейсбуку, скажи Ґрегору, що не потребуєш його допомоги і заради усього святого не розпочинай блог від її імені та не пиши нічого у Твіттері про нашу родину. Краще поїж вівсянки та залишайся біля телефону.— Рут встала. Сама вона ледве з'їла ложку чи дві, а свій чай майже увесь вилила.— Я біжу на роботу.

Рут замкнула велосипед у підвальному приміщенні суду. Одна з вантажівок Г4Б¹ висаджувала в'язнів перед ранковим слуханням. Увесь час, поки вона їхала до роботи з Дуна до Кілбарчі, лив дощ, і в Рут був більш занеханий вигляд, ніж у чоловіків, що вискакували з вантажівки прямо за ґрати, що чекали їх надворі. Перед тим як привести себе в порядок у вбиральні для персоналу, вона перевірила телефон. Лі, Міллі та Наташа вже надіслали їй фото та відео з відпочинку та поділилися інформацією про нових «друзів», якими обзавелися у Магалуфі. Вона передивиться усе це пізніше. Спершу треба відписати Лі.

1. У Магалуфі іди до поліції та скажи, що твій батько вже зв'язувався з ними. Упевнись, що вони прийняли заяву про людину, що зникла. Покажи їм її фото. Скажи їм, у що вона була вдягнена та у що могла вдягтися. Скажи також, що вона знімала гроші з МАСТЕРКАДЖАС на БАЛЕАРСЬКИХ ОСТРОВАХ 7470. І скажи, що вона написала звідкись у тому краї — дай їм номер її мобільного та е-мейл. Залиш у них номер свого мобільного та контактні дані свої та мої.

2. Іди до вашого помешкання у Магалуфі та запитай, чи хтось бачив, коли вона виходила. Запиши усе, про що дізнаєшся: імена та контактні дані людей, з якими розмовлятимеш, та все, що вони тобі скажуть.

3. Іди до «Кокосового лаунжа». Дізнайся ім'я власника, хлопця-піарника, імена тих, хто виходив на роботу тієї ночі. Запитай, чи вони мають робочий запис із тим, що відбулося, і якщо так, знайди спосіб отримати його.

¹ В оригіналі — G4S, британська багатонаціональна служба безпеки.

4. ДІЗНАЙСЯ, ХТО САМЕ ЗАПИСАВ ЦЕ.

5. Їдь до Пуерто Полленса. Запитай у крамницях та інших місцях, чи хтось бачив її — особливо біля банкоматів, де вона могла зняти гроші (адреси нижче).

6. Відпишись одразу ж, як прочитаєш це повідомлення, щоб я знала, що ти отримала інструкції. Якщо дізнаєшся про щось важливе, відписуй негайно.

Відмившись від дощового бруду та вже вдягнена у сукню та мантию, Рут йшла коридором до свого кабінету. Два судові виконавці середнього віку притримали сміх, побачивши її. Її молода секретарка, Енн, кахикнула та соромливо вимовила «доброго ранку».

Девід Данмор, веселий п'ятдесятидев'ятирічний шериф без постійного округу, сидів за її столом, читаючи доповіді для ранкового слухання.

— Рут, ти що тут робиш?

— Вибач, будь ласка, я не мала часу зателефонувати. Я сьогодні попрацюю. Як завжди — справи. Ти можеш іти додому. Я подбаю, щоб тобі заплатили за те, що я тебе потурбувала.

Він поглянув на неї поверх окулярів у золотавій оправі, звівши брови:

— Ти впевнена?

— Чому б і ні?

Данмор захопнув теку з документами та взяв зі столу газети. (Енн завжди клала ранкові газети на її стіл.) Викинув їх у сміття, із сумним виразом обличчя торкнувся руки Рут та пішов.

Вона миттєво висмикнула газети з відра, прикрила двері, щоб Енн не побачила, як змінюється вираз її обличчя у міру того, як вона читатиме, та пробігла очима перший заголовок: *«Дочка суггі стала героїнею скандального секс-відео»*. Вона стрімко перегля-

нула всі три газети, і деякі слова та вирази пекли їй мозок: «ганебно», «повія», «шльондролуф», «неподобство шерифа», «дочка в бігах».

«Це вже не перший скандал, пов'язаний з іменем шерифа Рут Оліфант,— стверджувала її улюблена газета, яку вона вважала дуже кваліфікованою.— Місяць потому після удочеріння Су-Джин вона залишила немовля без нагляду на вулиці та пішла до пабу у Вест-Енді Глазго, щоб пропустити келих віскі. В результаті її недбалості немовля було взято під опіку. У пана президента наразі повинно виникнути питання: як може ця жінка вирішувати чиїсь долі на лаві¹? Вісімнадцятирічна Су-Джин, яку ніхто не бачив з того часу, коли вона виконала багатоактовий оральний секс в обмін на безкоштовний Єгер Бомб у Магалуфі, через місяць збирається розпочати навчання у медичному коледжі. Единбурзький університет повинен також задатися питанням: як може такий перспективний медпрацівник викликати повагу до обраної професії?»

У двері постукав клерк. Рут шпурнула газети назад у сміття, наділа перуку, схопила доповіді, які повинна була прочитати замість статей у газетах, та вирушила до Четвертого Суду.

У цей день було дві справи про порушення комендантської години, про злодійство у крамниці та небезпечне водіння, і Рут вела їх на такому ж високому професійному рівні, як завжди, немов з учора нічого не змінилося у її житті і їй ні через що не треба було перейматися. Насправі про напад удома вона забукувала. Майже половина справ у суді зараз пов'язана

¹ Мається на увазі лава підсудних.

з домашніми стосунками. Це набагато більше, ніж сперечання про надто погані або несподівано добрі результати у футболі. Рівень жорстокості до жінок у країні виводив її з себе навіть у найкращі часи. Не існувало політичної сили, яка б почала вирішувати цю проблему, тож не було можливостей її позбутися, і Рут так багато часу провела за вислухуванням маячні, яка доводила її до сказу (*Адвокат Х: Вона отримала те, на що заслуговувала. Доповідь психолога Х: Його жінка перебувала у періоді менопаузи та не була зацікавлена у сексуальних стосунках*), що все, що вона спроможна була зробити,— це відіслати чоловіків, що зазвичай були з похмілля, за ґрати, де у них була купа часу жувати думки про божевільних сук, які закинули їх туди.

Сивий Лис виступав на стороні відповідача. Один з тих судових виконавців, що пліткував у коридорі цього ранку, довіряв справу Королівському суду. І сорокадев'ятирічний відповідач з Солткоутса¹, із скляним оком, сидів у кріслі перед нею та мав цілком безжалісний вигляд. Стверджувалось, що цей чоловік «ударив Сару Марі Джон-стоун в обличчя, від чого вона ударилась спиною об холодильник, після чого кілька разів наступив ногою на її праву руку і зламав їй три пальці, і це всі її зашкодження».

Їй було важко зосередитися через вираз на обличчі відповідача. Він не зводив з неї свого єдиного ока, у якому не було й тіні страху або благання. Вона переглянула матеріали справи, поки судовий виконавець зачитував зміст скарги, і тепер уже знала, що це однооке чудовисько відбивало нутрощі власної жінки уже багато разів. Сивий Лис пояснив суду, що чоло-

¹ Невеличке місто на заході Шотландії.

вік пив починаючи, з третьої години того дня, коли спричинив оговорений злочин, і що його дружина, яка наразі сиділа трьома рядами позаду нього, також пила алкоголь, та написала листа, у якому стверджувала, що вона перша вдарила його і що не хотіла, щоб він узяв на себе всю відповідальність, а просто хотіла, щоб він повернувся додому, бо вона кохає його, він гарний батько і є для неї цілим світом та найголовнішим у її житті.

— І ви продовжували пити також після останнього інциденту у травні? — запитала Рут відповідача.

— Дуже рідко — його зухвалий погляд, загнуті догори куточки губ, брова над його відсутнім оком, піднята вище, ніж інша — усе нервувало її, але вона ніяк не могла очікувати того, що він вимовив далі: — І лише Егер Бомб.

Вона не могла б заприсягнутися, коли згадувала цю мить, але в той час їй здалося, що всі присутні у залі суду зрозуміли його жарт. Вона почула кахикання, яким люди маскували сміх. Єдиною людиною, яка не зреагувала на слова відповідача, був Сивий Лис. Натомість він зробив спробу просунути слухання далі, кажучи:

— Моя леді, з того часу містер Ковей відвідував консультування для алкоголіків та...

Відповідач повернувся подивитися на свою дружину, бо вона голосно сміялася, і ця її реакція на його слова так його задовольнила, що він теж розреготався.

— Це смішно, містере Ковей? — повернувшись до Рут знову, він уже не сміявся, але посмішка ще блукала його обличчям.

— Місіс Ковей, а ви вважаєте вашого чоловіка, ваш «світ та найголовніше у вашому житті», смішним?

Жінка почервоніла та похитала головою.

— Я не припущу нахабства у залі суду! Містер Ковей, ви неповажний, чванькуватий та небезпечний чоловік. Ви не виказуєте аніякої поваги до власної жінки, і навіть до мене як до судді ви не виказуєте поваги. Ви не визнаєте вашої провини у спричиненій шкоді, і я нагадую, що ви до винесення вироку перебуватимете під вартою. Я також накладаю на вас покарання за неповагу до суду сьогодні. Міс Вільямс, які в нас дати, будь ласка?

Клерк, Лорна Вільямс, набрала на комп'ютері банк даних, призначаючи дати розгляду, як у неї попросили.

Дружина відповідача, місіс Ковей, щось комусь відписувала на телефоні або щось завантажувала, не розуміючи, що і в неї також можуть виникнути неприємності.

— Міс Вільямс, будь ласка, заберіть телефон у дружини відповідача та передайте його мені. Місіс Ковей, для вас, очевидно, неважлива повага до вас самої, тож вас не поважають навіть удома. Ви підтримуєте чоловіка, який зламав вам три пальці лише цього разу, який поставив сам синець на оці та зламав ребро у серпні минулого року, який відправив вас до шпиталю у січні 2012 року лише тому, що ви вийшли з дому з дівчатами та залишили телефон удома і не могли відповісти на його дзвінок, коли він хотів у вас запитати, куди поділися кільця цибулі. Тут написано, що він зламав вам ребро, коли ваш восьмирічний син Роббі перебував у сусідній кімнаті, і саме Роббі зателефонував до поліції, це так? І всі ми тут сьогодні, тому що цього разу вже ви не витримали та зв'язалися з поліцією, місіс Ковей. Але, я бачу, ви його вибачили, оскільки ви змінили власну думку, ваші свідчення, вашу історію. Ви згаяли мій час, ви згаяли

час, ресурси та велику кількість грошей системи кримінального правосуддя у цілому, і наразі ви смістесь, бо для вас це є дотепним. Ви смістесь та... що? — Рут опустила очі на телефон місіс Ковей, Rі7, новітній та найдорожчий сьогодні на ринку. Її вразило те, що люди, які вимагають про виплату їм допомоги від держави, примудряються купляти гаджети останніх моделей.— Ви оновили свій статус у Фейсбуці: «ОБМ¹, шериф у суді — це мама тієї магашльондри! СДУ²!»

Рут дуже хотіла повернути назад мить, коли вона прочитала це уговор. Усі присутні у залі суду почали човгати та шепотіти.

— Місіс Ковей, ми з вами побачимося знову сьогодні вдень, тому що вас також покарано за неповагу до суду. Моїм єдиним бажанням є помістити вас в одну камеру із вашим коханим.— Рут трусило від гніву, і стурбована міс Вільямс дала їй папірець із написаними на ньому датами розглядів. У залі запанувала тиша, коли Рут переглядала дати, кивнула та віддала папірець назад, а клерк прочитала докладні відомості уговор, а офіцер супроводив містера Ковей до сходів, які вели у камери. Коли відповідач дістався до верхньої сходинки, він повернувся до дружини:

— Я кохаю тебе, Віро. Я страшенно тебе кохаю.

Місіс Ковей підвелася і вимовила сонет власного створення:

— Я страшенно кохаю тебе, Едді, я тебе до нестями кохаю! І Роббі любить тебе до нестями. Ти, чорт забирай, чудовий батько.

Містер Ковей посміхнувся до місіс Ковей. Вони ж до нестями кохали одне одного. Потім він із ненави-

¹ О Боже мій (розм. скорочення).

² Сміюся до усрачки (розм. скорочення).

стю посміхнувся до Рут, немов кажучи: «І ти гадаєш, що це я шматок лайна у цій залі? Ти досі гадаєш, що це я поганий батько?»

Коли він зник у коридорах судової будівлі, Рут досі не могла зібрати до купи думки. Напевно, їй потрібно було підвестися. Можливо, потрібно було заволати. Хтозна, може, треба було щось сказати кривднику, чи судовим виконавцям і захистові та клеркам, які сидять перед рядами лав, що перед нею, чи місіс Ковей та дюжині або близько того витріщак, що досі сиділи у залі суду. Усе, що залишилося у її пам'яті від тієї миті — це слова, які вона вимовила /прокричала/ хтозна:

— Я НЕ ДОЗВОЛЮ НЕПОВАГИ ЗА МОЄЇ ПРИСУТНОСТІ У ЦЬОМУ ЧОРТОВОМУ СУДІ!

Вискочивши з зали, Рут пішла до свого кабінету і грюкнула дверима за собою.

Сидячи за столом, вона працювала швидко, тому що в неї виникли підозри. Що може зателефонувати пан президент. Спершу вона зв'язалася із районним суддею Кемпбеллом і не дуже здивувалася, що він не обтяжував себе намаганнями відслідкувати повідомлення від Су. Вона не стала слухати всі його пояснення — що він не мав часу на це і чому, і чому він, швидше за все, ніколи не матиме та не знайде на це час, — просто повісила слухавку. Вона попросила Енн знайти Сивого Лиса та викликати його до неї. Вона поклала робочий ноут та робочий мобільний до велосипедної сумки. У своєму робочому щоденнику вона записала коди входу до суду й до її кабінету та паролі до дистанційної інформаційної системи у своєму ноутбуці, на випадок, якщо через стрес ці номери та букви зітруться з її пам'яті, а потім додала щоденник до інших речей у сумці.

Потім вона відповіла на дзвінок, якого, як у глибині душі вона сподівалася, не буде, і на який чекала іншою часткою душі та готувалася до нього.

— Шериф Оліфант, із вами розмовляє високоповажний пан Келлі,— принаймні, Енн не називала її Рут, подумала вона до себе.

Томас Діксон Келлі раніше був паном президентом упродовж трьох років. Як голова судової влади у Шотландії, він мав владу викинути її з роботи. Вона зустрічалася з ним лише раз, на події, присвяченій якійсь благодійній акції, і також багато разів бачила його фотографії у пресі. Він мав сивий чуб та у нешанобливих колах (зазвичай серед невдах-алкоголиків, частих гостей пабів, благодійних акцій, вечірок з будь-якого приводу) був відомий як Томмі-Дві-Перуки.

— І вам доброго дня, пане президент.

— Як ти, Рут?

Вона не чекала такого людського запитання від цього чоловіка, відомого своєю суворістю.

— Усе гаразд. Ми досі не знаємо, де вона, але мені відомо, що вона жива, а це найголовніше.

— Це, мабуть, дуже складно. Я навіть уявити не можу. Тобі необхідно деякий час відпочити.

Людяність недовго тривала.

— Я ж сказала, що я в порядку.

— А я кажу, що ти деякий час відпочинеш. Ти не можеш вирішувати чийсь долі у той час, коли люди читають про все це у газетах. Гадаю, що сьогодні ввечері про цю історію напише «Шотландія звітує». До нас надійшли дзвінки.

— І що? Я не робила нічого протизаконного.

— Два випадки зневаги та вже одне нецензурне слово, Рут. Рут, а ти ж пробула на роботі лише... скільки?.. три години?

Їй стало цікаво, хто ж доповів йому про те, що сталося у суді. Чи ж він, можливо, заздалегідь попросив клерка, міс Вільямс, наглядати за нею? Вона не мала часу оцінювати свою поведінку у залі суду, тож розмірковувала про неї зараз. У неї дуже швидко виходило дивитися на себе з іншого боку, і розмірковування про те, яке враження справляли її слова та дії на тлі справи, яку вона розглядала, та на тлі її посади, зайняло не більше декількох секунд. Так, вона поводитися непрофесійно та втратила контроль. Найкращим варіантом було не заперечувати очевидного.

— Я вважаю, що зневажливе ставлення було оправданим, але якщо я втратила самовладання, я прошу вибачення і можу запевнити вас, що наразі я абсолютно спокійна.

— Тоді існує покарання за зневагу, яке кілька років тому...

— Тоді не було покарання.

— Дослідження про це каже, але ж можна скласти список, чи не так? Вийде надто багато елементів. І в першому, і в найголовнішому у списку буде те відео. Ти не можеш промовляти вирoki у той час, коли всі засуджують тебе. І це не обговорюється.

— Ви збиратимете трибунал?

— Я просто кажу тобі узяти відпочинок.

На Рут досі була перука. Вона поклала на неї руку та утримала там, немов переливаючи з руки до мозку необхідну кількість сили духу.

— Я зрозуміла. Зараз я поїду додому.— Поклавши слухавку, Рут повільно зняла перуку та жбурнула її у сміття, до газет.

Чоловік на ім'я Ксано зруйнував життя її дочки, а слідом почало руйнуватися і її життя. Той «оператор з Британії» зруйнував усе, що вона любила та що

так важко вибудовувала. Тепер їй конче треба знайти того чоловіка — і, немов почувши її думки, Сивий Лис постукав у двері. Саме він міг їй допомогти, бо він був єдиною людиною, якій Рут могла довіряти.

Рут на власні очі бачила, як Майкл МакДональд одержував перемогу у безнадійних випадках, докопуючись до інформації, яку ніхто, крім нього, не був спроможний знайти, бо шукати її треба було дуже глибоко і в найнеочікуваніших місцях. Здавалося, він має зв'язки з усіма й усюди: із комп'ютерниками, у поліції, серед злочинців, у НСЗ¹, у пресі... У більшості випадків їй не подобалися його методи, але вона завжди високо цінила його рішучість, уяву та — зокрема — його виступи на слуханнях. У повсякденному житті Рут завжди було достатньо Берні, але іноді у її фантазіях МакДональд згинав її над столом, за яким вона наразі сиділа.

— Сідай, Майкле. Мені потрібна твоя допомога, і я заплачу тобі за неї. Якою б не була погодинна платня, я подвою її.

— Уважно слухаю.— Вони колись уклали угоду.

— Мені потрібно, щоб ти відстежив повідомлення моєї дочки, яке вона надіслала її другові Вуджину учора ввечері. Я перешлю його тобі. Ти зможеш дати мені свої контактні дані — е-мейл, мобільний, усе? Я б хотіла мати змогу бути з тобою на зв'язку. Ось мій мобільний, адреса та все необхідне. Відпиши мені подробиці, як тільки щось дізнаєшся.

Сивий Лис дав їй свою візитівку, потім уважно подивився на урну для сміття, у якому лежала перука:

¹ Національна служба охорони здоров'я у Великій Британії.

— Із вами все гаразд, шерифе Оліфант?

— Рут. Здається, я для тебе Рут.

— Із тобою все гаразд?

— Цілком. Інша річ, яка мені потрібна...— вона увімкнула відео з Магалуфа на своєму телефоні та зупинила його на початку, на тому місці, де той, хто знімав, розмовляв із Су —...знайти цього чоловіка. Тут він підписаний як Ксано. Він засняв усе це та або розмістив на YouTube сам або передав комусь, хто завантажив його сюди. Він розмовляє із шотландським акцентом, ніби із заходу Шотландії, можливо, Глазго. Він був у «Кокосовому лаунжі» і попередньої ночі. Я також надішлю тобі фото, які Лі та її подружки зробили у Магалуфі, та подробиці, які вони розповіли. Я ще не мала часу роздивитися їх, але, можливо, цей хлопець є на якомусь із фото. Це усе, що мені відомо.

МакДональд подивився у вікно:

— А що буде, коли я його знайду?

— Мені подобається твоє «коли».

— Я його знайду. Але що потім? На жаль, він не зробив нічого протизаконного.

Рут помовчала. Вона насправді ще сама не знала, що буде, коли Сивий Лис надасть їй ті дані, яких вона у нього запросила.

— Тоді ми поговоримо.

Перед тим як піти з кабінету, Рут зателефонувала Вуджинові, щоб він переслав їй лист, який отримав від Су минулого вечора, а потім переслала його МакДональдові разом із фотографіями з відпочинку та даними нових друзів Лі та дівчат на Фейсбуці. Швидко переглянувши їх у момент надсилання, вона з жа-

хом побачила, що Міллі заприятелювала з Юеном на прізвище Грієр, і він був одним із дванадцяти. Цього разу Рут була більш ввічливою до Енн, ніж зазвичай, бо знала, що їй може знадобитися її допомога у деяких моментах — наприклад, отримати доступ до офісу, або до якоїсь інформації, або у чомусь іще, вона поки що не знала точно. А ще їй спало на думку, що Енн могла б бути інформатором для Томмі-Дві-Перуки. Досі вона ніколи не мала часу на те, щоб уважно роздивитися в Енн Рінальдї щось іще, крім її довгого темного волосся та гострого погляду блакитних очей, і тепер шкодувала про це. Якби вона занепокоїлась тим, щоб розвинути стосунки зі своєю секретаркою трохи далі, ніж із дрібнотою на роботі, тоді, можливо, наразі її б оточували співчутливі союзники та помічники, замість шпигунів, що зловтішалися їй у спину.

— Починаючи від сьогодні, я працюватиму з дому, Енн. Велике дякую тобі за все, що ти для мене робиш. Я дуже ціную твою роботу.

Відімкнувши велосипед у підвальному приміщенні, вона побачила, як містера Ковея пересаджують до Г4Б. Тепер він уже не сміявся, але Рут замислилась, чи міг він бачити її у велосипедках.

Уже сяяло сонце, так яскраво, що доводилося опускати голову, і, здавалося, замість Рут крутила педалі її люті, тож вона незчулася, як опинилася за три вулиці від дому. Вона зупинилася біля рибного магазину на пристані, бо її телефон задзвонив.

— Це Майкл. Су писала з інтернет-кафе у Барселоні. Я напишу тобі його адресу.

— Дуже тобі вдячна. Відписуй мені, що я тобі винна, щодня. Я сплачуватиму одразу ж. Вибач, мені треба прийняти ще один дзвінок.

Вона так і стояла одною ногою на велосипеді, іншою на дорозі, коли відповідала на наступний дзвінок, але, зрозумівши, що треба зосередитися, спішилася. Дзвінок був від Мерилін Девіс, голови Медичної школи при Единбурзькому університеті.

— Місіс Оліфант, я маю до вас важку розмову. Ви можете говорити?

— Так, можу.— Рут сіла на гравій біля велосипеда. На відміну від розмови з паном президентом, розмова з Мерилін була для неї зовсім неочікуваною. Тому вона відповіла міс Девіс іншим тоном.— Хоча, чесно кажучи, навіть не знаю, чи хочу.— Голос її звучав безсило, як у будь-якої виснаженої та наче скам'янілої від горя матері.

— Місіс Оліфант, Університет дисциплінарних процедур, керуючись розділом четвертим загальних правил...

— Ви читаєте мені уривок зі статуту?

— Вибачте, я розумію, що це важко сприйняти. Так, я читаю уривок з результатів наших слухань, які стверджують, що поведінка, яка робить репутацію університету сумнівною шляхом нанесення серйозної шкоди нашій репутації, може призвести до виключення з числа студентів.

— Але ж вона не скоїла злочин! І чи ваші правила не розповсюджуються на неї лише в тому разі, якщо вона є вашою студенткою, і якщо порушення поведінки сталося на території університетського комплексу?

— Правила також розповсюджуються на випадки, коли поведінка не є прямим порушенням закону або принциповим злочином відповідно до загальних правил університету. Коледж може застосовувати власні правила та дисциплінарні заходи щодо студентів.

— Тобто ваші правила, по суті, говорять, що ви маєте право робити що завгодно зі студентами. Але, бачите, вона навіть не студентка.

— Я вам телефоную, місіс Оліфант, щоб доповісти, що вона ніколи не стане нашою студенткою. Це дуже неординарна ситуація, і ми ретельно її обговорювали. Врешті-решт ми вирішили відхилити заяву на вступ, бо її поведінка шкодить нашій репутації — і ми маємо право так робити. Вибачте, але ваша дочка не буде у нас навчатися. Ви ще тут, місіс Оліфант?

Рут тримала телефон біля плеча, щоб на тому кінці розмови не почули її ридання. Вона не хотіла, щоб міс Мерилін Девіс, голова найкращої медичної школи у світі, чула, як вона плаче.

— Місіс Оліфант? Ви ще тут? Вибачте, але ми цінуємо нашу репутацію, і ми маємо правила, і ми просто не можемо...

Рут намагалася знайти якісь розумні слова, але все, що вона спромоглася вимовити, було те, що вона наразі відчувала:

— Це несправедливо. Це її життя, її майбутнє, це просто несправедливо.

— Я написала вашій дочці, місіс Оліфант. Вона може подати на апеляцію, але я мушу вам сказати, що в неї небагато шансів, і було б краще для неї використати свій час на щось інше. Вибачте. До побачення, місіс Оліфант.— Мерилін Девіс залишалася на лінії, чекаючи, щоб Рут попрощалася у відповідь.— Я кладу слухавку, місіс Оліфант, добре? Місіс Оліфант? До побачення.

Рут повела велосипед до пляжу. Сіла на пісок та стала дивитися, як невеличкі хвильки його лоскочуть. Ранком вона їхала на роботу з упевненістю, що цю проблему можна вирішити, просто чекаючи та роблячи

вигляд, що її ніколи не було. Рут була впевнена, що Су прийняла таке ж рішення — переховатися та зачекати, поки люди втратять інтерес до відео з нею. Вони були такі схожі: обидві чутливі й логічно мислячі, вмотивовані та цілеспрямовані. А тепер, через це відео, вони обидві залишились без роботи та без майбутнього.

Су мріяла стати лікарем з того часу, як Санта подарував їй набір юного лікаря — це їй було рочків три. Декілька місяців стетоскоп усюди супроводжував її, висячи у дівчинки на шиї. Де б вони не були — у кав'ярні, дитсадку, в гостях у дідуса з бабусею, у парку — вона всюди вставляла навушники у вуха та прослуховувала груди або спину будь-кого, хто затримувався біля неї. Уже в цьому віці вона була дуже гарною, з очками мигдалевої форми, повними губками, густими темними віями, які надалі не потребуватимуть туші, та глибокими темними очима, що уважно дивилися та випромінювали доброту — тож щоразу пацієнтів у неї було достатньо. Спостерігаючи, як дочка зростає, Рут дивувалася: вона вдочерила випадкову дитину, гадки не маючи, як гени примусять її мати певний вигляд, думати та поводитися. У три роки вже було зрозуміло, що вона запустила руку у відро із дрібничками та витягла єдиний, що у ньому був, коштовний камінчик.

— Покашляйте,— казала Су пацієнтові, і він або вона слухняно виконували прохання. Іще,— вимагала вона, намагаючись казати серйозним тоном, але все одно її слова звучали болісно-мило. Вона робила записи (шкарябала щось) у своєму медичному записнику, перевіряла вуха пластиковим отоскопом, робила

ін'єкції пластиковим шприцом та завершувала огляд обнадійливим поплескуванням по плечу пацієнта:

— Приймайте ось це тричі на день і не випльовуйте.

Або:

— Боюся, у мене для вас погані новини, місіс Пен-терленд. Ви маєте рак вуха.

І, як природжена бізнес-леді, вимагала грабіжницьку плату за консультацію й торгувалася, поки вони з пацієнтом не досягали якоїсь розумної суми. Можливо, це Рут, подивившись на її вистави, підштовхнула Су в напрямку медицини. Звісно ж, вона заохочувала перегляд документальних фільмів медичної тематики та читання книжок, де сюжет цілком або частково був заснований на здоров'ї — про дітей або дорослих, фантастику та художні твори. Рут не відчувала тоді необхідності обмежувати Су в читанні книжок, бо все, що вона читала, відповідало віку дівчинки або тому, з чим вона стикалася в житті. У них із дочкою часто виникали дискусії щодо біології та фармацевтики, і Су використовувала правильну термінологію, тож вона почувалася зручно з медичними виданнями та була знайома із специфічною лексикою. І — так, вона як мати направляла її в бік науки, коли Су мала обрати спеціалізацію у третьому класі¹, але для якої розумної дитини література стала б привабливішою за хімію? У четвертому класі вона організувала для дочки можливість отримати досвід роботи у Загальній південній лікарні у Глазго. Один чи два викладачі, яких було найнято на п'ятий клас, — упевнитись, що Су отримає вищий бал, щоб вступити до Единбурзького університету. Наприкінці п'ятого

¹ Мається на увазі третій клас старшої школи.

класу Су сказала, що розмірковує над отриманням загального ступеню в науці, але вони обговорили цей варіант і дійшли висновку, що Су спало таке на думку, тому що вона просто нервується через свій результат. А причин для нервування вона не мала. Вона отримала п'ять «А» (за першою групою)¹, виграла нагороди з біології, математики, фізики та хімії, була єдиним володарем Дукс у школі, а ще їй було запропоновано умовне місце в Единбурзькому університеті відповідно до її результатів у п'ятому класі. Коли вона отримала чотири інші «А» з усіх предметів, що вивчала на рівні «розширений вищий»², пропозицію було затверджено. І що тепер — найнижчий рівень освіти у якомусь із цих сучасних коледжів у Глазго, що випускають нікчем? Ні. Ні, ні, ні. Су мріяла стати лікарем. Вона однією ногою була у найкращій медичній школі у країні. Вона стане лікарем.

Попри те, що поліція і Берні дали запит на видалення відео, воно й досі було на YouTube. Коли Рут передивлялася його знову, вона зрозуміла, що всі акти Су виконувала спокійно, терпляче та старанно. У Рут з'явилося відчуття, немов вона переглядає домашнє відео, де трирічна Су вовтузиться із своїм стетоскопом. *Покашляйте. Іще.*

Сто шістдесят сім тисяч дев'ятсот вісімдесят шість переглядів. Рут увімкнула гучність на телефоні на максимум та знов передивилася. Пан президент це бачив. Енн Рінальді це дивилася. Сивий Лис. Мери-

¹ Бали з літерою А — найвищі за системою оцінювання університетів Шотландії.

² Найвищий сертифікат, що відповідає рівню першого курсу та дозволяє вступити одразу на другий курс університету.

лін Девіс. Уся конференц-зала, сповнена університетських професорів. Джанкарло з рибного магазину, що в кінці пристані. Усі вони це бачили.

— Хочеш безкоштовний Єгер Бомб? — запитує чоловік із камерою у руці. Так, він говорить із західно-шотландським акцентом, переконалася Рут.

— Так!

І — так, Су це робила з доброї волі. Вона дала згоду на цю виставу.

— Чортова повія, — гарчить Ксано сам до себе, вказуючи на Су, поки вона працює із чиймсь членом, стоячи навколішках. Його ліва рука знов з'являється у камері: — Ти трахана корова. Смокчи його, шльондро. Доведи його до кінця, брудна суко.

Кажучи слово «суко», Ксано показує на Су, і його ліву руку добре видно у камері. Рут уперше помітила, що на зап'ястку у Ксано — червоний тканинний браслет та каблучка не середньому пальці. Проста чорна каблучка, нічим не примітна.

Повідомлення від МакДональда змусило її відвернути очі від сцени у «Кокосовому лаунжі»: *«Су писала з кафе на вул. Ла Рамбла, 31 у Барселоні, учора ввечері о 19:30. Зателефонуй мені. Або, може, прийдеш? Сьогодні я працюю вдома.»*

Перед тим як відповісти, вона набрала номер Лі.

— Привіт, мам, чому ти не... зачекай, я тебе не чую. Давай-но я вийду на вулицю. — У телефоні було чути гучну музику, яка поступово стихла. — Ти отримала мої повідомлення? Я... Мамо? Алло? Такий поганий зв'язок, я краще тобі напишу.

Для різних людей у телефоні Рут були різні мелодії. Коли телефонував Берні, лунав уривок із «Серенади» Моцарта соль-мажор. Су, на думку Рут, найбільш пасував старомодний телефонний дзвінок. Лі

була покарана засланням у беззвучний режим після її першого образливого повідомлення, отриманого Рут три роки тому («іди на х..., моя леді»). Наразі Рут із жахом виявила, що забула поставити на Лі якусь мелодію. Вона перевірила повідомлення та прочитала ті, що були від Лі. Вона діяла досить продуктивно:

Об 11:00: *«Розмовляла з офіцером у Мазі (на ім'я Барко). Він сказав, що тато телефонував йому вже чотири рази. Повідомив мені те саме, що сказав татові — вона вийшла на зв'язок, тож вона не зникла. Сказав, що поговорить із власником бару, але вважає, що ніякий закон не було порушено. Тато має його контактні дані. Він переказав татові, щоб він перестав йому телефонувати, вони самі йому зателефонують. Цей похід не був корисним».*

О 12:30: *«Ніхто не пам'ятає, коли вона виходила з квартири».*

О 14:10 (хвилину тому): *«У "Кокосовому лаунжі" у Мазі. Бармен каже, вони мають камери. Власник — справжня задниця, працівники його ненавидять. Не переймайся, я його дістану».*

Рут негайно набрала її номер, але зв'язку не було — вірогідно, через розряджену батарею.

Вона змінила звук дзвінків Лі з *«Мовчазний»* на *«Тривога»*.

Потім відписала МакДональдіві: *«Яка в тебе агресія?»*

Будинок МакДональда був схожим на свого власника: поєднання чарівності старих та свіжості сучасних деталей. Несподіванкою виявилася нецікава дружина. Можливо, років двадцять тому вона була привабливою, подумала Рут, слідуючи за міцними ногами Келлі-Енн МакДональд до кабінету.

— Дайте мені знати, якщо захочете кави або чогось іще,— і з цими словами Келлі-Енн зачинила за собою двері кабінету, перш ніж прохання про каву або ще щось устигли зірватися з губ хазяїна або гості.

— Міллі зробила це фото у «Кокосовому лаунжі» тієї ночі,— як завжди, МакДональд одразу ж узявся до справи. Його собака, коричнево-білий кросс-тер'єр на ім'я Найджел, скрутився біля ніг хазяїна.— Подивись ось на це.

Рут стала за його плечем та подивилась на фото на екрані. Він збільшив його на місці, де стояла якась жінка. Тепер її груди у білій футболці займали більшу частину кадру.

— Хто вона така?

— Не вона. Дивись,— він указав на курсор, що зупинився на чоловічій руці, що лежала на плечі у дівчини. На ньому була біла сорочка з довгим рукавом, підкатаним трохи нижче ліктя. На зап'ястку у нього червонів тканинний браслет, а на середньому пальці була чорна каблучка.— Це він.

— То ж, тепер нам відомо, що на ньому була чорна каблучка, червоний тканинний браслет та біла сорочка із закатаними до ліктя рукавами. На відео каблучка здається просто смужкою. Вона чорна — бачиш? — просто чорна смужка. Але на фото...— МакДональд знов клікнув на фото Міллі з відпочинку. Каблучка трохи перевернулася та відкрила зворотний бік оправи, чорний та випуклий.

— Це що, більярдне кільце? — здригнулася Рут: чи міг би чоловік із камерою бути тим, кого минулого року Рут відправила у в'язницю, той огидний чолові'яга у сорочках від Луї Віттона, який спалив живцем собаку своєї подруги, той «хлопець поза восьмою кулею»?

«Я тобі згадаю це, суко!» — погрожував він з-за ґрат у залі суду після того, як було оголошено вирок щодо вісімнадцяти місяців під вартою. «Тепер начувайся!».

— Я не пам'ятаю, щоб він носив червоний браслет, а ти? А втім, його зап'ясток, вірогідно, був закритий у суді, або ж браслет міг бути новим. Що б там не було, він не був би здатен дати ладу навіть горщику із макаронами, а тим більше цьому... Можеш зробити зображення кращим? На кільці є номер?

— Це найкращий ракурс, що я можу зробити, і не можна зрозуміти, чи є посередині біле коло або номер, видно лише чорний колір. Згоден, я теж дуже сумніваюся, щоб це був Джим Дочерті або хтось інший з тих людей, кого ти знаєш. Як хтось міг би таке спланувати? Але, може, хтось із дівчат або працівники бару згадають чоловіка за однією або кількома з цих деталей. Варто їх про це запитати.

Про всяк випадок Рут із МакДональдом вирішили дізнатися, чи восьмикульовий хлопець уже на волі та, якщо так, де він наразі мешкає. По дорозі додому її уява малювала вбивцю собак Джима Дочерті у в'язниці, сповненого ненависті, плануючого «мстиве порно» з дочкою жінки, яка засадила його туди. Вона уявляла, як він їде слідом за дівчатами до Магалуфа, чекає на ідеальний момент... Ці думки ледве мали щось спільне з реальністю, але сміхотворний варіант «мимовільності» їй також здавався мало сумісним із Су, як вона її знала.

Бородатий молодик біля терміналу поруч зі мною робить нотатки щодо оглядів у TripAdvisor. Він хилитає ногою, і через це хилитається уся лава, і це дуже дратує. Я пишу листа Вуджинові, щоб ніхто не подумав, що я мертва і щоб вони залишили мене у спокої.

«Можна мені приїхати та переховуватися разом з тобою? — відповідає він.— Я нікому не скажу, де ми. Я ж чудовий утікач».

А ще Вуджин — чудовий друг. Він завжди був разом зі мною, особливо ми зблизилися після того, як Лі почала ненавидіти мене. І я повністю йому довіряю. Але зараз я не хочу, щоб поруч зі мною був хтось із знайомих. *«Дякую тобі, Ву, але мені добре самій. Дж.»*

Я іду на YouTube перевірити, як зростає моя слава. *Сімдесят три тисячі двісті один*. Молодик із бородою чує мій зойк та дивиться на мене. Я закриваю YouTube, перш ніж він устигає подивитися на відео зі мною. Я вмираю з голоду, тож іду вздовж Ла Бокерії¹. Навколо мене вирує багато звуків — мотори машин, голоси, птахи,— але мої вуха наразі налаштовані лише на ті, що лунають із телефонів. Ось повз

¹ Міський ринок у Барселоні, існуючий близько 800 років.

мене проходить якийсь чоловік із телефоном, і він у нього дзижчить. За столиком у кафе сидить якась жінка, а перед нею лежить планшет та дзижчить. Хлопець біля прилавку із фруктами тримає телефон у кишені: дзеньк. Надійшло нове повідомлення. Том поділився відео. Вас позначено у його пості. У Барселоні звідусіль лється дзижчання, і кожний дзеньк — це ще одна крапелька моєї ганьби. Дзеньк — звідки це надійшло? Дзеньк — у чийй поштовій скриньці я наразі опинилася? Я божеволію, чуючи ці дзеньки. Вони розмовляють до мене: ти огидна, Су, мерзенна. Я купляю апельсини, банани і паперовий конус зі свіжоспеченою солодкою картоплею та прямую геть від цього дзенькоту до своєї конури, і мені не треба перейматися тим, що мене можуть упізнати. Коли я уже зовсім близько від готелю, то бачу, як туди заходить бородатий молодик. Він помічає мене та тримає двері відчиненими, чекаючи, поки я увійду. Він купив собі щось у МакДональдзі.

— Тут непогано, — мені дивно чути його американську вимову: борода та черевики від Dr. Martens тепер, здається, йому не пасують.

— Зовсім ні, — терпіти не можу МакДональдз, не можу повірити, що в Мазі я ходила туди щодня з Лі та іншими. Я не шукаю собі друга, тож більш нічого не кажу, а йду собі нагору.

Солодка картопля відносить мене своїм смаком на сьоме небо, апельсин — саме те, що мені треба, але очищений банан у моїй руці гіпнотизує мене та повертає до спогадів, які я сховала глибоко у себе в голові. Я пильно дивлюся на фрукт, не в змозі відкусити ані шматочка. Пеніси мають жахливий вигляд, особливо м'яві. Класти собі його (або декілька) до рота здається мені безглуздом — *«Подивись на мене, я — тара,*

ваза! Поклади свого друга в мене та гістань, а потім повтори». Було б правильно назвати це роботою. Де ж розвага для вази? Поки я дивлюсь на нього, несподівано починаю згадувати одну мить, потім іншу, і я вже дуже чітко бачу перед собою один із пенісів. Він був довгий, тонкий та напівтвердий. І я пам'ятаю, що відчувала полегшення, бо вперше змогла показати усім, яка я відповідальна, але в результаті почувалася так, ніби те, що я зробила, було негарним та марним. Пам'ятаю, що знала про важкість між ногами, коли я усвідомила, що довела хлопця до задоволення. Він вважав мене сексуальною, і я вважала себе сексуальною, і я була сексуальною. Гадаю, що задоволення — це нагорода, яку отримує ваза. Це приємно — задовольняти. Наразі я знов відчуваю важкість, і мені це не подобається.

Я тричі б'ю себе по лобі, ляп-ляп-ляп, та відкушую банан так, ніби хочу його вбити. І біжу коридором до вбиральні, щоб виплюнути спогади разом із фруктом.

Повертаючись, я бачу, що бородатий хлопець стоїть у коридорі та стукає у двері моєї кімнати.

— Так ось ти де. Я хотів запитати, чи не хочеш ти піти до кіно. За півгодини почнеться іспанський фільм жахів, а кінотеатр близько, лише за кілька будинків звідси. Хоча, якщо чесно, це найгірший фільм жахів у світі.

— Тоді чому ти хочеш на нього піти?

— Щоб вийти звідси. Можливо, це допоможе мені написати наступну главу моєї книги.

Боже мій, він пише книгу. Трохи пізніше він, мабуть, попросить мене прочитати уривок із неї, а врешті-решт умовить, щоб я прочитала усе, що він досі написав, а поки я читатиму, він спостерігатиме зміни виразів на моєму обличчі.

— Я тобі брешу. Я просто подумав: вона тут сама, і я тут сам, і не схоже, щоб вона була якась навіжена, то ж я сказав собі: чому б просто не запросити її кудись?

Замість відповіді я піднімаю брови. А він милий.

— Ти *справді* нормальна? — запитує він.

Я розмірковую, якими б словами сказати йому мою думку. Я завжди кажу те, що думаю. Так каже мама. Їй подобається ця моя риса.

— Часом ні.

— Ти маєш на увазі 40 відсотків навіженості? Чи 30? Або 10? Скажи точно. Я маю знати, вгадав чи ні.

Моя перша думка — назвати «п'ять», бо це звучить обережно та прикольніше, ніж правда. Але вперше за цілу вічність, або навіть у житті, мені не хочеться казати щось прикольне та вражати.

— Я живу вже 18 років та 30 днів, загалом це 365 помножити на 18 — 6570, плюс 30, складає 6600 днів із Су, і я поводитася навіжено лише впродовж одного з них, — поки я це кажу, він посміхається. Мені здається, йому подобається моя нова особистість. — А це означає, що навіженості у мені 0,15 відсотків часу.

— Чорт забирай, — сміється він, — тобі потрібно навчитися більшої навіженості, дівчино на ім'я Су. Збирайся, фільм починається о дев'ятій. Але я не зроню з вуст свого імені. Ти ніколи дізнаєшся, як мене звати.

Він мав рацію щодо фільму: поганий, і поганий не в культовому сенсі. У маленькому залі кінотеатру «Інді»¹ спочатку сиділи ще п'ять людей, але усіх їх

¹ Кінематографічна компанія у Великій Британії, яка підтримує незалежне кіно, розповсюджуючи його у прокаті та допомагаючи із продажами іншим кінокомпаніям та телеканалам.

немов вітром здуло за годину після початку. Ми з Бороданем, як я вирішила надалі його називати, навіть уголос, бо ж він відмовився називати мені своє ім'я,— досиділи до кінця лише тому, що заздалегідь купили злежаний попкорн у цукрі, тож нам було чим зайнятися, і ми обговорювали кожну сцену так, немов були справжніми цінителями-снобами.

Потім у маленькому барі ми пили сангрію, яка виявилася найгіршим напоєм у Барселоні, до того ж саме та, яку ми взяли, мала найгірший смак з усіх інших сортів сангрії. Він розповів, що пише туристичну книгу. Кінцевий строк для здачі *«Найгіршого, що можна зробити у найкращих містах світу»* — 9 вересня.

— Тобто, я розумію, що ми зараз сидимо у найгіршому барі у Барселоні?

— Спробуй скористатися чоловічим туалетом. І ти зрозумієш чому.

— Найгірший готель, найгірший фільм, найгірший бар, найгірший напій. І найгірша компанія — я?

— Поки що так, але існує сім людей, із якими я досі нікуди не ходив.

— Яка тут найгірша їжа?

— У МакДональдзі. Редактор вимагатиме переписати це, але ж це дійсно найгірша їжа, де б ми не були, чи не так? Яка їжа могла б бути гіршою за те, що пропонують у МакДональдзі?

— Гадки не маю, смажений тарантул?

— Усі інгредієнти натуральні. Я підозрюю хрустички; підсмажені так, що смакують, наче чіпси, можливо, із післясмаком курки. Звучить непогано.

— А які міста ти вже обслідував? — Він називає п'ять. Я була лише у двох з них: у Барселоні (переховуючись) та в Парижі (У Діснейленді, у вісім років. Ми з Лі тоді всюди каталися разом та спали у великому

ліжку, що стояло у нашій, окремій кімнаті у готелі «Босіжур» на Монмартрі. Мама з татом спали у сусідній кімнаті, але все одно ми почувалися такими дорослими. Ми хихотіли до ранку, а Лі блювала, бо з'їла цілий Брі¹).— Лише мегаполіси, не прості міста?

— Продовження! Дякую, завтра я вирушаю до Раф Гайдз², перекажу їм цю ідею.

— Якщо там тебе вкусять і щось вимагатимуть, я тобі розповім про найгірший бар у Магалуфі.

— Правда?

— І про найгіршу людину.

Після трьох келихів сангрія вже не така гидка, але я після неї точно не така вже й твереза. Що я плету? Навіщо йому про це знати?

— То був твій «огин день», із 0,15 відсотками? — Напевно, я щось бовкнула йому, бо як би він здогадався? Або він володіє особливим даром? Я киваю та жестом вимагаю налити собі ще.— Коли ти там була?

— Минулої ночі. А здається, цілу вічність тому.

— Та годі тобі, ти б не могла поводитися настільки вже погано.

— Могла б.

— Я тобі не вірю.

Я беру зі столу його телефон та даю йому:

— Зайди на YouTube та набери «Магалуф».

Спостерігати, як Бородань проглядає відео зі мною на YouTube, здається дещо звичайною річчю. Наче нічого особливого не відбувається. Його обличчя не виражає нічого, навіть коли я чую свій малорозбірливий вереск: «Я Су Оліфант-Брозерідж з Дуну!».

¹ М'який вершковий сир із кіркою білої плісняви. Робиться, як і інший сир, у формі круга.

² Серія путівників.

— Я не хочу це дивитися,— напевно, він дістався того місця, де мене почали активно підбурювати. Він вимикає відео та кладе телефон до кишені.— Чорт збирай, Су.

— Повна задниця.

Його «ха» звучить не як сміх. Я все одно здригаюся, і він це помічає.

— Ти, певно, чуєш це усюди, вибач. Але що ти тепер збираєшся робити? Що ти робиш тут?

— Чекаю.

— На що?

— У мене таке відчуття, ніби я знала відповідь на це питання кілька годин тому.— Мої зуби вже мусять покритися червоними плямами. Я забагато п'ю. В мене виникає думка: чи ж я питиму забагато упродовж решти мого життя. Може бути, що я унаслідувала алкоголізм від моєї матері, яка, швидше за все, була надто п'яна сідати за руль, і тому поїхала на велосипеді, або надто п'яна, щоб їхати на велосипеді, тому вона пішла пішки, або надто п'яна, щоб сідати за руль, але все одно сіла, бо була алкоголічкою.— Зроби мені ласку, добре? Поклади руку на екран, якщо не хочеш на це дивитися, і просто скажи мені кількість переглядів. Востаннє, коли я була в інтернет-кафе, було близько 73.

— Що ж, це добре, тобто, непогано.

«Ох, він же ж гадає, що просто 73, без нулів у кінці».— Я тягнуся до нього та дістаю телефон із кишені його джинсів, яка просто переді мною.

Бородань перехоплює телефон у мене, відкриває YouTube, кладе руку на верхню частину екрана — і його щелепа повільно падає, а очі здіймаються, доки не зустрічаються з моїми.

Погано, повинно бути погано.

— Більше 100 000?

— 121 з половиною.

Я піднімаю келих та дзенькаю об його.

— Тож у тебе повний набір. Найгірша людина у Магалуфі, пекло її візьми, мабуть, найгірша у Європі, принаймні цього тижня.

— Ти надто налякана, тому не їдеш додому?

— Так, ти вгадав. Але все одно їм буде краще без мене. Їм узагалі було б краще без мене. Тоді вони були б набагато щасливішими, лише вони втрюх,— я ще ніколи нікому цього не казала, і якщо думала про це, то просто блокувала жалість до себе, але ж усе одно я для них чужа. Якби мама з татом не вдовчерили мене, Лі не було б кого соромитися: не було б цієї зухвалої азійки, що завжди крутиться під ногами та чіпляється за неї. Тато не мусив би бути таким собі арбітром у такому дивному трикутнику жіночої любові. Мама не мучилася б тим, що я начебто почуваюся немов у чужій родині. А я не була б виснажена намаганнями бути тією, ким я є.

— Це, напевно, чинить безлад у твоїх думках.

— Цілісінький день я підкорялася, догоджала — ні, це не ті слова, вони недостатньо показують, як я виверталася. Я узяла звичку бити себе по лобі. Господи, ще день тому я б ні за що не могла уявити, що битиму сама себе. Тож — так, це чинить безлад у мені.

— Але ж це, мабуть, збуджує, чи як?

— Ти ж це бачив. Як може *оте* збуджувати мене? — Це мало бути правдою. Як могло *оте* збуджувати мене? (Що зі мною не так? Дуже на мене не схоже, треба зрозуміти.)

Він посміхається, і я розумію, що він дуже добрий, особливо після того, що він тільки-но бачив у телефоні.

— Через те, що це порочно, погано, я відчуваю, що ти дуже сексуальна.

— Ні. Я незаймана.

Він закушує губу.

— Тобі не варто розповідати про це людям.

— Я дуже відверта зараз, це несхоже на мене. Але якщо всі навколо діляться мною, я теж можу.

— Ти не повинна розмовляти про це.

Він добрий і гарний. Його посмішка робить гарною і мене. Можливо, якщо б я зустріла його минулої ночі, він би став тим, хто розбудив би мене. Якщо б ми зустрілися у басейні, або у МакДональдзі, або в барі з оксамитовими стінами, або в тому, із бульбашками, тоді, мабуть, цього жаху не сталося б, якби я зустріла його у «Кокосовому лаунжі» до мого відеодебюту, то, можливо, ми б танцювали разом. Може, він би поцілував мене й запросив прогулятися берегом.

Або так: якщо б він був у барі минулої ночі — чи зняв би він із себе шорти, як інші? Чи правда, що більшість чоловіків роблять це не вагаючись? Чи всі чоловіки так роблять?

— Ні, гадаю, мені треба про це поговорити. Ти не заперечуєш?

Він деякий час обмірковує відповідь.

— Я не заперечуватиму, якщо для тебе це зручно.

— Я мала щось на зразок хлопця, і, коли він цілував мене, це було жахливо. Він мав дуже маленьку голову, а на мою думку, чоловічий череп має бути більшим за жіночий.

Бородань вимірює наші з ним голови. Його голова більша.

— Тієї ночі я планувала втратити дівочість. Моя місія! Гадаю, цей план, у поєднанні з напоями, дав чомусь усередині мене прорватися назовні, і я пере-

творилася на порнозірку. Мені кортить сказати, що це було взагалі несхоже на мене, бо це було правдою до того, як це трапилося, але тоді мені стає цікаво: на яку людину я була схожа напередодні, та якщо вона — це я, тоді хто ж не я.— Бородань, здається, дуже зацікавлений в усьому, що я кажу, але раптом я почуваюся втомленою та набридлою сама собі.— Підемо до готелю, а? Я втомилася. І не переймайся: коли ми попрощаємся у коридорі, між нами не буде незручності. Я не хочу цілувати тебе або займатися із тобою сексом. А якщо вранці ти чкурнеш до Монако, або Марракеша, або Мадрида, мене це не роздратує, і я не соромитимусь сама себе більше, ніж зараз. Справді...— Він перехиляється через стіл та несподівано цілує мене. Зупинившись, він віддаляється лише на кілька дюймів від мене та не забирає рук з моєї шиї, що мені здається незручним, надто інтимним.— Справді, на твоєму місці, я б утекла.

— У тебе колись скінчатся слова?

— Тобі треба бігти від мене, як вітер!

— Я знаю про тебе дещо, чого ти ще не сказала.

— Що?

— Заставити тебе замовкнути можливо лише поцілунком.

Це приємно чути — цікаво, чи це дійсно через розмір його голови,— але його язик, обвиваючи мій, зовсім не викликає уже знайомої мені важкості.

Я впевнена, що не хочу займатися сексом, але не знаю, як іншим чином закінчити вечір, коли ми доходимо до дверей моєї кімнати. Мені подобається Бородань. Тепер мені здається, що він — єдина людина у світі, яка знає мене такою, якою я є. Але мені не варто перейматися через те, що, можливо, він за-

хоче увійти до мене. Він джентльмен, і цілує мене у щоку:

— Ти була для мене найгіршою з можливих найгірших компаній у Барселоні. Мої вітання,— і, посміхаючись, він прямує коридором до своєї кімнати.

У ліжку я прислухаюся до кроків у коридорі, боюся, що він от-от постукає у двері, боюся, що він не постукає. Моя уява програє декілька різних сцен із ним та мною. Бородань вихоплює мене з «Кокосового лаунжу», не давши трапитися питанню про безкоштовний Єгер Бомб. Бородань тримає мене за руку, і ми йдемо босоніж уздовж берега. Бородань знімає штани, стоячи у колі. Я б'ю себе по лобі. Ні, не те. Бородань знову йде зі мною босоніж уздовж берега.

Кроків біля моїх дверей не трапилося, і був уже ранок, коли я прокинулася. То ж, урешті-решт, мені вдалося заснути.

Я зовсім не проводжу цілісінький день, чекаючи на зустріч із Бороданем. Я не йду у душ о 9:00, і не йду до туалету о 10:15, 11:30, 12:10 та 13:45, сподіваючись наткнутися на нього у коридорі. Це не через нього я тричі кружляю по фойє, двічі виглядаю за входні двері, упродовж годин уважно роздивляюся перехожих з мого вікна, іду до МакДональдза та замовляю дві кави та п'ю їх дуже повільно, а моя шия застигла від спостерігання та намагань не спостерігати за людьми, що входять та виходять. О 3:30 я йду до інтернет-кафе зовсім не тому, що хочу подивитися, чи ж він не там, і йду звідти зовсім не тому, що його там немає, і повертаюся бігом до готелю теж не тому, що через його несподівану відсутність я починаю панікувати та сердитися та соромитися сама себе ще більше, ніж учора.

Я провела цілий день, чекаючи на зустріч із Бороданем, а він зник. Карлос, літній власник готелю, каже, що він виїхав о п'ятій ранку.

— О п'ятій! Розбудив мене лише тому, що йому був потрібен чек. І побіг на потяг або літак.

— На який? Куди?

Карлос дивиться на мене так, ніби я несамоविта переслідувачка, від якої хлопці розбігаються, як таргани.

У цій кімнаті спекотніше, ніж було учора, і вона має інший запах, напевно, через те, що я впродовж довгого часу ходила нею, спітніла. Тут важко дихати. Відтоді, як дізналася про від'їзд Бороданя, я усвідомила: тепер жоден чоловік, навіть найпотворніший та найдурніший, ніколи не захоче кудись мене запросити, тримати мене за руку, бути моїм хлопцем. Я недоторкана Су.

Я йду на ринок, з'їдаю кілька ложок салату на лаві у парку та дивлюся на відпочивальників, що тиняються парком, неквапом роздивляючись кожен його куточок, і палаю від бажання мати такий же відпочинок, як у них, замість того переховування та страху бути упізнаною, у якому перебуваю я. Невдовзі я опиняюся в інтернет-кафе. Набираю «Магалуф» у Гутлі та через пошуковик обираю опцію «останні двадцять чотири години». Тепер я на стількох порносайтах, що важко порахувати. А ще моє ім'я у газетах та журналах, у блогах та на Фейсбуці, у Твіттері та Елло та на інших сайтах, про які я раніше навіть не чула. З'явилося нове фото та ще одне відео, де я у барі, але відео надто нечітке, щоб можна було щось розібрати, а фото зроблене ззаду, тож моє обличчя неможливо побачити. Я он-лайн лише упродовж двадцяти хви-

лин, а порахувати загальну кількість переглядів дуже складно. Замість цього я починаю читати статті.

Вони майже всі однакові, але ось «Мейл Онлайн» написала щось нове: «Единбурзький університет відхилив заяву Су Оліфанта-Брозеріджа на вступ для вивчення медицини, як повідомило сьогодні анонімне джерело».

Тобто, я не вступлю до Единбурзького університету. Я відмовилась від місць у Абердіні, Данді, Глазго та Сент-Ендрюсі, коли вони мені пропонували стати їхньою студенткою, але гадаю, що тепер вони також відмовили б мені у вступі. Я не вивчатиму медицину. Я не стану лікарем.

Я мріяла бути лікарем з трьох років. Мама каже, що з цього віку я грала у лікарню та ні про що більше не хотіла розмовляти. Я присвятила себе цій думці. Я цього хотіла та чекала, коли зможу лікувати людей по-справжньому.

Хіба ні?

Я мріяла про кар'єру лікаря. Лікар Оліфанта-Брозеріджа — нарешті моє непомірне прізвище личити мені та звучатиме дивовижно! А потім хірург. Міс Оліфанта-Брозеріджа! («Не будь Міс або Місіс,— сказала мені якимось мама.— Чоловіків завжди називають «містер». Чому це жінки мають викривати свій подружній статус?»)

Я мріяла, що колись лікуватиму рак молочної залози або божевілля.

Хіба ж ні?

Про те, що колись отримаю Нобелівську премію.

— Ти обов'язково отримаєш Нобелівську премію! — сказала мені якимось мама, або навіть не один раз.— Ти здатна на це, і ти це зробиш! Чому б тобі не стати лауреатом?

Я перечитую статтю знову та розумію, що нічого не відчуваю. Не знаю чому. Мою мрію розчавлено, моє майбутнє зруйноване, а все, про що я можу думати, це Бородань.

Я оновлюю пошук у Гуглі та натрапляю на свіже повідомлення у «Геральд»: «Шерифа Рут Оліфант попросили піти у відпустку на невизначений термін, як підтвердив сьогодні пан президент». Мабуть, «піти у відпустку» — це евфемізм¹? Я ж не занастала її кар'єру, ні? Від цієї думки у мене в роті з'являється нудотний присмак. Я можу впоратися зі знищенням моєї власної репутації та мого життя, але не її, не татового, не Лі. Лише учора я дозволила собі визнати, що я — чужа, непрохана людина, але насправді я набагато гірша. Я винищувачка. Чия це провина? Я хочу вказати на винуватця пальцем, і мене розриває від вагання, у кого тикнути.

Моя біологічна мати, яка відмовилася від мене.

Лі, яка ображала мене та знущалася наді мною.

Шотландія, яка змусила мене почуватися зовсім по-іншому.

Або ж це я так розкрилася? Можливо, коли я народилася, акушерка сказала моїй біологічній матері: «Мої вітання, у вас народилася здоровенька шльондра!»

Дурниці, це провина Ксано!

Мене нудить. Я можу знепритомніти. Треба опустити голову, щоб до неї прилила кров. Але я не в змозі відірвати очей від екрана. Я знов оновлюю пошук у Гуглі.

Джеймс прокоментував місцевій газеті: «Я не дуже добре її знаю. Ми зустрічалися на дебатах».

¹ Пом'якшуючий вислів, що використовується замість небажаного з причини його брутальності або іншої.

Власника бару цитус «*Gardian*»: «Я не примушував її це робити. Чому я повинен вибачатися?»

#шльондролуф усюди у Твіттері.

Якщо набрати слово «повія» у Гуглі, то посилання на мене буде першим у списку. Я справді не знала, що слово «повія» цілком нормальне слово і його можна промовляти вголос усюди. Я гадала, що воно десь на одному рівні з «китайозою» та є забороненим терміном. Це показує, наскільки закритою від світу я досі була, живучи із матір'ю-феміністкою та батьком із сучасними поглядами. І ось, на тобі: повія, повія, повія. Люди почуваються так, ніби роблять щось необхідне та справедливе, вони називають це осудом повій¹ (цей хештег дуже популярний у Шотландії). Я стою на дерев'яній платформі на міській площі. Моя голова та руки прив'язані до ганебного стовпа. І люди кидають у мене твіти.

Зустрічаю кілька слабких твітів у мій захист: «Чому це вона повія? А що тоді чоловіки?» — але їх заглушає ревіння осуду, звинувачень та знущань.

Треба зупинитися. Треба повернутися до мого номера у готелі.

Я оновлюю пошук, переглядаю одну сторінку, другу, третю.

А ось і контрольний постріл мені в голову від Бороданя. Він здається таким серйозним! Він і справді пише для «*Раф Гайдз*», але, виявляється, також пише статті для газет і продає їх. Його остання, розміщена дві години тому, про мене:

«Досі я була класною, спокійною, зібраною Су. Наразі я переховуюсь у поганому готелі, чекаючи, поки

¹ Форма соціального клейма, що застосовується до людей, які порушують традиційні очікування від їхньої сексуальної поведінки.

розквіт моєї слави вщухне. Я завжди була терплячою, і я надалі планую залишатися терплячою, як би довго це не тривало. У мене було своє життя, і до моїх намірів входило повернутися до нього».

Мені варто було б зрозуміти це раніше, але я усвідомила це лише тепер: я більше не маю життя. Воно зламане.

«Я перетворилася на порнозірку», — визнає гівчина з Магалуфа, що займає перші позиції у секс-стрічці. Бородань почувається із словом «повія» так само комфортно, як і решта населення. Здебільшого він каже те, що уже всім відомо, але ось підкидає свіжі подробиці: про мою незайманість та плани позбутися її тієї ночі; про те, що я б'ю себе рукою по лобі (читаючи це, я знов відчула таке бажання). «Вона визнає, що готова завдати собі шкоди після того, що трапилося: «Моїй родині буде краще без мене. Їм узагалі було б краще без мене.»

У статті Бороданя є й фотографії «Пансіону Пола», разом із його адресою (його ім'я — Дерек Брайшнер. Дерек. Це ім'я стане іншою моєю таємницею). Я швидко закриваю усі вікна у пошуковнику та біжу з кафе, щоб забрати речі з готелю, але ще з тротуару бачу, що надто пізно. Якийсь чоловік фотографує вивіску над вікном, а фойє нашпиговане людьми.

Я пішла з номера, взявши із собою лише банкноту у двадцять євро. Після мого салату на лаві та роботи із комп'ютером у мене залишилось сім євро та вісімдесят центів. Якусь мить я вагаюся, зважуючи ризик, і вирішую, що мені не стане сил зустрітися з усіма тими людьми у готелі. Я втратила матір, її роботу та її мрію стати матір'ю лауреата Нобелівської премії.

Чоловік, що фотографував готель ззовні, помічає мене. Мені здається, він починає бігти за мною по ву-

лиці, і я сама біжу, повертаю за ріг, занурююся у ринок, кружляю як тільки можу, як тільки дозволяє моя швидкість.

— Вибачте... вибачте,— кажу я, штовхаючи покупців та чіпляючись за прилавки.— Вибачте.

Напевно, треба зупинитися, бо я біжу вже довго, але ось я добігла до узбережжя, де немає перешкод, а я набрала швидкість і можу рухатися далі, тож я рухаюся.

Рут намагалася не витріщатися на пиво, що пив чоловік, але це виявилось досить складно. Йому довелося пити все самому заради того, щоб вона упевнилася, що це спрацює, а він же ж випив лише половину. Він переймався більше за неї, пильно дивлячись на набагато молодшу уловинку на грудях. Досі висячи у неї на руці, спиною він сперся на барну стійку та роздивлявся дівчину, яка танцювала, присідаючи та немов імітуючи їхню з ним зустріч у ліжку. Їй було не більше вісімнадцяти, і вона була вдягнена у майже неіснуючі джинсові шорти, що не прикривали її пишні, у ямочках, сідниці. Рут уже голову зламала, шукаючи засоби повернути увагу чоловіка до себе, намагаючись згадати хитрощі, які вона використовувала ще за університетських років, коли ходила до пабів у Вест-Енді у Глазго. Але їй тоді не потрібні були хитрощі або сексуальні танці або навіть шорти, схожі на стринги. Якщо їй було треба затягнути когось до своєї квартири у Хілхеді, вона просто підходила до людини та починала розмову — настільки довгу, щоб устигнути зрозуміти, що він (а в одному випадку — вона) не психопат або — ще гірше — не ідіот або — значно гірше — не шукає стосунків. Якщо все

було нормально, вона запрошувала людину провести її додому. А з цим чоловіком така розмова була б недоречна, та й у ній не було необхідності.

До її планів не входило упіймати Берні. Вони ходили по одній і тій самій дорозі у Йосеміті; і після двох днів, коли вони випадково зустрічалися, почали ввічливо вітатися, а потім — розмовляти та питати про щось одне одного, і раптом виявилось, що останні п'ять днів вони вже ходять разом. Обое вони колись вирішили ходити цією дорогою самі, щоб їх ніщо не відволікало у цьому тихому місці і можна було б подумати про те, на що зазвичай бракувало часу. Але ця їхня затія закінчилася безкінечними розмовами. Берні не був ані психопатом, ані ідіотом, і він не шукав стосунків. Це смішно. На її густо нафарбованих віях від цих спогадів виступили сльози.

Можливо, вона щось упустила та нахилилася перед ним, і він побачив її (наче виліплені, без жодної ямочки) сідниці. Та ні, це чудовисько до цього часу вже бачило її достатньо.

— Чому б тобі не запросити її потанцювати? — питання Рут мало бажаний ефект: він повернувся, щоб подивитися на неї та наполовину випитий напій на стійці.

— Ти що, це ж повія, — і він ковтнув решту пива.

Вона намагалася не посміхнутися. Перший крок зроблено, галочка. Він що, дійсно досі не упізнав її? Хвилину по тому вона покладе його руку собі на плече та скаже йому, що вони вже йдуть. Йому треба тримати руку у неї на плечі, бо інакше він упаде, а наразі він не в змозі навіть нахилитися та відмовитися від допомоги.

Не більше хвилини. Вона поклала свою руку на його та подумки стала рахувати секунди, ніжно поти-

раючи чорне кільце на його середньому пальці. 57, 56, 55, 54, 53, 52...

Йосеміті, згадала вона, не турбуючись, чи цього разу сльози зруйнували її макіяж. Уперше я тримала Берні за руку у Йосеміті.

45, 44, 43...

А востаннє вона тримала її... Коли востаннє вона тримала Берні за руку? Вона не могла згадати. Чи було це перед тим, як цей чоловік зустрів їхніх дочок у цьому барі? Вона сподівалася, що ні, Господи, вона мала надію, що нехтувала ним не весь цей час. Вони завжди тримались за руки, Рут і Берні. Лі ніяковіла, коли вони робили це на вулиці.

33, 32, 31...

— Хто така, на твою думку, *повія*? — запитала вона.

Тепер його очі були більш вологими, ніж її, але з іншої причини. (Увесь час від 23 до 16 він намагався відповісти.)

— Повія, повія, вона... — так і не закінчивши пояснення, він важко плюхнувся на стілець.

— 10, 9, 8, — тепер Рут почувалася досить упевнено, щоб рахувати вголос.

Мабуть, вона тримала Берні за руку після того, як це відео було знято у цьому барі. Тримала? Їй потрібно було згадати! Чи було це після розмови з Мерилін Девіс з університету? Вона поїхала на велосипеді до МакДональда, потім додому, закрила велосипед у гаражі та увійшла, щоб узяти ключі від машини.

— Три, два, один. — Рут поклала руку чоловіка на своє плече, як було заплановано. — Як щодо того, щоб я відвела тебе додому?

Ще у змозі стояти, проте ледве переставляючи ноги, та вже не спроможний самотійно формувати думки, у тому числі думку щодо опору, чоловік пересу-

вався танцмайданчиком за допомогою Рут. На вигляд він був п'яним не більше ніж більшість людей у барі, а те, що він ледь човгає ногами, було непомітно. Вони нарешті випали з бару у тепле повітря Магалуфа. Її гнів не розтанув, як, вона побоювалася, могло б бути, навпаки — посилювався із кожним наступним кроком. Відчинивши задні двері, вона штовхнула його всередину і раптом згадала.

Це було у їхній спальні. Вона знайшла Берні скуленим на підлозі, ридającego, сіла біля нього та взяла його руку. Він відсмикнув її, щоправда, і це було вперше. Уперше він не стиснув її руку, не погладив її великим пальцем. Але ж вона тримала його руку упродовж якоїсь миті. Вона торкнулася її. Так от коли востаннє вона тримала Берні за руку.

•

Рут поспішала та почувалася роздратованою через те, що не могла знайти ключі від машини. Не встигла вона повернутися додому від МакДональда, а від нього вже надійшло повідомлення з адресою Джима Дочерті у Глазго: «Він вийш з Бар Л¹ 6 тиж тому»,— написав він. Вона відписалася і попросила його зустрітися там із нею за годину. «Навіщо? Ми ж домов це дуж несхож на нього»,— відповів МакДональд. «Процес усунення», наразі це був єдиний путь, що вона мала. Хоча їй було відомо, що це швидше слабкий задум, ніж справжній путь, і, вірогідно, безглуздий. Проте безглуздо було б не розслідувати його, перш ніж виключити та піти далі. В ключниці у вестибюлі не виявилось ключів.

¹ Барлінні — в'язниця неподалік Глазго.

— Берні? — чому б Берні та Лі не зібратися та не дотримуватися простих інструкцій? Ось ключниця, вона створена для ключів, пояснювала вона їм окремо та разом не менше ніж разів двадцять. Їх не було на столі, у куртці Берні, яка висіла у холі, на гачку Су, а не на його гачку. Вони із Су завжди вішали ключі у ключницю і не мали клопоту з розпізнаванням, що кожна куртка має висіти на призначеному їй гачку. Неорганізовані та бездумні звички її чоловіка та біологічної доньки доводили її до люті майже щодня, але сьогодні це було не схоже на звичну недбалість.

— Берні? Бернарде, ти де? — почувши нагорі якісь звуки, вона пішла на них і, дійшовши до дверей їхньої спальні, зрозуміла, що Берні плаче. Він не мав тієї чоловічої звички стримувати сльози, цей Берні. Він плакав, коли давав урочисту клятву бути з Рут у щасті й горі, коли вони вперше поклали око на Су, коли Су у них забрали, коли народилася Лі, коли вони почули, що Су їм буде повернено, коли її повернули, коли помер тато Рут та коли вони з Лі дивилися разом сльозливі фільми на кшталт «Записника». Зазвичай Рут цінувала його здатність виражати емоції, але не тепер. Їхня дочка зникла, навіть якщо поліція Іспанії та Британії бачать це під іншим кутом; і все, із чого складалося їхнє загальне життя, розірване на клапті. Їм треба надто багато зробити, і безглуздо гаяти час та сили на ридання. Вона саме так і сказала б Берні, роздратованим тоном, який не передбачував заперечень — тоном «моєї леді»,— якщо б не відчинила двері спальні та не знайшла його у позі плода з телефоном у руці, нестримно ридаючим.

Сівши на килим поруч із ним, вона взяла його за руку:

— Любий, з тобою все гаразд?

Висмикнувши руку, він тут же підвівся, так різко, що вона зіщулилась:

— Звісно, що ні!

— Що? Що трапилося?

— Су втекла з готелю у Барселоні без грошей, без паспорта, без картки й без телефону, лише з тим одягом, що був на ній, і...— Він набрав щось у своєму телефоні та прочитав з нього: — «вона сказала одному хлопцеві, що карає саму себе відтоді, як це сталося, і що її родині буде краще без неї».

— Що? Що ти маєш на увазі?

— Якийсь виродок у Барселоні запросив її до кафе та уважно слухав, поки вона розповідала йому найвідвертіше зі своєї душі. А потім написав з її слів статтю та отримав гроші. І наразі вона вже точно зникла та, можливо, зчинила самогубство. А ще я тільки-но розмовляв із Лі, і вона зізналася, що планує крадіжку, тому що ти дуже потребуєш якоїсь речі.

— Ти гадаєш, вона могла б зчинити самогубство?

— Ні, я так не думаю. Не думаю, що вона б колись це зробила, ні, але... ти чула, що я сказав щодо Лі? Ти послала сімнадцятирічну дівчину до Іспанії — саму — та наказала їй порушити закон.

— Її що, спіймали?

— Справа не в цьому. Справа у тому, що ми мали двох доньок, а ти зазвичай думала лише про одну.

Рут голосно зітхнула: вони обговорювали це так багато разів, і зараз була зовсім не та мить, коли б їй хотілося усе слухати та повторювати знову. Зазвичай Берні наближався до теми м'яко та здалеку: *«Тобі не здається, що ти трохи на неї тиснеш, люба? Чому б не провести з нею якийсь час, узяти її на шопінг та обрати щось для випускного вечора?»* Рут не бракувало самосвідомості. Вона розуміла, що була нетерплячою

з Лі, та що її слова майже завжди звучали несхвально, коли Рут розмовляла з нею (або — добре — частіше *зверталася до неї*). Щоразу, коли Берні вказував їй на її негарне ставлення до Лі, вона його слухала. Його мотиви були добрими, його побоювання — виправданими, а те, що він пропонував, зазвичай працювало, але недовго. У травні вона пішла з Лі до крамниць, обрати щось гарне для випускного, як він радив, і навіть утрималася, щоб не дратуватися при погляді на сміхотворні підбори, які купила донька, щоб одягати їх із затісною сукнею, яку вона купила, щоб одягати з вінтажною сумкою, яку вона вполювала у благодійній крамниці¹. Коли вони повернулися додому того вечора, Лі перетворила вітальню на подіум. Вона запалила свічки, налила батькам у келихи шампанське, а Су у склянку — мінеральної води, увімкнула музику з металевими повторюваними звуками — достатньо голосно, щоб докучати навіть Фріді за сусідніми дверима, та представила своє вбрання з більш бундючним виглядом та надутими губами, ніж у Наомі Кемпбелл. Тієї миті Лі була настільки чарівна, що Рут вирішила знаходити для неї час якомога частіше.

Аж тут, годину по тому, вийшовши з дому, щоб викинути у сміття пляшку з-під шампанського, Рут захопила Лі на гойдалці із цигаркою у руці.

— Ти що, смалиш? Це що...— вдихнула дим Рут.— Конопля! — Вона подивилася в бік сусідського саду, щоб упевнитися, що її слова ніхто не чув або не міг унюхати цей, немов від скунса, запах.— Викинь цю гидоту та йди додому. Ти мене чула? Викинь це і заходь!

¹ Крамниця пожертвуваних речей, гроші від покупки яких ідуть на благодійність.

Лі не зрушила з місця.

— Роби як тобі сказали!

Лі відштовхнулася ногою від землі й почала гойдатися, визивно тримаючи цигарку між пальцями.

— Ти йдеш під домашній арешт! На випускний ти не попадаєш!

Лі знов відштовхнулася, зробила глибоку затяжку та перекривила матір:

— Ти йдеш під домашній арешт! На випускний ти не попадаєш! — Вона гойдалася вже на повну силу, закинувши голову назад, видуючи дим у повітря та сміючись.

Як будь-які чари, чарівність Лі виявилася дуже швидкоплинною та призвела до жорсткого похмілля на весь подальший час.

Рут відчувала, що критика Берні не потрібна й даремна.

— Що ж, звісно ж, що перш за все я переймаюся через Су. Послухай, я найняла юриста — МакДональда, одного з *«Піратів Пензанса»*, пам'ятаєш? — і ми вийшли на хлопця, який зняв відео. Нічого конкретного, але...

— Зачекай! Дай мені сказати. Лі тільки-но розповіла мені, що переконала бармена допомогти їй викрасти касети із записами. Тебе це не шокує?

— Не знаю, Бернарде. Я наразі переймаюся через стільки речей, що не можу зрозуміти, яка з них важливіша.

•

У міру того, як вогні Магалуфа зливалися в тумані позаду неї, Рут намагалася згадати, що сказав їй Берні наостанок. І чи було це, коли вони ще надри-

вали голоси, намагаючись довести одне одному різну правду у спальні? *«Це не через тебе! Чому ти гадаєш, що все у світі повинно стосуватися тебе?»* або: *«Злізь уже зі своєї пухатої лави та хоча б раз у житті подумай як мати! Як мати обох дівчат!»* або: *«Чому ти не можеш визнати, що важче працюєш над любов'ю до Су, бо вважаєш, що Су важче любити?»*

Рут не могла подивитися йому у вічі, коли відповідала на його останнє дорікання, тому відвернулася, узявшись рукою за шафу:

— Як ти можеш таке казати? — Вона на мить затримала погляд на своєму відображенні у дзеркалі, а потім додала: — Чому ти вимагаєш від мене визнати це?

Ні, це також не було його принизливим прощанням, бо Рут пам'ятала, як, ідучи трохи згодом за ним по сходах, чула, як він казав: *«Я пийму каву, якщо я хочу пийти каву!»* А потім вони повернулися до спальні, тому що він вирішив пакувати речі: *«Я їду до Барселони, щоб привезти звітку Су. Ти їдеш до Магалуфа, щоб привезти звітку Лі. Збирайся. Ми можемо полетіти в одному літаку до Пуерто Полленса».*

Берні не був досвідченим планувачем, і цей його рішучо озвучений план також був напрочуд погано продуманим.

— Лі у Магалуфі і вона у безпеці. А Су чутлива і досить спритна, щоб утекти від нас. Я визнаю, що мені не треба було відсилати Лі саму, доводити її до думки про викрадення — хоча я нічого подібного їй не казала! — але, можливо, тобі варто було мені це сказати ще тоді, коли вона нікуди не поїхала. А якщо ти бажаєш поїхати та допомогти їй у пошуках Су, то добре, можеш їхати.

— Я не питав твого дозволу. Я просив тебе зосередитися на твоїх дітях.

— А що, на твою думку, я наразі роблю?

— Я справді не знаю. Сьогодні вранці ти пішла на роботу! Навіщо в Бога ти туди пішла? Потім ти винайняла Майкла МакДональда, бо — чому б це — багато важливіше знайти когось там, ніж повернутися обличчям до себе та своєї родини, — звинуватити, щоб можна було його покарати твоєю приватною сокиркою? І ти навіть не хотіла слухати мою думку вранці.

— Яку думку, Бернарде, про те, що Су повинна прямо зараз теревенити зі світом у Фейсбуці?

— Це вже починає працювати. Я заручив Грегора із Вал, і вони працюють над цим безкоштовно, на відміну від твого дорогоцінного юриста. Наші друзі хочуть допомогти, а ми потребуємо допомоги. Це може бути єдиним засобом відбудувати наші життя.

— Ти залучив Грегора із Вал робити що?

— Грегор пише блог. Вал сидить у Фейсбуці, Твіттері та інших соцмережах. Пишуть банальні, гарні речі. Це працює. Якщо ти набереш Су у Гуглі зараз, однією з перших історій на першій сторінці буде про те, як вона перемогла у шкільних дебатах, і це зустрічається на інших сторінках також. Люди діляться цією інформацією і відео, де ми з дівчатами граємо у подвір'ї, коли вони були маленькі — пам'ятаєш, які вони тоді були милі, сміялися, як скажені? Її отримання Дуксу — на третій сторінці, і так далі, а моє оголошення про приватне навчання теж усюди, бо ми внесли до тегів усі наші імена в кожному пості. Якщо всі ми ретельно працюватимемо над цим, ми знешкодимо цю отруту.

— Я ж тобі наказала не робити цього, — розлютилася Рут. Вона не хотіла, щоб Грегор, з яким Берні

затоваришував біля воріт школи, коли дівчата пішли туди вперше, публікував статті про їхню родину. Вона вважала його нудним та нерозважливим, бо він завжди телефонував Берні у передобідній час та теревенив з півгодини про останні збори партії Зелених або про те, як же йому залучити більше покупців для того лайна для гольфу, яке він продавав в інтернеті, сидючи у тіні дерева у власному саду, і як він не може допомогти своїй нещасній дружині накормити їхніх чотирьох шалених хлопчиків. Щодо Вал — та працювала в офісі Консерваторії,— Рут була впевнена, що вона завжди була закохана у Берні. Хронічно незаміжня у свої тридцять чотири, Вал червоніла та починала заїкатися у його присутності, немов він був Бетховеном, і ніколи не дивилася Рут в очі. Рут сміялася над палким коханням Вал до її чоловіка, але потай дала собі обітницю тримати її подалі.

— Ти наказала мені, *наказала мені!* Ти завжди наказуєш мені, коли відчуваєш стрес — ставишся до мене, немов я твій клерк у суді. Я твій партнер, і я батько Су й Лі, і я не роблю поспішних рішень, викликаних переляком.

— Ти натякаєш на «Саскію»? Ти знайшов це у глибинах свого розуму, щоб бути відвертим зі мною після усіх цих років? — Рут ставила Берні повторювані питання, якщо він звинувачував її у тому, що трапилося із соціальними працівниками — у тому, що вона пішла до того бару, пила те віскі, залишила Су на тому тротуарі,— але ж він завжди заспокоював її, кажучи: «Ні, люба, звісно, ні». Можливо, він так відповідав лише тому, що вона вся тремтіла, охоплена почуттям провини, і не могла дати лад своїм думкам.— Це жорстоко. Чому ти зараз поводишся зі мною жорстоко?

— Я не хотів, вибач. Я не хочу засмучувати тебе. Просто я вважаю, що тобі не треба приймати усі рішення не подумавши, і я хочу, щоб ти мені довіряла.

— Знаєш, що, Бернарде, а чому б у такому разі тобі не спробувати прийняти рішення самому? Будь скрипалем та виступай на концертах. Залишайся у Штатах Благословенної Америки. Не май дітей. Нехай Су зростає, оточена дбайливими людьми. Давай, спробуй. Я чекаю. Я хочу побачити, як ти вперше в житті по-справжньому приймеш рішення.

На вулиці посигналив таксист, і Берні зі свистом застебнув сумку:

— Та пішла ти.

•

Та пішов ти.

Рут різко зупинилась на узбіччі та перехилилася через вікно, щоб вдихнути свіжого повітря. Їй було зле.

Чоловік на задньому сидінні не видав жодного звуку з того часу, коли вони від'їхали від «Кокосового лаунжа». Вона озирнулася подивитися, як він там. Його тіло лежало на сидінні. Вона чекала, щоб він кліпнув очима.

Їй стало цікаво, чи таксист теж дивився на Берні, чекаючи, щоб він кліпнув очима, коли обернувся узяти гроші за проїзд.

Глава десята

Це місто зовсім не схоже на Магалуф, а цей бар не має нічого спільного із «Кокосовим лаунжем». Це швидше селище, ніж місто — лише кілька вулиць, лише один бар. Усім п'яти відвідувачам щонайменше п'ятдесят, або, можливо, їм усім щонайменше сімдесят, просто вони на вигляд молодші років на двадцять, тому що не гаяли своє життя на поїдання чіпсів під дощем. Жоден напій не має назву сексуального акту, почуттів або пози у ліжку, а на відвідувачах завжди є штани та сорочки. Ніхто не п'яний як чіп та ніхто не танцює, і ніхто не робить фото та не знімає відео, бо ніхто не має мобільного телефону, і взагалі — ніхто не робить нічого такого, що варто було б засняти та запостити на YouTube. Я довго бігла, але не впевнена, як далеко наразі перебуваю. Я бігла уздовж пляжа, уздовж пожвавлених шосе, потім — тихими вулицями. Я зупинилася, тільки коли побачила цей бар. Тепер розмірковую, як сказати: «Я шукаю роботу, якщо можливо, таку, щоб мене не бачили люди, наприклад, посудомийкою».

— Ви розмовляєте англійською? — запитую я жінку за барною стійкою. Вона знизує плечима. Я кажу те саме знову, але голосніше. Один із п'яти клієнтів

щось каже мені іспанською, і я розумію, що мені знадобиться перекладач Гугл або старомодний паперовий словник. Кажу: — Грасіас, — та йду, щоб знайти того, хто розмовляє.

У цьому селищі немає інтернет-кафе та книгарень. Я п'ю воду із загального крану на вулиці, помічаю не дуже крутий пагорб та забираюся на нього. Мені треба обміркувати багато важливих речей.

Якщо чесно, попри мої виливи перед Бороданем, я не належу до емоційно закатованих усиновлених дітей. Із дванадцятирічного віку я намагалася не думати про мою біологічну матір, і це не було дуже важко. Невдовзі перед моїм тринадцятим днем народження я підняла питання щодо її пошуку. Я репетирувала, як це краще сказати, і кілька версій своєї вступної промови записала до щоденника.

«Я б хотіла дізнатися більше про себе. Що ви про це думаєте?»

«Вуджин зареєструвався в агенції і вгадайте що? Виявилося, що він має брата!»

Або:

«Цікаво, чи траплялися випадки раку шийки матки у моїй родині? — Ні, не в "родині" — у моїх генах», — переписала я.

Останній варіант, як на мене, був найкращий. Мама ніколи не сперечатиметься у питаннях науки.

У п'ятницю ввечері був придатний момент, бо вони завжди святкували кінець тижня однією з татових шикарних страв та пляшкою або двома доброго вина (так було до того, коли тато зовсім відмовився від випивки). Після вечері вони без кінця теревенили

за столом, трохи напідпитку та насолоджуючись почуттям релаксу. Навіть не дожувавши останній шматок, Лі звалювала до якоїсь подруги, а я зазвичай підіймалася нагору та залишала їх наодинці, але цього разу залишилася та набиралася мужності, щоб вимовити: *«Цікаво, чи траплялися випадки раку шийки матки у моїй родині?»*

Ох, я випадково сказала слово «родина».

Тремтячою рукою мама поставила келих на стіл, попавши на ложку. Ми з татом поглянули одне на одного, а потім на неї, чекаючи, що вона скаже. У неї на обличчі був вираз люблячої дружини, яка почула від чоловіка, що він іде до іншої.

— Ти ж не питаєш про це через власні проблеми із здоров'ям, правда?

Я миттю вирішила відмовитися від моєї ідеї цілком і в зародку.

— Та ні, я здорова як бик. Я почала про це думати, бо в нашій школі минулого тижня була імунізація. Слухайте, от досягнення! Скоро ми матимемо уколи від усіх видів раку. Ви доїли сир? — І отак, із цим, я узяла тарілку з-під сиру та із життєрадісною безтурботністю провальсувала з нею до кухні, наче зсередини мене не роздирали палаючі, болючі питання, і їх було не менше, ніж шматочків сиру на тарілці до того, як їх поїли мої батьки.

Нагорі, у своїй кімнаті, я видрала із записника тренувальні фрази та кинула їх до сміття. Зайшла ще раз на он-лайн форуми, куди я досить часто ходила, коли нікого не було поруч. Там була величезна кількість таких же, як я, підлітків, хлопців та дівчат, і я написала все, що мені було відомо: *«Моя мати була ось такого віку. Мене залишили ось на цьому місці такого числа. Будь ласка, допоможіть мені її знайти»*.

Серед тем була тема американця з його думками щодо усиновлення, і чотирнадцятирічний підліток відповів йому: «БУДЬ ЛАСКА, БУДЬ ЛАСКА, НЕ ТРЕБА! Єдине, що ви викличете, — це БІЛЬ! Ви позбавите всиновлену дитину її культури, мови, традицій! Ви змусите дітей почуватися та діяти як білі люди, у той час, коли вони не є білими! НЕ РОБІТЬ ЦЬОГО, БУДЬ ЛАСКА!»

Досить уже, сказала я собі того вечора. Мені не боляче. Мені не треба знайти мою матір, тому що я вже маю самовіддану, розумну та великодушну маму. І я видалила форум з моїх улюблених тем і вирішила ніколи знову туди не заходити.

Три роки по тому, коли мені було п'ятнадцять, ми з Вуджином пішли у похід до Бен-Ломонду¹. Його брата так і не всиновили, і тому він перебував під державною опікою, доки не став достатньо організованим, щоб утекти й не бути упійманим. Він виявився брехливим п'яницею, просив грошей на коледж і витрачав їх на соджу². Вуджин пройшов через це і сказав мені, що, мабуть, добре, що я ніколи не була залежна. Він запропонував мені поставити себе на місце одужуючого залежного:

— Тобі увесь час ввижатиметься вона — це такий киплячий, усюдисущий позив. Стримай його, хоча б раз на день, та зателефонуй мені, якщо це потребуватиме зусиль. Думай про мене як про свого друга рангу АА³.

Я телефонувала йому раз або двічі, і йому вдалося відмовити мене від постів на форумі та від написання

¹ Гора у Шотландії.

² Корейська горілка.

³ Найвищий ранг, за аналогією з оцінюванням в університетах Шотландії.

листа до сиротинця. Але минулого року, коли я точно вирішила присвятити себе медицині, переконала його дещо розкопати для мене. Мені хотілося, щоб моя біологічна мати знала, яка я щаслива та успішна. Я хотіла, щоб вона пишалася мною. Мені ввижалося, що, можливо, вона б надіслала мені гарного листа, бо Вуджин повідомив її про мої досягнення та додав деякі фото зі мною — *«Я думала про тебе щодня, Су-Джин. Кожного другого липня я надсилала тобі листівку без адреси на ній — "Для Су-Джин, з днем народження, моє дороге дитя, будь ласка, будь ласка, знай, що я люблю тебе і прошу у тебе прощення". А тепер я побачила твоє обличчя! І ти гарніша і набагато розумніша, ніж я могла б уявити. Будь ласка, приїзди до мене, донечко. Приїзди додому до своєї матері.»* І лист мав бути у плямах від її сліз, уявлялося мені, точнісінько як і листівки, які вона надсилала в нікуди.

За два тижні до нашої поїздки до Магалуфа Вуджин з'явився на порозі моєї кімнати. Він тільки-но повернувся з похорон брата (він захлинувся власною блювотою, у кривіці десь у зубожілому районі Сеула). Після похорону Вуджин поїхав до Мьондонського поліцейського відділка. Він ввічливий та чарівний, Вуджин, і спромігся дістати інформацію про декількох офіцерів поліції, які працювали там вісімнадцять років тому. Після декількох днів пошукової роботи він урешті-решт вийшов на Мун Джиху. Вже пенсіонер, цей офіцер із добрим обличчям чудово пам'ятав плетений кошик. Він якраз заходив до відділка на нічну зміну, коли побачив жінку, що схилилася над кошиком біля входу. Він обізвався до неї, вона, обернувшись на його голос, на мить остовпіла, а потім стрімко побігла геть, залишивши кошик на сходах. Вуджин за-

питав, чому офіцерові так запам'ятався цей інцидент, бо напевно ж він не був таким уже особливим за всі роки в поліції. Офіцер сказав Вуджинові, це тому, що він знав цю жінку. Вражений тим, що опинився так близько, Вуджин запитував та запитував, підходив і саяк і так, але колишній офіцер відмовився назвати йому її ім'я.

— Він натякав, що йому треба за це заплатити, але я вирішив спочатку поговорити про це з тобою.

Вуджин зробив за мене всю основну роботу. Якщо наразі мені ще треба було знайти її, все, що треба зробити,— це заплатити Мун Джиху. Через цю думку я не могла спати упродовж двох тижнів. Я уявляла собі, як моя матір дивиться на офіцера й тікає. Можливо, якщо б він не упіймав її в останню мить, вона б передумала та забрала мене додому. Мені було цікаво, чи ж він упізнав її через те, що вона була відома місцевій поліції? Може, вона була безпритульною або жебрачкою. Можливо, вона жила у криївці, подібній до тієї, де знайшли Вуджинового брата. А може, вона перебувала у товаристві зі співдогляду із проблемами із психікою, депресією в анамнезі, спробами суїциду.

У порівнянні з будинком Монро це невеличкий пагорб. Більше схоже на нерівне поле, ніж на справжній пагорб. Тут немає прірви, у яку можна було б стрибнути, і росте лише одне пристойного розміру дерево — близько п'ятдесяти метрів заввишки, яке розгалужується на дві великі гілки. Знизу здається, що нижня гілка досить міцна, щоб витримати мою вагу. Якщо я зніму цей смішний коротенький топ, то, може, розірву зубами його тканину на одну рівнесеньку мотузочку, дуже обережно, по колу, наче очищаючи яблуко і намагаючись не пошкодити шкірку.

А може, моя мати планувала самогубство, коли дізналася про небажану вагітність, або після того, як вона залишила мене у тому кошику біля відділку. Можливо. Моя мати була сексуально залежною, спала із чоловіками увесь час, щоразу позбавляючись немовлят, #шльондра.

Чи ж розмірковування про самогубство — самогубне? Чи це перший крок? Мені так не здається. Я уявляю його собі таким же чином, як уявляла б, скажімо, стрибок із парашутом із літака до того, як він зазнає аварії. Су Оліфант-Брозерідж з Дуну — не з тих людей, яких охоплює відчай, навіть якщо вона мовчки засмучується через утрату енергії й талану, які є спільними речами для всіх людей, на відміну від шкіри, що по-справжньому відрізняє їх. Навіть якщо вона зганьбила себе на відпочинку, Су Оліфант-Брозерідж із Дуну ніколи не будуватиме планів, до яких будуть долучені гілки дерев та саморобні петлі.

Але ж, якщо це вже в мене на думці (хоча й у несамогубному сенсі), тоді про це також можуть думати мама з татом. Треба дати їм знати, що я не збираюся розривати свій одяг, щоб повіситися на цьому дереві. Якщо хтось і повинен вмерти, то це Ксано (*«Смокчи його, шльондро. Доведи його до кінця, брудна суко.»*).

Можливо, тут вплинули мої дебати щодо смертної кари, тому що Ксано уявляється мені звисаючим з дерева; я зачаровую його очі, і він вмирає, і через це я почуваюся дуже добре. Він заслуговує на смерть.

Скільки б мені не хотілося зруйнувати, покалічити або вбити Ксано, я не можу. Мама б це не схвалила. Вона вірить у закон. Чорт забирай. Вона сама — закон. Остання річ, про яку вона мріє, — це щоб її ідеальна донька-повія перетворилася на спостережливу доньку на втіках. Це ганьба, але я не можу.

Моїй родині потрібно знати, що я не збираюся дозволити одній п'яній ночі у Магалуфі закінчити моє життя або зруйнувати життя людей, які мені не байдужі. Я збігаю з пагорба, іду до бару та розмінюю мою п'ятиєврову банкноту на монети. На древньому таксофоні, що стоїть на головній вулиці, я набираю номер Лі. Вона не відповідає, тож десять хвилин по тому я набираю її знову, і ще через десять хвилин — знову.

— Су? Су! З тобою все гаразд? Де ти?

— Зі мною все гаразд,— кажу я їй.— Я почуваюся пречудово. Перекажи мамі й татові, щоб вони не переймалися через мене.

— Я у Барселоні. Зустрінемося десь. Давай я відвезу тебе додому. Су?

— Наразі я не хочу їхати додому. І зі мною все гаразд. Мені потрібно побути на самоті. Як мама й тато? Перекажи їм, що мені дуже шкода.

— Де ти?

— Я просто у відпустці на деякий час. Я впораюсь, обіцяю.

— Але що ти збираєшся робити?

— Лі. Мені треба йти. Я тебе люблю. Перекажи мамі й татові, що я їх люблю і що мені шкода. Я скоро зателефоную знову.

Я не знаю, що робити далі. В мене залишилось п'ять євро вісімдесят центів, і на чотири п'ятдесят з них я купляю в барі неприємного вигляду пляшку червоного вина. Повертаюсь до пагорба, який я тепер вважаю моїм власним — не через те, що вирішила напиться вщент та повіситися на великій гілці. Купівля вина та розглядання дерева — це мимовільні кроки, без будь-якого плану, ні, ні. Я відмовилася від будь-якої ідеї завдати собі шкоди цілком і в зародку.

В мене добре виходить відмовлятися від важких думок у зародку. Я просто п'ю вино, сидючи під цим розлогим деревом, тому що мені хочеться напиться, а ще тому, що мені справді дуже подобається це дерево.

— Су! Су!

Розплющивши очі, перше, що я помічаю — це червоне від заходу сонця небо. Потім відчуваю порожню пляшку від вина, в яку я вчепилася, як справжній Джейкі¹. А потім — Лі, яка дереться на пагорб до мене.

— Су! Дякувати Богу. З тобою все гаразд?

Я не зрушую з місця, так і лежу, розпластавшись, під зірками, що потроху починають з'являтися.

— Я провітрюю тіло. Я ніколи раніше його не провітрювала. Чому я раніше не провітрювала тіло? — мої слова звучать так, немов у роті в мене каша, і це не дивно, бо я вихлебтала усю пляшку лише за чотири довгі ковтки.

— Дякувати Богу, ох, дякувати Богу.— Лі стає навколішки та обіймає мене. Вона плаче та повторює свою подяку Богу. Я намагаюся відштовхнути її, тому що мені не подобаються її обійми і тому, що раптом розумію, що мені страшенно набридло все, що пов'язано з Лі. Вона не йде, і мій мозок не в змозі дати інструкції моєму тілу, як рухатися, тож я теж не можу піти.

Раніше я ніколи не думала про Лі, що вона за типом мислення схожа на маму, але сьогодні вона виявилася непоганим та цілеспрямованим детективом. Коли я їй зателефонувала, вона почала набирати номер те-

¹ Пірат з відомої книги «Капітан Джейкі Скінбонз».

лефонної будки, звідки я з нею розмовляла, який, на її подив, відобразився у неї в телефоні.

— Це тривало цілу вічність, але врешті-решт відповів якийсь чоловік. Але він не розмовляв англійською, тож мені довелося шукати когось, хто розмовляє. Коли я його знайшла, той чоловік уже поклав слухавку, але, на щастя, він відповів знову, і ось так я дізналася, звідки ти телефонувала.— Вона дісталася сюди півгодини тому, і вже прочесала містечко, показуючи людям моє фото. Жінка в барі упізнала мене та показала рукою у напрямі цього майже-пагорбу.

Вона садить мене, обіперши спиною до дерева, та виймає телефон з наплічника. Він такий же, як мій — найкращий та найдорожчий та найпопулярніший Rі7 (наші різдвяні подарунки. Я отримала білий, вона хотіла білий, так само, як і я, я погодилася обмінятися, бо мені стало її жаль, я взагалі завжди жаліла її, упродовж років). Я вихоплюю його в неї, щоб вона нікому не зателефонувала.

— Су, віддай. Будь ласка, мені треба їм обом зателефонувати. Вони так хвилюються. Їм просто треба знати, що ти в безпеці. Вони не переймаються через те дурне відео. Будь ласочка, а?

Вона не в змозі видерти телефон з моєї руки і здається.

— Ось, попий води.— Вона тримає пляшку біля моїх губ, але я відмовляюся відкрити рота.— Будь ласка, трошечки, будь ласка,— я стискаю губи дужче, як роблять маленькі діти. Вона у розпачі та відчувається безпорадною, і мені це подобається.— Я не звинувачую тебе у тому, що ти мене ненавидиш. Мені так шкода. Мені не треба було дозволяти тобі робити те, до чого ти не звикла. Мені треба було наглядати за тобою. Я була така п'яна. Я була геть у відключці. Вибач.

Я знімаю кришку з телефону.

— Будь ласка, попий трохи води,— вона не відводить очей від телефону у моїх руках, але надто налякана, щоб запитати, навіщо я його розбираю. Мені подобається, що я налякала Лі. Їй потрібно знати, як це — коли боїшся близької людини. Я відкриваю її наплічник та роздивляюся, що там у ньому. Там мій гаманець.— Я взяла його у чоловіка в готелі.

Я упевнююсь, що моя картка Томас Кук та паспорт досі в гаманці, потім зазираю у її гаманець — п'ятсот євро, мамина картка Нешнвайд та моя дебетова картка Сантандер. Кладу свою картку та всю її готівку до свого гаманця:

— Перекажи мамі, що я переведу на її рахунок усе, що витратила. Ти сказала, що була п'яна та у відключці?

Вона закушує губу.

— Я купила таблетки, пам'ятаєш? Я запитала, чи ти хочеш одну, і ти відмовилася.

— Справді?

Вона знову починає плакати, затуливши обличчя руками та видаючи якісь звуки, більш схожі на зойки, але я розрізняю серед них два слова: *«пий»* та *«пробач»*.

— Я не чую, що ти кажеш, і мене не цікавлять твої слова. Я просто хочу, щоб ти забралася геть.

Руки все ще затуляють її обличчя, але вона стриmuє ридання, якусь мить набирається духу та вимовляє вже чітко:

— Я поклала одну таблетку у твій напій. Мені так шкода. Мені так шкода.

Вона завмирає на деякий час, який потрібен мені, щоб усвідомити тільки-но почуте, потім невпевнено прибирає руки від обличчя, щоб подивитися на мою

реакцію. Я не збираюся показувати їй, що я дійсно відчуваю, не зараз. Просто байдуже дивлюся у її блакитні очі, наче робот, льодова королева.

— Скажи щось. Будь ласка! Су! Вибач мені. Я поклала таблетку у твій напій, і я навіть не впевнена, що це було.

Я майже впевнена, що на моєму обличчі не можна прочитати аніяких емоцій, але всередині мене вирус цілий вихор почуттів. Серед них найсильнішим є палке бажання розбити вщент її череп цією порожньою пляшкою від гидкого вина.

— Ти кинула мені таблетку з тих, що прийняли дівчата і ти сама? — Або, може, мені все-таки треба було перетворити мій топ на довгу, тонку, еластичну тканинну смужку, придушити її нею, повісити на дереві та прикріпити записку: *«Це все через мене. Я отруїла напій Су. Вибачте мені.»*

Лі повільно киває, немов її поспішні рухи можуть мене спровокувати.

— Ти купила чотири однакові таблетки, тож кожна з нас прийняла одну з них?

— Я купила шість.

— Однакових?

— Так. Ми з Наташею прийняли по дві. Міллі взяла одну. І ще одну я поклала у твій напій, коли ти танцювала носом.

— І ти не знаєш, що то були за таблетки?

— Піарник сказав, що це екзі¹, і схоже було на те. Мені після неї все почало подобатися, все стало таким гарним. Коли я помітила, що ти робиш те з хлопцями, я подумала, що це твоє визволення, і була рада за тебе. Я хотіла звільнити тебе. Я хотіла, щоб

¹ Екстазі (розм., скороч.).

ти могла веселитися, і мені здалося, що в той час тобі було весело та добре. Пам'ятаю, що стояла та думала, яка в тебе гарна нова зачіска, і все, що я після цього пам'ятаю — це пісня, яку почали програвати у барі, і мені просто необхідно було піти танцювати.

— Вони були жовті чи білі?

— Білі.

— Із великим пальцем або з метеликом?

— Із пальцем. Звідки тобі це відомо?

— Тож ви з Наташею прийняли удвічі більше за мене?

— Еге ж.

— А Міллі — те ж саме, що й я?

— Так.

— Але ж усі ви знали, що ви це приймаєте.

— Так. Пробач мені! Міллі із Наташею не знають, що я тобі зробила, я досі їм не казала. Мені було страшно зізнатися. Це все моя провина. Я все зруйнувала. Я така нікчемна гівнючка.

— Тобто, це означає, що тієї ночі ти відсмоктала двадцять чотири рази?

— Що?

— І Наташа теж двадцять чотири?

Вона качає головою.

— А Міллі відсмоктала дванадцять? — Тепер Лі починає розуміти, до чого я веду, і приймає мої висновки як примирення.— Тож таблетки не виявились магічним засобом, який перетворює дівчат на загальнодоступні келихи для пенісів? — Вона слабо усміхається мені, посилючи моє бажання тріснути її пляшкою з-під вина.— Це не твоя провина. Можна мені трохи тієї води?

— Слава Богу, ти не ненавидиш мене. Я б не витримала, якби ти мене зненавиділа.

Її полегшення надто велике, тож вона радіє та забуває передати мені воду, і я нахиляюсь через неї та беру воду сама. Потім витягую з телефону крихітну сімку, кладу до рота та запиваю великим ковтком води.

— Що ти наробила? Навіщо ти це зробила?

— Гадки не маю, зголодніла, мабуть.

— Будь ласка, ходімо зі мною до міста й зателефонуємо мамі, га?

— Я з тобою нікуди не піду. Я згаяла роки на вихляння хвостом навколо тебе, а все, що ти робила — це ставилася до мене, наче до бруду. Ти ж отруїла мій напій тому, що твої подруги уподобали мене, Лі? Ти сердилася через це? Ти почувалася зайвою, аякже, твій усесвіт почав крутитися не в той бік. Це ж ти волила «давай, давай, давай» — бо хотіла повернути мене на моє звичайне місце, тому що це було так чудово — спостерігати, як я руйную сама себе? Так от. У мене було одкровення, я побачила світло. Тепер я хочу, ні, потребую перебувати якнайдалі від тебе. В жодному разі не залишатися поруч із тобою! Не перейматися, чи ти зараз у гарному настрої та ставитимешся до мене добре, чи твої подруги ставитимуться до мене добре, не бути стурбованою тим, що зі мною соромно іти поруч, що я заучка, китаїзоа, ти ідіотка. Я не хочу бути твоєю іграшкою або твоєю подругою, або твоєю родичкою, або твоєю ученицею. Тобі нічого мене вчити. Оце дерево отут, воно мені така ж сестра по крові, як і ти, але компанія цього дерева мені приємніша за твою присутність. Я прийняла одну з цих таблеток учора, у цьому немає нічого жахливого, забудь про це. Я сказала, що це не твоя провина, і я дійсно так гадаю. Я не казала, що не ненавиджу тебе. Забирайся.

Я вражена цією промовою чи не більше за Лі, але не жалкую про сказане. Тепер я відчуваю піднесення. Останні шість років мого життя були присвячені випрошуванню її любові. А що я мала натомість? Вона гадала, що я гарна й вільна, а їй просто необхідно було іти танцювати! Недоторкана Су не тримає такий різновид людей у своєму житті. Мені починає подобатися бути нею. Із цим я й залишусь.

Лі підводиться, її обличчя біліше, ніж зазвичай.

— Я сказала забирайся!

— Не можу. Я не можу піти без тебе. Мама мене вб'є. Вона ненавидить мене, тепер більше, ніж завжди! Я пообіцяла їй, що привезу тебе додому. А ти мене лякаєш. Що ти збираєшся робити? Я не поїду додому без тебе. Це моє оновлення справедливості.

— Відновлення.

— Мені доведеться зробити це для тебе. І вона навіть не знає про таблетку у твоєму напої. Ти розповіси їй про таблетку? Будь ласка, не кажи їй! Я не маю права тебе про це просити.

Голосіння, голосіння, як же зупинити це голосіння?

— Я знаю, що ти можеш зробити для мене.— Я підводжуся та дивлюсь їй в обличчя.— Скажи мамі, що ти знайшла мене тут і що я в порядку. Скажи їй, що мені відомо про Единбурзький універ, та що я вирішила узяти перерву на рік та подати заяву до іншого універу наступного року, а той, що в Единбурзі, може йти під три чорти. Скажи, що я про все дізналася й абсолютно нема про що турбуватися. Мені просто потрібен час, щоб побути на самоті.

— Але ти не розумієш. Якщо я не привезу тебе із собою...

— Скажи мамі, що я втекла уночі, коли ти спала.

— Вона скаже, що я мала не спати й запобігти твоїй втечі. Мені кінець, Су, будь ласка, допоможи мені у цьому.

Здається, я завжди бачила, що Лі не розуміє маму, але я ніколи не здогадувалася, що вона її боїться. Гей, що це за родина? Я боюся Лі, яка боїться маму, яка боїться мене, і так цей естроген¹ рухається по колу.

— Добре, тоді скажи, що ми винайняли кімнату над отим баром у містечку, і що було запізно брати квитки на літак, і ти не спала, щоб не дати мені втекти. Скажи, що ти була сонна, і я цим скористалася і спробувала втекти, але ти мене упіймала, просто коли я відчиняла двері. Скажи, що ти намагалася мене зупинити, і я вдарила тебе в обличчя так сильно, що ти втратила свідомість. Скажи, що ти опритомніла за деякий час із зламаним носом і побачила, що я втекла.

— Та вона ж ніколи у це не повірить!

Я б'ю Лі досить сильно, і вона наражається спиною на дерево. Ніс та свідомість цілісінькі, а вона надто шокована, щоб усвідомити, що треба захищатися від наступного удару.

Я нахиляюся перевірити ніс та очі — так, тепер мама повірить.

¹ Жіночий гормон, надлишок якого викликає у тому числі дратівливість.

Дивлячись, як таксі розвертається та зникає за рогом у кінці вулиці, Рут перебрала численні думки про чоловіка, одна гірше за іншу. Вона бачила його «та пішла ти» і підняла йому «ні — сам ти пішов, ти, імбецильний шмат американського сала». Погані думки посилювались, поки вона шукала ключі від машини, які врешті-решт знайшлися на одному зі століків у вітальні.

Останньою адресою Джима Дочерті була квартира у котеджі у перебудованому Каслмілку¹. МакДональд припаркувався поза його територією. Вони пройшли до бокового входу та зазирали у кухонне вікно. У середині на столі лежало усе необхідне для приймання наркотиків — папірці, скляна миска, наповнена до країв травою, табак, кальян для куріння. МакДональд постукав у білі пластикові двері, і наступної миті до них вийшла дівчина. Вона мала значно молодший вигляд, ніж Су та Лі, деś років на п'ятнадцять. Одягнена у банний халат, вона жувала невеличке пасмо

¹ Каслмілк — район Глазго. Мається на увазі місце, де у 1460–1969 роках був масток Каслмілк Хаус. Тепер там розташовано житловий масив для 34 000 людей.

вологого волосся, намагаючись прикрити ним синець на щоці.

— Джим удома? — запитав МакДональд.

— Ні, його не буде до сьомої.

— Ми не з поліції, нічого спільного. Як твоє ім'я, любонько?

— Бетані.

— Скільки тобі років?

— Вас це не обходить. Вісімнадцять.

— Оце, здається, було боляче. Він тебе вдарив?

— Не! — Її зуби врили пасмо волосся, яке вона гризла, повністю відкривши синець, що мав форму кулака.— Я впала. Ви із соціальної служби абощо? До нього сьогодні вже приходили, а до мене прийдуть завтра, ось мій календар.

— Я його адвокат. Скажи йому, що прийшов Майкл МакДональд, добре? — з цими словами МакДональд удерся усередину та всівся за кухонний стіл, прямо перед купою трави у мисці.— Ми почекаємо його отут, Бетані. Як, ти казала, твоє прізвище?

— Матієсон.— Бетані була надто дурною, щоб промовчати.

— Ти тут живеш із Джимом, Бетані?

— Типу того.

— Ти маєш собаку?

— Ні.

— А любиш собак?

— Еге ж, ні, не знаю я, а якого чорта?

— Не заводь собаку.

— Та добре! — Її підліткове гарчання було точнісінько як у Лі.

— Ти мене чула? Не підпускай Джима Дочерті близько до собак.

— Добре, в ніякому разі, жодного собаки, що за чорт.

Коли дівчина залишила їх у кухні та пішла будити свого чоловіка, Рут сфотографувала наркотики на столі та швидко поклала телефон назад у сумку. Їй було цікаво, що зробив би МакДональд, якщо б дівчина мала собаку? Можливо, він забрав би його з цього дому без дозволу або вагання, і це було б справедливо. А якщо так, хіба він не повинен був примусово виселити особу жіночої статі до того, як її можуть підпалити?

Джим Дочерті, позіхаючи, увійшов до кухні, одягнений лише у шорти із квіточками. Чи це шорти з відпочинку? — подумала Рут.

— Мікі, що ти тут робиш? — Він накинув кухонний рушник на миску із травою, потім поставив її у холодильник, не дуже стурбований тим, що гості побачили його інвентар. Він ще не впізнав Рут.

— Просто хотів запитати у тебе, чим ти займався відтоді, як вийшов на волю. Це, до речі, шериф Оліфант. Ти ж пам'ятаєш шерифа Оліфант?

Коли він поглянув на Рут, його обличчям пробігли збентеження та паніка; очі на кальян на столі, на холодильник, знову на Рут.

— Що за чортівня?

— Ми хочемо знати, чи ти був у Магалуфі цього тижня, — сказала Рут. — Ми можемо виявити це за паперами, але в тебе спитати швидше.

— Ха! — широко посміхнувся Дочерті, коли утопав, у чому справа. — Шагалуф! Скільки їх там було, сімнадцять?

У нього на пальці була каблучка з вісьмома кулями. Рут нахилила голову, щоб подивитися на неї збоку.

— Дванадцять, — чи ж з цього ракурсу у нього таки самий вигляд, як у каблучки на відео?

— І ви гадаєте, що я до цього причетний? Чому б це?

— Мабуть, через твої дев'ять місяців у Залі В¹,— а червоного браслета на ньому не було, але біла неза-
смагла смуга на лівому зап'ястку. Можливо, це була
просто дурна ідея. А можливо, це був він.

— Ми ж чекали майже на два роки, чи не так, Мікі! А я вийшов через дев'ять місяців, шмат лайна. І мені треба було залягти на дно — ти ж знаєш, життя
таке неспокійне.

— Ти пам'ятаєш, як погрожував мені, коли я про-
казала вирок? *«Мені відомо, де ти живеш! Я тобі це
згадаю, суко!»*

— Я був у розпачі! Послухайте, я не маю аніяких
поганих почуттів щодо того випадку, зовсім ніяких,
кладу руку на серце. Ви виконуєте свою роботу, я —
свою, що тут... гаразд, у мене немає роботи, але ж
я весь час у справах. І я змінився та нюхнув усіх різ-
новидів лайна та, Господи, хіба через це я шкодую,
що зустрів Вероніку? Я перебував у стані психічного
розладу, коли приймав неправильні рішення та робив
жахливі справи, і я ситий усім тим — як ви це каже-
те у суді, Мікі, яким словом ви називаєте те, про що
я кажу?

— Каяття.

— Еге ж, це воно. Каяття. Я пройшов через тонни
того лайна. Послухайте, я бачу, що ви, мабуть, засму-
чені через те відео...— він підняв руки вгору,— але
Господь свідок, я тут ні до чого,— Дочерті почухав
собі яйця та звернувся до своєї дитини-коханки: —
Гей, постав чайник. Хочете чаю? А ти, Мікі? — Мак-
Дональд похитав головою.— А ви, моя леді?

¹ Один із житлових залів в'язниці Барлінні у Шотландії.

— Я не хочу чаю. Я хочу знати, чи був ти в Магалуфі учора та днем раніше.— Рут розмірковувала, як можна почати процес, якщо це виявиться цей чоловік. Вона негайно зателефонує до поліції. Вони заберуть його за наркотики та неповнолітню дівчину із її синцем, і цього буде досить, щоб повернути його до в'язниці.

— Я на комендантському часі, від сьомої до сьомої. Запитайте будь-кого по дорозі, в мене бездоганна поведінка. Вони приходять сюди кожної чортової ночі, тож вони знають.

— Тобто, ти не був в Іспанії?

— Але був би не проти.

— І ти не ходив до «Кокосового лаунжа» у Магалуфі?

— Я був у цій квартирі. Запитайте в тих свиней, що на дорозі Дагрі.

— І якщо я перевірю, це підтвердиться? — Мак-Дональд уже набирив місцевий поліцейський відділок. Він вийшов з кімнати, щоб поговорити. Рут не зводила очей з незасмаглого сліду на його лівому зап'ястку.

— Ти зазвичай носиш прикраси?

Здавалося, йому не хотілося відповідати.

— Я мешкаю тут упродовж шести тижнів, чесно, леді, моя леді. Дивлюся тельчик, пару разів на тиждень користуюся Ко-оп¹ для моїх повідомлень, увесь час звітую, де я і що я, або отримаю санкції за якийсь хренів від'їзд. Що іще? Раз на тиждень дивлюся «Коліна»² із його червоними очима — тому що це ті лімі-

¹ Програма, за якої можливо грати у комп'ютерні ігри разом із іншими людьми, взаємодіючи з ними.

² Фільм 2008 року про чоловіка, який постав з мертвих після того, як його вкусив зомбі.

товані дії, якими я можу займатися, як ви мені й казали, після звільнення. Роблю дурні домашні справи, які вони мене змушують робити. Веду розмови про тварин та які вони мають права, та інше лайно, та про те, що ніхто не повинен спалювати навіть гробаного пацюка. Малюю хвилі й дерева та граю у рольових іграх птахів та усяку чортову дурню — чесно, ви навіть не повірите, що я усе це роблю.

Рут не втрималася й подумки підтримала ставлення Дочерті до соціальних працівників.

— Дивлюся, що як нагороду за твою поведінку під час вільного життя під наглядом ти б хотів ще й літати?

— Та ні, ха-ха, я не хочу перетворитися на птаха із крилами, як смішно, ха-ха-ха.

Здається, вона надто необачно думала, що він здатен дізнатися, що Су — її дочка, попхатися за нею до Іспанії та зробити там відео...

— Що ти носиш на зап'ястку?

Дочерті узяв срібний годинник від Армані з холодильника та обережно передав його Рут. Годинник мав блакитний циферблат та справляв враження дуже дорогого.

— Я не поцупив його, хоча він був цього вартий — 163 фунти. Я на деякий час припинив палити, і ось, заощадив.— Рут приклала годинника до його полоски на руці. Форма ідеально збігалася — круглий слід та ремінець.— Часом повертає мене подумки до залу суду! Я знаю, що вчиняв неправильно, але наразі моя голова у мене на плечах, і я намагаюся дещо виправити. Я закоханий! Перевірте її. Вона могла б дати вашій дочці урок чи два у питаннях тримання голови за деяких моментів, кажу вам: вона справжня гробана зірка, що вона зі мною робить, ти моя дівчинко.

МакДональд повернувся до кухні дуже вчасно, щоб схопити Рут за руку та перешкодити їй накинутися на цього кретина. Вона звела дух, збираючи думки до купи.

— Він каже правду, — сказав МакДональд, — вони перевіряють, чи він тут, щовечора відтоді, як він звільнився. А їй уже є вісімнадцять. Де ти купив цю каблучку?

— Оце? У Говангілі. Краса, еге ж?

— У крамниці прикрас?

— Та не, у холі басейну. Якийсь чувак — Кев... ні, Метт чи Боб... Ні... Кевін, точно, — Кевін у басейні робить їх для невеличкого лівого заробітку. Елісон-стрит.

По дорозі додому в животі у Рут стало важко, і їй захотілося заридати. Вона не мала такого відчуття відтоді, коли Лі була ще немовлям. Якщо вона й мала тоді післяродову депресію, то була надто зайнята та розлючена, щоб це помітити. Цього разу вона також більше була готова боротися, ніж загрузнути у почуттях. Але, маючи у руках єдину ниточку — дуже ненадійну, — якщо нікому не зізнаватися, то вона не була певна, із ким треба боротися цього разу.

Чотири пропущені дзвінки від Берні. Певно, він наразі біля воріт, подумала вона, відчувається винним, хоче вибачитися та все виправити. Перш ніж передзвонити, Рут зробила собі ромашковий чай. Вона досі відчувала розчарування від того, що згаяла сьогодні так багато часу, — і досі сердилася на Берні через те, що він змусив її відчути себе поганою матір'ю. Як він сміє? Та вона ж була суперзірковою матір'ю, і всі докази свідчать за неї. Їй треба заспокоїтися, перш ніж передзвонити, інакше вона може наговорити якихось дурниць щодо його ваги та Америки. Він мав рацію, врешті-решт (тепер вона вже трохи заспокоїлася і була здатна роз-

мірковувати без сильних емоцій), їй не слід було відсилати Лі саму-самісіньку, і не слід було йти на роботу, і не слід було ставити у пріоритет пошуки та покарання винного над пошуками та підтримкою жертви — їхньої зацькованої красуні-доньки. Вона досі невдоволена участю Грегора та Вал у публікації особистої інформації про їхню родину, але вона знайде пояснення та засоби припинити це. Як же їй пощастило, що вона так добре знає Берні, знає, що він відчайдушно чекатиме на її відповідь, щоб мати можливість сказати їй щось або навіть усе з наступного: *«Вибач мені. Я не усвідомлював, що кажу. Я був засмучений. Я так тебе кохаю, моя люба, і ти — неймовірно ідеальна мати. Завтра ми з Лі і, можливо, із Су, будемо вдома. Якщо Су ще не готова повернутися додому, нехай матиме свій власний час, доки вона сама не вирішить приїхати. Нам з тобою відомо, яка вона сильна, і ми знаємо, що вона у безпеці і любить нас. Вона знає, що ми беззастережно її любимо. То була лише одна безконтрольна ніч у барі. Ми не дозволимо тій грібниці зруйнувати наші життя»*.

Вона допила чай, посміхнулася та натисла «передзвонити». Берні зовсім не був безпорадним або лінивим. Натиснувши «передзвонити», вона вже знала, що він обов'язково скаже щось із того, що тільки-но лунало у її думках; що він зможе розтопити важкість у неї в животі, що він відрегулює її бажання стрімголов кинутися в бій. Поки телефон дзвонив, дзвонив і дзвонив, вона все відчайдушніше чекала на його м'який та чутливий голос.

— Слухаю? — відповів жіночий голос. Він що, загубив телефон?

— Хто це?

— Моє ім'я Кетрін Гемпенстол. Із ким я розмовляю?

— Чому ви розмовляєте з телефону мого чоловіка?

Пауза.

— Це ви, місіс Брозерідж?

— Я міс, і маю власне прізвище, але я дружина містера Брозеріджа. Будь ласка, дайте відповідь на моє запитання.

— Я сестра Гемпенстол з невідкладної допомоги у Південній Загальній¹. Мені дуже шкода, але я маю для вас дуже погану новину.

Уперше в житті Рут перебувала у відділенні невідкладної допомоги. Вона ще не усвідомлювала, навіщо її сюди запросили, лише здогадки блукали вулицями її напруженої свідомості, але жодну з них вона не погоджувалася сприймати як реальність, навіть коли одна з них стала біля неї на повний зріст. Вона чекала, поки Кетрін Гемпенстол залишить її на самоті, щоб попрощатися, завісила штори, дістала телефон та натисла «запис». Спочатку вона зняла його обличчя, рухаючи камеру над ним дуже дбайливо, щоб було видно кожну найдрібнішу деталь. Зняла його мертві губи та мертві повіки. Вона відкрила повіки та зняла його мертві очі. Вона засняла його мертву шию та його мертві плечі — усе, кожний сантиметр аж до його мертвих ніг, зупинилася, лише коли сестра постукала у двері та запитала, чи все гаразд.

Сховавши телефон, вона узяла руку Берні у свою, щоб мати вигляд нормальної людини:

— Усе гаразд, заходьте. Взагалі-то, я маю до вас одне прохання.

— Звісно.— Кетрін Гемпенстол здавалася найсердечнішою жінкою, яку Рут доводилося зустрічати.

¹ Лікарня у Глазго, яку 2015 року було перейменовано на Шпиталь університету королеви Єлизавети.

Вона тепер довічно відчуватиме зв'язок із нею. Мабуть, сотні людей почувалися так же само щодо сестри Гемпенстол, тому що сотні людей, напевно, тримали мертві руки у її присутності. Вона була приблизно одного віку із Рут, але щасливішою; її сивині було дозволено бути сивиною, а її рукам було дозволено бути товстими.

— Моя донька наразі усюди в інтернеті, і ви, напевно, про це знаєте.— Кетрін й вухом не повела. Вона знала.— Із нею все гаразд, але вона не вдома, і мені важко переконати її повернутися. Наша друга донька наразі в Іспанії, шукає її. Я не хочу, щоб вони дізналися про це з інтернету або з газет. Я не хочу, щоб узагалі хтось дізнався, що їхній тато помер, перш ніж вони про це дізнаються. Ви можете щось зробити, щоб ця новина не стала відомою, доки я їм не повідомлю сама?

Сестра довго нічого не відповідала, і Рут почала почуватися дурною через те, що поставила дурне питання та звернулася із дурним проханням. Як може сестра, яка стоїть на нижній сходинці за рангом, зупинити розповсюдження новини? Але Рут недооцінила Кетрін Гемпенстол, яка раптом відірвала очі від простору, який досі вивчала, і нарешті відповіла:

— Про це відомо таксистові та двом фельдшерам. Відомо докторові Кілпатріку. Моїй напарниці Вів — вона моя добра подруга. Було відомо навіженому хлопцеві із передозуванням, але годину тому він мав важкий напад та втратив свідомість і, здається, не дуже поспішає її повернути — а якщо й опритомніє, сумніваюся, що він щось згадає. Якщо я зараз віднесу вашого чоловіка вниз, тоді більше ніхто не дізнається, крім людей, про яких я вже сказала. Я з лікарем та Вів, і також із Пітером у покійницькій та фельдше-

рами — до речі, вони гарні хлопці, Біллі та Андреас, вони робили все, що було в їхніх силах, все, що могли. А таксист хотів вибачитися — нещасний молодик, він увімкнув музику, коли віз вашого чоловіка, тепер чувається жахливо через те, що нічого не помітив вчасно, але він усе одно нічого не здатен був би зробити, ви ж це розумієте, правда? Якщо ми обидві повторимо те, що ви мені тільки-но розповіли, яка порядна людина стане телефонувати до газет?

План сестри заспокоїв Рут — та в неї й не було кращого за цей,— але вона не розділяла впевненості цієї жінки у порядності людей. Вона поклала свою кістляву руку на товсту руку сестри:

— Дякую. Ви дуже, дуже добре виконуєте вашу роботу.

З ліжка за сусідніми дверима почувся голосний стогін. Навіжений хлопець із передозуванням знову прокинувся.

— Не завжди. Послухайте, мені треба поспішати та приглянути за ним. А вам треба вийти через чорний хід.— Сестра взяла складене простирадло з візка та поклала на ліжку.— Ви готові? — Вона поклала простирадло на ноги Берні та розправила його так, щоб воно закривало тіло до колін.

— Зачекайте! Я не готова, вибачте. Ви можете ще раз почати з того місця, де тримали простирадло на тому краю ліжка? Це дуже дивно, вибачте мені, але не могли б ви зробити це для мене, будь ласка? — Рут намацала у кишені телефон. Він тремтів разом з її рукою, поки вона знімала м'який покрив свого коханця, чоловіка, партнера, батька її дочок, друга.

— Берні,— схлипувала вона,— Берні...— І, розблокувавши гальма на коліщатах, двоє найсердечніших людей у житті Рут покинули кімнату.

Рут із полегшенням побачила, що чоловік, який лежав на задньому сидінні, врешті-решт, моргнув. Зупинка на узбіччі цього тихого шосе була незапланованою, і це було не найбезпечніше місце. Її фари вихопили з темряви величезну рекламну дошку на довгих палях, і картинка налякала її, коли вона вперше побачила освітленого чоловіка на постері. Її очам відкрилося яскраве десятифутове обличчя, яке наступної миті сховалося у темряві, і так декілька разів: виринали у світлі фар і знов ховалося. Це була кіноафіша із Джорджем Клуні. Його обличчя займало основне місце. Його очі здалися знайомими. Берні? Очі Джорджа Клуні були точнісінько такі самі, як очі Берні.

— *Я божеволію, Берні?* — вимовила вона утос.

Вона не могла зрозуміти, чи його очі справді захоплюють та направляють її? *«Звісно, не божеволієш, моя люба, не сумнівайся у собі. Це відмінний план!»*

Чи вони осуджували її, і їхній погляд іншої миті здався несхвальним, і його невдоволеність зростала з кожним спалахом червоного світла? *«Зупинись та поглянь на себе! Ти приймаєш неправильне рішення, засноване лише на страху та на люті!»*

Це була реклама, просто реклама. Вона вимкнула фари, перш ніж продовжити рух, повернулася подивитися, що робить чоловік на задньому сидінні, і побачила, що його сечовий міхур випорожнивсь й він лежить у калюжі власних випорожнень. Увімкнувши внутрішнє світло, вона направила свій Ріб на мокру пляму на лівій кишені його лимонно-зелених шкіні та засняла, як витікає сеча, намочуючи половину його стегна. Він голосно пукнув, і Рут відкрила вікно, а її телефон наразі знімав обличчя молодика, на випадок,

якщо за редагуванням зйомки стане необхідним постріл у голову. Він мав вигляд цілком звичайного п'янички, який насолоджується власним станом, повністю розслабившись на сидінні. Якби він був здатен керувати м'язами на обличчі, то, мабуть, зараз посміхався б. Він знову пукнув, цього разу видавши вологий звук. Рут скривилася, натисла на кнопку, щоб відчинити вікно пасажира та продовжувала знімати. Чоловікові вдалося заплющити очі. Його обличчя дещо напружалося. Він випорожнювався. Коли він закінчив, Рут відчинила задні двері та перекотила його на живіт. Було важливо ухопити цю купу лайна камерою, показати його сміхотворні коричневі штани. Ще здавалося важливим — підштовхнути купу, щоб вона хлюпнула, відставши від його сидниць та від джинсів, та засняти і це також.

Рут їхала швидше, ніж мала б, у темряві та з правого боку дороги. Вона тримала відчиненими передні вікна та дихала через рот. Вона вирішила, що коли вона припаркувалася на узбіччі, Берні подивився на неї та схвалив її рішення, і схвалення його було таким щирим, що якимсь надзвичайним чином він допоміг відбутися тій сцені, яку вона щойно зняла. Це не було те, що вона уявляла собі заздалегідь, але, можливо, цей варіант спрацює краще, якщо вона вбудує уповільнену зйомку.

Чи це та ж сама реклама попереду, на естакаді? Рут увімкнула фари на повну і знову побачила Берні: *«Це має спрацювати набагато краще! Оце грама, моя люба! Не починай з найголовнішого, підведи до нього повільно».*

Глава дванадцята

Я перевіряю, чи ж Лі дихає, надаю її тілу безпечного положення та спускаюсь із пагорба. Моя рука пульсує, і до того часу, як я дістаюся містечкової крамнички, набрякає. Літня жінка за стійкою повільно сканує мої покупки. Хліб, шинка, вода, яблука, дві пляшки сангрії, пара великих рожевих кальсонів, пара довгих білих шкарпеток, футболка із надписом «I ♥ Barcelona», зубна щітка з пастою, мило та бинт, щоб перев'язати руку. Загалом шістдесят п'ять євро.

— Ви продаєте велосипеди?

Літня жінка щось кричить, і біля задніх дверей з'являється жвава дівчинка років восьми:

— Вона не знає жодного слівця англійською, зате я все розумію, бо моя мама з Манчестера... але ми більше про неї не згадуємо.

— Я хочу купити велосипед. Ти знаєш, де його можна купити?

Дівчинка про щось питає бабусю, і та хитає головою.

— А чий оце? — показую я на велосипед із величезним кошиком попереду, що стоїть притулений до вхідних дверей.

— Це бабусин.

— За скільки вона його продасть?

— Вона сказала, що він не продається,— перекладає дівчинка.— Вона каже, як же тоді вона поїде до Клаудії?

— А за 100 євро?

Дівчисько перекладає пропозицію бабусі, і та хитає головою, угоду не підписано.

— 120?.. 130?

Ні. І так поступово ми дістаємось до 150. Зараз мені краще піти пішки до іншого містечка, що неподалік, та почекати там на автобус, щоб спокійно поїхати, але справа вже не у придбанні велосипеда, а в тому, хто ж перший поступиться, і я захоплена азартом.

— Добре, тоді скажи бабусі, що я заплачу їй 200 за те, що у неї купила, за велосипед та за невеличку послугу для мене.

Дівчинка відмовляється це перекладати:

— Марно. Вона не хоче продавати велосипед, тому що він для неї дорогий як пам'ять, а ще тому, що тоді їй буде важко їздити до Клаудії, а вона живе за дві милі звідси.

— Добре, Господи, скажи їй, що я маю лише 400 євро, це всі мої гроші, і вона може забрати їх в обмін на мої покупки, велосипед та послугу.

Дівчинка зітхає, трохи розмірковує, потім перекладає. Її бабуся, яка була не в курсі нашої розмови відтоді, як ми розмовляли про 150, вищить від радощів, сміється й підскакує і підскакує, як молодий зайчик. Вона згрібає дівчинку, починає її крутити, а потім завмирає, згадавши, що я ще тут і на все це дивлюся. Щось каже, здається, дуже похмурого змісту, але мені це перекладено як:

— Бабуся каже, що це відмінний велосипед, найвищої якості.

Я відраховую 400 та майже віддаю їй гроші:

— Послуга,— бабуся здається наполоханою, коли їй перекладають це слово. Вона гадає, що я збираюся попросити її когось убити.— Отам під деревом, що на пагорбі навпроти бару, лежить молода дівчина. Ви ж знаєте цей пагорб? Там, посередині його, росте дерево. Вона несвідома й стікає кров'ю. Будь ласка, підіть подивіться, чи з нею все гаразд, або попросіть когось це зробити. Можливо, їй знадобиться допомога, щоб спуститися з того пагорба, бо зараз уже темно.

Літня жінка дивиться на мене так, ніби я попросила її когось убити. Вона довго роздумує, а потім урешті-решт підштовхує онуку ліктем та збуджено шепоче мінімум десяток довгих речень. Здається, вона шепоче з півгодини, а потім завершує промову, хрестячись.

Дівчинка складає руки:

— Вона погодилася, давайте ваші 400 євро, будь ласка,— руки досі складені, дівчинка вичавлює із себе посмішку та стоїть, не рухаючись.

Я кладу готівку на стійку та чекаю, поки бабуся перерахує її, але вона застигла так само, як її онука, а на обличчі в неї така сама вимушена посмішка. Я нахиляюся до дівчинки:

— Вона тобі сказала набагато більше, ніж ти мені переказала.

Дівчинка дотримується своєї пози, доки я не даю їй через стійку ще й п'ятдесятиєврову банкноту, і після цього вона скося поглядає на бабуся, яка щось тихо шепоче їй крізь зуби.

— Бабуся каже, що я не повинна вам цього казати, навіть за 150.

Я хитаю головою та кладу п'ятдесятиєврову банкноту у кишеню моїх шортів. Це безглуздо, мені час вирушати. Але тут бабуся пожвавлюється та починає щось волати та дико жестикулювати.

— Добре, бабуса дозволяє мені взяти у вас п'ятдесят, дякую вам,— бабуса додає п'ятдесят до своєї купи грошей та киває дівчинці, яка, розмовляючи зі мною, тримає руки міцно стиснутими: — Коли ви сказали нам про послугу, бабуса сказала...— вона глибоко зітхає: — Чому ви одразу не сказали про дівчину на пагорбі? Ви, напевно, психопатка, якщо не повідомили про це миттєво ж, натомість гуляючи нашою крамницею та купляючи шинку з вином, а ще вона каже, що ваші очі лякають її, і вона не може у них дивитися, бо вони такі темні, такі темні, немов темрява, у яку помандрував Марко — це мій дідусь, він помер. Потім вона сказала, в ім'я Богородиці, чи це не ви вдарили ту дівчину біля дерева? І, може, саме тому ваша рука поранена, а вона неприємна та скривавлена, і тому ви платите — вона підрахувала — 335 євро за іржавий, нікчемний велик, який коштує двадцять євро, і ясно, що це все так, і вона мені сказала: будь дуже ввічливою, Маріелло, не підтримуй розмову, але й не провокуй її, щоб ти не робила, ох, ох, я подивилася у її очі і, лайно у молоко, ми у небезпеці, Маріелло, стій спокійно та посміхайся, і тоді, можливо, вона просто поїде на велосипеді геть звідси та ніколи не повернеться. Скажи мені тільки, Маріелло, що твій батько полагодив той прокол у колесі, скажи, що він його полагодив, але не вголос! Склади руки, якщо твій батько полагодив той прокол. Тримай їх вільно, якщо він цього не зробив. Зрозуміла? Склади їх негайно, якщо велосипед працює.

Перш ніж натиснути на педалі та поїхати геть звідси у темряву, я віддаю Маріеллі та її бабусі мої останні п'ятдесят. Вони на них заслуговують.

Проїхавши десять хвилин по дорозі (і ще кілька — по гравію, щоб уникнути жахливих вантажівок із блимаючими фарами та навіженими гудками), нарешті бачу знак, що до Барселони залишилося дев'ять кілометрів. Я зупиняюся, роздратована цим, бо я ж гадала, що навпаки, прямую геть від цивілізації, а не назад, до неї, — але тут, серед позначень напрямків, помічаю картинку з літаком. Я дивлюся на крихітний літачок та вперше відтоді, як статуя Мадонни у будинку матері Майкла О'Хари підморгнула мені, розмірковую, чи ж дійсно існують надприродні сили. Можливо, це — знак, а не просто знак на дорозі.

Я їду у тому ж самому напрямку, тому що я тільки що прийняла швидке та натхненне рішення. Раніше я планувала переховуватися трохи довше. Я сподівалася, що час наодинці зі світом ослабить моє бажання завдати шкоди чоловікові, який знімав мене; що той час та простір допоможуть мені не розчарувати маму знову тим, що я знехтувала законом, зламавши йому шию, перерізавши йому горлянку, отруївши його рідким очисником для каналізації. Але знак із намальованим літаком прочистив мені розум. Я їду до аеропорту. Це ідеальний та, можливо, єдино правильний час для цього. Я зателефоную їм, коли приземлюся в Сеулі. Я поясню, що цей мій учинок має принести нам усім лише добро. Я буду впевненою та скажу їм, що це те, чого я потребувала упродовж дуже довгого часу. Гадаю, вони будуть здатні зрозуміти мене хоча б зараз. Гадаю, вони відчують полегшення від того, що про мене нічого не буде чути якийсь час.

Мій план набуває деталей разом із набиранням швидкості моїм стареньким велосипедом. Коли я приїду, куплю гарний штанный костюм та винайму номер у готелі та відшкрябаю себе нарешті до блиску. Я від-

відаю офіцера на пенсії Муна Джиху та заплачу йому, щоб він розповів те, що знає. Потім я піду до хашів, де моя мати вдихає кристалічний метамфетамін, або до вулиці, де вона жебракує, або до темної алеї, де вона хапається за напівпорожню пляшку соджу, або ж до в'язниці або психлікарні, де вона вже не вперше робить розріз на стегні, щоб ввести означену для неї дозу. Я піду до неї та скажу їй, хто я така. Вона не побачить того відео зі мною, нізащо. Вона, можливо, навіть не має інтернету.

А й справді, це гарна думка. Люди існували без інтернету упродовж сторіч і спромоглися якось вижити. Бідні люди, як-от моя біологічна мати, досі живуть без нього. І я можу без нього прожити. І я вирішую проголосити це вголос.

— Сьогодні я клянуся ніколи в житті не виходити онлайн знову, — ця клятва накликає бажання проголосити й інші, які я вигукую, крутячи педалі: — Сьогодні я клянуся, що ніколи в житті не поїду до Магалуфа знову. Сьогодні я клянуся більше ніколи в житті не виконувати сексуальних актів на людях. А ще... — я зупиняюся на узбіччі, дістаю дві пляшки сангрії, які купила у містечковій крамничці, та закидую їх за огорожу поля, — сьогодні я клянуся, що ніколи не питиму та не прийматиму нічого такого, що позначиться на моїх здібностях, ніколи в житті! — Тепер я ще дужче натискаю на педалі, бо відчуваю напад страшенного хвилювання, а це, напевне, тому, що тепер велосипед несе пасажира, легшого на дві повні пляшки вина. Я уявляю обличчя моєї біологічної матері, коли я скажу їй, хто я така. Оце буде поворот! А потім у неї поллються сльози болісної провини. Мені здається, що я бачу її насправді — не її обличчя, але її статуру, її реакцію: вона випрошує у мене пробачен-

ня, вона каже, що знає — її неможливо пробачити, але вона тоді не мала вибору, розумієш (ти така гарна!), тому що була у злиднях, як і досі (аякже, вона ж навіть не має інтернету), і зовсім сама, без родини, як і тепер, і вона тоді мала і має зараз дві інші серйозні проблеми із здоров'ям, які зробили/роблять перебування з дитиною неможливим (вона, наприклад, сліпа та паралізована).

Коли вона усе це скаже та опуститься переді мною на коліна, а руки складе, немов за молитви, я подивлюся на неї зверху зі спокійністю далай-лами і скажу от що: «Я пробачаю тебе».

Її сльози провини відступлять, а на обличчі з'явиться гордість. Її обличчя почервоніє, а серцебиття стане частішим. Вона важко підведеться та почне швидко говорити, з упевненістю, але здебільшого із вдячністю: *«Ти вибачаєш мені, правда? Су-Джин, ти добра, ти така добра. А я — ні, бо ж я поклала тебе у кошик та відмовилася від тебе. Я повинна була боротися за тебе, але я не могла — за стількох багатьох дуже важливих причин, як параліч (о, треба відредагувати сцену у моїй уяві, бо якщо вона паралізована, то не зможе ж стати навколішки, ба більше підвестися) — за стількох багатьох дуже важливих причин, як сліпота — (о, тоді вона не повинна казати «Ти така гарна», бо буде ж неспроможна побачити мене) — за таких причин, як проказа! Су-Джин, ти зростала усередині мене, усередині тієї безнадійної вигнанки, якою я є, тієї, хто завжди негоїдає.»* Тепер вона покладе руки мені на плечі: *«Це неправда, що вона заразна, просте упередження, але я бачу, що тобі це вже відомо, бо ти ж дуже добре освічена, виключно розумна та знаєш усе, що треба знати про всі обставини у галузі медицини, що тільки є у всесвіті»*. І тут вона витягне

руки, щоб роздивлятися, вбирати мої риси зі зручної відстані, тому що вона просто. Не. Може. Усвідомити. Те. Що неймовірна жінка, яка стоїть наразі перед нею, і є Су-Джин.

Мене звуть Су, скажу я, і вона запитає, чи може вона звати мене Джин, і я скажу ні, тому що мої рішення приймаю лише я сама, а мене звуть Су. Я та сама Су, якою була сорок вісім годин тому. Су, яка на 100 відсотків складається зі здорового глузду, яку поважають за її цілеспрямованість і яка вивчатиме медицину у якомусь престижнішому універсі, ніж Едінбурзький, та яка все ж таки отримає Нобелівську премію за виліковування якоїсь дуже жахливої хвороби, але не прокази, бо до неї хтось уже навчився її лікувати (тепер і ти отримаєш лікування, моя біологічна мати, бо я тебе знайшла й допоможу тобі. Я прямо зараз піду із тобою до шпиталю та заплачу гроші з Вестерну, щоб позбавити тебе цієї недуги, яка — дивним чином та на щастя — не викликала жодної видимої коростявої виразки). Ем, де я зупинилася? Так от, я та Су, яка отримає Нобелівську премію за лікування — нехай буде слабоумство! — тож, коли ви почнете забувати речі, які слід пам'ятати, наприклад де ви залишили свій келих із соджу, то я — та сама Су, яка отримає премію саме за відкриття ліків, що змусять вас пригадати, де цей ваш келих: у «гаражі біля вашої вілли», який також відомий як бокова кишеня вашого триколісного візочка для покупок.

Я посміхаюся і відзначаю, що не робила цього вже кілька днів. Це багато. Мій успіх полегшить страждання, від яких моя біологічна матір потерпала через бідність/безпритульність/психічну хворобу/залежність (потрібне підкреслити), тому що я є доказом того, що

її гени походять із Вейтрозу¹, і їй просто пощастило, що існує Ко-оп.

Я не можу втриматися від посмішки. Якщо я зможу розрадити її, це розрадить мене. Полегшення її відчуття провини відновить мою доброчесність.

Аеропорт, смуга 5к. Нарешті це трапилось. Я на своїй власній дорозі.

¹ Мережа супермаркетів у Британії.

Глава тринадцята

Рут не стала вмикати світло, коли повернулася додому з лікарні. Увійшовши, вона сіла на канапу спиною до входних дверей та у темряві стала телефонувати Лі. Немає відповіді. Телефонувати знову й знову. Вона сиділа отак із телефоном у руці упродовж якогось часу — насправді не маючи уявлення, як довго, — коли задзвонив стаціонарний телефон. Кинувшись до нього, перш ніж підняти слухавку, вона подивилася на номер на екрані — *міжнародний*. Це дзвонила Лі. Почувши її голос, Рут стримала пекуче бажання zavити вголос від горя.

— Я у крамниці у селищі неподалік від Барселони. Су поїхала звідси на велосипеді. Я знайду її знову, мамо, обіцяю. Я зараз вирушатиму за нею.

— Ти її бачила? Як вона?

— Вона розгнівана. Вона ненавидить мене. Мамо, я хочу тобі дещо сказати.

«Розгнівана, це добре, — подумала Рут, — гнів допомагає вижити».

— Не переймайся зараз про неї, — сказала вона уголос. — Там десь є готель або L&C¹, де ти б могла заночувати сьогодні?

¹ Різновид міні-готелю, який пропонує гостям ліжко і сніданок.

— Я збираюся поїхати за нею. Мене можуть підвезти, і я зможу її наздогнати.

— Ні, люба, я не хочу, щоб ти зараз це робила. Я винайму професіонала, який зможе її знайти. Запитай людей у крамниці, чи є у селищі готель.

— Я не хочу. Я хочу наздогнати Су.

— Роби як я кажу, Лі. Зараз же, без сперечань. Мені треба, щоб ти була вдома.

Лі помовчала, зітхнула, а потім сказала щось комусь біля себе. Рут чула, як маленька дівчинка розмовляє англійською та перекладає щось жінці.

— Я можу зняти кімнату у Клаудії, але...

— Але нічого більше. Іди поспи трохи. Я замовлю тобі таксі до аеропорту у Барселоні на 4:45. О 7:45 ти вирушиш до Глазго. Я замовлю тобі квиток, і ти забереш його у відділі KLM¹. Коли прилетиш у Глазго, візьми таксі з аеропорту *прямо* до дому.

— Ні! Я не може поїхати додому без неї.

— Так треба, Лі, роби, як я кажу. Мені не треба було відсилати тебе туди саму. Кажу тобі: приїзди додому. Тепер дай слухавку дівчинці, яка розмовляє англійською. Мені потрібна її адреса та номер телефону.

Закінчивши розмову, Рут поповзла по сходах нагору та залізла у ліжко Лі. Вона знала, що їй треба багато чого зробити. *Що треба робити?* Треба замовити квиток для Лі. Треба зателефонувати Майклові Мак-Дональду та попросити його винайняти когось для пошуків Су. Замість того, щоб зробити хоча б щось із цього, вона накрилася ковдрою Лі та спробувала зменшитися: сховала голову в колінах, охопила ноги руками. Все одно вона залишалася надто великою.

¹ Королівська авіаційна компанія (Нідерланди).

Треба замовити таксі до аеропорту у Барселоні. Рут підігнула пальці на ногах усередину, щоб ступні стали якомога меншими. Стисла кулаки. Міцно замружила очі. Даремно, все одно вона залишалася існувати. Ослабивши хватку, з якою вона тримала саму себе, вона витягла телефон. Усе, про що вона тільки-но згадала, можна зробити, не вилазячи з ліжка.

Розколина світла увійшла до її кокону. Лише мить зайняла перевірка, чи ж Лі підняла куточок ковдри. Горе, напевно, зтерло з життя цілі години — саме так вчиняє з нами сон. Зараз Рут чула, як зовні про щось говорять журналісти, та по обличчю Лі побачила, що хтось із них її вже повідомив. Не кажучи жодного слова, Лі заповзла до ліжка та накрила ковдрою їх обох.

Обійнявшись, вони залишалися там упродовж декількох годин, тримаючись за оточуючий світ лише за допомогою мобільного та стаціонарного телефонів. Вони ридали та тримали одна одну за руки, нічого не кажучи. Не відчиняли двері, коли у них хтось дзвонив. Дивилися на визначник номера, коли дзвонив один з телефонів, але жоден дзвінок не був від Су або від МакДональда. Не звертали уваги, коли журналісти стукали у вікна та волали до них, вимагаючи інтерв'ю. Сонячне світло проходило під ковдру у світло-рожевому вигляді. Дивлячись на Лі, Рут бачила у ній добрі блакитно-сірі очі Берні та його широкий рот із повними губами. Він, Берні, не був гарнюнчиком, але його краса проявилася отут, у його доньці.

Чому Рут увесь час мучилася через свої стосунки із Лі? Чому вона завжди бачила лише її вади — хам-

ство, невдячність та лінощі, типові для дівчини її віку? Були часи, коли Берні погоджувався, що Рут мала рацію, переймаючись через своє ставлення до доньки, та казав, що їй треба щось змінити у собі, тому що часом вона була надто нетерпимою, суворою та упередженою. І часом вона робила все на користь Су, яка й без того була менш вразлива та самодостатня. Але більшість часу Берні запевняв її у тому, що немає потреби у самокатуванні.

— Ви просто дуже, дуже схожі. Чи ти цього не бачиш? Коли вона стане старша, ви будете нерозлучні, от побачиш.

Тепер вона відчувала неабияку близькість до Лі. Коли нарешті зателефонував МакДональд, вони витягли себе з-під ковдри. Рут тримала доньку за руку, не випускаючи її. Розмовляючи з МакДональдом, вона міцно її тримала. Він повідомив, що учора ввечері Су тричі знімала гроші в аеропорту у Барселоні: 300 євро зі своєї картки Томас Кук та ще двічі по 300 євро з картки Сантандер — учора пізно ввечері та ще раз сьогодні вранці. Вона купила квиток із відкритою зворотною датою до Сеулу на літак, що відбув сьогодні о 9:30 та за тринадцять годин і п'ятдесят хвилин, зробивши пересадку у Франкфурті, буде вже на місці призначення. МакДональд зв'язався із Люфтганзою в Іспанії, Франкфурті та Сеулі й попросив їх передати термінове повідомлення для Су, щоб вона негайно зателефонувала матері.

Рут із Берні очікували — та навіть сподівалися — на цю мить упродовж багатьох років. Вони часто турбувалися через те, що Су, здавалося, зовсім не цікавиться своїм походженням. Уроки мови та бенкети з корейцями та пікніки із Вуджином — все це, здавалося, дратувало Су та змушувало її замикатися

у собі. Врешті-решт вони припинили форсувати події та вирішили зачекати, поки вона захоче цього сама. Вона зачепила цю тему єдиний раз, кілька років тому, після того як Вуджин знайшов брата. *«Цікаво, чи були випадки раку шийки матки у моїй родині?»*, якось запитала вона, але потім негайно змінила тему. Рут сварила себе, коли Су вийшла з кімнати, та обсудила це із Берні. Їй не слід було відповідати питанням, чи це Су, часом, переймалася не через власне здоров'я. Їй треба було сказати: *«Хтозна, ми можемо це з'ясувати. Нам теж здається, що це важливо. Ми тебе підтримуємо, і ми тобі допоможемо.»* Вони трохи посперечалися, чи слід піти нагору, щоб сказати це їй, але вирішили не чіпати дівчинку. Швидше за все, вони неправильно зрозуміли наміри Су щодо цього питання. Можливо, вона не зачіпала тему свого походження, а просто хотіла поговорити про імунізацію, яку пройшли вони з Лі тиждень тому у школі. Ні, треба залишити це, доки вона сама не буде готова до з'ясування свого коріння.

Звісно, ця розмова змусила Рут із Берні нервувати. Якщо Су нічого не дізнається, це може засмутити її або гнітити й забирати її енергію. А якщо їй вдасться щось розкопати — знайти її матір,— тоді вона ризує вдруге в житті наразитися на відторгнення.

Безумовно, вони завжди пам'ятали про можливість того, що Су знайде та полюбить свою біологічну матір/батька/брата/зведеного брата або когось на кшталт, що їй захочеться залишитися з ними та що вона почне ставитися до Рут та Берні з образою та вороже. Вона ще може почати вважати їх егоїстичними та наївними, або навіть расистами. Її прийомні батьки вірили, що вона зрозуміє, що вони врятували її від несхожості на інший світ Південної Кореї

та подарували їй місце у їхньому білому (кращому) світі,— світі, де вона повинна завжди бути «іншою». Можливість того, що соціальні працівники зрештою мали слухність, довгий час маячила перед ними.

Тепер Рут розуміла, навіщо Су тоді вирішила поставити ті питання. Їй було надто соромно повертатися. Вона хотіла сховатися. Вона була налякана. Але здебільшого — їй було цікаво, що ж за чортова дівка на тому відео.

Якби Берні був живий, він би, ймовірно, відчув полегшення від того, що Су наразі перебувала на шляху до Сеула. Він часто переймався її пригніченістю — надто самодостатня, надто гарно поводитьсь. Його турбувало те, що вона ніколи не намагається підняти тему знову та що непоставлені питання й обурення можуть з'їдати її зсередини. Він сподівався, що одного дня вона звільнить їх з-під своєї броні. Він був би задоволений, що такий день настав.

Якби Берні був тут, Рут також схвалила б запитання Су. Але не зараз. Су буде зовсім сама на незнайомій землі, коли виявиться, що її тата більше немає. І вона звинувачуватиме у цьому себе. І потребуватиме, щоб мама та сестра були поруч із нею. Вони б могли заспокоїти її, пом'якшити будь-яке почуття провини. Що більше Рут розмірковувала про ситуацію, у якій наразі перебувала Су, то більша нудота підіймалася у неї в животі.

— Не панікуй,— наказала Лі.— Те, що вона не з нами, не обов'язково означає, що це гірше для неї. Нам просто треба поговорити з нею, заповнити її, що її провини ні в чому немає та що ми її любимо.

— Ти впевнена?

— Еге ж, повністю. Нам лише треба поговорити з нею, і все. Це добре, що вона вирішила поїхати. Це

означає, що вона вже пережила цю ситуацію. Я знала, що вона впорається, тому що вона — Су-Джин. Учора вона кричала та верещала на мене, мамо, вона була така розлючена, і я перелякалася до всрачки, але потім, дорогою додому, я зрозуміла, що те, що трапилося у Магалуфі, трапилося за певної причини. Вона каже «Світ, та пішов ти!» — нарешті, чи не так? Не панікуй, випий ще води, отак, добре. Су-Джин не здасться. Вона борець, вона виживе за будь-яких умов. Вона чудова. Вона — як ти! Ось, випий ще, молодець. А тепер,— Лі почала набирати номер,— Черрі і Бад повинні бути першими, хто дізнається,— і вона передала слухавку матері.

Рут поговорила з матір'ю Берні, потім зі своєю матір'ю. Зателефонувала своїм сестрам, другу Берні — Джеймі, з яким вони товаришували ще з днів у Берклі¹, Френку з оркестру в Орегоні, Віллу, з яким вони були знайомі з чотирирічного віку, до школи, де на нього очікували сьогодні. Вона зателефонувала його напарникові Полу з вечорів запитань², трьом сусідам, з якими він товаришував, Норін із крамниці на розі, яка обожнювала Берні та щоразу пригощала його домашніми ласощами, коли він купляв у неї ранкову газету. Грегор закричав так голосно, що в Рут не стало сміливості сказати йому, щоб він припинив вести той божевільний блог. Лі зателефонувала Вал, і вона одразу ж повісила слухавку або ж знепритомніла, бо у телефоні запанувала тиша.

Коли усі дзвінки були зроблені, Лі заходилася робити чай із тостами.

¹ Музичний коледж у Бостоні (США).

² Інтелектуально-розважальна вікторина, командна гра.

— Його останні слова до мене були *«Та пішла ти»*.

— Та ні, це що, жарт? Не думай про це, навіть не згадуй. То були лише три слова з мільйонів інших слів, які він тобі казав. Ви посварилися, то й що? Ви обоє нормальні люди, ви можете іноді сваритися. Хто б не зірвався за такої ситуації? Він тебе обожнює. Ви разом чудово провели стільки часу. Його найулюбленіше місце у світі — тут, поруч із тобою, із нами: оцей дім, цей сад та вишня, що він посадив! Він дійсно щаслива людина. Був щасливою людиною. Ви були чудовою парою. Ви чудова пара. Були. Чорт.

Рут розмірковувала, чи можливо таке, щоб дух Берні вселився у Лі. Лі тільки-но сказала саме ті слова, які сказав би Берні, і тим самим, його тоном. А коли Лі обняла її трохи раніше, то були обійми Берні: одна рука під її рукою, одна — на її плечі, немов обійми от-от перетворяться на танець. Рут не могла згадати, коли востаннє Лі підіймала у відповідь руку, коли вона обіймала її — мабуть, із того останнього разу пройшли роки. Берні наразі точно керував нею. Вона упевнилася у цьому не лише через обійми, але ще й з її поведінки, коли Рут робила ті нескінченні дзвінки, кожен з яких примушував її переживати наново усі події — мертвий... таксі... напад... зненацька.. Увесь цей час Лі залишалася спокійною, починала погладжувати її руку, коли самовладання Рут похитувалося, надаючи їй сил зробити наступний дзвінок. *«Джеймі? Це Рут Оліфант. Я маю дуже погані новини... помер»* — і так далі.

Коли вони боялися увійти до керівника покійницької через ряди замерзлих трупів, Лі узяла контроль над ситуацією на себе, саме так, як це зробив би її батько, розмовляла небагато та про найголовніше, і зрештою коротко повідомляла:

— Ми приголомшені цією втратою і просимо вас поставитися з повагою до нашої конфіденційності.

На похороні усі рішення приймала Лі, бо Рут ридала надто сильно і не була спроможна вимовити ані слова. Кремацію було проведено лише у присутності найближчих людей, у маленькій кімнаті з непомітним входом, у віддаленому крематорії Клайдбанку¹. Не було ані квітів, ані об'яв, ані жодного сліду преси. Вони принесли музику — один з тих дисків, на яких був запис творів, що Берні грав у Орегонському симфонічному оркестрі. Це була мала крихта того, що вони могли зробити у пам'ять про цю чудову людину, але вирішено було, що аплодувати та казати промови вони можуть удома й іншим часом. За три дні, о 9:30. Якщо їм не вдасться поговорити із Су до цього часу завтра, вони перенесуть захід на суботу о першій, але розголошення можна буде стримувати лише до завтра, 12:30.

Лі так розумно та спокійно приймала рішення, як колись це робив Берні на похороні батька Рут. Чому це Рут завжди вважала, що головні рішення у їхній родині приймає саме вона? Щодня зранку до вечора Берні тихо, без зайвого шуму, приймав майже усі дрібні рішення у їхньому житті, і, якщо чесно згадати, то принаймні половина важливих рішень також була на ньому.

Безсумнівно, дух Берні вселився у Лі. Проте, можливо, вона увесь час була такою ж, як її батько — такою ж доброю, розумною та люблячою, — але за якоїсь причини раніше Рут цього у ній уперто не помічала.

¹ Невеличке місто у Шотландії неподалік від Глазго.

Рут звернула з головного шосе та увімкнула фари на повну. Було важко роздивитись маленький дороговказ до вілли, тому вона їхала повільно, пильно вдивляючись у темряву. Проїхавши півтори милі, вона повернула на довгу, круту дорогу та припаркувалась біля басейну.

Обвинувачення не завжди відіграло головну роль у житті Рут. Вона вважала, що воно зайняло центральну позицію за часів її боротьби із соціальними працівниками за право бути матір'ю Су. І вона також звинувачувала кримінальне право у тому, що звичка обвинувачувати так і залишилася з нею, ставши часткою її особистості. Це ж, урешті-решт, робота. Знайти винного та покарати його. А тепер ви можете перепочити — ви, найправіші,— бо знову виявилися невинними, бо провина гниє у підвалах, які тхнуть потом та спермою. За два дні після того, як було опубліковано відео із Су, жага Рут до звинувачення та покарання зросла до небувалих розмірів. За дні смерті та похорону Берні вона поступово випаровувалася.

Але потім повернулася. Ох, Господи, вона таки до неї повернулася...

Глава чотирнадцята

Загубись у натовпі, кажу я собі, коли стюард у літаку передає мені повідомлення. Я навіть ще не долетіла до Франкфурта, а вони вже знають, що я тут.

— Дякую,— відказала я натовіст, коли він припинив показувати мені, як у літаку користуватися телефоном, яким я не буду користуватися. Я кладу телефон собі на коліна. Я побудувала собі план, і він добре продуманий. Я зателефоную, коли стоятиму на корейській землі. Я вірю в те, що земля моєї батьківщини надасть мені сили, і я краще впораюсь із розмовою, адже все одно треба її розпочати. Хоча більш за все у світі мені не хочеться повертатися до цього. Не хочу, щоб мама звинувачувала мене, як зробила того разу за столом, у тому, що я кидаю її заради якоїсь незнайомої жінки. Я чітко слідую за моїм планом, і те, що в мене виходить його виконувати, ті кроки, що я вже зробила, уже мене відновлюють. Відтоді, як він зародився у мене в голові минулого вечора на темній іспанській дорозі, я ще жодного разу не стукала себе по голові, жодного разу. *Сім мільйонів триста тисяч чотириста одинадцять?* То й що? Це бачив Ксав'єрі з басейну? Чи й не велика справа та вже-боюся-й-куди-бігти. Келлі-Мері, Джейсон, Тім та Емілі

це бачили? Пф, та начхати. Я дивлюся, чи хтось із пасажирів не почув моє фиркання, бо не впевнена, як голосно начхала на всіх отих людей з останньої моєї думки. Якщо вони й чули, то не подають виду. Кого цікавить, що Черрі й Бад мусили пройти декілька миль зі своєї напханої наркотою комуни, щоб на комп'ютері якогось чайника побачити, як їхня онука смокче пеніси? Мені зовсім, зовсім байдуже. Мені байдуже щодо Ксано. Я не гаятиму енергію на думки про те, як удавлю його тонким дротом, що повільно врзатиметься у його шкіру.

Я сиджу на місці біля проходу, поруч із парочкою років по двадцять. Вона тримає голову у нього на плечі, а він обхопив рукою її ногу. Хвилину тому він почав рухати пальцями — ніжно, із люблячим прогладжуванням, від чого вона почала посіпуватися від бажання та задоволення. Її рухи заохотили його, і він накидує їм обом на коліна ковдру, що видають пасажирам у літаку. Я не повертаю до них голови, але навіть мій ніс відчуває, що в них наразі відбувається. Відбувається секс у ряду 12, на місцях А та Б. На думці про секс я знову відчуваю важкість, і цього разу вона мені бажана. Мої коліна трохи розводяться, і телефон падає мені між ногами. Можливо, завтра я зустріну гарного корейського хлопця. Я розгортаю свою ковдру та накидую її на коліна й приставляю собі телефона та починаю його крутити. Напевно, корейський хлопець гладитиме мене та торкатиметься мені між ногами. Я намагаюся уявити це. І це буде моїм першим досвідом та зерном, яке запалить мою сексуальність, яке визначить моє пробудження з тієї миті. Мій перший хлопець, торкається мене.

Геть з мого життя, Магалуф!

Мій хлопець, торкається мене, ось тут, нижче.

Я заплющую очі — *геть!* — та — *ось він!*

Уперше в житті я збуджена й волога. Корейського хлопця звать Джи. Він чоловік, а не хлопець, і досить високий як для корейця.

Я сказала геть з моїх фантазій, «Кокосовий лаунж».

Він чудовий, усі його жадають, але він торкається саме мене, м-м-м.

Дуже складно позбутися Магалуфа у цьому сценарії. Я відганяю його, а він усе одно лізе, нагадує окремі моменти, обличчя, одяг, частини тіл,— і зрештою я дозволяю Джи опинитися у «Кокосовому лаунжі».

Я відчуваю, що усі ми втрюх у ряду 12 на місцях А, Б та В, синхронно рухаємося, і добре, що наші рухи можна трохи списати на турбулентність.

Давай, давай, давай, Джи!

Високий кореець у «Кокосовому лаунжі» так збуджений мною, що миттєво підіймається, твердішає і: «Так, так,— каже він скрізь спазми, що охоплюють його,— я тебе, я тебе, я...»

Розплющивши очі, я бачу, що парочка поруч зі мною хихотить та намагається не дивитися на мене. Певно, я видала якісь недоречні звуки.

Розстібнувши ремінь, я біжу до вбиральні, де теж можу похихотіти.

Повернувшись до ряду 12, бачу, що пташки пильно вдивляються у телефон, який гойдається перед моїм місцем, немов використаний презерватив.

«Вони гадають, що я ніяковітиму через те, що видала недоречний звук?»

Я впевнено кладу телефон на місце та сідаю.

Ха.

Ця кімната розташована на п'ятому поверсі сучасного чотиризіркового готелю у Мьондоні. У ній є велике та зручне, супер-двоспальне ліжко із шухлядками з кожного боку (фен в одному, біблія в іншому). Половина прямокутної кімнати оброблена знизу дерев'яною панеллю. Над нею лише білі стіни, узагалі без картин. Навпроти ліжка — вбудована лава. На ній стоїть телевізор із плоским екраном із трьома англomовними цілодобовими каналами новин, та я надто налякана, щоб дивитися їх; чайник і пульт для кондиціонера, який мені потрібен, бо на вулиці приголомшливо вологе повітря та тридцять один градус. Як і ця спальня, ванна також могла б належати будь-якому готелю у будь-якій країні світу. Я перебуваю в цій кімнаті вже довгий час. Мені цікаво, як розвивається агорафобія¹, і чи вона починає проростати у мені.

Приземлившись, я взяла таксі до Мьондонського поліцейського відділку та деякий час вешталась біля входу, вагаючись, що сказати, якщо я туди увійду. Мій план щодо розслідування місця перебування моєї матері досі здавався мені чудовим. Спека, шум та різнокольорові вулиці надавали мені енергії та водночас заспокоювали.

Проживши усе життя серед білих, було дивно й чудово опинитись серед людей із таким же кольором шкіри, як у мене. Спочатку я почувалася помітною, не такою, як усі, але потім зрозуміла, що я не привертаю нічийої уваги. Жоден перехожий не подивився на мене вдруте із написаним на лобі питанням: Звідки вона узялася? Цікаво, що вона тут робить?

¹ Хворобливий стан, що виявляється в страху перед відкритим простором.

Як мені було відомо з Гугл Планета Земля, десь тут, перед входом до поліцейського відділку, була прямокутна, світліша за кольором, бетонна ділянка, обрамована дещо темнішим бетоном тротуару. Подвійні двері у вигляді арки були скляними, і мені було видно декількох людей, що сиділи всередині, та двох офіцерів поліції за стійкою.

Ніхто тут не дивився на мене двічі!

Я почувалася такою непомітною, що нахилилася — торкнутися землі. Я уявила, що моя біологічна мати, певно, залишила мене посередині цього світлішого прямокутника бетону, щоб мене міг помітити будь-хто, на вході або на виході, і щоб я була помітнішою. Я уявила кошик, згорток у ньому, записку. Торкнувшись бетону, я подумала: *«Я була ось тут, на цьому місці, а вона стояла там, де я стою зараз. Або я була на цьому місці, отут, а вона там... Або, може, отут, як... Я тут, а вона нахилилася наді мною, отак»*.

Один з офіцерів відчинив скляні двері та майже вдарив мене ними по голові. Він закричав на мене корейською.

— Вибачте, але я не розумію, — відказала я, вдячно згадуючи уроки Розетти Стоун, з яких я запам'ятала цю фразу.

— Шуу, шуу! — махнув мені офіцер рукою.

Я побігла геть, налякана та присоромлена. Впевненість, яку я відчула на байку, пронесла у собі на літак і довезла сюди, випарувалась. Я у цій країні лише годину, а вже примудрилася виставити себе дурепою. Може, Магалуф був лише початком, і відтоді моє життя стане сніжною кулею сорому. Стоячи на доріжці неподалік відділка, я ударяю себе по голові та голосно промовляю:

— Клянусь на цьому місці, що ніколи в житті не стану знову бити себе по голові.

Я подивилася навколо — на доріжці не було нікого, хто б помітив, як я себе б'ю, або почув мої слова розуму.

На вулиці я купила якусь дивовижну на вигляд їжу і, відкусивши, зрозуміла, що це смажена кров'яна ковбаса — задля цього варто було пхатися сюди аж з Шотландії. Я купила гарний штанний костюм, туфлі, шорти, які мені пасували, топ, нову батарею та сімку для свого телефону, трохи косметики та туалетні дрібниці.

Вселилася до цього готелю. Чекала годину, поки у телефоні стане достатньо заряду, ще годину розмірковувала над словами, які я скажу своїм, коли нарешті зателефоную, цілу ніч намагалася розслабитися й заснути, бо досі не почувалася готовою до розмови, а сон, можливо б, допоміг зібратися, та ще багато годин наступного дня, записуючи та переписуючи те, що я скажу мамі й татові, на готельних папірцях для записів. Коли нарешті я завершила цей подвиг — учора вдень, — було вже запізно повертатися додому вчасно.

У Шотландії зараз десята ранку. Мій тато, Бернард Адам Брозерідж, лежить у труні.

Я дивлюся відео, яке надіслала мені Лі. Воно було знято вісім років тому. Тато у вітальні, дає для нас концерт. Він надзвичайний. У нього такий радісний вигляд.

10:18. Він зникає за завісою.

10:40, його спляють у печі.

Я плачу так же сильно, як мама й Лі. Я така ж засмучена і спустошена, як і вони.

Але я шкодую більше. Мені так, так шкода.

З учора ми безперервно розмовляємо з мамою та Лі — це, певно, коштуватиме цілого спадку, — і вони кажуть одне й те саме знов і знов. Це не моя провина. Це була бомба уповільненої дії. Чи стане мені легше, якщо я прочитаю звіт?

Так, будь ласка, стане. Мама негайно надсилає його. Добре, тобто, його серце було нездоровим, і, добре, тобто, здається, це сталося б скоро, за будь-якої миті. Ми всі читаємо звіт та всі кажемо знов і знов — це не провина Су, Су невинна у цьому.

Жоден з нас у це не вірить.

Ми вирішили відстрочити це — є одне місце у Фолкерку¹, яке буде вільне у понеділок, а я можу вилетіти додому у неділю ввечері. Зрештою, я переконала їх, що так буде дійсно краще. Що б це було, якби я наразі була там? Навколо нашого дому роїлися б журналісти. Вони б переслідували нас на похороні. Я б ненавиділа себе у капелюшку й окулярах та крадькома бігла б через задні двері та перестрибувала б там через паркан прямо у машину та лежала б на задньому сидінні увесь путь до Фолкерка. Вони б вищали на мене, коли б я йшла до крематорію: «Ви звинувачуєте себе у цьому? Ви гадаєте, це ваша провина?», — а ми б усі гадали, що так і не мали б жодної спокійної миті. Увійшовши в дім, я б ховалася за шторами або під столом. Так, це — моя провина. Він помер, тому що страждав через мене, а тепер я повністю зіпсувала його проводи. Я переконала маму та Лі в тому, що тато ні за що не хотів би бачити мене у такій ситуації. Він би наказав мені залишатися там, де я є наразі, у безпеці гарного готелю, та попрощатися з ним у мій особистий час та моїм власним засобом.

¹ Місто у центральній частині Шотландії.

— Я прилечу наступного дня,— сказала я їм.

Те, що я казала, мало ідіотський сенс. Я мала би бути там. Мені потрібно там бути.

Я знову прямую до місця, де нещодавно торкалася бетону, але мама телефонує дуже вчасно, щоб знову мене зупинити.

— Ми їдемо додому,— каже вона.— Усе пройшло добре. Якись два журналісти якимсь чином пронюхали про нас, але вони, певно, були дуже розчаровані тим, що не зустріли тебе, бо, коли ми вийшли, їх уже не було. Ти мала рацію, Су. Якби ти приїхала, це було б для тебе жахливим часом. Тож так, усе пройшло добре, але, як ми вже казали, у крематорії все було дуже швидко й реально, і це не мало б для нього значення. Важливим для нього було б знати, що ми у безпеці та любимо одна одну та завжди будемо любити й пам'ятати його. За певних часів, ми втрюх добряче відсвяткуємо його життя. Пам'ятаєш, що я казала?

З учора мама сказала дуже багато про що, і все було чудово й лагідно, але наразі я гадки не маю, до чого вона веде. Вона висунула інший аргумент на користь мого перебування у Сеулі:

— Ти зробила перший крок,— сказала вона.— Тепер не повертай назад.

Хто б міг подумати, що мої батьки хотіли, щоб я це зробила? Я ж уважала себе проникливою, а насправді виявилось, що ні, хоча вже те, що я це усвідомлюю, може означати, що трохи проникливості у мені таки існує.

— Мені б треба сказати, що немає куди спішити, що твій тато тільки-но помер, що тобі треба закритися від світу — тут або там — і тижнями ридати, як це роблять інші люди, але то все дурниці. Ти зараз там, і це значить, що настав час. Твій тато хотів би, щоб ти

туди поїхала.— Десь позаду щось каже Лі.— Ось, Лі також хоче, щоб ти там залишалася. Збери своє горе, свій гнів та свій страх та скатай їх в одну величезну, як сонце, кулю енергії та використай її, Су. Використай її, щоб завершити те, що почала. Це те, що я також збираюся зробити. Це *точнісінько* те, що я збираюся зробити.

Мене так заспокоїли мамині слова, що я навіть не питаю, що саме вона збирається зробити. Треба було запитати.

Коли дівчата освоїлися у першому класі, Рут пішла працювати із «Джилс та Склтон: адвокати-захисники». Щоб привітати та заохотити її, Берні винайняв робітників, щоб перетворили горище на домашній офіс. Сходи вели з місця, яке колись було передпокоєм на першому поверсі, до вкритої килимами кімнати із трьома слуховими вікнами та дверима, розташованими на маленькому сходовому майданчику. Коли Рут зачинялася там, уся родина знала, що краще до неї не входити. Вони розуміли, що її робота дуже важлива і що їй треба зосередитися. Коли Оліфант було додано до назви фірми «Джилс та Склтон», Берні купив старовинний стіл вишневого дерева, за яким вона наразі сиділа. Вишукане дзеркало на стіні навпроти столу він подарував їй, коли вона стала шерифом.

Після похорону вона постійно дивилася на себе у це дзеркало, сидючи за столом: *«Дай чесну відповідь, Рут. Ти робиш щось таке, що втягне тебе у неприємності? Ти божеволієш? Ти втратила контроль?»*

Вона придбала якесь дуже дороге програмне забезпечення та упродовж годин училася користуватися ним. На моніторі свого комп'ютера вона розглядала

перший експериментальний епізод, який спромоглася зробити — фото чоловіка, який сміється, накладене на звук із чоловічим сміхом — ха-ха-ха. Епізод був крихітний, але вона, можливо, його змінить, можливо, навіть кине його до нарізки, але це був доказ того, що їй удається порозумітися із цією технікою. Їй це навіть подобалося! Вона підняла руки та потисла їх, вітаючи саму себе. А потім поглянула у дзеркало: «Ти робиш щось таке, що втягне тебе у неприємності? Ти божеволієш? Ти втратила контроль?»

Ні, ні. І ні.

Раптом Рут подумала, як дивно, що вона наразі вдягнена у свою найпершу перуку та форму судді, яку зберігала з сентиментальних причин. Обійшовши стіл, вона підійшла до дзеркала, щоб іще раз запитати себе про те, про що поки й сама не знала. Зтягла з голови перуку та опустила плечі так, що мантия зіслизнула з них на килим. Жінка, що стояла перед нею, була зросту п'ять футів п'ять дюймів¹. Засмагла, без жодної унції зайвої ваги, але в той же час уже не атлетичної статури: швидше струнка, можливо, худорлява. Одягнена у чорні штани для занять йогою, сріблястий спортивний топ та кросівки Asics. Шкіра на тілі, здавалося, не підходить до рук, що тремтіли. Товсті блакитні вузлуваті вени прокладали собі путь та перепліталися на її зап'ястках та суглобах. Крашене каштанове волосся втратило свою пружність та форму, а корені вимагали догляду. Кровоносні судини були розширені та особливо виділялися на носі. Очі були червоні, з темними та важкими мішками під ними. Губи бліді, потріскані та сухі, а в одному куточку притягував погляд пухирець герпесу. Побачивши

¹ Приблизно 165 см.

себе цілком, Рут не спромоглася навіть швидко знову вдягти мантію й перуку.

Сівши у крісло, вона стукнула кулаком по столу. Ні. І ні.

Розмовляючи із Су, Рут була дуже відвертою. Увесь процес був дуже стислою і практичною частиною похорону. Вона відчувала впевненість у тому, що Су дуже правильно зробила, що поїхала світ за очі, особливо коли увійшла до скромної задньої кімнати, яку вони забронювали, та зайняла своє місце на сірому пластиковому стільці найближчого родича померлого та увімкнула телефон, щоб зняти, як це проходить.

— Рух труни затримали, — наступної миті прошепотів до неї священик, — але ненадовго. — Він дихав сильно та м'яко, наче теплий кіт. Щоб покращити атмосферу, він поставив диск, який принесла Лі, та увімкнув тиху музику. Скрипка Берні зазвучала різними тонами з портативного плеєра, і за хвилину зупинилася через старий запис.

Лі, дякувати Богові, вимкнула її та повернулася на місце Номер Два, щоб тримати Номер Один за руку.

— Навіщо ти це знімаєш? — запитала вона матір.

— Навіть сама не знаю.

Труна запізнилася на десять хвилин, що означало, що до кінця церемонії залишилося лише десять хвилин.

— Вибачте, але кімнату заброньовано на увесь день, — знову обдав її своїм диханням священик, перш ніж продовжити процедуру. Він не знав Берні за життя і читав промову з нотаток, які дала йому Лі, з удаваною скорботою, що викликала у Рут бажання плюнути в нього.

Труна прибула із запізненням, стільці були пластикові, килим — потертим, шпалери відставали від

стіл, програвач родом з 1980-х був зламаний, і Су не було з ними. У кімнаті були присутні лише п'ять людей, крім Рут та Лі — мати Рут, її сестра із чоловіком та ще одна сестра із коханим. Вони вирішили не запрошувати друзів Берні, бо боялися, що за ними набіжать журналісти, але тепер вона шкодувала про це. Це був похорон як у вигнанні: немов ховали розбещувача дітей, або стооднолітню людину, в якій не залишилось родичів або друзів, які б хотіли провести його в останню путь, або старого, який років десять прожив у слабоумстві й набрид усім так, що ніхто не хотів розсилати запрошення його знайомим.

Коли труна із рипінням проходила путь конвеєром та зникла за вицвілою оксамитовою завісою колишнього фіолетового кольору, Рут почула, як дзенькнув чийсь телефон. Вона подумала, скільки ж людей поза цією будівлею дивляться наразі відео. Діти у класах, працівники колл-центру, японський бізнесмен у потязі на Токіо, кузина Берні Джемма у Сан-Франциско. Можливо, навіть у цьому будинку скорботи цієї миті хтось передивляється його — наприклад якийсь підліток, що занудьгував на похороні своєї бабусі у більшій кімнаті поруч із цією.

Це відео стало спадщиною їхньої родини.

«Ви пам'ятаєте Берні Брозеріджа?»

«О, так, це ж його дочка у тій секс-стрічці, ха!»

Конвеєрна стрічка здригнулася та зупинилася, як тільки труна зникла за завісою, і це здивувало Рут, тому що вона гадала, що стрічка везтиме її чоловіка увесь путь до великої передньої печі. Вона чула, як за завісою хтось шепочеться. Голосний удар, потім ще один. Певно, працівники із довгими баграми перекладали його на візок, наче багаж у аеропорту, потім котили його крізь невидимі коридори будівлі та клали

у негарну та позбугу будь-якого драматизму піч, як такий собі обід.

Позаду неї хтось схлипнув — певно, її сестричка Мері. Лі торкнулася руки Рут, але вперше за ці дні їй не хотілося тримати її. Священик подивився на годинник, узяв світлину в рамці, яку вони поставили на стіл біля труни, та передав їй фото — з ідеально виконаною я-співчуваю-вашому-болю усмішкою. Рут подивилася на знімок, який Су зробила минулого листопада на день народження Берні. Він сидів у капелюсі, що надівають на вечірки, із сяючою посмішкою, перед величезним шоколадним тортом, що спекла Лі. Він мав такий щасливий вигляд на цьому знімку, що Рут передався його настрій, і вона зрозуміла, що посміхається йому у відповідь.

«Ви не скажете, хто він такий?»

«Та це той, хто виховав оту азійську шльондру».

Її посмішка зав'яла.

— Я хотіла запитати, чи можна мені піти погуляти з Міллі та Наташею? — звернулася до неї Лі, коли вони були за милю від Дуну. — Із тобою буде все гаразд, якщо я проведу якийсь час із моїми подругами?

— Звісно, це гарна думка, — можна було б дорікнути цій дружбі, але Рут хотіла побути наодинці зі своєю люттю, що відтоді, як вони розмовляли із Су, зросла до того ступеня, коли варто занепокоїтися, і знову викликала висип у неї на шиї. Звісно, для Су зараз розумно залишатися у Сеулі та розпочати пошуки, яких довго очікували від неї Рут із Берні. Усе, що Рут сказала по телефону, було щирим. Але, варто було закінчити розмову, як у неї з'явилося непере-

борне бажання бути жорстокою. Наразі їй хотілося цеглиною переламати Міллі ноги. Вона хотіла устро-мити у Наташину шию довгий кухонний ніж. Якщо б вона мала пістолет, то пристрелила б дівчину, коли та йшла головною вулицею, сміючись над чимсь (Рут могла уявити, над чим) у телефон. Вона потребувала часу та простору, щоб заспокоїтись.

У їхньому будинку було багато кімнат — чотири на першому поверсі, п'ять на другому, — і вона вже ви-міряла кроками кожну з них двічі або навіть тричі. Замість того щоб заспокоїти її, перебування у цих кімнатах тільки робило її злість більшою: ось тут ща-слива родина їла пиріг до дня народження, на цьому фото Рут у своїй першій перуці, ось іще фото, де всі четверо на пляжі у Віареджо минулого року (найкра-щий відпочинок у житті), ось прапор Південної Ко-реї, а ось нагорода Дукс, що її отримала Су, а ось тут Берні намагався виростити салат у банці з водою. Рут зупинилась у вітальні, і її охопили спогади. Вона за-плющилась та вдихнула їх. Коли дівчата були ще не-мовлятами, Берні увесь час грав для них. Колискові на добраніч, життєрадісні пісні вдень. Коли Су було вісімнадцять місяців, а Лі — дев'ять, Рут записала, як вони дивляться на їхнього тата, який виконує сучас-ну шотландську народну баладу «Каледонія». Вони обидві були втомлені та капризували після подорожі машиною. Берні посадив їх поряд у їхніх сидіннях на підлогу у вітальні та почав грати. Су була неможливо гарненька у свої вісімнадцять місяців та майже вдві-чі більша, ніж її сестра. У цьому віці вони належали до різних поколінь. Обидві дівчинки заспокоїлись, як тільки він почав грати, миттєво розчинившись у красі фрагменту. Коли емоційний заряд пісні досяг

піку, Берні навмисно зробив фальшиву «бам!», коротко роблячи сам собі наганяй із «овва!» перш ніж продовжити — він навчився цій штуці у відомого комедійного дуету, Моркам і Вайз¹. «Бам» та «овва!» змусили Су розсміятися, молотячи ручками та ніжками у захваті. Її дитячий сміх був заразливим, і скоро Лі, що сиділа обличчям до неї, приєдналася, теж смикаючи кінцівками. Немовлята реготали і над подальшими нотами «бам». Наприкінці вистави Рут помітила, що вони якоїсь миті узялись за руки: вона увесь час спостерігала, як дітки тримаються за ручки. Це було найчарівніше та найпотішніше видовище у її житті.

Лі надіслала це відео їй та Су перед початком похорону. Із ноутбуком у руках, Рут замислилась. Треба подивитися його зараз. Можливо, воно розвеселить її. Тоді вона почуватиметься краще. Ні, не треба, несила його дивитись. Вона пішла до саду. Отам росте його улюблена троянда, отут він робив реберця барбекю, ось вишенька, яку він посадив, тепер вона двадцять футів заввишки, а ось лава під вишенькою, яку він зробив сам. На цій лаві він любив читати та роздумувати — це було його улюблене місце у світі. Вона повернулась у будинок та за якихось два кроки піднялась на горище. Вилучила із вбудованої шафи свої улюблені перуку та мантию, вдягла їх та сіла за стіл.

Увімкнула на ноуті відео з Магалуфа та, поки воно тривало, робила нотатки. Які почуття викликав у неї цей інцидент?

«Ти, трахана корова. Смокчи його, шльондро...»
Жорстокість.

¹ Щотижнева естрадна передача за участю коміків, яка існувала до 1978 року.

По-друге, вона занотувала відомі факти. Що відомо про те, що трапилося?

Су пережила сексуальне зґвалтування дванадцятьма чоловіками у Магалуфі. Один з чоловіків знімав її без її дозволу та поділився відео з усім світом. Унаслідок цього майбутнє Су було зруйноване, а вона наразі шукає собі кращу матір у Південній Кореї, кар'єру Рут було зруйновано, Лі, певно, зараз курить травку із двома тупими суками, які змовились та заохочували, щоб цей інцидент відбувся, а Берні помер.

Добре, то які закони могли бути порушені?

Ніякі.

Рут не могла перейти до свого досудового кроку — Які питання були поставлені? Які питання залишилися без відповіді? — тому що було ясно, що жоден закон не був порушений, навіть півзакону, тож для того, що трапилося, не буде суду.

Рут поглянула на своє відображення — вона мала сміхотворний вигляд. Навіщо вона натягла цю стару мантию та перуку? Вискочивши з-за столу, вона прибрала образливе дзеркало з міцного гачка та, огорнувши його килимом, сховала у вбудованій шафі. Залишившись без дзеркала, стіна навпроти її столу перетворилася на голий простір білого кольору.

Не буде суду?

Ні, суд відбудеться.

Зупинка та розмірковування заспокоїли її. Рут роздрукувала усе, що можна було роздивитися на кожному кривднику, на аркушах А4 та розклала їх у дві купки на столі.

Побігла донизу узяти молоток та цвяхи, відчуваючи полегшення від того, що Лі досі не було вдома й вона не могла побачити матір у такому вигляді

і вбранні. Зачинивши двері на горище, вона схопила верхній аркуш з більшої купки. Це було фото, де Лі у барі тієї ночі: вона була одною з тих, хто спокійно дивився, що робить Су, тож, як і всі інші, винна у тому, що була свідком, заохочувала та не спромоглася повідомити про групове сексуальне насильство. Лі перебувала на самій верхівці цієї купки, бо саме вона мала б бути першою, хто зробив хоча б спробу зупинити це. Наступними були Міллі з Наташею. Рут затрималась перед знімком з Лі. Очі в неї були прикриті, а вся вона стояла нахилившись, наче от-от упаде на когось, і навряд чи була спроможна в той момент тримати у руці хоча б пляшку пива. Зіниці в неї були розміром зі шпилькову голівку. З її рота капала слина. Але навіть якби вона не була п'яна вщент, Рут усе одно не стала б її карати. Намагаючись мислити логічно та послідовно (і без жодного натяку на божевілля — може, перевірити? Де поділося дзеркало?), вона кинула фотографію Лі, а за нею й фотографії Міллі, Наташі та інших шмаркачів, хто б вони не були, у відро для сміття.

Винні, так. Але попереджені. Злочин можна побачити у їхніх відео, але ніяких подальших дій вони не зробили.

Друга купка була значно меншою. Узявши перший аркуш, вона приклала його над столом зліва до білої стіни та з голосним стукотом прибила цвяхом. На фотографії була нижня частина одного з чоловіків. Білі, спортивного стилю, туфлі з білими шнурками, протягнутими крізь чорні петельки. Шорти, теж білі, зім'яті й спущені до щиколоток. Сірі боксери. Півсантиметри відвислої рожевої плоті висунуті між гудзиками боксерів. Над світлиною Рут чорним маркером написала: Юен Гріер.

Повернувшись на лаву, вона голосно зробила висновок:

— Юене Грієр, ви визнані винним у тому, що виявилися мерзотним нікчемою, що, можливо, виникло за причини та/або посилюється тим фактом, що ваш пеніс надто маленький за британськими стандартами розмірів, і ви не можете з цим примиритися. Ви винні у тому, що, перебуваючи у стані сп'яніння, були доволі дурним, щоб публічно стягнути з себе шорти. Юене Грієр, цим судом ви визнані винним у сексуальному насильстві.

Менш ніж годину по тому стіна була прикрашена трикутником із фотографій винних. Дванадцять чоловіків, які совали свої пеніси до рота Су, були у нижній частині трикутника, усі, крім Юена Грієра, позбавлені будь-яких деталей, за які можна було б зачепитися. Єдине, що їй стало відомо,— це те, що один із пенісів був дуже довгим і тонким із тих, що вона бачила (навіть чи було можливо розпочати пошук чоловіка лише за цією деталлю як головною та єдиною). Посередині розташувались два фото розміру А3: одне з піарником без сорочки та з тату із птахом, а поряд із ним — фото власника бару, Гері Сміта, яке вона передрукувала з останньої статті у «Гардіан».

— Пане піарник із тату з птахом, який пропонує «Безкоштовні напої, легі? Єгер Бомб, легі?», та Гері Сміт, який не відчуває необхідності вибачитися, вас було визнано винними у тому, що ви женоненавистницькі шматки лайна. Щодо відповідальності за розповсюдження наркотиків класу А: я визнаю винними вас обох. У постачанні алкоголю неповнолітнім: винні. Організація та заохочування сексуального насильства моєї доньки та, вірогідно, багатьох дівчат до неї та, можливо, деяких після: винні.

Усю верхню половину стіни було відведено для Ксано. Рут довелося використати кілька аркушів паперу, щоб прибити все щодо нього, відоме їй, у деталях, перш ніж розпочати «суд» — фото його руки навколо білої жіночої футболки у «Кокосовому лаунжі», збільшене фото його червоного браслета та каблучки, розшифровка його слів, що він мурмотів під час зйомки (вона також занотувала його західно-шотландський акцент). Потім вона додала тільки-но виявлені деталі — назва його власного каналу на YouTube (Ти! Наступний! Стенлі!), його профайл (Режисер з ВБ¹) та назви й заглавні кадри сімох інших відео, зняті за його «режисурою» та опубліковані на сайті, усі із жінкою середнього віку із величезними грудьми, вдягнутою як Доллі Партон². На цих відео — об'єднаних назвою «Талановита Мармі» 1-7 — жінка стояла на брудному журнальному столику чорного кольору, тримаючи у руці мікрофон та сипло співаючи у камеру пісні Доллі (до речі, дуже добре, майже на рівні міс Партон). За виглядом кімнати, вона була у вітальні, і це було депресивне місце. Журнальний столик та червона шкіряна кутова канапа, величезний вульгарний телевізор та жахливі блакитні шпалери з каймою та крихітні вікна з видом на небо — усе аж вищало про дизайн багатоповерхівки. Талановита Мармі, яка могла бути матір'ю Ксано, мешкала у багатоповерхівці у стандартній квартирі десь неподалік від Глазго.

— *Ксано, вас визнано винним у зйомці сцени сексуального насильства моєї доньки. Вас визнано винним у розповсюдженні образливих зображень. Вас визнано*

¹ Велика Британія.

² Відома американська співачка, автор пісень та актриса.

винним у розповсюдженні хтивих зображень без згоди. Вас визнано винним у тому, що ви зруйнували життя Су Брозерідж-Оліфант. Винним у знищенні її самовідображення, її впевненості, її дружби, її минулих та майбутніх стосунків, її сексуального благополуччя, її кар'єри та її майбутнього в цілому. Щодо знищення моєї кар'єри: винен. Мого життя, усього, заради чого я працювала та що любила: винен. І останнє, на рахунок вбивства Бернарда Брозеріджа: винен.

Закінчивши судовий розгляд, Рут уповільнила дихання, дістала дзеркало, яке прибрала до шафи, та поставила його, сперши об стіл. *«Ти робиш щось таке, що втягне тебе у неприємності? Ти божеволієш? Ти втратила контроль?»*

Удоволена тим, що в неї досі діставало зібраності, щоб поставити собі такі питання і що відповіді досі були ні, ні та ні, Рут поклала дзеркало назад до шафи та сіла у крісло, щоб обмірковувати варіанти вироків.

Вона вже кілька годин сиділа у кріслі, коли у двері постукала Лі:

— Ти там, мамо? Із тобою все гаразд? Мамо?

Вона ж наразі дуже, дуже зайнята і, вірогідно, недостатньо упевнено відповіла, тому що Лі повернулася за декілька хвилин:

— Може, тобі щось принести?

— Ні, люба, дякую. Я просто працюю.

Здається, десять хвилин потому:

— Спускайся вниз, я зварила суп.

Приблизно годину після того:

— Відчини, я принесла тобі суп.

Лі починала дратувати її, відволікати від головного.

— Чудово, дякую тобі, любонько, просто залиш його біля дверей. Я заберу його через хвилинку. Зачекай, ти ще там? Я зараз на Фейсбуці. Ти подружишся зі мною?

Те «звісно», що відповіла Лі, пролунало невпевнено.

— Попроси Міллі й Наташу також подружитися зі мною, добре?

— Добре, але навіщо? І чому мені не можна увійти? Дозволь мені увійти!

Рут витягла себе з-за комп'ютера та відчинила двері на кілька дюймів.

— Зі мною все гаразд. А з тобою? Унизу хтось є?

— Там Міллі й Наташа.

Щелепи Рут стислись. Слід дістати фотографії цих дівчат з відра та прибити їх на стіну.

— Попроси їх подружитися зі мною просто зараз, добре?

Лі тримала тацю із супом, хлібом із маслом та апельсиновим соком. Її очі були червоними та вологими від сліз.

— Тільки якщо ти дозволиш мені увійти.— І вона ліктем штовхнула двері, увійшла й поставила тацю на стіл.— Ти ж ненавидиш Фейсбук. Що ти задумала?

Із свого багатого досвіду роботи із брехунами Рут знала, що найкраще триматися близько до правди, але не казати її всю.

— Я роблю відео. Я придбала оцю чудову програму. Дякую за суп.

Лі помітила аркуші на стіні.

— Що це все означає? Господи, ти можеш просто забути про Магалуф?

Забути про Магалуф? Ні, вона не втратить самовладання з Лі, більше ніколи.

— Це моя робота — спостерігати, що закон з часом змінюється.

— Відколи це шерифи залазять на Фейсбук та роблять відео для інтернету?

— Я вирішила, що це найкращий спосіб у цьому випадку.

— Яким чином? Що за відео?

— Вірусне.

— Ах, вірусне, ясно, — усміхнулася Лі.

— Добре, тоді скажи мені, розумна дупочко: як мені зробити його вірусним?

— Я нічого тобі не скажу, доки не знатиму, про що воно.

— Знатимеш: воно про порнографію та закон.

Лі зітхнула, вочевидь із полегшенням, що її це не зачепить, і попрямувала до дверей:

— Якщо це допоможе, я залишу тебе із цим.

— Зачекай, спочатку відповиси на моє запитання.

— Це не так легко. Багато залежить від удачі й вибору часу. Гаразд, тож відео може стати вірусним, якщо воно брутальне, веселе та змушує ніяковіти глядачів — як, наприклад, коли мила дитинка корчить гримаси за спиною у дантиста, або просто надто жахливе — завжди у перших рядках відтинання голови. В основному воно має бути про людину, яка зробила щось погане. Якщо ти можеш залучити відому людину до розмови про це — найкраще якусь людину не з числа акторів, на кшталт Кім Кардашян або Перис Хілтон — тоді твоє відео вже певно вилізе нагору. Туліса з Х-Фактора¹ зробила таке ж після того, як її екс зняв сексуальне відео. Проте не

¹ Відома британська співачка, яка брала участь як суддя у шоу талантів «The X-Factor»

гадай, що воно миттєво стало популярним, його назва звучить трохи нудно, і вибач, але твої відео теж мають нудну тему. Якщо ти хочеш більше переглядів, ти можеш найняти гуру у соціальних медіа, хоча це теж, мабуть, не допоможе — нікому не потрібно ділитися відео лекції про закон, може, лише Кейра Найтлі могла б урятувати ситуацію, якби прочитала таку лекцію голою.

Коли двері знов були зачинені, Рут переглянула уривок, над яким працювала, невеличка сцена, на яку було накладено її голос (це в неї виходило геніально!). Ідеальне покарання осінило її швидко після того, як усі потрібні аркуші були прибиті на стіну. Вона зателефонувала МакДональдіві, оголосила йому список термінових завдань та присудила Юена Грієра до цього відео.

Голос за кадром: Це Юен Грієр. Він навчався у вищій школі Вудвейл. Наразі йому вісімнадцять, і він узяв перерву у навчанні! Юен прикольний...

Фото Юена, коли він сміється (скопійовано з багатьох фотографій, наївно розміщених ним у Фейсбуці), на яке накладено звук чоловічого сміху, ха-ха-ха.

Голос за кадром: Ось він займається фітнесом...

Фото Юена з гантелями в руках.

Голос за кадром: Насолоджується танцями, тусується з Ендрю Інджисом та Віллом Фредеріксоном, п'є усе, що міцніше за 35 обертів...

Підборка фото, які рухаються, якщо передивлятися одне за одним: «Кокосовий лаунж», несамовито нарізані фрагменти, де Юен перехиляє у себе пінту, ще пінту, щось червоне, щось блакитне, ковток, ще один, ще один.

(Дійсно, їй треба стати режисером, як Ксано.)

Голос за кадром: Ви не повірите, але Юен Грієр самотній.

Аплодисменти. Скрін-шот Юенової сторінки із зазначенням статусу у стосунках.

Голос за кадром: Ось його кросівки...

Знімок білих Юенових кросівок, білих шнурків, протягнених крізь чорні петельки, шортів на щиколотках.

Голос за кадром: А це його член...

Збільшене фото Юенового члена.

Голос за кадром: Вибачте, ми мусимо збільшити...

Збільшення.

Голос за кадром: А ще Юен дуже любить віртуальну гітару...

Фото, де Юен грає на уявній гітарі із згаданими вище друзями, і їхні імена обведені колами. Це супроводжується сміхом, як у ситкомах, потім сміх стихає.

Голос за кадром: ...Та насилувати жінок!

Сміх стихає. Фото Юена зблизька, він жменею захопив волосся та пхає дівочу голову собі до промежини.

Голос за кадром: Це як Юен насилує одну з них.

Збільшений м'який член, який він штовхає комусь до рота. (Су не видно. Ніхто ніколи не побачить Су на цих відео.)

Голос за кадром: Він не в змозі це зробити, хай Господь його милує, і це велике розчарування для сексуального нападника.

Коли Юен пхає член назад до шортів, його обличчя сердите. Немов він хоче налякати до смерті Фредді Крюгера.

Голос за кадром: Юен Грієр самотній, легі. Самотній!

Кінцеві титри йдуть по крихітному пенісу Юена, який смикається синхронно із доріжкою чоловічого сміху, ха-ха-ха. У титрах сказано:

Юен Грієр

18

Школа Вудвейл

Читам Гіл

Любить танцювати

Не. Пропустить. Цього.

Молодика, леді!

Напишіть йому НЕГАЙНО:

facebook.com/euan.grier

09738 285286

Скоротивши перший з двох роликів, перш ніж запостити його, вона подумала, що вийшло вже й не так погано. У ньому було більше насмішки, ніж гумору, але він упевнено відзначив набір ніякових моментів. Рут була здорово вражена своїм дебютом, і їй навіть не довелось підійти ближче до порушення закону. Найменше її наразі хвилювало те, що люди осуджуватимуть її, відкривши цей ролик у Твіттері або почувши його на «Радіо Шотландія» або побачивши його на «Ченнел 4 Ньюз». Якщо її зневажатимуть або боятимуться, це буде зовсім невелика платня за те, що вона покаже світові. Вона запостила ролик у YouTube на каналі, який створила сама, та на своїй новій сторінці у Фейсбуці. Дуже добре, усі три дівчини вже у неї в друзях. Вона поділилася роликом у їхніх хроніках із коментарем «☺ *будь ласка поділіться лол*». Вони побоятися не послухати її. Можливо, вони навіть знайдуть його дотепним та їм сподобається передивлятися його. Цей ролик буде тестером, вона

зачекає та подивиться, чи він поширюватиметься, візьме до уваги його недоліки, щоб зробити інший ролик кращим.

Чекаючи, коли зміниться кількість переглядів, вона з'ясувала, як дістатися однієї з тих зірок, про яких казала Лі. Обрати Кім чи когось іншого? Не її, Рут і гадки не мала, хто така Кім Кардашян та чим вона займається, їй потрібна була жінка, відома на весь світ, масштабна персона. Провівши дослідження, вона обрала нарешті таку знаменитість, яка стане її мішенню. А може, дійсно варто винайняти якогось гуру. Треба так багато чого зробити! На якусь мить ці думки змусили її забути, що внизу не було Берні, а Су вже шукала іншу матір.

Декілька годин потому Рут була так поглинена своїм другим роликом, що не захотіла зупинитися та відповісти на дзвінок. Телефон лежав на столі, перед нею, але їй треба було знайти доречне фото для наступної сцени. Дзвінок припинився. Вона перейшла до власника бару, ще одного порушника спокою її доньки, про якого мала не дуже багато інформації. За його ім'ям, Гері Сміт, та його місцем роботи, «Кокосовий лаунж», їй удалося знайти деякі дані щодо хлопця. Йому тридцять дев'ять, має дружину та двох дітей, виріс у Йоркширі, мав сестру-близнюка на ім'я Саллі, яка нещодавно померла, страждає на астму. В інтернеті було три його фото, усі знімки — нудні портрети. Нічого цікавого. Їй потрібно було щось соковите.

Вона негайно відповіла, коли телефон задзвонив удруге. Це був МакДональд.

— Що ти довідався про Сміта?

— Привіт, Рут, узагалі-то я думав до тебе зайти.

— Ні, не треба. Що ти довідався, кажи швидко? Я наразі з головою в роботі.

— Йому сорок два, розлучений. Його колишня має двох дітей від свого колишнього. Він і справді виріс у Йоркширі, але був єдиною дитиною, історія про померлу сестру-близнюка — вигадка, не знаю, звідки вона взялася. Упродовж останніх п'яти років він мав три судимості — дві через утримання вдома, ем-м-м, діаморфіну¹, знов діаморфіну та одну через намір постачання амфетамінів. Дружина повернулася до свого колишнього за два місяці з його п'яти у Барлінні, а його батько помер трьома тижнями пізніше та залишив йому спадок. Коли у березні він вийшов, спромігся поїхати до Мальорки та купив там бар. Він добре співіснує зі своєю астмою. Я розмовляв із Лі щодо кадрів відеонагляду, які вона надіслала мені. Вона нічого не крала. Натомість вона вмовила працівницю бару скинути їх собі на флешку, і пізніше та просто надіслала їх на пошту. Жінка ненавиділа свою роботу та якраз пакувала речі, щоб наступного дня вже вирушити до Амстердама. Вона була дуже рада допомогти у такій справі безкоштовно. Вона зробила б що завгодно, аби насолити тому козлу, її босу. Тож подякуй своїй розумниці-доньці, записи підтверджують, що Сміт та піарник продають у барі наркоти. Між іншим, я знайшов Ксано.

— Що ти сказав? — Як драматично, МакДональд, ти навмисно приготував найголовніше наостанок.

Виявилось, що відеонагляд, який надіслала Лі, дуже спростив пошуки Ксано. Усі кадри тієї ночі про те, що відбулося, як Рут тепер називала випадок із Су,

¹ Інша назва героїну.

були або видалені, або закриті іншими кадрами, але це не стало перешкодою. Трьома днями раніше камера показала чоловіка, який сидів у барі. Була друга пополудні, у барі не було інших відвідувачів, і він сидів там сам упродовж дев'яноста хвилин, потягуючи перше пиво так повільно, що допив його аж о третій. На ньому була широка каблучка з блискучого чорного пластику. На ній не було восьми куль, вона просто була випуклою та чорною. Ще на лівій руці в нього був червоний тканинний браслет. Близько 3:20 він замовив ще одне пиво та почав теревенити з барменом, молодиком із квадратною щелепою двадцяти із чимсь років, який на вигляд був надто гарним та ввічливим, щоб працювати у такому місці. МакДональд переслав відео та знімок обличчя Ксано приватному детективу з Мальорки, і той за годину вже знайшов бармена, а ще за годину — і Ксано.

— Ім'я Ксано — Джон Мартін. Йому тридцять два. Він купив чорну каблучку у Кевіна Мічена у холі басейну на Елісон-стрит у листопаді 2014, але не хотів, щоб на ньому стояв якийсь номер. Його мати жива. Він єдиний син і мамій. Його мама мешкає у багатоповерхівці Мерігілу і готова на все заради караоке. У школі з ним не було аніяких проблем, він склав свою вишку¹, от-от закінчив курси з водіння вантажівки в Ілброксі, три роки навчався столярній справі без усяких казусів, тринадцять років працював у фірмі столярних виробів у Глазго та отримав гідні, хоча й не дуже визначені, рекомендації. Ніколи не був одружений. Дітей не має. Самотній. Приводів до суду не має.

¹ Один з національних іспитів на атестат зрілості у Шотландії.

Рут охопило розчарування. Ксано був зовсім не таким, яким вона його уявляла,— зіпсований, прихильний до дітей, абсолютний покидьок. Вона сподівалася, що він виявиться ублюдком, на кшталт хлопця поза восьмою кулею. Було б приємно та добре для усього світу покарати такого чоловіка. Але цей Джон Мартін, з його звичайним ім'ям та звичайним життям, засмучував її.

Раніше думка, що Ксано може виявитися будь-який хлопець та будь-який чоловік навкруги, свердлила її розум декілька разів. Чи був би здатен такий гарний хлопець як Джеймс, із яким зустрічалась Су, відзняти сцену у «Кокосовому лаунжі»? Чи ж такий гарно вихований хлопець, як син Фріди Ерік, сказати: «Ти трахана корова. Смокчи його, шльондро»? Чи запостив би таке хлопець-сусід, здається, Баррі? Було надто боляче приймати це, але, вірогідно, те, що зробив Ксано, вважається звичним серед його однолітків.

— Ти ще тут? — О, так, вони ж із МакДональдом досі розмовляють.— Я побудував добрячу справу. Чотири роки тому якась жінка поскаржилася у поліцію Мерігілла. Він, здається, робив поліці або щось на зразок для неї. Не зміг з'єднати деталі, за її заявою, але справу не було продовжено далі розмов. Невдовзі після того він полетів до Магалуфа, зробився там майстром на всі руки у п'ятизірковому готелі «Сол Адела», і відтоді стрибає з одного готелю до іншого. Він добре відомий у місті своєю невибагливістю та мовчазністю. Він є частим клієнтом венерологічної клініки, його було допитано у червні за заявою про згвалтування за допомогою рогіпнолу¹, але на нього

¹ Один із препаратів паралізуючої дії.

нічого не змогли повісити, і він має прихильність до кокаїну. Єдиний бар у місті, куди йому ще дозволено входити,— це «Кокосовий лаунж», можливо, тому, що він — найкращий покупець Гері Сміта, бо щодня купляє у нього коки на 80 фунтів.

Останньої хвилини дещо змусило Рут підвестися. Вона промовила вголос:

— Джон Мартін.

Тепер, коли МакДональд надав їй другу половину його біографії, це ім'я вже зовсім не здавалося їй звичайним.

Глава шістнадцята

— Ось Джон, він каже, що трахне тебе.
Мої м'язи скручує судома, і я розплю-
щую очі з охоплюючою мене люттю. Напевно, я була
на межі засинання. У цій кімнаті так спекотно, і кон-
диціонер не допомагає. Я вся мокра. Моя футболка
вся у плямах від поту, точнісінько як тієї ночі, і це,
мабуть, через це, моя пам'ять прокручувала наразі ту
сцену. Я знімаю футболку, витираю з тіла рідину та
обтрушуюсь, сподіваючись, що думки — ш-ш-ш, ти-
хіше, зберуться до купи та повернуть мене до сну. Але
марно. Господи, яка ж тут спека, вона сильна, як мій
гнів. Я не хочу пам'ятати.

Я пам'ятаю.

Похмілля загрожувало перерости у пияцтво. Музика
вдиралася у мій розум та зіштовхувала ненависть до
себе із ненавистю до цього світу та всіх людей у ньо-
му. Дівчата упродовж усього вечора знайомили мене
із чоловіками, і жоден з них не хотів зайнятися зі
мною сексом. Не дивно. Тепер я розумію, чому — зга-
дуючи спітнілі груди та ненависть, написану у мене
на обличчі.

Я влипла у барну стійку, щоб мене ніхто не чіпав,
а Наташа вже тягла до мене іще когось.

— Твоя подруга каже, що тобі конче потрібно позбавитися дівочості сьогодні вночі?

— Так і є,— взагалі-то, усе, що мені було конче потрібно, це піти додому, але мені б дозволили це зробити в одному-єдиному випадку — якщо я візьму із собою якогось чоловіка. Цей на вигляд був нібито нічого. Чому б ні? — Мене звуть Су.

Він потис мені руку, що було абсурдним у цій ситуації та в цьому місці.

— Натан. Узяти тобі щось? Може, трохи води?

Його пропозиція була осудливою — певно, я здавалася п'яною як чіп. Але якщо це повинно трапитися сьогодні і, можливо, з Натаном, мені треба залишатися п'яною.

— Я сама собі візьму, гей.

— Гарна думка. Не дозволяй хлопцям купувати тобі тут напої. Бувають різні випадки.

Я замовила Єгер Бомб, який коштував чотири євро. У якусь мить вони перестали бути безкоштовними. Я віддала мої останні п'ять, закинула у себе напій та подарувала Натанові посмішку, яка мала бути сексуальною, але, боюся, не була, бо він уже шукав спосіб позбутися мене.

— Твій перший має бути особливим, тобі так не здається? Це не повинно бути отак.— Він знову потис мені руку.— Було приємно тебе бачити, Су. Перекажи своїм подругам, щоб вони не базікали більше про тебе. Це особисте, це нікого не стосується, крім тебе.— І з цим він розчинився у натовпі, я уявила собі, що він пішов додому спати. Натан здався мені вартим гіпотетично проведених із ним десь годин восьми.

До цього часу Міллі й Наташа були геть під дією таблеток, танцювали як навіжені, цілували одна одну

взасос, щоб приманити хоча б якихось самців. У якусь мить Наташа зникла на кілька хвилин.

— Вона трахалася з ним у чоловічому туалеті,— пізніше сказала мені Лі.

Трихвилинний секс? Оце так!

Дівчата питали мене знов і знов, чи хочу я таблетку, до них приєднався піарник, який мав їх чимало, блистерами по десять штук. Мені вони були не потрібні, бо той останній Єгер Бомб круто змінив моє ставлення до вечірки. Тепер я почувалася дуже сексуальною, справді. В мене закінчилися гроші, але Наташа й Мілі десь діставали для мене напої, і деякі чоловіки теж.

— Тільки не з азійками,— сказав один. Кілька хвилин потому я побачила, як той же хлопець трахав жінку на столі в кутку. Її гарна біла голова була біля його штанів, а її лікоть бився об стіну.

— Котра година? — запитав інший. Була 2:30 ночі. Обмірковуючи пропозицію, він оглянув бар, який досі кишив необ'їждженими жінками. Потім пообіцяв: — Я триматиму тебе в резерві,— і попрямував до дівчини, у якої одна сиська вилізла з-під сукні.

— О, так, у неї гарні очі,— сказав третій у відповідь на Наташину рекламу мене.— Але я б не сказав, що вона *найгарніша* дівчина з усіх, які тут наразі є.

— Та хіба? — звела брову Наташа, здивовано дивлячись на чоловіка — ні, на хлопця.— А хто ж вона тоді? — І за міліметр від мого носа Наташа із цим хлопцем сплелися язиками у поцілунку.

Що зі мною було не так? Мені знов потрібно було випити, і я постукала по стійці:

— Єгер Бомб, будь ласка!

Коли наступної миті напій слизнув до моєї простягненої для нього руки, я зрозуміла, що в мене лише п'ятдесят центів. Господи, я не спромоглася бути

достатньо сексуальною, навіть щоб переконати бармена надати мені дисконт, і він продав напій комусь іншому.

Здається, я попрямувала додому, аж тут зіткнулася з Міллі:

— Ось Джон, він каже, що трахне тебе.

Міллі стрибнула назад, на танцмайданчик, щоб подивитись на останню підготовлену розвагу. Піарник стояв у центрі із трьома жінками й одним чоловіком, даючи інструкції для наступної гри.

— Спочатку вип'ємо? — запитав Джон.

Він був не дуже гидкий. І — так — він був спроможний купити мені напій.

У грі брали участь чоловік із зав'язаними очима та три жінки, які зняли з себе топи.

— Дякую, Джоне, — і я ковтнула напій, який він мені купив.

— Міняйтеся місцями! — закричав піарник. — Рухайтесь колом, колом рухайтесь. — І він поставив чоловіка із зав'язаними очима перед жінками. — Вгадай, хто стоїть праворуч, й отримаєш безкоштовний напій. Угадаєш двох — і п'єш безкоштовно усю ніч. За три правильні відповіді отримаєш безкоштовні напої на весь тиждень!

Хлопець із зав'язаними очима почав пестити перший комплект грудей, обміркував — гм-м-м-м-м — та відповів:

— С! — обмацав жінці спину, плечі, потім стис груди знову: — 36С.

— 36С? — прокричав піарник. — Твоя остання відповідь — 36С?

— 36С! — заволав хлопець, оскалившись, а натовп захоплював його, коли він попрямував до другого питання, яке постало у вигляді дуже худой дівчини

із фальшивими грудьми. Я вже шкодувала, що так швидко випила той останній напій, тому що — боже мій — її фальшиві соски дивилися прямо мені в очі!

Джон не був балакучим, він і досі не сказав жодного слова.

— Підемо звідси.— Він повернув барний стілець, на якому я сиділа, та влаштувався у мене між колінами.— Я хочу спробувати цю тісну кицьку.

Овва, от зараз трохи повітря було б добре. Я кладу руки йому на груди, щоб звільнитися:

— Фе!

Він притиснувся навіть щільніше, треться своєю промежиною об мене.

— Давай, ходімо.— Його руки обвилися навколо мене, і він облизував, присьорбуючи, мою шию та ліз язиком мені до вуха. Одна його рука була у мене на стегні, із внутрішньої частини, потім вона поповзла вище й почала смикати гудзик у мене на шортах.

Усе навколо мене кружляло й затягувало мене у свій вир радощів та миготливих вогників. Мені було весело у натовпі, бо хлопець із зав'язаними очима вгадав дві із трьох моделей і тепер пив безкоштовно до ранку.

— Я чув, що ти хотіла посмоктати мого друга сьогодні. Підемо звідси, м-м-м-м-м. А потім я заштовхну його у твою тісну незайману письку.

Я відчувала надто багато всього. Я бачила надто багато кольорів. Я дозволила незнайомцю купити мені напій.

— Ні. У твою що? Ти мені щось підмішав у напій?

Він захихикав мені у вухо, схопив мою руку так сильно, що мені стало боляче, та притис її, щоб я відчувала його ерекцію:

— Оце скоро стане твоїм.

— Мерзото, забирайся від мене! — Я відштовхнула його так сильно, що він відсахнувся і штовхнув спиною столик. Кілька склянок розбилися.

Якусь мить він збирався з думками.

— Що в біса ти робиш, ти, фригідна китайозо! — заволав він голосніше, ніж хотів, і у барі все стихло.

У цьому розпливчастому, гарному, кольоровому барі! Усі розходилися та розходилися від середини, роблячи коло, а я пройшла до танцмайданчика, до чарівної їмлі, де рухалася веселка, і я була там Су Оліфант-Брозерідж із Дуну, а люди поступалися, звільнюючи мені місце — мені! — і я була сексуальною, найсексуальнішою жінкою в барі, якщо не у світі, і якби тільки Лі бачила мене зараз — де вона, до речі?

— Лі! Лі! — А якщо б Міллі й Наташа бачили мене зараз — овва, майже впала, ха! — я вбила б заради ще одного напою.

О-о-о, він слідує за мною. Він прямо тут, із дуже серйозним, ображеним обличчям, аж сіпається.

— Твоя подруга сказала, що ти смоктатимеш мій член.

Тепер усі очі в залі дивилися на мене. Ха-ха! Наразі я мала пульсуючу від очікування аудиторію, до якої звернулася.

— Заради безкоштовного Єгер Бомбу,— заявила я, поманивши руками усіх своїх фанів до кола біля себе,— я смоктатиму кожний член у цьому залі,— я зустрілася очима із цим покидьком із надутими грудьми, у які я встромила палець,— крім твого.

Глава сімнадцята

У кімнаті так спекотно, що навіть здіймається пара, можливо, від тих галонів сліз, що пролилися у мене з очей. Су, то була Су на танцмайданчику. Я, якась інша я. Я досі не впевнена, хто я така насправді, але, замовивши таксі, стала кроком ближче до з'ясування.

Я надто нервуюся, аби помітити щось, крім машин на дорозі. Вони точнісінько такі, як ті, що вдома, і чотирисмугові автостради теж точнісінько як удома. Я здригаюся, коли ми зупиняємося біля висотки, такої ж похмурої, як її родичі у Глазго, і шумним ліфтом підіймаюся на чотирнадцятий поверх.

Мун Джиху дійсно дуже добрий на вигляд, як і описував його Вуджин, і відчиняє двері з гостинною посмішкою.

— Мене звуть Су-Джин,— ще раз дякую, Розетта. Він чекає, щоб я сказала ще щось. Я показую собі на груди: — Англійська,— і показую йому екран із Гугл-перекладачем на моєму телефоні разом із вступом, який я написала тільки-но: «Мій друг Вуджин був у вас кілька тижнів тому. Мене залишили у плетеному кошику біля Мьондонського відділка вісімнадцять років тому. Ви бачили мою матір. Вам відомо, хто вона. Будь ласка, скажіть мені. Я заплачу вам 350 000 вонів.»

200 фунтів, гідна стартова ціна. При собі у мене у вонах еквівалент 900 фунтів, цими днями я тричі зняла по 300 фунтів.

Він читає моє звернення цілу вічність, і я вже переймаюся, чи ж англійські слова, передані у корейській мові, залишили у собі хоч якусь інформацію. Можливо. Мені знадобиться переписати їх ще раз.

Він має дуже збентежений вигляд. Він удивляється в екран, потім дивиться на мене, цього разу довго. Я можу зазирнути до його помешкання. Воно крихітне. Ізсередины його кличе якась жінка. Не зачиняючи дверей, він зникає у кімнаті. Я залишаюся стояти біля дверей. У нього мій телефон, дуже дорога річ. З іншого боку, якби він хотів, щоб я пішла, то зачинив би двері. Наступної миті він викочує на колясці дуже слабку літню жінку і везе її через передпокій до іншої кімнати. Вони розмовляють про щось корейською. Він повертається до дверей, хитає головою та повертає мені телефон.

Я зітхаю. Оце й усе? Моя єдина ниточка обірвалась із хитанням головою? Я розмірковую, що написати далі, як переконати його, і тут розумію, що він нікуди не пішов, залишився біля мене. Не зачинив двері переді мною. Я дивлюся на телефон — він теж використав перекладач Гугл.

3 500 000.

2000 фунтів, нахабний мудак. Дивиться на мене вичікувально.

Я хитаю головою та показую йому свою пропозицію: 1 000 000.

Він у відповідь — свою: 3 000 000.

Телефон змінює руки ще сім разів, перш ніж домовленість укладено. 2 100 000 вонів, тобто 1200 фунтів.

Я пишу про свій намір піти до банку та негайно повернутися, але він хоче піти зі мною, і ми чимчикуємо повз дві багатоповерхівки разом. Він чекає біля банкомату, поки я знімаю решту. Я ледве дихаю. Мені кортить дізнатися прямо зараз, на цій вулиці, біля цього банку, але він швидко повертається додому, і квапить мене, тягнучи за руку. Я здогадуюсь, що нашу угоду він хоче завершити вдалині від будь-чийх очей.

Хто вона така? Чому він упізнав її? Певно, вона брала участь у багатьох крадіжках, що місцеві лягаві знали її. Хто вона така? Хто я така?

Він не впускає мене до помешкання, але жестом дає зрозуміти, щоб я залишилась біля дверей, та перевіряє, чи ж хвора жінка дивиться телевизор. Повернувшись до мене, він простягає мені руку, і я вагаюсь. Я не хочу віддавати гроші раніше, ніж почую ім'я. Я хитаю головою та простягаю руки: спочатку ви.

Він хитає головою та простягає руки.

Я пишу у перекладачі: «Спочатку ім'я, потім гроші» та даю йому телефон.

Він штрикає пальцем у верхню частину мого телефону, кажучи:

— Сумі.

Я в замішанні. Він хоче, щоб я купила йому сумку?

Він із розчарованим виглядом штрикає у телефон знову:

— Сумі. Сумі,— потім, тримаючи телефон за джойм від моїх очей, показує пальцем на верх телефону. Врешті-решт, зітхнувши, набирає у перекладачі: «Ім'я твоєї матері — Су-Мі».

Ім'я моєї матері — Су-Мі. Вона віддала мені крихітну частинку на згадку про себе, коротеньке «Су». Мені хочеться плакати.

Він стукає по телефону знову й віддає його мені. На екрані з'явилася сторінка з Вікіпедії про корейську жінку на ім'я Кім Су-Мі. Вона гарна. Їй тридцять п'ять років. Її статок... 1,3 мільярди доларів, тобто вона третя найбагатша жінка у Кореї.

Мун Джиху помічає, що мені треба сісти, і показує на сходи. Спостерігає, як я це сприймаю. Тепер я розумію його уперте штрикання у верх мого телефону. Родина моєї матері володіє Рі, найбільшим бізнес-конгломератом у Південній Кореї та однією з найбільших компаній світу, всим, що їй стосується: роздрібною торгівлею, готелями, медициною, технологіями, будівництвом.

Мун Джиху штрикає у логотип Рі, один з найбільш відомих на планеті логотипів. Він переймається через мене. Моя родина королівської крові. Я сама королівської крові. Я запитую його, чому він нікому про це не казав.

«Вона молила мене ніколи про це не згадувати», — набирає він.

(Добрий чоловіче)

«Та заплатила мені 500 000 вонів».

(Жадібний чоловіче)

Але він би все одно не видав її таємницю. Навіщо руйнувати їй життя? Тепер, однак, він трохи по-іншому думає щодо мого життя, гадає, що я маю право знати.

(Який добрий)

Стара викочується зсередини на кріслі. Йому треба йти. Я віддаю йому 2 100 000 вонів.

(Ні хріна собі)

Я залишаюся стояти на сходах із моїм Rі7, який є одним із тих 200 мільйонів, які моя родина відвантажила до різних магазинів цього року. Моє родинне

дерево надруковане у «*Форбс мегезін*», із портретними знімками моїх найближчих родичів, якщо не найдорожчих¹.

Моя мати має ступінь магістра з математики та бізнес-адміністрування, який отримала у жіночому університеті в Сеулі. Вона одружена із чоловіком, який міг би входити до списку найбагатших людей світу, якби не одружився з нею та не влив би свій капітал у родину. Але, одружившись, він усе одно став ближче до першого десятка. Тож нічого не втратив. Вона має двох дочок, шести та восьми рочків. У молодшої очі та губи, схожі на мої. В іншій ніс трохи схожий на мій. Моя мати — немов моє відображення. Вона — немов друга я, і це дивно, бо вона неймовірно вродлива, а я така огидна, що навіть не можу нікого зняти у Магалуфі.

¹ Перефразування англійської ідіоми щодо найближчих родичів.

І оце стане титульним кадром. Рут була задоволена своїм другим відео, але не відчувала такого ж полегшення, як із першим, тому що тепер їй заважало нетерпіння узятися за Джона Мартіна. Вона ввела назву: «Кокосовий лаунж рекламне відео» та перш ніж завантажити, переглянула ще раз.

Вона передивилася кілька інших рекламних відео нічних клубів та скопіювала формат. Рут знайшла в інтернеті та на запису з камери спостереження, який їй дістала Лі, усі кадри, що їй були потрібні. Голосу за кадром не було цього разу, лише титри.

На початку повільно відкривається танцмайданчик, досягаючи скаженого крещендо якраз перед кінцевим титром.

Ми відкриваємо відео з вогнями та звуками на смузі Магалуфа, та бачимо сяючі флуоресцентні літери — «Кокосовий лаунж».

Усередині — яскраві, різноманітні коктейлі стоять на витонченій барній стійці.

Коктейлі!

Неймовірно гарний бармен подає приголомшливо вродливій жінці червоний напій із устромленою з нього парасолькою.

Танці!

Крупним планом показано робочий стіл діджея. Гучність музики зростає. Танцмайданчик заповнений людьми, які стрибають, танцюють, сміються, грають у м'яча.

Ігри!

Кадри із хлопцем-піарником, який спостерігає за одною з ігор. Чоловік кидає фарбою в оголену жінку. Люди аплодують.

Напої!

Чотири жінки біля барної стійки закидують у себе напої, потім ще і ще. Двоє чоловіків, кожен із лійкою в роті, утопають у пиві, яке підливають їм їхні друзі. Дівчина підліткового віку, геть п'яна, падає навколішки та кладе голову на відро з якимсь зеленим алкогольним напоєм. Такий же п'яний хлопчисько ковтає півпляшки горілки, ковть-ковть-ковть.

Секс!

Кадри з камери спостереження дещо розпливчасті, але все одно неважко роздивитися пару, що займається сексом біля жіночого туалету. Голі сідниці вштовхуються у жінку, яка ритмічно розгойдується і впала б, якби не була притиснута до стіни.

Наркотики!

Обличчя хлопця-піарника чисте й невинне. Він дає дівчині дві таблетки та бере у неї двадцять євро за них. Вона кладе таблетки до рота.

Бійки!

Якась жінка тягає іншу за волосся по бару. Інша відповідає ударом у підборіддя. Та, що тягала її за волосся, падає на підлогу, але все ще тримає пасмо волосся в руці, тож друга жінка падає разом з нею. Вони катаються по липкій підлозі та б'ють одна одну. Натовп волає: «Так її, так її, так її!».

Секс!

Уривок з відео про Су. Чоловік натискає жінці на голову, щоб увесь його дуже довгий пеніс зайшов їй до рота.

Ще наркотики!

Хлопець-піарник дає жмут банкнот власникові бару, який, у свою чергу, передає йому пригорщу таблеток для продажу, продажу й продажу.

Це — «Кокосовий лаунж».

Відео закінчується кадрами з жінкою, яка у вестибюлі лежить у власній сечі та блює в неї. Вулиця порожня — настав ранок. Власник бару відштовхує її ногу з дороги, щоб вона не заважала йому зачинити двері. Вона непритомна або от-от знепритомніє. Її шорти і труси — в неї на щиколотках. Усе дуже добре видно, але Рут затуманила інтимні деталі. Певно, вона вийшла помочитися, перш ніж виригати й упасти.

Це те саме місце, де вам треба бути — Магалуф.

Це вийшло досить добре. Принаймні двоє з них покарані за співучасть. Рут завантажила відео на YouTube.

Ох, вона мала б узяти це до уваги з огляду на перше відео, перш ніж закінчувати друге. Вона була так захоплена, що зовсім забула перевірити, як ідуть справи з ним.

Та-а-ак, скільки ж переглядів набрало відео про Юена Грієра на YouTube? Тринадцять. Чорт, це що, правда?

Вона пішла на Твіттер. Немає коментарів. Немає послідовників. Немає ретвітів. Жоден не додав відео до улюблених. Вона потребує поради щодо Твіттера. Може, треба було спочатку підписатися на когось? Як же працює ця дурня?

Вона написала до агентів з підбору знаменитостей, починаючи з Анджеліни Джолі та Дженніфер

Лоуренс і закінчуючи Жермен Грір та найвідомішою мильною зіркою у Шотландії, яка жила за рогом від неї. Єдиною, хто відповів на її лист, була остання, Гленда, більш відома як Дженні з Слайд-стрит.

«Я розумію ваш гнів,— відписала вона,— але, боюся, мені просто недоречно долучатися до нього. Ви телефонували до "Підтримки жертв"? Вони бувають дуже корисні. 0141 735 975.»

Її сторінка на Фейсбуці самотньо бовталася в ефірі. Певно, Міллі й Наташа виключили її з друзів. Єдиним, що трохи живило сторінку, були кілька повідомлень від Лі: «Мамо, я стукала у двері, дзвонила й знову стукала. Дозволь мені увійти. Відповіси. Те відео! Ти мене лякаєш.»

Рут з головою накрила хвиля суму. Сьогодні Берні перетворився на попіл. Ті відео забрали у неї величезний шмат часу й сил, але вона нічого не отримала натомість. Може, треба кинути усю цю затію? Прийняти те, що її родину зруйновано, та рухатися далі, тими руїнами колишнього життя?

Ні. Вона має знайти спосіб зробити ті фільми відомими. І ще важливіше те, що їй треба довести справу до кінця, зробити той трилер із Джоном Мартіном у головній ролі.

Близько години по тому Рут, дякуючи МакДональдові та своїй секретарці Енн, уже мала всю потрібну інформацію. Знадобилося лише переконати — та злегка притриматися правди,— й Енн надіслала ті записи та звіти, про які Рут просила її. Вона саме гуглила спеціалістів із соціальних мереж, коли почула стукіт Лі.

— Дякувати Богу! Я вже думала, чи ти тут не померла. Не замикайся знову. Я візьму ключі. У нас

поліція, мамо.— Лі зняла з Рут перуку із мантиєю та поклала їх на стіл.— Кемпбелл і ще хтось, ті самі, що останнього разу. Підемо до них.— Вона взяла її за руку й повела донизу.

Останнього разу, коли Кемпбелл і Браун були тут, кожен із них сів у крісло навпроти канапи, де Берні тримав Рут за руку. Цього разу вони обрали кухонний стіл, точнісінько як соціальні працівники після того випадку з віскі. Тобто Рут наразі знову мала великі проблеми.

Кемпбелл навіть не потурбувався привітатися, тим паче не згадав про смерть Берні.

— Ми маємо скаргу на тебе.

Рут уже вирішила, що не стане сидати. Вона поставила чайник, виколупала трохи лавацци й засипала її у плунжер.

— Може, ти б сіла?

— Дякую, що запросив мене сісти в моєму домі, але ні, велике дякую. Хіба що в тебе є ордер на заборону стояти у твоїй присутності.

— Місіс Грієр з Читгема поскаржилася, що ти запостила відео на YouTube, де звинувачуєш її сина у сексуальному насильстві.

Рут посміхнулася: ура! — хтось-таки його побачив. Його мати — чудово. Звісно, вона побігла до поліції — більшість матерів так і зробили б, — але, вірогідно, вона перед цим добряче відшмагала це лайно скалкою. Рут налила окріп у скляний плунжер та підігріла молоко у мікрохвильовці.

— Вона помиляється.

Кемпбелл кивнув своїй напарниці — Браун, якщо вона правильно запам'ятала, — і та, зарипівши своїм

зробленим спеціально для поліції ай-падом, знайшла відео.

Голос за кадром: А ще Юен дуже любить віртуальну гітару...

Фото, де Юен грає на уявній гітарі із згаданими вище друзями, і їхні імена обведені колами. Це супроводжується сміхом, як у ситкомах, потім сміх стихає.

Голос за кадром: ...Та насилувати жінок!

Рут усміхнулася власній роботі — вийшло дійсно дуже добре. Зробивши собі каву, вона сперлася на кухонну стійку та зробила ковток.

Браун запитально подивилась на Кемпбелла, але той був надто переконаним та надто добрим професіоналом, щоб повернути їй погляд. Однак, він захвилювався та почав гойдати коліном.

Браун вимкнула звук у відео та поклала ай-пад на стіл, але не зупинила перегляд. Рут подивилась на екран і зробила ще один ковток кави:

— Можете зупинити ось тут? Добре, дякую. А тепер увімкніть його знову.

Голос за кадром: Це як Юен насилує одну з них.

Фото кволого Юенового члена, який він пхає до чийогось рота.

— Зупиніть це тут, велике вам дякую. Ви маєте якесь ім'я, або на роботі ви просто Браун?

— Гм, Мері.

— Дякую, Мері,— м-м-м, кава вийшла просто чудова.— Я не звинувачувала Юена Грієра у сексуальному насильстві. Я просто показала публіці кадри із ним, де вчинено сексуальне насильство.

Рут не дуже добре розуміла, чому вона виявилась ворогом. Кемпбелл ненавидів її всім своїм нутром. Він устроїв нігті собі у стегно під столом.

— Місіс Грієр хоче висунути обвинувачення.

Ще один повільний ковток.

— Та ну? І у чому полягатиме її звинувачення, ви не підкажете точно?

Браун не дуже добре розуміла поліцейську роботу. Спантеличена, вона гадки не мала, що сказати або на що дивитися. Наразі вона нічого не сказала та почала дивитися собі на руки.

— Вважайте це попередженням, місіс Оліфант,— відповів Кемпбелл.

Випивши каву, Рут сполоснула чашку та заходила-ся біля розігрітого молока.

— Якщо більше ні про що розмовляти, то мені треба зробити ще одну каву.

Провівши їх до дверей, Лі повернулася до кухні, сперлася на стійку та збентежено зітхнула.

— О Господи!

— Одного дня, коли ти сама будеш матір'ю, ти озирнешся на те, що я роблю зараз, та вважатимеш мене героїнею.

— Його тато хворий на рак, мамо.

— Чий тато?

— Юенів.

— Що ж, я йому співчуваю, але як його хвороба стосується до всього, що відбувається? Я знайома із багатьма людьми, хворими на рак, і, наскільки мені відомо, внаслідок хвороби батьків їхні діти не насилують жінок.

— Але ж він навіть не був...

— Він був, Лі, саме так, як і інші. Відверто кажучи, вони є неповнолітніми злочинцями, але все одно їх треба карати. Я працюю дуже ретельно. Якщо тебе це лякає, я вирішу не робити ніяких дій щодо решти.

Лі знову зітхнула та важко опустилася на табурет:
— Юен непоганий. Він просто був *там*. Усі ми там були.

— Тож, будь-який хлопець зробив би те, що зробив Юен?

— Можливо.

— І будь-який хлопець записав би відео, як Ксано?

— Можливо.

— І сказав би «шльондра, брудна суко»?

— Можливо! Я просто, навіть не знаю, як сказати, збентежена, занепокоєна, втомлена. Ти завжди лізеш на рожен і створюєш галас. Я просто хочу, щоб ти знайшла інший спосіб вирішувати питання, хоча б наразі, заради тата — його похорон відбувся лише учора! А Су за тисячі миль звідси, шукає зустрічі зі своєю біологічною матір'ю.

— Ти що, розмовляла із Су?

— Вона телефонувала якраз перед тим, як прийшли копи. Якби ти відповіла на дзвінок або впустила мене, коли я стукала, тоді змогла б поговорити із нею.

— Вона бачилась зі своєю матір'ю?

— Поки що ні, принаймні я так гадаю. Сьогодні вона сподівається дізнатися про неї щось іще.

— У тебе є сигарета? Мені потрібна сигарета.

— Що? Ні! В мене нічого немає. Я не... *ти* не па-лиш.

— Тоді я піду і куплю сама.

— Зачекай, зачекай. Стій тут, я тобі скручу.

Перша ж затяжка допомогла. Тепер вона здатна була формулювати думки:

— Хто вона? — вдруге вона затягнулася дужче, втягнула дим глибше у себе.

— Я не знаю — Су не вдавалася в деталі.

Рут устромила сигарету в недопиту каву.

— Ти переживеш, якщо я вийду? Мені треба вийти.

— Звісно, подихай свіжим повітрям. Гарна думка. Тільки візьми телефон. Не йди далеко.

— Не буду,— вже з ключами в руці, Рут ускочила в машину та поїхала до будинку восьмикульового хлопця.

І дучи М77 до Глазго, Рут не спускала очей зі спідометра. Понад шістдесят три милі за годину — вона на три милі перевищувала дозволену швидкість, що, взагалі-то, недостатньо для штрафу, але все-таки вона порушувала закон, і від цього почувалася відмінно. Щодня й щоночі життя Рут проходило у старанні не порушити закон. Кожного пересічного дня — хоча б у понеділок, три тижні тому. Її звичайні справи того понеділка включали у себе не стикнутися з листоношею, не вилити кипляче молоко на власну доньку за сніданком, не купляти героїн у Зальцкоуті по дорозі на роботу, не курити його на пляжі, не вистрілити у водія, який панічно боявся велосипедистів на А89, не прибити молотком позіхаючого клерка, не підкупити очевидця, не пограбувати Клайдсдейл Банк, не кидати сміття просто на дорогу та не порушити правила на дорозі на вкраденій машині, у якій можна було їхати на перевищеній швидкості та у п'яному вигляді. Як більшість людей, вона завжди дотримувалася того, що написано у незбагненно товстій книзі правил. Це було легко, природно. Чудово, якщо про це подумати.

Шістдесят три милі за годину. Це її перше в житті навмисне порушення правил, але, звернувши з авто-

стради до Каслмільку, вона вже знала, що далеко не останнє.

Їй було зрозуміло, що тепер це вже було не заради Су. Наразі Су має нову матір, або стару: справжню, аутентичну. Після вісімнадцяти років Рут зрештою почувалася розгубленою. Більше не було потреби битися. Але їй кортіло вступити у бійку, більш ніж будь-коли. «Чому це?» — запитала вона сама у себе, повернувши на А726, що вела до Каслмільку. І раптом усвідомила відповідь: «*Заради мене. Мене!*» Певно, усі її бійки були заради неї самої. Вона була жертвою соціальних працівників. Вона була жертвою відео. Вдруге в житті вона почувалася безсилою і от тепер зрозуміла, що безсилля є суперечливим, що воно має власну силу, бо залучало лють, яка вимагала визволення. Наразі вона хотіла поїхати зі швидкістю вісімдесят п'ять миль за годину. Вона хотіла вбити Джона Мартіна. Вона б не зробила жодної з цих речей, тому що здатна була мислити ясно. Їй не можна до в'язниці. Вона має Лі, яку треба виховати й забезпечити. Вона має роботу, яку треба повернути. А її спроби зробити вірусне відео провалилися. Натомість вона шукатиме відновного правосуддя. Щоб досягти цієї мети, їй треба трошки порушити закон, але це нікому не нашкодить, і їй через це нічого не буде, як нічого не буде через перевищення швидкості на три милі, що вона й робить наразі.

Цього разу двері відчинив восьмикульовий. Він знову був одягнений лише у квітчасті шорти. І знову кухонний стіл було засмічено наркотичною атрибутикою. Він не встиг прибрати все, коли Рут стрімко сфотографувала його у дверях та величезну миску для фруктів, наповнену травою, позаду нього.

— Що за чорт, господи Ісусе? Це ж просто трава.

— Це достатньо для приводу поліції. Дозволь мені увійти, Джиме. Я видалю це фото і те, що зробила минулого разу, якщо ти зробиш мені ласку.

Вона ступила всередину, сіла за стіл та стала колупати пальцем марихуану.— Бетані вдома?

— Нє, вона ще на гробаній нічній зміні, господи.— Він прибрав миску зі столу та поставив її у холодильник.— Видаліть фотки, і тоді поговоримо.

— Дай мені дві таблетки рогіпнолу, ні, три, і я одразу ж їх видалю.

— Рогіпнолу? У що ви в біса вляпались? Чому це ви гадаєте, що я його маю?

— Я гадаю, що ти його знайдеш. Я зачекаю тут, поки ти його принесеш, а потім видалю фотки, і ти не повернешся до зали В.

.

Рут прибрала речі у пластиковий пакет на пасажирському сидінні. Вона знала, що, певно, була трохи непослідовною, коли першого разу наділа перуку й мантию поза роботою, і наразі це її злегка хвилювало. Вона прибрала рожеві кучері, які придбала у Пуерто Полленса, закріпила їх простою сірою шпилькою та повернула дзеркало заднього огляду, щоб подивитися на себе. *«Ти робиш щось таке, що втягне тебе у неприємності?»* Отак буде добре. Вона добряче замаскувалася і до того ж поводитися обережно, щоб не попасти в око до камери відеонагляду у «Кокосовому лаунжі», тож ніхто не міг помітити, як вона вкинула таблетку до його напою. *«Ти божевільна?»* Не в сенсі психічного здоров'я, ні. *«Втратила контроль?»* Рут Оліфант утратила контроль? Це неможливо, звісно, ні.

Вона відвернула дзеркало.

Віллу, яку вона винайняла, було б важко знайти на цьому багатолюдному острові: вона була розташована досить далеко від головної дороги та її неможливо було побачити з найближчого другорядного шосе. Вілла стояла на верхівці пагорба і мала панорамний вид з усіх вікон, тож у неї буде досить часу, щоб зорієнтуватися, якщо хтось наблизатиметься. Відчинивши вхідні двері, Рут перевірила, чи ж усе лежить так, як вона залишила, потім налила води у склянку та ви-несла її до машини.

— Гей! — вилила вона воду йому на голову. — Прокитайся, прокитайся. Ви послули, містер! Ти можеш встати? Оце добре, добре. Пішли у дім.

Вона обставила вітальню так, як було потрібно, цього вечора перед тим, як вирушити до бару. Два крісла, канапа на двох і штатив стояли в колі на великій відстані одне від одного. Його стілець стояв перед штативом. Поза стільцем: гола, біла, чиста стіна. Перш ніж він сяде туди, йому треба помитися.

Він міг пересуватися із її допомогою, але не здатен був стояти у душовій кабінці. Рут поливала його з душу, поки останні частинки екскрементів не зникли у каналізації. Холодна вода повернула йому трохи свідомості.

— Що за чорт? Ти хто?

— Ти ж мене потягнув за собою, пам'ятаєш? Але по дорозі в тебе трапилася аварія. Мабуть, надто багато коки? — Рут випорожнила вміст його ремінного гаманця на тумбочку у ванній — телефон, ключі від дому, 430 євро, сімдесят центів, розплющений пластиковий пакетик із білим порошком, срібна фолія із п'ятьма таблетками, точнісінько такими, як ті, що восьмикульовий хлопець купив для неї у сусіда звер-

ху, світлина його мамі, тюрбик якогось медичного крему.

Він двічі послизнувся, перш ніж спромігся встати на ноги. Повернувши важіль із холодного на гаряче, він поклав руки на стіну, оброблену кахлем, щоб утримати рівновагу, та розслабився під паруючою водою.

— Що за фігня на тобі надіта?

— Це просто інша перука. Я скоро тобі поясню. Ось, витрись,— Рут вимкнула душ та дала йому чистий рушник.— Я покладу твої джинси й боксери пратися, еге ж? Воно в тебе ще й на футболці, краще всунути туди і її. Вони висохнуть, якраз коли ми закінчимо.

Увімкнувши машинку на прання, Рут увійшла до кімнати і побачила Ксано на канапі з рушником, накинутим на коліна та промежину. Він уже все поклав назад до ремінного гаманця й огорнув його навколо талії та якраз вдихав смужку кокаїну.

— Тож що це за фокус із перуками?

— Я хочу вдягтися. Цього вечора я — суддя.

— Якщо ви любите садо-мазо, бабусе, вам треба знати, що я буду садо, а не мазо. Вип'ємо чогось?

— Звісно ж, любчику, що ти хочеш? Є горілка, тонік, лимонад, одне пиво — здається, Хайнекен.

— Пиво.

Вона відкоркувала пляшку, дала йому та взяла його Ri7.

— Тож у що будемо грати, Ксано?

— Що? Як ви назвали мене? Це що, мій телефон? — Він розстебнув свій гаманець подивитися, чи все поклав назад.— Віддайте мені мій телефон.

— А ти працював над чимсь новеньким? — пробігла вона пальцем по його відеофайлам, відкрила один

із жінкою топлес, що лежала на пляжі, вочевидь не підозрюючи, що її знімають. — Гм-м-м, вона гарненька!

— Чому це я вас обрав, ви ж стара! Віддайте мені мій телефон.

— Це я обрала тебе, Ксано.

— Ксано? Як ви... Ксано?

— Ну, ти ж такий талановитий! Я упізнала тебе одразу ж, як увійшла до бару. Я цікавилася твоєю кар'єрою. Звісно, я не лише твоя фанатка. Може, ти знімеш нас? Я б із задоволенням знялася в одному із твоїх фільмів. Я теж роблю фільми. Я вже зробила вступ до одного з них, — вона мала на увазі відео, яке зробила раніше — із мертвим обличчям Берні у лікарняній кімнатці, газетні вирізки про зникнення Су, про те, що Рут запросили піти з суду, про те, що Су втратила місце у медичній школі. Вона прилаштувала телефон Ксано на штатив. — Ти вже маєш цей додаток, за якого скинеш усе одразу в інтернет, оце класно. Це буде так збуджуюче, хіба ні, ми з тобою, наживо?

— Я зараз не в настрої, бабусе, — ковтнув він залишки пива та розклав ще одну смужку кокаїну.

— Добре. Але все одно нам треба зачекати, поки висохне твій одяг. Як тільки він буде готовий, я одразу ж відвезу тебе додому. — Рут налила у дві склянки горілки з тоніком та в обидві додала лід. Другу з трьох таблеток рогіпнолу розділила на половинки, одну додала до його порції та перемішала.

Він сидів, розставивши ноги, та перемикав пультом телевізор. Рут нахилилася та зсунула рушник, щоб прикрити його. Їй не хотілося заплямувати тут щось іншими випорожненнями або наслідками нудоти. Вона сіла на стілець навпроти нього та дивилася, як він п'є горілку з тоніком.

— Твоя мама вражаюча. Яка талановита родина!

На телевізорі працювали лише два канали, й обидва були іспанською. Ксано вимкнув його.

— Як довго машинка пратиме?

— Десь півгодини, і ще стільки ж займе сушіння. Розслабся. Куди поспішати? А вона не думала узяти участь у «Х-Факторі»? Вона б могла там виграти, правда.

Його тупенькі очі загорілися:

— Я знаю! Я казав їй те ж саме. Ніколи не пізно, але вона іншої думки. Вона каже, що надто стара для цього. Дай мені ще випити. Горілка робить тебе привабливішою.

— Добре! — Рут налила наступну порцію горілки з тоніком для Ксано та дала йому в руки, які починали бути приємно невпевненими.— Розкажи мені про свою маму.

Здається, третя смужка коксу, яку він вдихнув за мить до того, змусила його так теревенити; або кокс добре подіяв у поєднанні з рогіпнолом. Він став розкутим, дивовижно жвавим.

— Вона виростила мене сама. Ти ж, певно, знаєш, що вона працювала у Молодіжному театрі Мерігіллу, з дев'яти років. Бос з Ньюїлла або Ньюмарка або з Нью-чогось-Продакшн у Лондоні помітив її та запропонував бути Енні у Вест-Енді. Вона б могла піти до Бродвею та записати власний диск, але вона була вагітна,— склянка вислизнула з його руки, і його коліна розставилися ще ширше — о-ох, Рут майже зазирнула туди і поклала рушник на місце.

— Сумніваюся, щоб вона могла завагітніти у дев'ять років.

— Ха! Та ні, що за дурня, не у дев'ять та не Енні. То була Марія у «Звуках музики». П'ятнадцять. Це був «Ньюмейнз», «Ньюмейнз Продакшн». Вона б

могла стати як Кайлі або як Мадонна та мати власні будинки у ЛА¹ й володіти островом та одружитися із Бредом Піттом або з кимсь на кшталт нього, але замість цього всього вона отримала мене,— його губа скривилася, а з рота потекла сліна.

— Вона не повинна звинувачувати тебе. Це не твоя провина. Гей, із тобою все гаразд? Як ти почуваєшся?

— Так смішно, зазвичай із мене слова не витягнеш, а от як я тобі все розповідаю, ляпаю все, що попало, бла-да... дам.— Він витяг з гаманця пакетик із коксом, розсипав трохи на столі та зробив дві смужки.— Господи. Якийсь дивний хлопець перестрів мене і сказав, що мені треба більше розмовляти, що це для мене добре — він сказав, це зцілення. Завжди вважав таких, як він, гробаними дурнями, що вічно квакають, але ти диви... Нещасна мама. Хочеш смужку? Він хрусткий, добрий. Упевнена? — І він вдихнув обидві.— Ах-х-х... хрустка кранч. Я ніколи не знав свого тата, а мама казала, що це добре, і що вона б теж не хотіла ще якось із ним зустрітися, не те щоб просто «зустрітися» із ним, навіть просто зіткнутися з ним на вулиці по дорозі, наприклад, з репетиції. Він також був поглинений кокою, певно, це в мене генетичний, як його, наслідок! Він помер у в'язниці Шоттс², коли мені було тринадцять місяців. Я був такий милий, не повіриш! Волосся було світле, дитяче, трохи кучеряве, а щоки були такі кругленькі. Я люблю балакати, але, здається, лише із тобою, бо ти стара, тобто, доросла — я не хотів тебе образити! — або через те, що твоя перука володіє якоюсь магією! Навіщо вся ця гидота? Але ні, не знімай, у цьому щось є, твоє вбрання робить мене

¹ Лос-Анджелес (розм. скор.).

² В'язниця у Шотландії для ув'язнених на п'ять та більше років.

відвертим, а мені потрібно бути відвертим, так каже той гробаний хлопець, до якого мене змусив піти мій бос, бо інакше він не дав би мені рекомендацій після всіх цих років, коли я працював на нього, як віл. Не знімай перуки та мантиї, бо в них є щось таке, через що я почуваюся — ухх-хуу! — дуже добре, і мені хочеться говорити й говорити, а я ж ніколи не розмовляв так, навіть із мамою, але гадаю, вона не переймається через це, бо вона каже, що все, що вилітає у мене з рота, повне лайно, і якщо вона знову упіймає мене за кокою, то на хрін уб'є мене. Як, ти сказала, тебе звуть, як тебе називати?

— Я нічого не казала.— Рут підклала подушку йому під голову.— Чому твій батько опинився у в'язниці?

— Гм,— його губи почали викривлятися.— Бідолашна мама, на Різдво вона могла б стати зіркою номер один, а тут позаду неї на парковці у Сейнсбері, якраз перед Різдвом, з'являється він, хоча тоді це був «Сейфвей»¹, а він закривався о п'ятій, а це було напередодні Різдва, а вона мала провідну роль Ельфа номер 12 у Сітці². Було темно, еге ж, тож ніхто не бачив його обличчя, крім неї, і вона досі бачить його, каже вона, увесь цей гробаний час — *«чорт, забори це гитотне обличчя з моїх очей!»* — бо це моє, розумієш, моє обличчя теж. Я не вірю, що він убив себе. Неможливо убити себе, коли їси Біблію.

Ще на початку його розповіді Рут запідозрила, що між ним та його матір'ю існує непорозуміння, але тепер вона була шокована його ступенем. Джон Мартін був відторгнений власною матір'ю за реальної та значної причини. Через те, що одиноким материнством

¹ До 1987 року — мережа супермаркетів у Великій Британії.

² Театр «Сітізенс» у Глазго.

завадило їй разом із Бредом Піттом купити острів із будинком на ньому, та знищило цю перспективу. Рут не хотіла його жаліти, але нагадала собі, що відновне правосуддя вимагає деякого розуміння передумов злочинця, його недоліків та складностей. Без розуміння таких речей та допомоги йому не подолати їх, як ще можна змінити його поведінку та дії?

— Хто направив тебе до психіатра, Джоне? Ти сказав, що твій бос примусив тебе піти до нього, інакше ти б не отримав рекомендації. Ти був у КЛ Джойнері у Глазго? Чому він змусив тебе піти туди?

— Ох, слухай, можна мені надіти перуку?

— Ні.

— А мантию?

— Ні. Що таке трапилося, що ти мусив залишити роботу у Глазго? Чому твій бос наказав тобі відвідати психіатра?

— Та це ж несправедливо. Якщо вже ми граємо у перевдягання, мені теж треба щось одягти. Та, інша перука, рожева, можна мені її?

Якщо б рушник у цю мить не сповз повністю, відкривши погляду пеніс Джона Мартіна, Рут відмовила б йому й у цьому проханні. Вона намагалася не скорчити гримасу, побачивши перед собою середнього розміру придаток, укритий від кінця до початку генітальними бородавками більш ніж середнього розміру.

— Звісно, дай я надягну її на тебе.

Рожевий боб ідеально збалансував його оголену статуру (якщо не брати до уваги ремінний гаманець) та вкриту бородавками голівку.

— Що трапилося у Глазго?

— Ох, це була така дурня. Якась шльондра звинуватила мене в тому, що я немовби підійшов до неї од-

нісії середі, коли вона робила каву та домашній хліб, тістечка та пиріг зі стейком, одягнена у ту крихітну, облягаючу нічну сорочку, крізь яку було геть усе видно, я не шуткую, і вона посадила мене на кухонний стіл та притулилася до мене, кажучи — м-м-м, отак, тобі так подобається, Джоне? І це я, хто втрачає грюбану роботу після того, як працював, немов грюбаний раб оті тринадцять років, я, який не отримає рекомендації та іншу роботу, якщо не піду до цього Білсворс психічного місця та не сидітиму цілу годину нерухомо, поки якийсь онаніст каже порожні слова, нічого такого, за що можна було б зачепитися. Я навіть не хочу згадувати той короткий сон.

— Ти приймаєш надто багато коки, Джоне. Це робить тобі зле. Твоя мати знає, що ти досі із цією звичкою? — Їй не хотілося, щоб він утратив свідомість. І вона побоювалася, що дати йому половину таблетки було поганою ідеєю, бо рогіпнол поєднався у ньому з кокаїном та алкоголем.— Як ти почувався, коли втратив роботу через жінку у прозорій нічній сорочці?

— Немов мене закинули в Іспанію. Прямо зараз я відчуваю справжнє полегшення. А ти?

— Я теж. Мені подобається, що і ти таке відчуваєш.

Його очі почали заплющуватися. Рут налила йому ще одну склянку води:

— Гей, містере, не дрімати. Ми розмовляємо! Нам обом полегшало, не гай часу на сон. Усе добре, так? — Вона побризкала водою йому на обличчя та легенько його потріпала.— Залишайся зі мною. Ти в порядку?

Він прокинувся.

— Кльово, так, так, я в порядку, усе гаразд у світі з гарним кінцем.

— Ти сам собі подобаєшся, Джоне? Тобі подобається Джон Мартін?

Він відтворив рух Рембо:

— Я — Джон Мартін!

Це добре. Він здатен розмовляти. Він здатен думати, можливо, так ясно, як ніколи в житті. Його було добре влаштовано, і в нього не було жодних намірів зробити ноги, а вона успішно вибудувала з ним взаєморозуміння. Настав час перейти до головного.

— Джоне Мартін, також відомий як Ксано, вас було визнано винним у руйнуванні усього, що було мені дорогим. Ти розумієш мене?

— Та хіба? Ти ж мені подобаєшся. Ми ж розслабляємося, людинко, розмовляємо про те, про се, людинко, жінко! Я не розмовляв отак ні з ким у житті. Я б не зруйнував нічого твого. Мені все твоє подобається. Мені подобаються твої перуки!

— Твій наразі найуспішніший фільм — про мою дочку у «Кокосовому лаунжі».

— Ні. Що? Який? Ні, та ні, вона ж китаїзо! — Він розреготався.

— Ти кажеш про Су Оліфант-Брозерідж? Вона моя донька.

— Святе лайно, але ж ти не косоока, ха-ха. Яка дивна людина. Це правда? Якесь марево. Чорт, мені подобається розмовляти з тобою! Я не хочу звідси йти. Не змушуй мене йти.

— Мені приємно, що тобі подобається розмовляти зі мною, бо я хочу, щоб ми ще трохи поговорили. Якщо ти подивишся навколо себе, то побачиш, що я поставила стільці та штативи у формі, яка називається «коло відновного правосуддя».

— Класно!

— Це класно, так. Відновне правосуддя — це творча відповідь на спричинену травму або злочин. Це спосіб дізнатися про потреби жертви, які не зазначені у систе-

мі кримінального правосуддя; знайти рішення, коли закон та суд відмовляються від цього. Воно залучас кривдника — це ти, Джон Мартін, також відомий як Ксано; жертву — це я, шериф Рут Оліфант; і спільноту — Рут жестом указала на телефон, закріплений на штативі.— За хвилину я натисну кнопку запису на твоєму телефоні, і ми опинимося в інтернеті, перед спільнотою.

Він хихикнув:

— Вау, людинко, це ж до чорта чудернацьке, класно! Ти мені все більше нагадуєш мою маму! Вона завжди звинувачує мене у якомусь лайні. Вибач, не думаю, що зможу тебе після цього трахнути. Це було б схоже на інцест! А ще мене трохи нудить.

— Усе, чого я хочу,— щоб ти зрозумів шкоду, яку спричинив. Упродовж цього процесу ми обоє матимемо право голосу, тож зможемо вимовитися та йти далі. Ти мене розумієш?

— Гм, так, дуже розумію, дорогенька. Покажи мені свої тітьки.

— Я не показуватиму тобі свої тітьки, Джоне. Тепер зосередься.— Рут повторила інструкції, а він, слухаючи її, не відриваючись дивився на її рот, немов наляканий школяр.— Тепер ти мене чуєш?

— Так, міс.

— Так, моя леді.

— Так, моя леді. Але, гей, якщо ти вже справжній шериф, у перуці та всяке таке, і я мушу називати тебе «моя леді», як у справжньому суді, тоді це — суд, а не просто стільчики у колі.

— Джоне Мартін, ти правий. Справді, ти маєш рацію.— Рут зняла перуку та мантию і повісила на боковинку канапи.— Ти справді був уважним, чи не так? Ти добре мене розумієш. Дякую. Я ціную твою пильну увагу до деталей і твою реакцію.

— Можна мені ще випити?

— Звісно.— Рут налила йому велику склянку води. Вона хотіла, щоб він випрямився, лише трохи. Вона переглянула у шухлядках столові прибори, шукаючи придатне знаряддя для наступного кроку свого посередництва. Металева збивачка для яєць надасть дещо комедійного відтінку, скалка здається надто фалічною. Під раковиною вона знайшла ящик з інструментами. Дістала молоток та замислилась. Джон Мартін усередині — це сумний покинутий хлопчик, який розглядає її як добрішу, кращу версію власної матері. Наразі вона не відчувала навіть найменшого ризику зі свого боку, тож дати молоток означало б продемонструвати високий рівень довіри, який би у подальшому зміцнив його зв'язок з нею. Рут узяла молоток із собою до вбиральні — їй треба було віддати — і була вдячна долі за незаплановану ідею, яка надійшла тієї ж миті. Дати цьому чоловікові молоток було б наївною та небезпечною думкою. Вимивши руки, вона взяла із шухлядки під раковиною свій гребінець для волосся, повернула молоток на місце та повернулася до вітальні із гребінцем та склянкою води.

— Випий усе зараз, давай, гарний хлопчику. Тепер цей гребінець буде нашим правом голосу. Той, хто його тримає, єдиний, хто наразі має право голосу та може говорити.

— Це була вода! Я хотів щось випити!

— Як скажеш,— він казав так обурено, що Рут не витримала й налила йому горілки з тоніком.— Я говоритиму першою.— І, з гребінцем у руці, вона почала промову, до якої готувалася заздалегідь.— Тим, що ти зняв мою доньку та розмістив відео з нею на своєму каналі у YouTube, ти спричинив мені шкоду у такому сенсі: ти спричинив мені втрату поваги серед моїх

однолітків та, можливо, втрату роботи. Ти спричинив мені втрату доньки та руйнування усіх планів та сподівань, які я мала щодо неї. І через твоє відео мій чоловік страждав так сильно, що помер від серцевого нападу.

Тепер я натисну кнопку запису на твоєму телефоні. Я передам тобі гребінець, а ти скажеш мені та спільноті, чому ти так зробив і як ти почуваєшся через те, що зробив. Відео транслюватиметься наживо, доки я відчую, що твоє вибачення щире. Мені треба знати, і спільноті також треба знати, що ти шкодуєш через те, що накоїв, каєшся, та що ніколи в житті не зробиш подібного знову. Чи це має сенс, Джоне?

— Це так, нібито ти — це вона! Точнісінько як мама. Не бий мене ним.

— Я не збираюся бити тебе. Я збираюся дати тобі його — це наше право голосу, — а ти збираєшся сказати, навіщо зняв мою доньку тієї ночі, чому назвав її шльондрою та повію та чому розмістив відео на YouTube. Потім ти вибачишся та зробиш це щиро, і скажеш, чому змieniш свою поведінку. Добре? Я нічого не стану казати. Усе повинен сказати ти сам, а потім я відвезу тебе додому. Я написала головне, що ти мусиш сказати, на цих аркушах — я триматиму їх, щоб ти не збився.

— Можна мені спочатку до туалету, будь ласка? Мене трохи нудить.

— Я принесу тобі відро.

— Ні, мені треба відлити. Я скажу цю промову, обіцяю, щойно повернуся.

— Ти все казатимеш зараз, Джоне, або я зателефоную твоїй мамі та скажу їй усе про кокаїн, що ти вживаєш — 80 фунтів на день, потрачені у Гері Сміта, правильно? — Рут передала йому гребінець та на-

тисла кнопку запису на його телефоні. Стоячи позаду камери, вона показала йому перший аркуш А4 із тих, що приготувала заздалегідь. На ньому вона чорною ручкою жирно написала: *«Поясни, що ти робив у "Кокосовому лаунжі" у ніч, коли моя донька була там»*.

Він ще залишався дещо нечутливим, але трохи жвавішим, ніж раніше. Здавалося, що його зовсім не турбує, або ж він не здогадувався про те, що його деформований пеніс транслявався наживо в інтернеті. Вона зрозуміла, що його пожвавлення відбувалося через його сечовий міхур. Він хотів покінчити з усім цим та швидше піти віддти.

— Ця китайоза була геть п'яна та смоктала усі члени без розбору, і я це записав.— Рут закусил губу. Не втраť. Не втраť контроль. Вона показала йому другий аркуш: *«Навіщо ти запостив його?»*.

— Я запостив його, бо гадав, що це смішно, так смішно — один за одним, чорт! — Він зареготав, але, побачивши вираз на обличчі Рут, замовк.— Хіба це не смішно? — Його реакція з питанням була дуже щира.

Рут заскрипіла зубами. Вона вже думала про можливі мотиви Ксано, які призвели його до цього інциденту: він бажає помститися Рут, він психопат, серійний гвалтівник, серійний убивця. Але виявилося, що він зробив це задля сміху. Вона взяла третій аркуш: *«Як ти почувашся тепер, коли вже знаєш про шкоду, яку спричинив?»*.

Щільно схрестивши ноги, він здригнувся та почав розхитуватися вперед і назад. Він от-от міг вилити вміст пухира назовні.

— Я відчуваюся дуже погано. Я дуже про це шкодую.

Рут сердито нашкрябала щось та показала йому аркуш: *«Про що?»*.

Усе ще хитаючись, він замислився і сказав:

— Про те, що зруйнував роботу та надії на майбутнє і викликав серцевий напад.

Рут надряпала: *«Ти шкодуєш? Ти правда шкодуєш про це, Джоне? Або мені треба зателефонувати твоїй матері?»*.

Він заговорив у ритмі розхитування.

— Я почуваюся жахливо. Я ніколи собі не пробачу. Я хочу упевнитися, що ніколи не зашкоджу комусь іще знову.— Більше витримати він був не в змозі, кинув гребінець на підлогу, злетів з канапи та побіг до туалету.

Рут натисла «стоп» на телефоні. Стоячи перед двома туалету, вона почувалася знедоленою. Допки цей експеримент не допоміг нічого досягти, крім того, що вона почала почуватися на диво приниженою. Він сумний та жалюгідний, і думка про те, щоб забити його до смерті, більше не сушила їй голову. Його вибачення було навіть більш жалюгідним, ніж його життя. Коли він вийшов із ванної, Рут зрозуміла, що треба відпустити його. Треба висушити його одяг, допомогти йому вдягтися та відвезти додому, до його квартири у Магалуфі. Нічого не було відновлено. А щодо правосуддя — що то було, голе, п'яне й на канапі? Їй хотілося плакати. Їй хотілося сховатися під ковдрою Лі та незупинно плакати.

— Відчини двері, Джоне.— Вона чула, як він блює.— Як ти там? Відчини двері.— Вона почула, як відчинилися дверцята душової і полілася вода. Якийсь гуркіт, потім ще одне голосне блювання.— Джоне! Джон? — Вона несамовито стукала, волала, звала його знов і знов: — Джоне, гей, Джоне, дозволь мені увійти. Ти в порядку? — Але він не відповідав. Усе, що вона чула, був звук води, яка текла з душу. Чи він там помер?

Може, вона дала йому смертельну для нього дозу? — Джоне! — Вона побігла до кухні, схопила стамеску та повернулася до дверей ванної.— Джоне, я спробую відчинити двері ззовні.— Вона встромила металеве лезо у щілину між замком та дверима, але не встигла натиснути на нього, як двері відчинилися. Джон Мартін, голий та весь у краплях води, зовсім не скидався на сумного або жалюгідного.

— Що за херню ти зі мною зробила? Ти гробана сука!

Вона прийняла слушне рішення, коли замінила ознаку права голосу, але погане — залишивши молоток у шухлядці під раковиною. Її щелепа тріснула, коли цей молоток з розмаху ліг на неї, та ще раз — коли вона зустрілася із плиткою на підлозі.

Коли я врешті-решт залишаю сходи біля помешкання Муна Джиху, я маю домашню адресу моєї матері у Сеулі, адресу її головного офісу, назву її улюбленого ресторану та ім'я й електронну адресу її особистої асистентки. Мені відомо все, що мені потрібно знати, дякувати фундаментальній праці Вуджина та родині Кім, якою обліплений весь інтернет (прямо як мною). Мені відомо, що вона головує у відділі технологій Rі разом зі своїм чоловіком та що він не мій батько (бо вони зустрілися, коли вона навчалася в універсі). Мені відомо, що обоє вони стоять у першому рядку бізнесменів, які заробляють за рік 200 мільярдів доларів відтоді, коли помер її батько. Я знаю, що після школи вона «подорожувала», що має трактуватися як «переховувалася десь у місті та зустрічалася із хлопцем, якого потім кинула». Я знаю, що вона різка й амбітна та, як дехто каже, неприступна. Вона добре плаває та бігає. Готує вона погано. Її помешкання у місті розташоване у пентхаусі у Фалерія Форет¹, комплексі з двох сорокап'ятиповерхових

¹ Імовірно, перероблена назва реального багатоквартирного будинку у Сеулі — Галерія Форет, — з найдорожчими у місті квартирами.

будівель біля Сеульського лісу. Спочатку я вирішую піти туди.

Я сиджу на лаві неподалік від будинку, удаючи, що читаю щось у моєму — її — телефоні. Я бачу все, що відбувається у мармуровому фойє, крізь просте, без затемнень, скло. Мені цікаво, чи консьєрж дозволить мені пройти повз нього та піднятися ліфтом, або ж зупинить мене: «Зупиніться, жінко!» — ах, як образливо. Мені треба усе спланувати. Для цього потрібен час.

Більш за все мені потрібно ще раз обдумати, як піти. Із шестирічного віку я уявляла слова, які скажу та вирази на обличчях, які викличуть мої слова. В усіх цих сценаріях моя мати була нижчою за мене, жалюгідною на вигляд та мешкала у нетрях. Мої слова змушували її похитнутися та майже впасти, моє прощення дивувало її та надавало полегшення. Я була сильнішою за неї у моїх мріях.

Її зріст — п'ять футів та сім дюймів, це на дюйм вище за мій. Певно, мій батько був карликом, може, через те, що був бідним, із тієї частини міста, де люди недоїдають, і тому те, що моя мати обрала саме його, здалося її родині немислимим. Її краса вражаюча. І вона живе отут, на сорок п'ятому поверсі, із садочком на даху та приватним басейном, у якому є течія, тож можна у ньому плавати, але не усюди допливти.

Я сиджу біля будинку вже три години, намагаючись не дуже відверто вивчати обличчя людей, які входять і виходять, та машини, що заїжджають і виїжджають із парковки під будівлею. Наразі середина ранку, і мені спадає на думку, що вона може бути в офісі, і я беру таксі та їду до штаб-квартири Ri. По дорозі я змінюю думку та прошу таксиста завезти мене до Джурасанського сиротинця. У телефоні я чи-

таю останні новини щодо скриньки для немовлят пастора Лі Джонг-рака. Уряд намагається заборонити її, висуваючи як аргумент, що її наявність лише заохочує молодь займатися сексом до одруження. Держава, якщо вірити останній статті, відмовляється брати цих немовлят на своє забезпечення, і такі дії призведуть до того, що невеличкий притулок буде набитий дітлахами, які не перебуватимуть під захистом держави. Я виходжу з таксі у кінці маленького провулку. На вутлій стіні кріпляться металеві двері, надаючи ознаку безпеки. Мені стає цікаво, чи є наразі всередині хоч одне немовля. Я стаю позаду скриньки у кінці провулку та чекаю. Мені хочеться побачити жінку, яка пройде провулком зі згортком, схованим у її сумці або кошику. Мені треба побачити, як тремтітимуть її руки та як вона оглядатиметься навколо, щоб упевнитися, що її ніхто не бачить. Я хочу побачити, як вона цілує лобика своєї дитини, відчиняє двері та кладе дитину всередину. Більше за все я хочу побачити, як схлипує ця жінка, настільки охоплена горем, що ледве здатна йти. Мені хочеться побачити, як вона повертається, намагається відчинити скриньку, падає біля неї в пилюку. Мені хочеться побачити, як вона зникає й несе із собою придбані тільки-но сум та жаль. Мені хочеться співчувати їй.

Ніхто не йде. Вже настав день. І ніхто не прийде. Я беру таксі до району міжнародного бізнесу. Будівля моєї родини не найвища у скупченні дзеркальних хмарочосів, але найширша. На моє полегшення, охорона й оком не веде, коли я йду до ліфта — мабуть, через цей гарний штанный костюм, що я купила. Я не їду, знов не їду — бо хочу бути всередині сама. Двері відчиняються тричі, перш ніж я можу увійти в ліфт та залишитися там наодинці. Я ступаю всередину та

натискаю 67, найвищий поверх. До мого збентеження, він зупиняється на п'ятдесятому, і до мене приєднується чоловік у костюмі років під сорок. Він бачить, що я натисла 67, підозріло дивиться на мене та щось каже корейською.

— Вибачте, але я не розумію.

— Ви англійка? — От козел, він розмовляє ідеально. Він не зводить із мене очей, поки ми летимо нагору на запаморочливій швидкості.— Де ваш пропуск?

— Я маю зустріч із Кім Су-Мі.

— Ні, не маєте.

— Так, маю. Просто я трохи запізнилася.

— Вам не призначено зустрічі. Вона сьогодні не працює. Де ваш пропуск?

— Звісно! Вона сьогодні вдома. Я гадала, що зустріну її тут,— це ризик, але справа варта того.

— Вона не приймає, коли працює вдома.

— Мене вона прийме. Я її племінниця.

Він вивчає мене та, звичайно, повинен помітити родинну схожість.

— Але вона не має племінниці.

Оце облом.

— Та ні, я знаю, але я завжди називала її тітонькою. Моя мама та її мама...

— Досить,— він натискає кнопку нижнього поверху та пильно дивиться на мене із роздратованою недовірою. Його очі залишаються на мені всю нашу путь наверх і назад, донизу.— Якщо я побачу вас тут знову, я зателефоную в поліцію.— Він спостерігає, як я виходжу з фойє, та розмовляє про щось корейською з охоронником.

Сьогодні я дізналася, що бути шпигуном — не моє покликання. Я дізналася, що Кім Су-Мі дуже пильно

охороняють, немов королеву. А ще я дізналася, що матуся дуже погано порасться.

— Гадаю, вона скоро злетить із котушок,— сказала Лі, коли я зателефонувала їй зі сходів біля помешкання Муна Джиху.— Її зачинено на горищі вже упродовж більш ніж двадцяти чотирьох годин.

Я не можу дозволити собі гаяти час. Мені треба їхати додому, а це означає, що я маю бути нахабнішою.

19:30. Я вештаюсь біля будинку вже кілька годин. Щоб уникнути підозр, за цей час я займалася сотнею різних вправ та перебувала у сотні різних місць неподалік: читала на лаві книгу в телефоні, відходила на п'ятдесят метрів погуляти по лісовій доріжці та назад, займалася тай-чі¹, писала повідомлення, дивилася навкруги, переставала пильно придивлятися до когось, якщо людина теж дивилася на мене, відходила на десять метрів погуляти по лісовій доріжці, чекала, йшла назад, сиділа на лаві та удавала, що читаю щось у телефоні. Я очікувала, що зіткнусь із нею або увійду слідом за іншими людьми всередину. Але ніде не було аніяких ознак її, або її чоловіка, або її гарненьких дівчат. І не було нікого, за ким я могла б послідувати та увійти. Може, піти разом із тією жінкою? Здається, вона не дуже уважно поставиться до того, хто йде поруч із нею. Ні, мені потрібна група людей, принаймні троє. Таке враження, що всі, хто тут мешкає, ідуть додому поодиноці. З декількох дюжин людей, які у мене на очах входили до фойє та викликали ліфт, усі були наодинці, крім двох подружжів. Я не можу здатися. Вона там, нагорі. За своїм столом, розробляє Ri8 або

¹ Різновид бойового мистецтва.

такий-собі телефон, вбудований у наручний годинник. Або їсть приготовані її власним кухарем страви. Або пливе в нікуди у себе на даху.

20:30. Вона кладе дівчат до ліжка, або ж одна з няньок нагадує їй, що вона має це зробити. Зі своїм чоловіком, що відповідає родинній концепції, вона потягує із келиха вино вартістю 1000 фунтів за пляшку.

Нарешті: четверо чоловіків у костюмах. Не встигли вони увійти, як я швидко підійшла та стала у них у хвості, сподіваючись, що консьєрж прийме мене за одну з їхньої компанії.

Успішно. Я у ліфті. Як тільки двері зачиняються, чоловіки припиняють голосну серйозну розмову, і один із них натискає 12. Я натискаю 23 та приєднуюсь до мовчання, сподіваючись, що вони ні про що не почнуть мене розпитувати, як трапилося в офісі Ri. Виявляється, вони просто не мали б часу про щось мене запитати. Цей ліфт такий швидкий і так непомітно рухається, що двері відчинилися на дванадцятому поверсі менше ніж за п'ять секунд. Двері зачиняються. Глибокий видих. Я натискаю 45.

Усередині ліфт такий маленький. Стіни та стеля дзеркальні. Неможливо сховатися від себе. Я катаюся між сорок четвертим та сорок п'ятим поверхами вже втретє, дзеньк нагору, дзеньк униз, надто налякана, щоб постукати у її двері. Мені спекотно і мене нудить. Кожного разу, коли двері відчиняються, я бачу перед собою те ж саме порожнє місце із мармуровою підлогою та стінами, оздобленими дубом. Я дивуюся, що перед подвійними дверима пентзхауза немає охорони. Першого разу, коли переді мною відчиняються двері ліфту, я ледве дихаю, бо очікую побачити тут чоловіка з пістолетом, який помітить мене та приче-

питься до мене. Наразі ж мені шкода, що тут немає озброєної охорони. Принаймні тоді я б не їздила туди-сюди у цій крихітній дзеркальній кімнатці.

Коли дверцята відчиняться знову, вона має там стояти. Вона, мабуть, навіть поїде разом зі мною у ліфті. Ми будемо наодинці серед цих дзеркал. І тоді, без коливання, я звернусь до неї: «Мене звуть Су-Джин. Мені вісімнадцять. За мною дуже добре наглядали». І навіть якщо вона виявиться не бездомною алкоголичкою, хворою на проказу, вона відреагує таким же чином, як та моя біологічна мати у моїх мріях, таким самим чином, як відреагувала б будь-яка мати. Вона просто рухне! Вона благатиме, щоб я її простила. Вона скаже, що їй немає виправдання, і що вона не заслуговує на вибачення та зовсім не очікує, щоб я її простила, але вона не мала вибору, розумієш (Ти така гарна!), тому що її батько загрожував убити її, якщо вона не приховає останні три місяці вагітності, якщо вона не народить у квартирі, яку вони винайняли для цього випадку, за присутності лікаря, якому її батько заплатив, щоб він тримав язика за зубами. Вона впаде на коліна у цьому крихітному просторі, складе руки, як люди складають руки, коли моляться, та благатиме. У цю мить їй буде начхати на неславу та репутацію. Вона більше не страхається батька. Вона доросла і вона шкодує і тепер вона каятиметься. Вона так довго страждала! Вона благатиме мене, і я подивлюсь на неї зверху вниз із Далайламською спокійністю, і от що я скажу: «Я тебе прощаю».

Гадаю, якби я сьогодні щось їла, мені б дуже хотілося блювати. Мізерний вміст мого шлунку коливається в одному ритмі з ліфтом. Я не впевнена, що протримаюся ще хоча б півгодини. Треба вибиратися звідси, коли він зупиниться. Треба піти по цьому

мармуру та постукати у дубові двері. Якщо двері відчинить озброєний охоронець або нянька або дворецький або кухар або її чоловік або одна з її донечок, я будь-кому з них скажу: «Я прийшла побачитися із Кім Су-Мі». Якщо мені відмовлять, у чому я впевнена, я скажу: «Перекажіть їй, що я прийшла, щоб повернути плетений кошик, який вона загубила у Мьондоні дуже давно». Я скажу це голосно, так, щоб вона могла почути мене, навіть сидючи за робочим столом або у столовій.

Дзеньк. Ох, цей звук. Чи він колись припиниться? Чи ж мої помилки завжди дощитимуть на цей світ у вигляді дзеньків, гудків та дзижчання? Але цей звук не походить із девайсу. Це звук ліфта.

Наступного разу. Я зроблю це наступного разу.

Знову натискаю 44. Ах, не треба, щоб мені стало зле прямо тут. І піти у наступ. Я більше не зможу тримати це в собі. Двері відчиняються на сорок п'ятому, але я знову гальмую. Мені раптом спадає на думку, що краще повернутися до готелю, сплатити за рахунком та взяти таксі до аеропорту.

Кнопка закриття не слухається. Двері залишаються напіввідкритими, тому що вона тисне на «*відкрити*» з іншого боку та стоїть переді мною на мармуровій підлозі. Я швидко тицяю на кнопку, але вона тицяє зі свого боку швидше та краще. Двері ліфта повністю відчиняються, і вона входить усередину.

Вона вдягнена для бігу. У неї у вусі навушник. Вона кидає погляд на мене, на обличчі у неї з'являється запитальний вираз. Можливо, вона дивується, навіщо я натисла 45, чому я заїхала на її поверх. Вона тисне «перший». Вона навіть більш схожа на мене, ніж на тих фото, що я бачила. Таке ж волосся, такі ж очі, ті ж самі рот та ніс і така ж, як у мене, фігура. Питання

ненадовго залишається з нею, а її погляд просто ки-нуто мимохідь. Вона стоїть спиною до мене та втикає навушник у друге вухо. Ристься у телефоні, обираючи пісню. Я чую «Будапешт» Джорджа Езри, одну з моїх улюблених, і дивуюся, що вона це теж слухає. Ліфт іде донизу, і я починаю панікувати. Я маю лише кілька секунд.

— Вибачте,— кажу я, нахиляючись через неї, щоб натиснути кнопку, будь-яку кнопку. Дістаю до сім-надцятої.

Вона дивиться на мене із подобою посмішки, яку б подарувала незнайомій людині, яка нахиляється через неї, щоб натиснути кнопку у ліфті, і зменшує гучність на телефоні.

Настала та сама мить. Скажи свої слова, Су, скажи їх.

Але тут на її обличчі знов з'являється питання, і вона повертається та дивиться на мене. Цього разу це більше питання, ніж «Чому це ти заїхала на ліфті на мій поверх?». Досить велике для неї питання, щоб витягти навушники та щоб її обличчя спалахнуло усвідомленням, що я — її бліда копія, і щоб її очі та рот широко відкрилися. Перш ніж я змогла розпочати свою промову, вона натискає на аварійну зупинку, і ми тремтимо в ліфті, що зупиняється. Якусь мить ми обидві мовчимо. Вона стоїть рівно, руки по боках, немов це в нас дуель.

— Мое ім'я Су-Джин.— Мій голос тремтить, у ньому немає аніякої сили та виразності, і вона не дає мені закінчити, тому що добре знає, хто я така.

— Чого ти хочеш?

Я уявляла це більше сотні разів. І таких слів передбачити не могла. Я у розпачі. Я забула решту своєї промови.

— Мене добре доглядали. Мені вісімнадцять... Гм, що? Нічого.

Її обличчя знов набуває кольору. Вона не відступає.

— Тоді чому ти тут?

Я розмірковую, що мені відповісти — я тут, щоб охопити вас моєю чарівністю? Я тут, щоб ви знали, що втратили? Я тут, щоб побачити ваші сум та жалтя? Я тут, щоб побачити, як ви благаєте мене про вибачення? Я тут, щоб вибачити вас, щоб ви могли жити далі спокійно? Я тут, щоб пробачити вас і жити надалі спокійно?

Якщо наразі вона хоча б щось відчуває, у неї дуже добре виходить ніяким чином не показати цього.

— Не знаю,— відповідаю я.

У домофоні чується чоловічий голос, він розмовляє корейською. Моя біологічна мати щось каже йому у відповідь. З її тону я розумію, що вона запевняє його, що аварійної ситуації немає, і все гаразд. З суворості її обличчя та статури зрозуміло, що вона йому збрехала.

— Знаєш,— каже вона мені. Її жорсткість заморожує. Я не хочу дихати одним повітрям з нею.

Але, можливо, вона налякана ще більше, ніж я. Можливо, єдиний спосіб упоратися з почуттям провини, який вона знає — це йти у наступ та відрізати себе від будь-яких емоцій. Я не враховувала того, що її справжні почуття можуть бути закриті у такій собі мушлі, і що розколоти її буде дуже важко. Врешті-решт, її ніхто не попереджав про моє появлення, тож цілком справедливо, що вона здивована, навіщо я наразі отут перед нею опинилась. Треба чесно пояснити, дати їй час, щоб засвоїти те, що вона від мене почує.

— Я хотіла зустрітися з вами. Я хотіла, щоб ви знали, що у мене все добре.

Або моя мати вколола собі ботокс, або ж її обличчя просто не здатне рухатися. Я вдивляюся дуже пильно, але не можу виявити аніяких ознак її думок або емоцій. Вона обмірковує мої слова цілу вічність (Мені так здається. Насправді — хтозна, може це були три секунди.), потім реагує таким чином:

— Ти дуже гарна дівчинка.

Я розчарована такою реакцією, але це вже принаймні щось. Здається, ми йдемо у правильному напрямку.

— Я просто хотіла побачити вас наживо. Ви така вродлива.

— Дякую,— із кам'яним обличчям.

— Я так багато разів уявляла цю мить. А ви? Ви про мене думали?

— Звісно ж, думала,— із закам'янілим обличчям.

— Правда! А ви намагалися знайти мене? Ви писали мені листи? Листівки до дня народження?

— Ради Господа Бога, скільки тобі треба? — Я настільки приголомшена, що несподівано усвідомлюю, що сміюся.

Вона хитає головою. Я для неї чужа, та ще й без жодного досвіду перемовин.

— Гадаю, твоя місія виконана, тож я не хочу більше гаяти час. 200 000. Фунтів, якщо я правильно зрозуміла з твого акценту.

Зненацька вона перестає бути схожою на мене. Ми не маємо нічого спільного. Вона агресивна, зневажлива та безсердечна. Вона так високо тримає підборіддя, що от-от зламає собі шию. Вона звикла розмовляти з людьми та дивитися на них зверхньо. Її очі нічого не виражають — у них немає вологості, вони

не розширюються, у них не побачити блискавок або швидкого блимання. Я підозрюю, що її бездоганний шовковий боб теж не рухатиметься, коли вона бігатиме. На її обличчя нанесений мейк-ап, яскраво-червона помада — щоб бігати! Від неї пахне дорогими парфумами. Її ідеально пошитий спортивний костюм хизується лейблом Прада, блискотить деінде та все у її вбранні підбрано колір у колір. Я не хотіла сказати цього уголос:

— Це і правда ви? Оце така ви насправді? — Я розмовляю із жінкою іншого покоління, з іншої країни, іншого класу та іншої культури, із жінкою, рідна мова якої зовсім не англійська, і яку я зустріла лише п'ять хвилин тому. З мого боку так безглуздо очікувати негайного виникнення почуттів, якогось зв'язку між нами. До того ж, те, що я побачила за ці останні хвилини, мені зовсім не сподобалося.

— 300.

Я не вірю своїм вухам.

— Я не думала, що оце така ви насправді.

— А про що ти думаєш, Су-Джин? 400 000, і мій чоловік та діти ніколи не дізнаються, яка я насправді, гаразд? Доведемо до п'яти сотень, щоб світ теж ніколи не дізнався?

У мене з душі упав величезний тягар. Я почуваюся піднесеною, вільнішою, ніж будь-коли у своєму житті. Вона жахлива! Вона — найгірша людина, яку мені доводилося зустрічати. Яке щастя, що я врятувалася від життя із нею. Яке неймовірне, чудове щастя, що мене обрали Рут із Берні, мої мама й тато! Зненацька мені до болю захотілося опинитися вдома. Мені необхідно обійняти маму та Лі. Мені треба поплакати разом із ними. Нам потрібно усім разом попрощатися з татом.

— Більше я тобі не дам,— каже вона.

Що за чорт, нехай залишається так, якщо їй так добре. Врешті-решт, я відчуваю, що володію силою, зовсім не такою, як очікувала. Я удаю, що обмірковую пропозицію. Мені цікаво дізнатися, скільки я коштую.

— 500 000, остання пропозиція.

Мені здається, вона може запропонувати набагато більше.

— Ви налякані! Це ж такий сором! Що б трапилося, якби людям стало відомо, що ви завагітніли у сімнадцять? До речі, хто був мій батько? — Сила набуває епічного розміру. Я не здатна була уявити, що ця зустріч буде такою приємною.

— Він був ніхто. Я навіть не пам'ятаю його імені.

— Я вам не вірю.

— Я зустріла його на шкільній вечірці. Ми зайнялися сексом у туалеті. Він був такий дурний. Його батько мав крамницю. Якщо б я й запитала його ім'я того вечора, я б його все одно одразу ж забула. Відтоді я ніколи не згадувала про нього. Я поспішаю, Суджин, і я не бачу аніякої користі в обміні біографіями та намаганнями швидко налагодити зв'язок. Скільки грошей будо досить, щоб ти мовчала?

— Гм-м-м,— я тримаю палець на підборідді,— ви ж поспішаєте, правда? Які ваші плани на вечір?

Вона знову щось каже в інтерком, натискає 45, і ліфт відносить нас знову нагору.

— Зачекай тут і не рухайся. Тримай двері відчиненими.

— Вас не тривожить, що я можу сказати, як мене хтось тут побачить?

— Вони за кордоном. Нікуди не йди.

Вона відчиняє вхідні двері та залишає їх прочиненими, поки я чекаю на неї. Вона вбігає у здоровенне,

з вільним плануванням, помешкання. Вогні міста заливають світлом кімнати крізь вікна від підлоги до стелі. Повернувшись, вона стає просто по той бік дверей ліфта.

— 650 000, але мені потрібна гарантія, що ти ніколи не розповідатимеш про цю подію та не налагоджуватимеш контакти знову.

— *Подію*, як весело! — досі я тримала двері відчиненими. Зараз забираю руку з кнопки, щоб дати їм закритися.

Вона зупиняє їх, відкриває, ставить палець на кнопку ззовні та утримує його на ній:

— Один мільйон фунтів.

Усміхаючись, я хитаю головою:

— Ніхто у світі не скаже вам, якими дорогими стають *події*.

Вона стривожена, розгублена. Гадаю, вона разом зі своїм чоловічком опиняться у глибокій дупі, якщо це впливе на світ; принаймні, вони, можливо, не унаслідують компанію. Овва, я варта цілої тони грошей.

— Якщо ти даси мені дані твого акаунту, ці гроші будуть твоїми за кілька хвилин.

— Я теж поспішаю, Су-Мі. Я не хочу ваших грошей. Заберіть руку з кнопки. Мені треба їхати додому до моєї мами.

— Зажди, почекай, — вона протягує візитку зі своїм номером, написаним ручкою на зворотному боці. — Якщо ти колись відчуєш потребу розповісти про це на публіці, спочатку зателефонуй мені. Повір мені, бути багатою людиною — набагато краще, ніж жити в минулому. Зателефонуй мені, не руйнуй сама себе та дій логічно. Це мій особистий мобільний. Не телефонуй на аніякий інший номер. І, якщо тобі не будуть потрібні гроші, але ти потребуватимеш чогось іншого...

— Так чого наприклад? — Вона хіба з тих, хто гониться за двома зайцями? Я що, належу до корейської мафії? Я не беру картку та зіштовхую її руку з кнопки. Вона встигає кинути картку в ліфт за мить до того, як він закрився, і картка приземляється біля моїх ніг. Коли я вже на першому поверсі, дивлюся на неї якусь мить, а потім піднімаю її.

У таксі до готелю я пишу повідомлення на її особистий номер: «Приховування свого сорому зруйнувало вас, нещасна. Ви така налякана, така підозріла. Усе, що я хотіла,— це щоб ви побачили, що я чарівна, от і все. Спробуйте це зрозуміти, будь ласка. Клацніть на це, подивіться на мене, і побачите — ваша донька виросла щасливою й чудовою людиною».

Вона це відкриє? Вона натисне «плей»? Вона це подивиться? Чи це з її телефону донісся той мелодійний дзеньк ще одного хіта, що я тільки-но почула? Чи це її «подія» у тій музиці?

З-з-з-з-з — мені надійшло повідомлення. Це лише два слова, але з того невеличкого, що я вже знаю про неї, мені зрозуміло, що вони ретельно підібрані та сформульовані:

«Якоюсь мірою».

Глава двадцять перша

Щонайменше половину з десятигодинного-й-п'ятнадцятихвилинного перельоту до Дубаї я плачу. Боюся, що досить голосно, бо молода мати ліворуч від мене із дитиною на руках лише раз поглянула на мене, і в погляді її була ненависть. Кишенька у кріслі, що переді мною, наповнена двома пакетами носовичків, що їх дала мені стюардеса, коли я попросила, та ще й зім'ятим туалетним папером, рулон якого я викрала у туалеті, коли вона відмовилася принести мені третій пакет носовичків. Коли я приїду додому, тато мене не зустрине. Коли я приїду додому з ранкової пробіжки, він не запитає мене, чи я показала кращий час, ніж минулого разу, та не привітає, якщо я відповім «так». Коли я прийму душ, він не покличе мене вниз, тому що смажене ягня вже готове. Коли я приготуюся до сну, я не почую, як він грає на скрипці у музичній кімнаті.

Двогодинну зупинку у Дубайському аеропорту я витрачаю, вештаючись головним торгівельним майданчиком, який являє собою скажено яскравий прямокутник, сповнений золотих браслетів та втомлених людей, другі з яких коротають час, купуючи перші лише тому, що ніде сісти. Нарешті я опиняюся в черзі до останнього кроку. Глазго, написано на дошці, і це

слово змушує мене танути від суміші полегшення та спустошення. Додому, де більше немає Берні Б.

Я сподіваюся поспати упродовж наступного восьмигодинного польоту, але не можу зімкнути очей навіть на хвилину. Я намагаюся уявити маму без тата — і в мене не виходить. Щоб залишатися такою ж сильною, якою вона є, їй потрібен саме він, бо на нього вона може покластися, а я не впевнена, що вона сама по собі зможе хоча б здаватися такою ж сильною та впевненою. Я не знаю, як вона прокидатиметься вранці — і не відчуватиме аромату свіжезвареної кави, що він для неї зробив; як вона їстиме ввечері — не ті чудові страви, що він приготував; як вона перенесе ці неприємності зі своєю роботою без післяобідніх їхніх бесід, для яких у нього завжди, завжди знаходиться час. Вони кохали одне одного, мої батьки. Після усіх цих років разом — вони все ще були закохані одне в одного. Я намагаюся подивитися фільм, але вухам боляче від навушників, розуму боляче від звуку, а сам фільм такий дурний. Я знову плачу та вирішую, що треба плакати якось по-іншому, тому що я це роблю голосніше, ніж треба б. Веснянкуватий хлопчик позаду мене запитав мене, чому я плачу і чи не могла б я зупинитися, тому що він дивиться «Замерзле серце» і не чує, що каже Олаф. Я кілька разів ходжу туди й сюди проходом і, сівши, переймаюся питанням: а чи хтось у салоні упізнав мене? Досі я була байдужа до цього, бо занурилась у своє горе й не помітила, чи роздивляються мене інші пасажирки. Та й кому це взагалі потрібно? Все ж одно тата вже немає.

Знижуючись, ми проходимо крізь хмари — і ось вона, моя земля, така зелена, що здається штучною. Я бачу озеро Лох-Ломонд та краї, що несподівано

зникають у горах на півночі. Піді мною наразі — охайні, добре доглянуті поля; великі будинки з піщаного каменю; маленькі бетонні домівочки. Декілька людей аплодують, коли ми знижуємось, і мені теж хочеться аплодувати разом із ними, але мене зупиняють спогади про тата. Коли мотор нарешті повністю зупиняється, увесь літак починає брязкати розстібнутими ремнями безпеки, і лунає дзенькіт та дзижчання телефонів, які були вимкнені на час польоту. У вас нове повідомлення, голосове, Лора залишила пост у вашій хроніці. Ви бачили це відео? (Звісно ж, бачили.)

Паспортний контроль відбувається швидко. Я йду повз місця повернення багажу із невеличкою сумочкою, яку купила в Інчхонському¹ аеропорту, та зупиняюся перед дверима, що відділяють мене від реальності, у яку я за мить занурюсь. Нікому не відомо, що я повернулась додому. Я не зіткнуся з невпізнанно слабкою на вигляд мамою, або зі зламаним носом Лі, або зі спалахами камер. Я повертаюся та зустрічаюся поглядами з людьми, які виходять. Я хочу, щоб люди подивилися на мене, перш ніж я вийду. Я хочу знати, як почуватимуся отам, назовні. Подружжя та їхній веснянковий прихильник Олафа ідуть до мене із візком, у якому повно охайних чорних валіз. Чоловік на якусь мить ловить мій погляд, але — оп! — не зреагував і — не може бути — не шепоче на вухо жінці: «Гей, це та сама шльондра з Магалуфа, не можу повірити, що ми сиділи поруч зі шльондрою з Магалуфа, не можу дочекатися, щоб розповісти Пітерові та Еммі, що ми майже познайомилися зі шльондрою з Магалуфа». Жінка близько вісімдесяти, вдягнена у якийсь квітчастий кежуал хіповського фасону, про-

¹ Міжнародний аеропорт за 70 км від Сеула.

ходячи повз мене, дарус мені чергову посмішку. Ні, зовсім нічого у її погляді. Два бізнесмени у костюмах теревенять один з одним, чіпляючи мою руку на своєму шляху, але не затримують поглядів на мені. Я глибоко зітхаю. Це скінчилося. Хтось зробив щось гірше або те ж саме, але пізніше, ніж я. Мені більше не треба ненавидіти себе. Мені більше не треба когось звинувачувати. Мені не треба мститися. Я повертаюся обличчям до дверей та виходжу у життя. Все буде гаразд, тобто, все було б гаразд, якщо б тато був живий.

І якщо б Лі не стояла у зоні зустрічаючих із двома сумками ручної поклажі та блідим обличчям із виразом розпачу на ньому. Вона біжить до мене, обіймає мене, і ми обидві ридаємо. Радісні за нас пасажери скупчуються навколо нас, щоб обійняти своїх коханих.

— Як ти дізналася, що я лечу додому?

— Цей мамин друг,— звільняє мене Лі,— Майкл МакДональд, він спритний, немов справжнісінький Шерлок Холмс або ще один, як його там. Гадаю, вона йому подобається, і, гадаю, він має подобатися мені.

— Твій ніс такий же, як раніше, не скривлений, дякувати Богові. Вибач мені.

— Ах, ти його навіть не зламала, ти, занудо. Ти її бачила? Хто вона? Яка вона?

Я поки що не вирішила, чи тримати Кім Су-Мі своєю таємницею завжди. Усе, що я знаю,— це що мені більше не цікаво думати про неї або розмовляти з нею. Тепер моїм бажанням є відтяти Су від мого імені та залишити Джин, але тепер надто пізно змінювати себе. Я — Су, без дефісу й без Джин і без заголовків у «Форбз Мегезін».

— Я вирішила не бачитися з нею.

— Ні! Потрібно було пройти через це.

— У мене є мама. Навіщо мені хтось іще?

Лі дивиться на табло відправлень, хапає мене за руку та веде до столика Коста¹.

— Плаский білий?

— Еге ж, але скажи, усе гаразд?

— Так, так, давай залемо трохи кофеїну всередину. Я не спала з передостанньої ночі.— Лі повертається із двома кавами, відсърбує від своєї та дивиться навкруги.— Бачиш жінку отам?

— Де?

— Під «WHSmiths»², удає, що роздивляється газети на вітрині, із занехаяним каштановим волоссям, дуже довгим, із посіченими кінчиками, отам, посередині, у смердючій на вигляд футболці, що тісна на неї, з обличчям наче з-під води.

— Хо-хо, угу.

— Це журналістка. Стежить за нами і не залишить нас у спокої. Вона приїхала сюди за мною. Давай допивай каву та ходімо звідси. Все одно нам треба вирушати, наш виліт за годину.

— Який виліт? — Лі майже біжить, певно, тому, що вже оголосили посадку. Я продираюся за нею, кочу сумку, яку вона мені дала, навіть не знаючи навіщо, та починаю помічати погляди людей на собі. Обличчя он того хлопця червоніє, і він дуже старанно намагається дивитися у якийсь інший бік. Ота стюардеса кидає на мене погляди. Товста журналістка із поганим волоссям біжить за нами із криком:

— Су? Су! Як ви почуваєтеся вдома? Су!

Лі дає мені квиток, і ми стаємо у чергу до сканера.

¹ Виробник сучасних меблів, у тому числі для ресторанів та кафе.

² Британська мережа роздрібної торгівлі.

— Су! Су, зупиніться! — вигукує журналістка. Вона кілька разів стукає мене по плечу із дратівливою настирливістю. Як вона сміє штовхати мене у плече? Вона робить це знову: — Ви звинувачуєте себе у смерті вашого батька, Су? Су, ви гадаєте, це ваша провина?

Лі сканує свій квиток та біжить до коротшої черги на особистий огляд, повертається та квапить мене:

— Швидко! Іди сюди!

Але тепер я хочу відповісти на питання журналістки.

— Звісно, часом я відчуваю, що в цьому є моя провина, тому що мої дії стали великим потрясінням для нього, але дії інших людей стали для нього набагато більшим стресом, більшим, ніж він міг би витримати. Мій батько помер тому, що якийсь чоловік зняв його дочку у барі та завантажив відео в інтернет, а також тому, що інші люди вирішили розповсюдити його. Він помер через те, що мав хворе серце, а журналісти вирішили переслідувати його та його родину. Той факт, що я мала оральний секс із більш ніж одним незнайомцем у Магалуфі є фактом, це так, і доволі важливим фактом, тому, звісно, що я відчуваю свою провину і дякую вам, що своїм запитанням ще раз поставили на цьому акцент. За великим рахунком, однак, мій випадок був лише одним із багатьох випадків орального сексу, що відбуваються щодня. І в інших країнах сексуальні акти дуже рідко викликають смертельні серцеві напади, як було у цьому випадку.

Я сканую свій квиток та біжу до черги особистого огляду. Дивовижно, думаю я, знімаючи сумку з плеча, я знаменита, і гадаю, це в мене непогано виходить.

Коли сумка на перевірці, Лі нарешті пояснює, навіщо ми тут опинилися.

— Вона запитала у мене, як зробити відео вірусним, а я не подумала й бовкнула їй усе, що знала,— ну, ти ж знаєш: зробити його шаленим, смішним, дотепним або жахаючим, немов те із бензопилою, залучити якусь знаменитість, щоб їй воно теж стало цікаво, усе в такому роді,— але мені й на думку б не спало, що вона б — чорт, Су-Джин, я так хвилююся. Дивись,— Лі проводить по екрану пальцем та передає мені телефон. На екрані відео на паузі.— І все це свідчить, що вона загнала себе у пастку з копами. Може, це й невелика пастка, плеснути в долоні — і її не стане,— але як це її розлютило, боже ж мій. Коли копи пішли, вона зникла на кілька годин. Я усюди її шукала, а коли дісталася додому, вона вже поїхала й залишила записку, що вона буде у Магалуфі кілька днів. МакДональду вдалося дістати адресу вілли, яку вона винайняла, то ж туди ми наразі й прямуємо. Я справді хвилююся. Гадаю, вона поїхала по хлопця, який тебе знімав.

— Вона поїхала по Джона? — У мене всередині розлилося тепле відчуття. Мама відчувала те саме, що й я, у цій метушні. Мені треба було довіряти собі, йти за моїми інстинктами.

— Ти знаєш його ім'я?

— Я раптом згадала, не можу навіть сказати, коли то було,— може, вчора вранці, не знаю,— але це прийшло до мене зненацька, як спалах: бац! Я на 90 відсотків упевнена, що він щось кинув мені в напій саме перед тим, як усе в мене відключилося. Я дозволила йому купити мені напій, така дурепа, і все після цього стало таким дивним, не таким, як після екзі або горілки, а яким — не можу навіть описати. Він жахливий, фе, зовсім не сприймає відмову, я тобі скажу. Але що вона збирається робити? — поки я панікую

через мамину свідомість та безпеку, я не можу позбавитися відчуття дзенькаючого у мені азарту, переглядаючи відео, які вона зробила. На мою думку, вони досить добре зроблені, тим паче, особливо якщо вже їх передивилися більш ніж троє людей. І, на мою думку, Джон яке-там-у-нього-прізвище повинен бути покараний через майже доказане підмішування наркотиків у напій дівчат та через зйомку, коли ці дівчата не в змозі підвестися на ноги, а тим паче дати згоду на зйомку.

Рейс «Джет-2» до Магалуфа заповнений випускниками шкіл, більшість із них уже п'яні, через що, вірогідно, вони не упізнають або навіть не помічають мене. Чотири хлопці попереду щось наспівують про те, що будуть Келвінсайдерами¹ із величезними фалосами. Близько дюжини дівчат позаду мене співають щось про Вільямвудських жінок², які хочуть зробити вуду... «Що нам треба? Вуду!». Хлопці Келвінсайду відповідають, що вуду можуть дати вони і дуже хочуть це зробити. За півгодини один із перших та одна з других вочевидь приєдналися до вищемільного клубу³. Я почуваюся майже на сто років старшою за цих моїх однолітків. Мені хочеться підвестися й оголосити: «Можете сміятися наді мною, але дуже скоро

¹ Маються на увазі студенти Келвінсайдської академії.

² Вільям Вуд — американський лікар та дослідник, після якого залишився відомий опис індійських жінок; також існує університет імені В. Вуда.

³ На сленгу означає людей, які займалися сексом у літаку на висоті більш ніж однієї милі.

ви можете стати мною. Стережіться, курчата, стережіться Єгер Бомбу!»). Я не підводжуся. Вони не слухатимуть. Я засинаю на плечі у Лі та прокидаюся, тільки коли люди починають вмикати телефони. Сорока п'ятьма хвилинами пізніше Келвінсайдерська академія та Вільямвудський університет зникають у автобусах із рекламою, а ми з Лі беремо таксі до вілли, яку винайняла мама.

— Чому мама така? — питає Лі.

— Яка?

— Завжди лізе на рожон. Ти ж її знаєш, як Альфа або що там таке. Це ж не через її роботу. Вона завжди така.

Це й справді не сімейна риса. Бабуся спокійна й розсудлива, дідусь увесь час сміявся, тітонька Мері — м'яка й сентиментальна, а тітонька Луїза — спокійна домогосподарка. Нічого не траплялося із мамою у дитинстві. Ніякий сусід або вчитель фізкультури не напастував на неї, ніхто її не бив, ніхто з її коханих не помирав. Її дитинство було просто ідилічним. Вона хотіла, щоб і ми були такими ж, із сімейними барбекю та музикою, яка грає усюди в домі, та батьками, які кохають та поважають одне одного та своїх дітей.

Але навіть якщо все ідеально — Бог (або доля) створює шедевр людини, батьки та родина плекають тебе, друзі у школі цінують та обожнюють тебе — навіть якщо ти ідеш колією, яка веде до блаженного щастя та злагоди, щось може трапитися, велика травмуюча подія, бу-ум! — і всі ті міцні устої здуває наче вітром, і ти зненацька опиняєшся геть інакшою людиною в інших умовах життя. Я не хочу промовляти

усе це до Лі, але з дванадцятирічного віку мені відомо про мамину подію. Ще до моїх намагань підняти питання про пошуки моєї біологічної матері я вирішила понишпорити на горищі на випадок, якщо знайду там якийсь таємний документ або щось на кшталт. Мені уявлявся лист від агенції з усиновлення, з ім'ям моєї біологічної матері та/або її адресою, або з її зростом, або захопленнями, або ще якимись даними щодо неї. Нічого подібного я не знайшла, але натомість виявила кілька величезних картонних файлів щодо маминої боротьби задля того, щоб утримувати мене, вже коли вона була вагітною Лі: дослідження, які вона робила, випадки, які вона вивчала, вирізки з газет, звіти соціальних працівників, її листи або скарги (їх там було понад сімдесят). Нам із Лі було відомо основне: несподівана, але «дивовижна» вагітність, що соціальні працівники забрали мене, але жодна з нас не знала продовження маминої баталії.

Скільки я себе пам'ятаю, мама завжди ставилася до соціальних працівників як до імбецилів та надокучливих створінь. Вона постійно базикає про ганебну граматику та присутність жаргону у їхніх звітах до суду. Одного разу на зборах скаутів, коли мені було майже сім років, одна з лідерок, місіс МакСвіні, сказала мамі, що Лі використала лайливе слово, коли їй було сказано сидіти тихо, і поцікавилась, чи все гаразд у нас удома. «Усе до чорта чудово»,— відказала мама й потягла нас із холу, щоб більше ніколи туди не повертатися. Того вечора, коли тато закінчив вечір Розети Стоун зі мною, я запитала його, чому мама сказала погане слово до Сірої Сови.

— Місіс МакСвіні — соціальний працівник,— відповів тато, наче це було вичерпне пояснення.

— Тому вам можна лаяти її?

— Та ні, просто мама була засмучена. У неї були важкі часи із соціальними працівниками, коли у нас з'явилася Лі.

Досі Лі тримала мою руку та погладжувала її великим пальцем. Відчувати це було навіть приємніше, ніж занурюватися у прохолодну воду. Вона забирає руку, сподіваюся, ненадовго.

— Гадаю, мама змінилася через велику травму, через подію в житті, яка привела із собою завеликий стрес — моє удочеріння.

Лі не дивиться мені в очі, коли відповідає:

— Ні, це трапилося, коли вона завагітніла мною. Я стала її травмою. Я стала причиною, через яку вона втратила тебе.

— Та ні! Це просто склалася така ситуація. Ти ж знаєш, як вона тебе обожнює?

— Із тобою легше, ваші стосунки легші, ніж наші з нею.

— Бо я ніколи не розчаровую її,— кажу я. Я ніколи не випльовувала сир із цвітною капустою, ніколи не лаялася у Сірої Сови, ніколи не палила травки, ніколи не отримувала незадовільно за навчання, ніколи не приповзала додому п'яна о другій ночі із словами: *«Що ви гасте мені, моя легі? Вісімнадцять місяців?»*. Я мала найліпші та найнереальніші стосунки, які може мати дівчинка з матір'ю — тому що, до вечора тиждень тому, я ніколи не розчаровувала її. Лі не бачила мене такою багато років. Мої губи загубили своє місце на моєму обличчі, а з носа у мене тече.— Я ніколи не розчаровувала її. Що ж, я народжена для того, щоб дарувати радість, еге ж? Вона завжди за мене боролася. Навіщо їй знадобилося робити це зараз? Як вона тепер мене любитиме?

— Вона любитиме тебе так само, як і раніше: дуже сильно!

Відповідь Лі така запевняюча, що змушує мене скиглити.

— За мене вона теж завжди боролася, просто по-іншому. Знаєш, я ховала траву у близько двадцяти місцях по всьому будинку, і вона знаходила її кожного разу й викидала. Навіть коли я загорнула її у харчову плівку, потім у фолію, потім у два целофанових пакети, та засунула під барбекю із маскуючою стрічкою! Гадаю, вона десь у саду ховає собаку-сніффера. І жодного разу я не могла сказати: «Гей, де моя вонючка, суко?». Ось що я скажу тобі: я припиню бити себе, якщо ти перестанеш. Ти бачила звіт: тато мав померти місяці або навіть роки тому. Я що думаю з приводу того, що трапилося із татом: він опинився саме в таксі із місією, це точно — він же ж любив різні місії,— а місія ця була вмотивована любов'ю до нас трьох, і, Господи, він несамовито любив усіх нас трьох, а потім — бах! — і помер. Охоплений любов'ю та намірами в одну мить, мертвий — наступної миті. Я б так хотіла померти.

— Дуже дякую, що сказала таке! Ти повернулася, після усіх цих років!

— Я ніколи нікуди не йшла, дурепо. Тобі просто незручно було це помітити через твою надто правильну дупу.— Лі перекиривляє щось із моїх слів після того, як близько року тому ми посварилися через гачки для одягу (тоді вона знову повісила свою куртку на мій гачок): — *«Можливо, я колись отримаю Нобелівську премію за відновлення особистості Лі!»*.

Я не можу втриматися від сміху. Мені сподобалось, як вона це сказала.

— Я майже задоволена, що це трапилося — тобі тоді знадобилося принести гачок чи два, щоб розміс-

тити свій одяг. Ласкаво просимо до світу, Су-Джин, туди, де члени нуклеарної родини¹ вішають свій одяг на будь-який гачок з чотирьох наявних.

Я відчуваю спокуту зазначити (знову), що, коли Лі було дванадцять або трохи більше, її куртки завжди скупчувались поверх моїх, роблячи моє життя дещо важчим. Але вирішила не казати цього.

— Тож моєю *подією* став Магалуф? І наразі я стала іншою людиною? — Сподіватимусь на це. Мої переймання через гачок для одягу не дають мені спокою, вказуючи на те, що я, мабуть, і справді у якомусь сенсі напружена, можливо, навіть самовдоволена.

— Ти не змінилася і розмовляєш так само, як раніше. Ти відчуваєшся іншою?

— Я відчуваю потребу лаятися.

— Так роби те, що каже тобі твоє «я»!

— Прокляття.

— О-ох-х!

— Дупа.

— Спробуй у контексті: думай про Ксано.

Його ім'я змушує мене відчути паніку через маму.

— Вона ж не зробить нічого такого, що занепасти її кар'єру, еге ж?

— Не думаю, вона для цього надто розумна. Вона була обережна із тими відео. Ісусе, ти безнадійна. Скажи отак: «Ксано, пішов ти на хрін!» Скажи це!

— До біса Ксано.

— Як я тебе люблю, Су-Джин, моя геніальна, добра, шляхетна, вродлива — як я й кажу, вродлива до втрати свідомості, така приголомшлива, що мені часто хочеться вдарити тебе по твоїх гострих вили-

¹ Родина, яка складається з батьків та дітей або лише із подружжя, у якому на першому плані стоять стосунки між дорослими, а не між різними поколіннями.

цях — сестро, але ти мала просто ідеальну можливість вставити лайку в речення та зробити свою мову виразнішою, але ти цим не скористалася.

— Це було б усе одно, якби я змушувала тебе читати «Файненшл Таймз».

— Треба спробувати. Не впевнена вже, чи спроможна буду знайти ринки, що розвиваються, та захоплюючі провідні компанії. Хіба життя не нудне, коли ти точно знаєш, хто ти та що тобі треба?

Таксі проїжджає повз головну смугу Магалуфа. «Кокосовий лаунж» теж десь отам, і я думаю: «Але ж *чи життя не жахливе, коли ти цього не знаєш?*».

Глава двадцять друга

Завжди маючи швидкий розум, Рут вирішила, що як уже кахлі на підлозі не забрали в неї свідомість, коли вона ударилась об них, то треба удати непритомність. Ксано... Джон... вона не знала, як його називати тепер, коли вона його ненавиділа так сильно, так СИЛЬНО. Він не мав імені і після удару зупинився, певно, шокований тим, що наробив, потім легенько штовхнув її у плече ногою. Він нахилився та похлопав її по обличчю. Притис палець до шиї, щоб перевірити, чи є пульс. Вона чула, як він пішов до кухні, відкрив воду, ударив по дверцятах буфета. Чула, як він витягує одяг із машинки та кладе його до сушилки. Чула металеве клацання у вітальні — ймовірно, він знімав камеру зі штатива. Потім він підійшов до неї знову, помацав пульс, притис рушника між її стікаючою кров'ю щелепою та кахлями на підлозі. Чула, як працював телевізор — новини, іспанською. Коли вони почали йти по другому колу, він витяг одяг із сушилки та вдягся (вона це зрозуміла за дзигчанням блискавки на штанях). Чула, як він щось шкрябає на папері. Він повернувся востаннє, перевірів її пульс та поклав папірець на підлогу.

Вона почула, як за ним зачинилися двері. Кривава калюжа навколо її обличчя стала густою та поширювалася, але треба було зачекати ще хвилину, просто

про всяк випадок. Шістдесятьма секундами пізніше Рут підняла обличчя із роззявленим ротом, з якого текла слина. Вона зробила серію рухів, щоб виявити ступінь пошкодження (голову на сантиметр вліво, вправо, вгору і так далі, потім те ж саме з рукою, з іншою рукою, ногою і так далі). Виходило, що швидше за все її щелепу було зламано. Вона втратила досить велику кількість крові, але кровотеча вже майже зупинилася, і її не нудило та думки у неї не плуталися, не було болю у грудях або швидкого серцебиття. Якщо не враховувати щелепу, з нею все було гаразд. Рут навколішках наблизилась до записки та підняла її:

«На мою думку, ти виявилася пустотливішою за мене, моя леді, але я про це нікому не скажу, якщо ти мовчатимеш. P. S. Ти не можеш просто зайти на випадковий сайт без введення реєстраційного файлу. 15 переглядів, тупе мудило».

Рут майже піднялася, коли почула стук у двері. Чорт. Вона плюхнулася у свою попередню удавано-мертву позицію та спробувала витерти кров, яку вона розбризкала, бо вона б видала її спробу втекти. Знову стук. А що з ключами? Тобі ж знадобилися ключі, щоб зачинити двері, коли ти пішов? (Хоча вона не чула, щоб він повертав ключа у замку.) Чи ж на тих дверях засув? Двері що, зачинилися автоматично, коли чоловік закрив їх та пішов?

Ні, ні, двері не були зачиненими. Вона почула, як вони відкриваються та закриваються. Він зможе побачити її звідти, подумала вона (не рухаючись). Наразі він має дивитися на неї. Вона почула кроки: тепер він іде до неї.

— Мамо! — Це жінка, не він, а якась жінка.

— Мамо! — Ще одна жінка.— О Господи, як ти? Мамо?

Глава двадцять третя

Ми з мамою увесь час слідували одним шляхом. Вона хотіла дістати Ксано навіть більше, ніж я. Мама завжди казала, що я маю сильну інтуїцію і маю довіряти їй.

(«А в мене що, погана інтуїція?» — одного разу за-
нила Лі. «А тобі треба слухати свою інтуїцію і робити
навпаки», — пожартувала мама.)

Якби я знайшла Джона Мартіна раніше за Кім Су-
Мі, мама зараз не лежала б на підлозі у калюжі крові,
зі зламанною щелепою, із жахливим нервовим висипом
на обличчі та шиї та з запискою, у якій написано,
що вона — тупа оте слово.

Спокій, який огорнув мене під час розмови з Лі
у машині, вивітрився. Тепер мені хочеться схопити
молоток, який лежить тут же, поруч із мамою, та
побігти за ним, але спершу мені треба подбати про
маму.

Їй боляче розмовляти, але вона випромінює величезне
полегшення від того, що ми опинилися тут і врятували її,
і що ми обидві нарешті повернулися.

Я прошу у неї вибачення, і вона притискає мене до
свого плеча і схлипує.

Я дотримуюсь тієї ж самої брехні, що сказала Лі,
та кажу, що не хочу та не маю потреби зустрічатися

з незнайомкою у Кореї, і вона кидає на мене погляд із величезним запитанням в очах.

— Це дійсно так, — кажу я.

Ми не можемо викликати поліцію, тому що із записки Джона Мартіна ясно, що мама порушила закон, і, забивши симптоми до пошуковика й продивившись прогноз та лікування, я впевнена, що нам навіть не потрібна швидка допомога. Кровотеча зупинилася, її щелепа не вивернута та не зміщена, зуби всі на місці, шматочків кісток, що врізалися у шкіру, теж немає. Я вичищаю рану, накладую пов'язку, даю їй знеболююче з ретельно упакованої медичної сумки, що вона привезла із собою, та допомагаю Лі покласти її у ліжко. Вона засинає майже миттєво. Ми з Лі відтираємо будинок та машину (фе), забираємо всі сліди перебування там Джона Мартіна. Дивимось рейси на завтра. Вирішуємо замовити, коли вона прокинеться, бо мама цілком здатна подорожувати.

Роблячи справи, ми час від часу підходимо до мами та дивимось, як вона. Мама спить неспокійно, скрикує та щось намагається вимовити. Гадаю, вона ще деякий час буде уві сні. Лі лягає поруч та тримає її руку. Я сідаю на стілець біля ліжка та беру її іншу руку. Я повинна довіряти моїй інтуїції, сказала мені якось мама й додала: «Але це не означає, що ти повинна діяти поспішно». Я намагаюся заспокоїтися. Я повинна все обдумати, скласти план.

Устромивши навушники у вуха, я передивляюся мамину спробу відновити справедливість. Ніхто ще не зніс це відео, вірогідно, тому, що воно досить безтолкове. (Двадцять п'ять переглядів, ніхто не ділився ним у Твіттері та на Фейсбуці, тому що мама не обрала для нього чіпляючу назву та не поставила теги, і не надала посилань, і не зробила щось іще, чого

саме — навіть не можу виразити, та без цього відео наївне, хоча й не дурне.) Джон Мартін має приголомшливо вразливий вигляд у тій рожевій перуці та з бородавчастою голівкою. Відео зовсім не схоже на коло відновного правосуддя. Мама так і не запостила відео, де він опаскудився в машині. У тому єдиному, що вона таки завантажила, вона не каже ані слова. Її взагалі немає в кадрі! Нікому невідомо, що вона була там. Ого, вона саме так і хотіла! Слушна думка! Таке враження, ніби він цілком на самоті і знімає себе сам. Він каже: *«Я зруйнував роботу та надії на майбутнє і викликав серцевий напад. Я почуваюся жахливо. Я ніколи собі не пробачу. Я хочу упевнитися, що ніколи не зашкоджую комусь іще знову.»*

— Ти це бачила? — шепочу я до Лі. Це ж немов передсмертне послання!

Лі забирає телефон у мене з рук і тут же вимикає його.

— Ти бачила це? — показує вона на себе, потім на маму. — Це нібито твоя родина. Досить, Су-Джин. Усе скінчилося.

Я зітхаю, нібито погоджуючись, та залишаю маму й Лі у ліжку. Виконую присідання у вітальні, намагаючись заспокоїти гнів, але натомість він стає ще дужчим. У розумі я складаю спикок «за» та «проти» вбивства чоловіка, лиходійство якого зробило мою маму удовою зі зламанною щелепою та розпусною дочкою, але «за» виявляється більше, і вони значніші за «проти», та заглушають їх. Я уявляю, що скаже мама, коли прокинеться: *«Ти знайшла його? Ти закінчила те, що почала я? Скажи мені, що ти боролася за мене, Су, так само, як я завжди боролася за тебе».*

Немає сенсу зненацька починати слухатися в усьому Лі. Вона не здатна за одну ніч перетворити-

ся з повної дурени на генія. Добре, вона була права, коли казала, що наразі моя родина перебуває в цьому будинку та в тому ліжку. (Я обережно заглядаю до кімнати — здається, вони обидві сплять.) Але все ще далеко не скінчено.

Я беру машину, що винайняла мама, та їду до міста. Ось крамниця на смузі, у якій продають майже все на світі, і я дякую долі, коли бачу, що вона досі відчинена. Надівши капелюх та темні окуляри, я заходжу всередину. У цей час люди зазвичай купують шоколад та алкоголь. Я згадую, як ми з дівчатами о третій ранку купляли тут бинт та крем від комах. І беру кілька звичайних речей (банани, чіпси, воду, велику «Дері Мілк»¹), щоб зробити не такими помітними незвичайні речі (парацетамол, кухонний ніж, перчатки, моток зеленої мотузки, скатертину).

Вийшовши з крамниці, я бачу Подивись-Подивись хлопця. Непомітно для самої себе їду до нього, а потім — до «Кокосового лаунжа».

Це зовсім не збіг і не удача, що Джон Мартін наразі сидить у барі. Коли Лі закидувала мене розповідями про свої дослідження, вона казала мені, що він проводить тут більшість свого вільного часу. Я сідаю за столик і дивлюся, що відбувається навкруги. Піарник — не той, що був тут востаннє, — вчить якогось чоловіка всмоктувати алкоголь у довгу соломинку та утримувати його там. Коли соломинка повна, чоловік добряче прицілюється та намагається влучити струменем з неї у найближчий до нього сосок — один з восьми. Він молодець, першу ціль досягнуто. Він

¹ Фірмова назва молочного шоколаду компанії «Кедбері Швеппс».

виграв безкоштовні напої до третьої ранку. Усі так за нього радіють, що підбурюють повторити подвиг.

Пара за столиком, де сіла я, цілується взасос. Я кидаю швидкий погляд на руку чоловіка, яка, звиваючись, шалено залазить жінці під труси. Здається, вона надто обкурена, щоб завестися, але мене беруть сумніви, що вона б завелася від такого натиску, навіть якби й була твереза. Мені боляче навіть дивитися на це, тож я відвертаюся.

У цей час Джон Мартін передав купу готівки власникові бару та щось ховає у свій ремінний гаманець. Потім він оглядає бар, обмірковує власні здібності, закидує оком на дівчину, яка танцює сама, прилаштовується ззаду, обвиває її руками та намагається синхронно з нею тупотіти, крутитися та все таке інше.

Чоловік із тілом, укритим тату, штовхає Джона Мартіна на підлогу:

— Гей, це моя пташка, ти, ублюдку!

Джон — мій Джон, якому так подобалося тертися об мене, — вибачається, підіймає руки на знак мирової та вислизає з бару.

У цьому приміщенні так спекотно. Мої щелепи стискаються. Під руками з'являються два кружечки поту.

Я слідую за ним на вулицю та бачу, як він палить цигарку на протилежному боці тротуару, біля дверей. Роздивляється її.

Я пишу повідомлення Лі: «Поїхала купити дещо попоїсти. Скоро повернуся. Вона ще не прокинулася?» Минає кілька хвилин, а вона все не відповідає, а Джон Мартін уже йде до входу. Хлопець, який нещодавно відштовхнув його, виходить із бару та штовхає його знову.

— Та вона твоя, друже, — чую я голос Джона Мартіна, коли чоловік не дає йому пройти, стискає зуби та кулаки, щоб загострити сварку. Джон Мартін робить крок назад, кидає цигарку на землю, розтирає її ногою та б'є чоловіка у голову. Татуйований чоловік сахається назад, його лютість стає ще більшою, і його кулак опускається Джону Мартіну на око, а ще один — на підборіддя. Здається, Джон Мартін має певний досвід у таких справах, а також певну силу, та повертає удар, від чого його опонент опиняється на землі. Переможним кроком Джон, не кваплячись, іде геть.

Я слідую за ним уздовж смуги, доріжкою, та повертаю за ріг. Дивлюся, чи не надійшло повідомлення від Лі — ще ні, досі. Мабуть, вони обидві так і сплять.

Джон Мартін іде далі від пляжу, геть від центру міста, до готелю на околиці. Коли він проходить парковою позаду готелю, я ховаюся за стіною, щоб він мене не побачив. У кухні, що розташована в підвальному приміщенні готелю, хтось є — я чую музику.

За межами парку починається ґрунтова дорога. Він зупиняється біля бувалого фіату, на мою думку, його, бо він у нього без труднощів сідає.

Сволота, сволота. Моя машина дуже далеко звідси. Якщо він поїде, я ніколи не впіймаю його. Але він не їде. Він розстібає свій гаманець та щось бере звідти. Отакої!

На темній дорозі є кілька міцних дерев. Якщо б я тільки спромоглася притягти його сюди та повісити на одному з них на цій зеленій мотузці. Мої плечі важко опускаються, тому що когось вішати — це не така вже й жахлива праця, але я в жодному разі із цим не впораюся.

Я крадуся парковкою та ховаюся за деревом, перед яким він поставив машину. Він готує три доріжки кокаїну на якомусь журналі.

Я дещо хвилююся. Шкода, що зараз неможливо запитати у мами, як вона збиралася це зробити. Це не легко — інсценувати суїцид, не в такій ситуації. Принаймні, мама була у контрольованій ситуації і звела до мінімуму будь-які несподіванки.

Але мені щастить, тому що Джон Мартін заснув або втратив свідомість, схлипнувши кілька разів. Його голова відкинулася назад, а очі заплющені.

Я біжу до машини. Заглядаю у вікно упевнитись, що мені не здалося. Так, у відключці. Я перевіряю вдруге, втретє, вчетверте — відчиняю двері, кажу його ім'я, плескаю його по обличчю, знімаю його гаманець.

Мене саму дивує моя швидкість та винахідливість. Його суїцид має виглядати шаленим, щоб скинути відео зі мною з перших сторінок, і я згадую деталі того відео, яке спромоглася затьмарити: любляче подружжя, дерево, драбина, пила.

Обираю міцне дерево, за яким ховалася. Подумки роблю розрахунки, як обкручу мотузку навколо стовбура, залишу потрібну довжину між ним та машиною. Відкриваю заднє вікно, засовую мотузку всередину, роблю петлю навколо його хрусткого білого комірця, виводжу мотузку знову через те ж вікно та знову навколо дерева. Обмотую ще двічі навколо стовбура, потім зав'язую вузлом, якого мене навчив Грег Джемієсон у поході до палацу герцога Единбурзького, щоб закріпити. Перевіряю, чи залишок мотузки на землі не закрутився та чи він легко розплутається, коли машина рухатиметься. Я не на сто

відсотків упевнена, що це спрацює. Але поручуся за більш ніж вісімдесят п'ять.

Я підлагоджую заднє вікно під свій задум так, що тепер воно відчинене лише на двадцять сантиметрів.

Я обираю позначку ресторану за п'ятдесят метрів від нас та довершую другу серію підрахунків. Якщо він розганятиметься на швидкості X , то досягне позначки-мінус-три-метри за Z секунд (це буде довжиною мотузки, яка наразі намотана між машиною та деревом).

Якщо я бігтиму зі швидкістю X , я досягну позначки за Y секунд.

А Лі ще каже, що математика у повсякденному житті не знадобиться!

Я налаштовую його телефон так, щоб усе відобразилося, закріплюю його у холдері на панелі приладів, направляю так, щоб він знімав його голову, та натискаю «запис».

Його ремінний гаманець повен скарбів: целофановий пакет із білим порошком, кілька сумнівного вигляду таблеток, 300 євро, світлина жінки, вдягненої, як Доллі Партон, та оксидиліновий крем від генітальних бородавок (це скінчилося, дякувати оксидиліну).

А тепер... Діяти. Джон Мартін живе у повітрі. Наразі.

Із його гаманцем у руці я займаю позицію перед машиною, твердо ставлю ноги на ширину плечей, одну руку кладу на стегно, немов класна дівчина-ковбойка. Нахиляюся та легенько стукаю у лобове скло — але він не прокидається.

Я вирішую не стукати знову. Я зачекаю.

Минає десять хвилин. І поза класної дівчини-ковбойки стає дуже незручною, але його обличчя

робиться навіть більш незручним, бо наразі воно здається мені знайомим. На лівій щоці у нього ямочка. Б'юся об заклад, що багато років тому вона змушувала дорослих у чергах супермаркетів куйовдити його волосся. Чи він колись прокинеться?

До моїх вух долітає якась мелодія. Вона недоречна на цьому курорті та не відповідає моїй місії. Я повертаю голову, але не тіло — мене просто так не відлякаєш! — і помічаю кухарський капелюх, який хилиться на кухні, що в підвальному приміщенні ближнього готелю. Кухар піднімає руки та супроводжує рухами музику, яку я не хочу впізнавати.

Я зіпсована приймачка іншої раси, прямо як вони й попереджали. Я вимагаю помсти. Моя мати вимагає її навіть більше. Мене не зсунеш з моїх намірів просто класичною музикою, якою б гарною вона не була.

Я повертаю увагу до Джона Мартіна. Коли він прокинеться, то спочатку потре очі, а потім побачить мене, із ногами, випрямленими, немов у дівчини-ковбойки та з однією рукою на стегні. Його шкіра стане жовто-зеленого кольору від люті, коли я похитаю йому перед очима його дорогоцінним гаманцем, його мішком ласощів.

Це скрипка. То й що?

Коли він мене побачить, я побіжу до позначки. А він заведе двигун і увімкне прискорювач, немов бойовий клич, вирушить за мною, поклавши руку на коробку передач.

Їдучи за мною, Джон Мартін буде розлючений, до самого кінця, коли машина зненацька стане на диби або перевернеться за три метри до позначки ресторану, тонка зелена мотузка натягнеться між деревом та шиєю, потім знову ослабне, бо сила натягіння зірве

йому голову. Усе пройде так чисто, так бездоганно. Ось ви його бачите, аж ось — ні.

Я готуюся відскочити вбік, коли машина поїде.

Його голова закинеться назад, стукнеться об заднє вітрове скло та підскочить раз чи двічі, перш ніж урешті-решт знайде спокій на задньому сидінні, із назавжди розплющеними очима. А моє відео забудуть, бо це стане новим фільмом номер один, тому що ніщо не затмарить добре відредагованого відтинання голови.

Він ніколи не прокинеться. Він, я так гадаю, спить та бачить поганий або сумний сон. Губи у нього потріскані.

Мій гнів затихає. Мені стає цікаво, чи він теж мав *подію*, чи ж трапилося щось таке, що перетворило його на жалюгідний бруд, на який я наразі дивлюся.

Чому він не прокидається?

Мій телефон починає вібрувати, і я відвертаю очі від Джона Мартіна, щоб прочитати повідомлення від Лі: «*Tu ge?*».

Я повертаю очі до нахабного й заклопотаного обличчя моєї цілі. Де я? *Хто я?* несподівано я розумію, що уявляю себе — ним, а його — собою.

І ми в «Кокосовому лаунжі».

Я — Джон Мартін, худе, безталанне, неосвітчене непорозуміння, із бородавками на члені, із проблемами з наркотиками та телефоном. Я теревеню з азійською дівкою, яку ніхто, крім мене, не хоче. Вона пристрасно жадає, коли ми зіллємося — принаймні, усі так кажуть. Вона п'яна, як чіп, але напружена, тож я розслаблюю її за власний рахунок. Вона починає мені посміхатися, і мені це подобається. Потім зненацька

вона відштовхує мене так сильно, що я падаю на спину та збиваю столик, і всі у барі зупиняються та дивляться на мене. Ця дівчина ставиться до мене, немов до нечистоти, і всі починають дивитися на мене як на бруд. Я намагаюся пояснити щось, але у мене не виходить. Скоро всі вже дивляться на цю дівчину, бо вона збожеволіла. Вона стоїть навколюшках у центрі сцени, хоче зробити щось таке, про що потім ще довго шкодуватиме, а я витягую телефон.

Що я роблю?

Повідомлення від Лі перериває повзання мурашок по моїй шкірі від моїх фантазій. Цього разу воно написане великими літерами. *«ДЕ ТИ?! ВІДПОВІДАЙ!!!»*.

Якщо я відповім чесно, то от що мені доведеться написати: *«Я стою попереду машини Джона Мартіна і чекаю, поки він прокинеться, щоб відтягти йому голову за допомогою стовбура дерева, тонкої зеленої мотузки, прискорювача та початкових основ математики»*. Я не в захваті від вигляду такої відповіді, тож натомість пишу: *«Як мама? Прокинулась?»*.

«Вона прокинулась кілька хвилин тому. Повертайся. Ти мене лякаєш. Що ти робиш?»

Уві сні Джон Мартін плаче, але без сліз. Його голова тепер упала вперед, і мотузка натягнута доволі туго. Чорт, він може прокинутися будь-якої секунди.

Але ні, навіть через мотузку, що впивається йому у шкіру, він не приходить до тями. Я вже так стомила від пози дівчини-ковбойки. Я тепер просто стою, як нормальна (цілком) дівчина. Останнє запитання Лі я ігнорую та відписую: *«Що вона сказала, коли прокинулась?»*.

Лі має такі швидкі великі пальці: *«Вона згадувала про тата, про те, що ми маємо зробити, щоб як слід його пом'янути. Потім вона зрозуміла, що тебе не-*

мас. Та перелякалась — грм мама не... Зачекай, мама тобі напише».

Мене охоплює паніка, поки я чекаю на мамині повідомлення. Перед тим як поїхати до міста, я почувалася упевненою, що вона хотіла б цього. Що таке Лі хотіла написати? — «Мама не» що? «Мама не збиралася його вбивати?» «Мама не закінчила — і запитала, чи не могла б ти, якщо не важко, убити його замість неї?»

Я не знаю, що я тут роблю! Я ні в чому не впевнена! В усьому винна ця ямочка та ці потріскані губи, разом із серенадою Моцарта у соль-мажорі, що доноситься з кухні он там — вимкніть її хто-небудь! Це ж Магалуф!

Мама пише мені цілу вічність. Чи це мені сигнал? Ні, не сигнал. Мама просто довго пише.

Що я робитиму, якщо Джон Мартін прокинеться до того, як вона мене проінструктує щодо подальших дій? Може, мені треба просто зробити це, якщо він зараз прокинеться. Годину тому я була впевнена, що вона хотіла саме цього. Що ж змінилося?

Можливо, треба постукати у лобове скло голосніше, розбудити його, покінчити із цим. Так, гадаю, треба. Так. Я просто дам мамі ще десять секунд.

Мій телефон вібрує ще за хвилину, а він усе ще спить. Це усе, що написала мама, гадки не маю, чому це забрало в неї так багато часу: «Не роби того, що викриє тебе».

Я йду уздовж смуги до своєї машини. Я не маю уявлення, котра зараз година, вірогідно, досить пізно, тому що Подивись-Подивись хлопці вже пішли додому, а всі піарники наразі у темних кімнатах підвального приміщення, переконують дівчат, як це добре,

коли у тебе плюють хлопці; а потім переконують хлопців, що це дуже сексуально — плювати у дівчат, а крім того, це може стати прибутковим, якщо плювати уважно. Попереду на тротуарі лежить дівчина — спить або мертва, і поки що ніхто не вийшов подивитися, як вона. Я уповільнюю ходу та дивлюся на неї. Вона починає блювати — жива.

— Гарних канікул,— кажу я, але вона не чує. Як усі у цьому місці, вона залишила свої відчуття вдома разом зі своїм дощовиком.

Машина так і стоїть там, де я її залишила, але якийсь художньо обдарований молодик намалював пінкою для гоління або чимсь на зразок збитих вершків на капоті груди. Заінтригована обраним для малювання матеріалом, я розглядаю малюнок і вирішую не перевіряти, що це саме таке. Я сідаю у машину та зачиняю двері. Моє дихання таке голосне, немов поруч зі мною сидить інша людина. Я не впевнена, чи взагалі належно дихала відтоді, як почався увесь цей гармидер, і почуваюся по-святковому, як, наприклад, відчувається Лі після цигарки (якось я палила траву, ніколи в житті більше не буду, яка гидота!). Я вдихаю якомога більше повітря, тримаю його в легенях аж до болю, та повільно видихаю. Отак я дихаю упродовж деякого часу, наповнюючи, тримаючи, спустошуючи, знов наповнюючи. Не думаю, що лише через правильне, глибоке дихання, але я відчуваюся більшою та сильнішою, коли набираю номер, який мушу набрати.

Кім Су-Мі відповідає зі свого таємного номера негайно, певно, тримає його поруч із собою. Якби я наразі видихала дим замість чистого повітря, він би надав трохи цікавості моїм словам:

— Привіт, мамо! Я подумала про дещо, що ти можеш зробити для мене.

Кімната зручна. Ми з мамою та Лі спали у великому ліжку та тільки-но прокинулися від дзенькоту наших телефонів. Наші Ri7 — лише три з двохсот мільйонів таких же, які мить тому одночасно дзенькнули. Тому що двісті мільйонів людей мить тому отримали до своїх медіа-папок відео, яке не набирали та не завантажували. Воно стало якраз на першу сторінку у пошуковнику, дякуючи дбайливості Кім Су-Мі.

Це означає, що Юен Грієр та Бородань можуть подивитися його за будь-якої миті. Джеймс, мабуть, уже його подивився. Я ніколи не дізналася, чи Міллі з Наташею відреагували на цей виклик — але зараз вони безумовно вже поглинені цим фільмом. Ешлі з нетболу та Джен з дебатів колись теж подивляться його, але необов'язково сьогодні, бо вони гають надто багато часу на спілкування з реальними людьми, від яких можна підхопити вірус та інші капості. Тітонька Луїза та тітонька Мері, Бад та Черрі, і бабуся теж, звісно, подивляться це відео та поділяться ним. Ось Лі дивиться його та показує мамі. Вони обидві збентежені, потім приголомшені, потім підводяться та сідають знову, і їхні руки та губи тремтять. Мільйони людей дивляться це відео. Навіть якщо ніхто з них не поділиться ним, усе одно воно вже стало на першу

позицію у пошуковику. Але ж вони *діляться* ним, і цього разу це вже не жахливе, не образливе та не незручне відео. Воно не змусить глядача створити гримасу, завищати або затулити обличчя руками.

Воно змусить глядачів по-доброму розсміятися. Неможливо не посміхнутися, коли дивишся, як тато грає на скрипці «Каледонію» своїм немовлятам, і більша з них починає заразливо та незупинно хихотіти над його навмисними бам-нотами, а менша приєднується, сама не розуміючи чому. Ручки та ніжки немовлят молотять по підлозі від задоволення їхнім люблячим, добрим та кумедним татом. Потім камера починає хитатися, тому що мама теж починає сміятися.

Джон Мартін, якщо він уже прокинувся, напевно що теж швидше посміхається, ніж плаче.

Мама, Лі і я сміємося і плачемо водночас, і це для нас болісне й дивне відчуття.

Та Ідіотка — соціальний працівник,— вірогідно, пихкає щомиті, передивляючись відео знов і знов, а потім їй спадає на думку: *«Зачекайте — пауза. — Ні! Це що?.. Не може бути! Це що, Су-Джин?»*

Це вона, ви ж знаєте.

І я стаю до чорта милою.

ПРО АВТОРА

Гелен Фіцджеральд (1966), популярна англійська письменниця і сценаристка, народилася в австралійському містечку Кілмор і була дванадцятою дитиною в багатодітній родині. Замолоду вона вивчала англійську мову та історію в університеті Мельбурна, а потім перебралася до Шотландії, де в університеті Глазго отримала ступінь магістра в галузі соціальної роботи.

Перші літературні спроби Гелен належать до тих часів, коли вона як соціопсихолог працювала з ув'язненими, засудженими за сексуальні злочини, у тюрмі Барлінні в Глазго. Потім вона залишила цю роботу, щоб зосередитися на письменницькій кар'єрі, але за кілька років повернулася і продовжила працювати на колишньому місці. Цей досвід, як стверджує письменниця, покладено в основу більшості з її дванадцяти романів.

Літературну кар'єру Гелен Фіцджеральд починала як сценарист на студії ВВС-Шотландія, але, зіткнувшись з утиском з боку керівництва, звернулася до форми роману, хоч і вважає, що жорсткі закони кінодраматургії багато в чому сприяли її становленню як прозаїка.

Практично всі романи письменниці мали широкий суспільний резонанс і отримали визнання навіть найсуворіших критиків, хоча порушені в них теми продовжують бентежити і шокувати деяких читачів.

Книги Гелен Фіцджеральд удостоєні ряду престижних австралійських і британських літературних премій, у тому числі й «Небукерівської премії», що присуджується англійською газетою «Гардіан».

Переклад з англійської
ОЛЬГИ ТАТАРЕНКО

Видавництво «Фабула» є складовою
видавничої групи «Ранок»

Літературно-художнє видання

Гелен Фіцджеральд

Helen FitzGerald

ВІРУС

VIRAL

Роман

A novel

Дизайн обкладинки *І. І. Нестеренко*

Головний редактор *А. А. Клімов*

Редактор *Т. О. Попова*

Технічний редактор *Т. Г. Орел*

Коректор *Н. В. Красна*

ФБ677007У. Підписано до друку 28.12.2017.

Формат 84 × 108/32. Папір офсетний.

Гарнітура Minion. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 15,96.

ТОВ Видавництво «Ранок»,

вул. Кібальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 5215 від 22.09.2016.

Для листів: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.

e-mail: info@fabulabook.com.

Тел. (057) 717-61-80,

тел./факс (057) 719-58-67.

Надруковано у ПП «Юнісофт»

UNISOFT

61036, м. Харків, вул. Морозова, 136

www.unisoft.ua

Свідоцтво ДК №5747 від 06.11.2017 р.

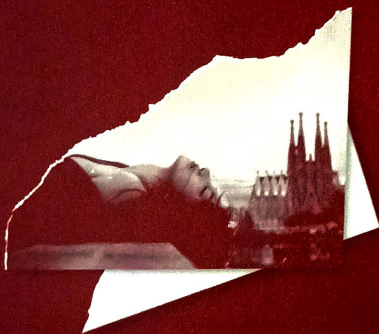
Наклад 1500 прим. Замовлення № 243/02.

Ліза Міллар, діями підрахунками, кількість людей, які бачили, як я це роблю, складає двадцять три тисячі двадцять шість.

Су завжди була успішнішою з сестер. Це Лі поводитьсь наче дикунка та часто перебуває у поганому гуморі. Але коли вони разом їдуть до Магалуфа святкувати складені іспити, Су зникає.

Су біжить, принижена та налякана. Інтернетом гуляє відео, де вона виконує сексуальні акти, один за одним. І весь світ на це дивиться.

Їхня мати Рут, відома суддя, розлючена. Як вона може справедливо судити чоловіка, який скористався її донькою, і що знадобиться вдіяти, щоб повернути Су додому?

Найкраща у світі оповідь про материнську помсту за приниження її доньки — неухильну та абсолютно непереборну.

Луїза Міллар

Справжні психологічні американські гірки.

«Scotsman»

Захоплюючий... [не] вибуховий трилер.

Таммі Кoen

ISBN 978-617-09-3841-1

www.fabulabook.com

www.facebook.com/Fabulabook/

www.instagram.com/fabulabook/